

Chomhairle
Contae
Loch Garman

Tuarascáil Bhliantúil 2023

Arna ghlacadh an 13 Bealtaine 2024

Comhairle Contae
Loch Garman
Wexford
County Council

RÁITEAS MISIN

Is í ár n-aidhm ceannaireacht a thabhairt d'fhorbairt eacnamaíoch, shóisialta, chultúrtha agus chomhshaoil de chuid Chomhairle Contae Loch Garman agus seirbhísí ardchaighdeán a sholáthar ag an leibhéal áitiúil.

Bainfidh an chomhairle úsáid as na hacmhainní uile atá ar fáil di agus oibreoidh sí i gcomhpháirt le páirtithe eile chun na heasnaimh sa bhonneagar a mbíonn mar laincís ar fhorbairt eacnamaíoch an chontae a shárú.

Tá an chomhairle tiomanta do phobail láidre agus inbhuanaithe a thógáil a bhfuil oideachas feabhsaithe agus deiseanna fostaíochta níos fearr le fáil iontu do chách.

Is í ár n-aidhm ceannaireacht a thabhairt d'fhorbairt eacnamaíoch, shóisialta, chultúrtha agus chomhshaoil de chuid Chomhairle Contae Loch Garman agus seirbhísí ardchaighdeán a sholáthar ag an leibhéal áitiúil.

Bainfidh an chomhairle úsáid as na hacmhainní uile atá ar fáil di agus oibreoidh sí i gcomhpháirt le páirtithe eile chun na heasnaimh sa bhonneagar a mbíonn mar laincís ar fhorbairt eacnamaíoch an chontae a shárú.

Tá an chomhairle tiomanta do phobail láidre agus inbhuanaithe a thógáil a bhfuil oideachas feabhsaithe agus deiseanna fostaíochta níos fearr le fáil iontu do chách.

Cuirfimid Contae Loch Garman chun cinn go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta mar áit eisceachtúil le cónaí ann, le cuairt a thabhairt air agus le hinfheistíocht a dhéanamh ann.

CLÁR NA NÁBHAR

RÉAMHRÁ AN CHATHAOIRLIGH.....	4
RÉAMHRÁ AN PHRÍOMHFHEIDHMEANNAIGH EATRAMHAIGH.....	6
COMHALTAÍ TOFA.....	8
COISTÍ UM BEARTAIS STRAITÉISEACHA (SPCanna).....	13
AN COMHCHOISTE PÓILÍNEACHTA (JPC).....	18
CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN.....	20
CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH.....	33
CEANTAR BARDASACH GHUAIRE-CHILL MHUCRAISE.....	58
CEANTAR BARDASACH ROS MHIC THRIÚIN.....	79
CEANTAR BARDASACH ROS LÁIR.....	88
CORPARÁIDEACH.....	95
SEIRBHÍSÍ TITHÍOCHTA.....	107
BÓITHRE & IOMPAR.....	116
SEIRBHÍSÍ UISCE.....	127
EACNAMAÍOCHT & FIONTAR.....	131
TIONSCADAIL SPEISIALTA.....	143
PLEANÁIL.....	162
SEIRBHÍSÍ COMHSHAOIL.....	172
SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN.....	204
AN CHOSAINT SHIBHIALTA.....	212
SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT.....	215
FORBAIRT POBAIL.....	217
SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE AGUS CARTLANNA.....	236
NA hEALAÍONA.....	259
SAORÁIL FAISNÉISE.....	268
TOGHCHÓRAS.....	269
TCF.....	271
AGUISÍNÍ.....	275
COMHDHÁLACHA AGUS IMEACHTAÍ AR FHREASTAIL COMHALTAÍ TOFA ORTHU.....	275
COMHALTAÍ TOFA: BALLRAÍOCHT I gCOMHLACHTAÍ EILE.....	279
LIÚNTAIS BHLIANTIÚLA ARNA N-ÍOC DO CHOMHALTAÍ TOFA A BHFUIL OIFIGÍ AR LEITH ACU.....	281
COISTÍ AGUS CRUINNITHE.....	282
RÁITIS AIRGEADAIS.....	285
BRABÚS TÁSCAIRÍ FEIDHMÍOCHTA.....	293

RÉAMHRÁ AN CHATHAOIRLIGH

don Tuarascáil Bhliantúil 2023

Onóir agus pribhléid a bhí ann a bheith tofa mar Chathaoirleach ar Chomhairle Contae Loch Garman ar an 23 Meitheamh 2023 ag an gcruinniú bliantúil don bhliain dheireanach den Chomhairle reatha. Bhí bród orm mo chomhchomhairleoirí a threorú agus muid ag leanúint orainn ag obair in éineacht leis an bPríomhfheidhmeannach, an Fhoireann Bainistíochta agus an fhoireann i rith 2023 chun raon cuimsitheach de sheirbhísí ardchaighdeáin a sholáthar do mhuintir Loch Garman.

Chonacthas comhoibriú leanúnach i rith na bliana leis na comhlachtaí reachtúla, deonacha agus pobail éagsúla chun cuspóirí an Phlean Chorporáidigh a bhaint amach chun Loch Garman a dhéanamh mar áit níos fearr le bheith ag maireachtáil, le hoibriú ann agus le cuairt a thabhairt air. Áiríodh leis seo dul chun cinn tionscnamh sonracha agus tuilleadh forbartha ar sheirbhísí.

Ba bhliain an-dúshlánach í freisin maidir le himeachtaí eisceachtúla aimsire agus éigeandálaí. Ba mhian liom buíochas a ghabháil leis na foirne éagsúla agus leis na hoibrithe deonacha a oibríonn go dian dícheallach, go minic i gcásanna deacra agus dúshlánacha chun sábháilteacht ár saoránach agus caomhnú maoine a chinntiú i gcásanna aimsire crua a bhíonn i gcónaí ag méadú. Sa chomhthéacs seo bhí áthas orm a bheith mar chuid den phróiseas daonlathach chun an Dréachtphlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide 2024 – 2029 a shíniú amach anseo le haghaidh comhairliúcháin phoiblí i mí Dheireadh Fómhair 2023.

Leanadh le hinfheistíocht i bhfeabhsuithe sa ríocht phoiblí le hidirghabhálacha a scaoilfidh le hacmhainneacht an chontae agus a chuideoidh leis fás agus dul chun cinn mar cheann scríbe mór turasóireachta. Tionscadal suntasach ar fiú tagairt speisialta a dhéanamh dó is ea oscailt Chéim 1 de Ghlasbhealach an Oirdheisceart i mí Iúil 2023. Is é an rian 6km seo de rotháocht agus siúl easbhóthair den scoth ó Ros Mhic Thriúin go dtí an Gleann Mór an chéad chuid den 24km de Ghlasbhealach an Oirdheisceart, a nascaídh leis na céanna i gCathair Phort Láirge nuair a bheidh sé críochnaithe go hiomlán.

Tá Comhairle Contae Loch Garman i gcónaí tiomanta do thacú le Loch Garman Sláintiúil inar féidir le gach duine leas agus taitneamh a bhaint as sláinte agus folláine fhisiceach agus mheabhrach go dtí a lánacmhainneacht, ón duine is óige go dtí an duine is sine trasna ár bpobal. I rith 2023, thacaigh clár Chomhairle Contae Loch Garman, Pobail Sláintiúla Sláintecare agus Loch Garman Sláintiúil leis an gcuspóir seo lena n-áirítear:

- Forbairt ar an bPáirc 'Foghlaim chun Rothaíochta' in Inis Córthaidh.
- Trealamh callaistéinice a sholáthar ag Baile Mhaidilín
- Clós Súgartha Mhaolán na nGabhar a sholáthar
- Tionscnamh Gluaisteán Pobail Theach Munna Chamros
- Tacaíocht do Ghairdín céadfach agus do Chruinneachán Geodasach Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh
- Forbairt ar an Tionscnamh Happy to Chat

I mí na Nollag bhí an-áthas orm Comhaontú Creatlaí a shíniú le Forbairt Áitiúil Loch Garman a sholáthróidh suas le 15.5 milliún euro do chuimsiú sóisialta agus seirbhísí gaolmhara thar na 5 bliana atá romhainn.

Chuir an Ciste Aitheantais Pobail maoiniú ar fáil do 27 dtionscadal ar fud an Chontae chun aitheantas a thabhairt d'iarrachtaí na bpobal áitiúil, chun fáilte a chur roimh agus óstáil a dhéanamh agus daoine ag teacht isteach ón Úcráin agus ó thíortha eile, de mheon cuimsitheachta agus lánpháirtithe. Dhírigh an clár go sonrath ar limistéir ina bhfuil an líon is airde Tairbhithe Orduithe Cosanta Sealadacha agus Iarratasóirí ar Chosaint Idirnáisiúnta, ag maoiniú tionscadail ar mhaithe le gach ball den phobal.

Cuireadh tús le neart tionscadal spreagúla agus uailmhianacha le linn na bliana agus cuireadh go mór chun cinn le tionscadail eile ar forbraíodh roimhe seo iad chomh maith. Gheobhaidh tú deis athbhreithniú a dhéanamh ar roinnt de na tionscadail agus na tionscnaimh sin ar fud an fhoilseacháin seo.

Táim ag tnúth le cur leis an dul chun cinn seo le linn 2024 agus ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis an bPríomhfheidhmeannach, leis an mBainistíocht agus leis an bhFoireann as a dtacaíocht agus a dtiomantas.

An Clr. John Fleming

Cathaoirleach

RÉAMHRÁ AN PHRÍOMHFHEIDHMEANNAIGH EATRAMHAIGH

don Tuarascáil Bhliantúil 2023

Mar Phríomhfheidhmeannach Eatramhach Chomhairle Contae Loch Garman, fáiltím roimh fhoilsiú Thuarascáil Bhliantúil 2023. Tuairiscíonn sé ar bhliain eile maidir le Loch Garman a dhéanamh mar an áit is fearr le cónaí ann, le hoibriú ann, le cuairt a thabhairt air agus le gnó a dhéanamh, agus mar sin, ag baint amach cuspóirí an Phlean Corparáidigh 2019-2024

Bhí soláthar tithíochta ina phríomhthosaíocht i gcónaí, le breis agus 170 teach sóisialta nua curtha ar fáil thar raon sruthanna seachadta, agus 96.5% dár sprioc tithíochta sóisialta nua bainte amach. Thug Comhairle Contae Loch Garman Scéim Rogha Tithíochta isteach i mí Lúnasa 2023 agus

chonacthas suim dhearfach shuntasach sna 5 mhí go deireadh na bliana agus cuireadh thart ar 74 réadmhaoin ar fáil le leithdháileadh.

Chun tuilleadh tacaíochta a thabhairt d' úinéireacht tí agus chun cabhrú le dul i ngleic le tréigtheacht agus folúntais bunaíodh Aonad Athghiniúna. Déanann an t-aonad na réimsí gnó Athghiniúna agus Tithe Folmha a chónascadh agus tá sé i gceannas ar bhunú na bhFoirne Lár an Bhaile ar dTús i Ros Mhic Thriúin agus Inis Córthaidh araon. Ina theannta sin, faomhadh 66 deontas athchóirithe do thithe folmha faoin gCiste Croí Cónaithe nua in 2023.

Leanann Comhairle Contae Loch Garman uirthi a bheith ar son Ghníomhú ar son na hAeráide. Ceanglaítear orainn raon gníomhaíochtaí a shainaithint agus a chur i bhfeidhm faoi Phlean nua um Ghníomhú ar son na hAeráide chun cabhrú le spriocanna a bhaint amach maidir le laghdú 51% ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi 2030 agus an sprioc fhadtéarmach de neodrach ó thaobh na haeráide de tráth nach déanaí ná 2050. Bunaíodh Foireann Gníomhaíochta ar son na hAeráide nua de thriúr go luath in 2023 agus d'fhorbair an fhoireann Dréachtphlean um Ghníomhú ar son na hAeráide de chuid Chomhairle Contae Loch Garman, a chuathas le haghaidh comhairliúcháin phoiblí i mí Dheireadh Fómhair. Feidhmeoidh an Plean mar an treochlár chun ár n-uailmhianta um Ghníomhú ar son na hAeráide a bhaint amach agus glacfar leis go luath in 2024.

I mí Eanáir cuireadh tús foirmiúil leis an bpróiseas chun tailte a fháil do champas Ollscoile Oirdheisceart na Teicneolaíochta (SETU) ag an gCoillín. Cuireadh na moltaí Máistirphlean do Champas SETU agus coimpléasc spóirt ar mhórscála lena n-áirítear athlonnú Staidiam FC Loch Garman agus áiseanna ó Pháirc Chaladh na Carraige i láthair na gcomhaltaí tofa ag a gcruinniú i mí na Samhna. Déanfaidh an tionscadal bunathraithe seo a théann thar 120 acra ag an gCoillín agus Cluain Ard soláthar do níos mó ná 600 teach sóisialta, inacmhainne agus príobháideach, 2 scoil nua agus áiseanna tacaíochta pobail freisin.

I mí an Mhárta, d'fhógair Comhaltas Ceoltóirí Éireann (CCÉ) go raibh Loch Garman roghnaithe chun Fleadh Cheoil na hÉireann 2024 a óstáil. Bhí sceitimíní agus lúcháir ann nuair a fógraíodh go raibh an ceiliúradh is mó ar domhan de cheol, amhránaíocht agus rince na hÉireann le bheith ar siúl i Loch Garman. Ba mhaith liom ómós ar leith a thabhairt dár gcomhaltaí tofa, a vótáil d'aon toil chun tacaíocht bhuiséadach ón gComhairle a sholáthar i dtreo na hócáide seo a ghinfidh thart ar €50m sa gheilleagar áitiúil.

I mí an Mhárta, rinne an tAire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, Darragh O'Brien 'iompú an fhód' oifigiúil de Chéim 1 den fhorbairt íocónach cois farraige ag Trinity Wharf freisin, an tionscnamh cruthú post is suntasaí do Chontae Loch Garman agus do réigiún an Oirdheiscirt faoi láthair. Is infheistíocht shuntasach í forbairt Trinity Wharf a chuirfidh go mór le próifíl Bhaile Loch Garman mar thimpeallacht tharraingteach do chuideachtaí idirnáisiúnta atá ag iarraidh lonnú sa chontae, agus do chuideachtaí reatha atá ag iarraidh leathnú amach, ag soláthar réitigh réadmhaoine chun ionchais infheisteoirí a chomhlíonadh.

Léiríonn an dul chun cinn leanúnach le linn 2023 thar go leor réimsí atá tábhachtach dár saoránaigh dúthracht agus rannpháirtíocht dhearfach ár gComhaltaí Tofa, a bhfuiltear an-bhuíoch as an tacaíocht leanúnach a chuireann siad ar fáil. Chomh maith leis sin, ba mhaith liom mo bhuíochas ó chroí a ghabháil leis an bhFoireann Bainistíochta agus le gach ball foirne as a ndílseacht agus a dtiomantas agus muid ag leanúint lenár misean chun seirbhísí den chaighdeán is airde a sholáthar do mhuintir Loch Garman.

Eddie Taaffe

Príomhfheidhmeannach Eatramhach

COMHALTAÍ TOFA

CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN

An Comhairleoir Garry Laffan
Fianna Fáil

An Comhairleoir George Lawlor Páirtí an
Lucht Oibre

An Comhairleoir Maura Bell Páirtí
an Lucht Oibre

An Comhairleoir Tom Forde Sinn Féin

An Comhairleoir John Hegarty Fine Gael

An Comhairleoir David Hynes Sinn Féin

An Comhairleoir Leonard Kelly Neamh-Pháirtí

CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH

Clr. John O' Rourke, Neamh-Pháirtí

Clr. Aidan Browne, Fianna Fáil

Clr. Kathleen Codd-Nolan, Fine Gael

Clr. Jackser Owens, Neamh-Pháirtí

Clr. Cathal Byrne, Fine Gael

Clr. Barbara-Anne Murphy, Fianna Fáil

CEANTAR BARDASACH GHUAIRE CHILL MHUCRAISE

An Comhairleoir Donal Kenny Fianna Fáil

An Comhairleoir Willie Kavanagh Fianna Fáil

An Comhairleoir Mary Farrell Neamh-Pháirtí

An Comhairleoir Andrew Bolger Fianna Fáil

An Comhairleoir Diarmuid Devereux
Fine Gael

An Comhairleoir Oliver Walsh
Fine Gael

An Clr. Anthony Donohoe
Fine Gael

An Comhairleoir Joe
Sullivan Fianna Fáil

An Comhairleoir Pip
Breen Fianna Fáil

An Comhairleoir Fiontán
Ó Súilleabháin Sinn Féin

**CEANTAR BARDASACH ROS
MHIC THRIÚIN**

An Comhairleoir John Fleming
Fianna Fáil

An Comhairleoir Michael Whelan
Fianna Fáil

An Comhairleoir Michael
Sheehan Fianna Fáil

An Comhairleoir Anthony Connick
Neamh-Pháirtí

An Comhairleoir Brídín
Murphy Fine Gael

An Comhairleoir Pat Barden
Neamh-Pháirtí

CEANTAR BARDASACH ROS LÁIR

An Comhairleoir Lisa McDonald Fianna Fáil

An Comhairleoir Jim Codd Aontú

An Comhairleoir Jim Moore Fine Gael

An Comhairleoir Ger Carthy Neamh-Pháirtí

An Comhairleoir Frank Staples Fine Gael

COISTÍ UM BEARTAIS STRAITÉISEACHA (SPCanna)

AN COISTE UM BEARTAIS STRAITÉISEACHA PLEANÁIL & RIALÚ FOIRGNÍOCHTA

Reáchtáladh trí Chruinniú SPC um Pleanáil agus Rialú Foirgníochta in 2023:

Déardaoin an 19 Eanáir, Déardaoin an 27 Aibreán agus Déardaoin an 12 Deireadh Fómhair 2023.

Comhaltaí:

An Clr. John Hegarty, Cathaoirleach

An Clr. Anthony Donohoe

An Clr. Garry Laffan

An Clr. Brídín Murphy

An tUasal Tom Doyle (Talmhaíocht/Feirmeoireacht)

An tUasal Anthony Neville (CIF)

An tUasal Zeno Winkens (Timpeallacht PPE)

Ba iad seo a leanas na príomh-mhíreanna le plé le linn 2023:

Dréacht-Pholasaí Glacadh ar Láimh, Pleananna Limistéir Áitiúil, Cruinnithe Réamhpleanála, Lár an Bhaile ar dTús, Oidhreacht/Bithéagsúlacht, Ríomhpleanáil, Plean Athghiniúna Oidhreachta Loch Garman,

Treoirlínte do Lonnaíochtaí Inbhuanaithe agus Dlúth d'Údaráis Phleanála, An Bille um Chomhroinnt Luach Talún agus Críos Forbartha Uirbigh, Taisteal Gníomhach, Glao URDF 3 – Ciste Athghiniúna agus Forbartha Uirbigh, Dréacht-Reachtaíocht/Treoirlínte Pleanála Nua agus Plean Sainithe Limistéir Mhuirí (DMAP).

AN COISTE UM BEARTAS STRAITÉISEACH EACNAMAÍOCH & FIONTAIR

Reáchtáladh cúig Chruinniú SPC Eacnamaíochta agus Fiontair in 2023:

Déardaoin an 1 Feabhra (LECP speisialta), Déardaoin an 2 Márta, Déardaoin an 18 Bealtaine,
Dé Máirt an 4 Iúil (LECP speisialta) agus an 8 Nollaig 2023.

Comhaltaí:

An Clr. Michael Whelan, Cathaoirleach

An Clr. Aidan Browne

An Clr. John Fleming

An Clr. Barbara Anne Murphy

An Clr. George Lawlor

An Clr. Ger Carthy

An Clr. Michael Sheehan

An Clr. Kathleen Codd Nolan

An Clr. Cathal Byrne

An tUasal Joe Breen (Talmhaíocht/Feirmeoireacht)

An tUasal John Doyle (CIF)

An tUasal Niall Slattery (Gnó/Tráchtáil)

An tUasal Ernest Levingstone (Gnó/Tráchtáil)

An tUasal Dave Morris (Ceardchumann)

An tUasal Seamus Murphy (PPN Pobail & Deonach)

An tUasal Senan O'Reilly (PPN - Timpeallacht)

Bean Uasal Mary B O'Leary (PPN Cuimsiú Sóisialta)

Liz Hore Uasal (Comhairle Contae Loch Garman)

Breege Cosgrave Uasal (Comhairle Contae Loch Garman)

Angela Lawless Uasal (Comhairle Contae Loch Garman)

An tUasal Billy Byrne (Comhairle Contae Loch Garman)

Ba iad seo a leanas na príomh-mhíreanna le plé le linn 2023:

Ullmhúcháin don LECP, beartais Lár an Bhaile ar dTús, Trinity Wharf, Páirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh, Tionscadal Athghiniúna Foirgneamh Shráid Eoin, Carrchlós Lána Oyster, Teach an Mhargaidh Ghuaire, Ionad Ealaíne Loch Garman, Cnoc Ard Ros Mhic Thriúin, an Clochar

Adoration, Tionscadail Loch Garman, Glasbhealach Thoir Theas, HPBA/Nzeb, Moil Oibre Cumaisc, Éirí Amach 225, nuashonruithe ó Oifig Forbartha Oirdheisceart na hÉireann, nuashonruithe SETU, Rós Thrá Lí 2023, Áitíocht IHF, toscaireachtaí Savannah, toscaireachtaí na Síne, comórtas comhoibríoch Turasóireacht na hÉireann in Bilboa, Meitheal Fáilte Éireann 2023, forscáth ar Shráid Monck, margaíocht Idirnáisiúnta,

AN COISTE UM BEARTAS STRAITÉISEACH MAIDIR LE HIOMPAR AGUS SEIRBHÍSÍ UISCE

Tháinig an coiste seo le chéile faoi dhó le linn 2023 chun na hábhair seo a leanas a phlé:

- Scéim Rochtana N25 Eoraphort Ros Láir
- Scéim N11 / N25 Maolán na nGabhar go Cuan Ros Láir
- Nuashonrú ar an gClár Oibreacha Bóthair
- Nuashonrú ar an gClár Seirbhísí Uisce
- Nuashonrú & Athbhreithniú ar an Luasteorainn
- Tionscnaimh Taisteal Gníomhach
- Athbhreithniú ar Oibríochtaí Páirceála
- Leanúint leis an scéim uasghrádaithe Soilsiú Poiblí

Comhaltáí:

An Clr. P. Breen, Cathaoirleach

An Clr. A. Connick

An Clr. A. Bolger

An Clr. W. Kavanagh

An Clr. P. Barden

An Clr. D. Devereux

An tUasal John Waters (PPN Pobail & Deonach)

An tUasal Tom Logan (PPN Cuimsiú Sóisialta)

An tUasal Eoin Neville (CIF)

Bean Uasal Emer Ward (Ceardchumann)

An tUasal Brendan Crowley (Gnó/Tráchtáil)

AN COISTE UM BEARTAS STRAITÉISEACH ATHRÚ AERÁIDE, COMHSHAOL & BITHÉAGSÚLACHT

Tháinig Coiste an SPC CCBDEV le chéile 5 huairé i rith na bliana, an 23 Feabhra, an 27 Aibreán, an 29 Bealtaine, an 14 Deireadh Fómhair agus an 6 Nollaig

Comhaltaí:

An Clr. M. Farrell (Cathaoirleach)

An Clr. T. Forde

An Clr. L. Kelly

An Clr. D. Kenny

An Clr. M. Bell

An Clr. J. Moore

An Clr. O. Walsh

An tUasal Allen Holman (PPN - Pobail & Deonach)

An tUasal Kevin Molloy (PPN - Cuimsiú Sóisialta)

An tUasal Danny Forde (PPN - Timpeallacht)

Anne Marie Neville Uasal (CIF)

An tUasal Joe Ryan (Ceardchumann)

Mary Walsh Uasal (Gnó/Tráchtáil)

An tUasal James Brennan (Talmhaíocht/Feirmeoireacht)

Phléigh an Coiste le tuarascálacha rialta ar chur i bhfeidhm na Straitéise Oiriúnaithe d'Athrú Aeráide 2019-2024, Tuarascálacha Bainistíochta Cósta, Tuarascálacha Bithéagsúlachta, Tuarascálacha Forfheidhmithe Bainistíochta Dramhaíola, Tuarascálacha ar Oideachas Comhshaoil & Gníomhaíochtaí Feasachta. Moladh Dréachtphlean Gníomhaíochta Aeráide Chontae Loch Garman le haghaidh comhairliúcháin phoiblí. Glacadh le Dréacht-Tuarascáil an Fhochoiste Bruscair agus Dramhaíola agus moladh an Dréachtphlean Bainistíochta Bruscair 2024-2027 le haghaidh comhairliúcháin phoiblí, mar a bhí Fodhlíthe Píolótacha Chalafort Ros Mhic Thriúin. Bhí cur i láthair ag LAWPRO ar cháilíocht uisce sa Chontae agus ar an Scéim Éarlaise agus Aisíoca nua do bhuidéil phlaisteacha & cannaí.

AN COISTE UM BEARTAIS STRAITÉISEACHA TITHÍOCHTA & POBAIL

Tá 12 chomhalta ar an gCoiste um Beartais Straitéiseacha Tithíochta agus Pobail (SPC) ar a bhfuil comhairleoirí tofa, ionadaithe le suim san fheirmeoireacht, ionadaithe ceardchumann agus comhaltaí pobail agus deonacha. Tá sé de chúram ar an gcoiste comhairle agus cúnamh a thabhairt don Chomhairle maidir le ceapadh, forbairt agus athbhreithniú beartais.

I measc na bpríomhréimsí gníomhaíochta tá Tithíocht, Pobal, Leabharlanna, Seirbhís Ealaíon agus Seirbhísí Éigeandála.

Comhaltaí:

Cathaoireach - An Clr. J. Sullivan (Guaire)

An Clr. J. Codd (Ros Láir)

An Clr. J. O'Rourke (Inis Córthaidh)

An Clr. F. Ó Súilleabháin (Guaire)

An Clr. D. Hynes (Loch Garman)

An Clr. F. Staples (Ros Láir)

An Clr. J. Owens (Inis Córthaidh)

An Clr. L. McDonald (Ros Láir)

An tUasal William Considine (PPN Pobail & Deonach)

Bean Uasal Anne Sharry (PPN Cuimsiú Sóisialta)

An tUasal Michael Wall (Ceardchumann)

Alice Doyle Uasal (Talmhaíocht/Feirmeoireacht)

Tháinig an Coiste le chéile ceithre huair in 2023. I measc na mbeartas agus na gclár a phléigh an Coiste i rith na bliana bhí an méid seo a leanas:

- Athbhreithniú Mheán Téarma ar Phlean Lóistíne an Lucht Siúil
- Athbhreithniú ar an Scéim leithdhálte
- Ligean ar Rogha-Bhunaithe
- Tithíocht Inacmhainne
- Plean Straitéiseach do Thithíocht do Dhaoine faoi Mhíchumas 2021 – 2026
- Seirbhís do Dhaoine gan Dídean – Plean Gníomhaíochta do Dhaoine gan Dídean 2023 – 2026 ceadaithe.

AN COMHCHOISTE PÓILÍNEACHTA (JPC)

Is é feidhm an Chomhchoiste Póilíneachta (JPC) ná bheith ina fhóram do chomhairliúcháin, do phlé agus do mholtaí maidir le hábhair a bhaineann le póilíneacht i limistéar riaracháin an údaráis áitiúil. Tá sé mar aidhm ag an JCP comhairliúchán, comhoibriú agus sineirgíocht níos fearr a fhorbairt ar shaincheisteanna póilíneachta agus coireachta idir An Garda Síochána, Údaráis Áitiúla, ionadaithe tofa áitiúla agus gníomhaireachtaí ábhartha.

Tá 28 comhalta an JCP roghnaithe ó Chomhaltaí Tofa, Comhaltaí Oireachtais, Foireann na Comhairle, foireann an Gharda Síochána, agus ionadaithe ó ghníomhaireachtaí pobail agus gníomhaireachtaí ábhartha eile.

Tagann an JCP le chéile ar bhonn ráithiúil. Reáchtáladh cruinnithe in 2023 ar na dátaí seo a leanas:

- an 23 Márta 2023
- an 12 Meitheamh 2023
- an 11 Meán Fómhair 2023
- an 7 Nollaig 2023 (Comhchruinniú idir JCP Loch Garman agus Chill Mhantáin)

Ba iad seo a leanas na príomh-mhíreanna in 2023:

- Tuarascálacha na gCeantar Bardasach & Tuarascálacha an Ard-Cheannfoirt ag gach cruinniú, a léirigh staitisticí agus treochnaí coireachta ar fud an Chontae, agus na bearta atá á nglacadh ag an nGarda Síochána chun dul i ngleic leis sin
- Plé leanúnach maidir le scéimeanna TCI Pobail agus é a chur faoi bhráid an Choiste Náisiúnta TCI le faomhadh
- Feiste Marcála Réadmhaoine a fháil agus rolladh amach na Scéime um Chosc ar Choireacht a bhaineann leis
- Cur i láthair ar Rialú Ainmhithe ón Roinn Comhshaoil, Comhairle Contae Loch Garman
- Cur i láthair ar an Tionscadal Athstíúrtha Óige SAFE le Tommy Byrne ó FAB na mBoth Fuar
- Cur i láthair ar Shamhail Oibriúcháin an Gharda ag Drew Harris, Coimisinéir an Gharda Síochána (comhchruinniú le JCP Chill Mhantáin)

CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN

CEANTAR BUIRGE LOCH GARMAN

I rith 2023 lean Ceantar Buirge Loch Garman ar aghaidh le fás agus forbairt dhearfach, ag cothú cur chuige comhoibríoch leis an earnáil ghnó, grúpaí áitiúla, agus pobail chun deiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus cultúrtha do Bhaile agus Cheantar Loch Garman a neartú agus chun freagairt dóibh.

I rith na bliana, bhí na comhaltaí tofa agus an fhoireann chun tosaigh, ag obair i gcomhar le príomhpháirtithe leasmhara éagsúla chun forbairt an cheantair agus banda Loch Garman a chur chun cinn agus ag an am céanna, ag cinntiú go gcuirtear seirbhísí poiblí ar ardchaighdeán ar fáil go comhsheasmhach.

Scéim Thaistil Ghníomhaigh

Cuireadh tús le hoibreacha ar Scéim Coisithe agus Rothaíochta Bhóthar an Bhaile Nua, Baile Loch Garman.

Táthar i mbun cainteanna leis an Údarás Náisiúnta Iompair maidir le dearadh Scéim Rothaíochta Phlásóg na Feá/Ascaill Chluain Ard, Baile Loch Garman

Tá an dearadh do Chéim 1 an R730 Bhaile an Róistigh (Danone go dtí Acomhal Chúl Balbh) le cur ar aghaidh chuig an Údarás Náisiúnta Iompair lena cheadú.

Scéimeanna Rothaíochta Scaradh Éadrom

- o Déanfar oibreacha a chomhtháthú le príomhscéimeanna rothaíochta Bhóthar an Bhaile Nua.
- o I measc na mbóithre a roghnaíodh don scéim seo tá lánaí rothaíochta ar an R730 Bóthar Draighní agus an R741 Bóthar Ard Chaomhain

CLÁR NA mBÓITHRE

In 2023 rinneadh infheistíocht shuntasach bhreise sa bhaile agus sa cheantar níos leithne faoin gClár um Fheabhsú agus Cothabháil Athchóirithe Bóithre.

Clár Athchóirithe Feabhsaithe

R730-31	Cearnóg Mhic Réamainn go dtí an Geata Thiar***
R889-1	<i>Sráid na Scoile</i> ***
L-3005-1	Acomhal na gCros Beag***
L-3504-1	Bóthar Uí Ghruagáin***
L3505-1	<i>An Fhaiche</i> ***
L-7511-1	Sráid Rowe***
L6094-4/3	Corrleacán Cill Liúráin
L7001-1	Baile na hEiscrí***
L-7532-1	Geata Eoin***
L30051-1	Baile Uí Bheagáin Uachtarach
	Oibreacha Breise
L-7007-4	Droichead an Chaisleáin – Radharc na Coille go dtí Figtree
L-3001-1	Currach Cló go dtí an pháirc sacair
L-3009-1	An Gleann
L-7001-1	Currach Cló go dtí Baile na hEiscrí

Clár Cothabhála Athchóirithe.

L-2045-7	Declan's Pub
L-3001-1	Currach Cló go dtí an Scrín
L-7007-4	Baile Mháirtín go dtí Droichead an Chaisleáin
L-7017-7	Lána Blackhall
L-7018-1	Blackhall go dtí Tuaim Chúil

Sábháilteacht ar Chostas Íseal

Trasrian Coisithe Meánscoil na Toirbhirte – cúngú an bhóthair, draenáil inbhuanaithe, gairdín póca, áit chun tarraingt isteach, trasrian coisithe rabhcháin Belisha curtha i gcríoch.

Trasrian Coisithe ag Fisher's Row – córas aontreo ar Fisher's Row, cúngú an bhóthair ag an trasrian, caolú an bhealaigh amach ar an bhFaiche, bacainní ar an mbealach isteach chuig an scoil, trasrian coisithe le rabhcháin belisha, rampa roimh an trasrian críochnaithe.

FODHLÍTHE TRÁCHTA AGUS PÁIRCEÁLA, 2023

Ghlac comhaltaí le Fodhlíthe Tráchta agus Páirceála Buirge Loch Garman, 2023, tar éis comhairliúcháin phoiblí an 19 Meitheamh, 2023. Bhí gá leis na fodhlíthe a leasú chun córas sreafa tráchta aontreo a éascú ag Fisher's Row agus chun bána lódála breise a bhunú sa bhaile.

SCÉIM PHÍOLÓTACH BOSCAÍ ATHCHÚRSÁLA

In 2023, rinneadh triail ar bhoscaí athchúrsála i 4 shuíomh i lár an bhaile i gcomhpháirtíocht le Big Belly Bins. Cé gur tháinig méadú ar an ráta ceart athchúrsála le himeacht ama, bhí éilliú fós san athchúrsáil. Leanfar leis an triail agus comharthaí á gcur leis na boscaí bruscair de na hábhair éillithe is coitianta chun iarracht a dhéanamh comhlíonadh a mhéadú.

PLEANÁIL

Plean Ceantair Áitiúil

Cuireadh tús le hobair ar Phlean Ceantair Áitiúil Loch Garman in 2023. Leagfaidh an plean an straitéis pleanála spásúlachta amach don bhaile lena chinntiú gur féidir leis an mbaile fás, tacú le fostaíocht agus tithe agus gur féidir é sin a dhéanamh go hinbhuanaithe agus go rathúil. Seoladh feachtas poiblíochta chun an pobal a spreagadh le páirt ghníomhach a ghlacadh i bhforbairt an phlean chun comhdhearcadh a bhaint amach agus tá tacaíocht dóibh siúd go léir a bhfuil spéis acu i dtodhchaí an bhaile ríthábhachtach chun plean rathúil a dhéanamh a mbeidh comhfhís aige do thodhchaí an bhaile agus plean a bhfuil daoine ag iarraidh a fheiceáil a bheith curtha i bhfeidhm. Bhí an chéad chéim chomhairliúcháin phoiblí ar siúl ó Déardaoin, 8 Meitheamh 2023 go dtí Dé Máirt, 8 Lúnasa 2023.

Críochnaíodh an Tuarascáil Comhairliúcháin Réamhdhréachta don Phlean Ceantair Áitiúil Bhaile Loch Garman (LAP) 2024-2030 i mí na Samhna 2023 agus cuirfear faoi bhráid Chomhaltaí Tofa na Comhairle í lena breithniú mar chuid d'ullmhú an Dréacht-LAP.

Nuair a bheidh an Dréacht-LAP curtha chun críche, cuirfear ar taispeáint phoiblí é agus beidh tréimhse comhairliúcháin poiblí ar an Dréacht LAP. Mairfidh an tréimhse chomhairliúcháin phoiblí seo, ar dócha go mbeidh sé ar siúl le linn R2, 2024, ar feadh íostréimhse sé seachtaine agus le linn an ama sin beidh daoine in ann aighneachtaí agus tuairimí scríofa a dhéanamh ar an Dréacht-LAP

EACNAMAÍOCH

Forscáth Sráid Monck

Cuireadh tús in 2023 le suiteáil an dín in-aistarraingthe ar Shráid Monck. Fuarthas maoiniú don fhorscáth ó Fáilte Éireann faoin Scéim Feabhsaithe Bia Lasmuigh. Is é an forscáth seo an chéad cheann dá leithéid in Éirinn agus cuirfidh sé deis uathúil le haghaidh fáilteachais faoin aer i gcroílár Bhaile Loch Garman. Críochnófar an forscáth in 2024.

Forbairt Trinity Wharf

Ar an 2 Márta 2023, d'iompaigh an tUasal Darragh O'Brien TD, an tAire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, 'an fód' go hoifigiúil ar an tionscadal infheistíochta €110 milliún ag Trinity Wharf. Tá an tionscadal Trinity Wharf ar cheann de na tionscnaimh chruthaithe post is suntasaí do Chontae Loch Garman agus do réigiún an Oirdheisceart, le Céim 1 den fhorbairt íocónach cois farraige ag Trinity Wharf.

Faoin gCiste / Tionscadal Athghiniúna Uirbeach 2040, tá €20 milliún leithdháilte ar an tionscadal. Ag teacht le sprioc Tionscadal Éireann 2040 Éire a dhéanamh ina "tír níos fearr do chách", cuireann athbheochan chuan Loch Garman an deis ar fáil chun baile agus forbairt réigiúnach atá inbhuanaithe agus eiseamláireach a fhorbairt in Oirdheisceart na hÉireann

Tairiscint le haghaidh Fleadh Cheoil na hÉireann.

Ar an 11ú Márta 2023 tar éis feachtas rathúil tairisceana, roghnaigh Comhaltas Ceoltóirí Éireann (CCÉ) Baile Loch Garman chun Fleadh Cheoil na hÉireann 2024 a óstáil.

Is é Fleadh Cheoil na hÉireann an ceiliúradh is mó de cheol, teanga, amhráin agus rince traidisiúnta na hÉireann ar domhan, agus beidh obair shuntasach ag teastáil chun Fleadh 2024 a óstáil, le hionchur ó gach páirtí leasmhar ag teastáil lena chinntiú go n-imeoidh an imeacht go réidh. Cuirfidh an t-imeacht deis an baile a thaispeáint ar a fheabhas agus a d'fhéadfadh borradh mór a chur faoin eacnamaíocht agus cultúrtha don bhaile.

AN COMHSHAOL

Comórtas na mBailte Slachtmhara Loch Garman

Bhí ríméad ar Bhailte Slachtmhara Loch Garman Bonn Óir a fháil arís i gcomórtas Náisiúnta na mBailte Slachtmhara, a fógraíodh i mí Dheireadh Fómhair 2023. Is aitheantas ollmhór é seo ar an obair leanúnach agus ar thiomantas Choiste na mBailte Slachtmhara áitiúla agus na n-oibrithe deonacha.

FEABHSUITHE AR AN RÍOCHT PHOIBLÍ

Tionscadal Ealaíne na mBalláí Loch Garman

Lean Ceantar Buirge Loch Garman ag obair i gcomhar le hIonad Ealaíon Loch Garman in 2023 chun na múrphictiúir ealaíne sráide atá fágtha i mBaile Loch Garman a bhainistiú agus a sheachadadh.

Críochnaíodh ocht múrphictiúr faoi dheireadh na bliana ar an “Cosán Cultúrtha” ón nGeata Thiar go Sráid Pheadair, rud a chuireann le hoidhreacht shaibhir an bhaile agus an cheantair seo.

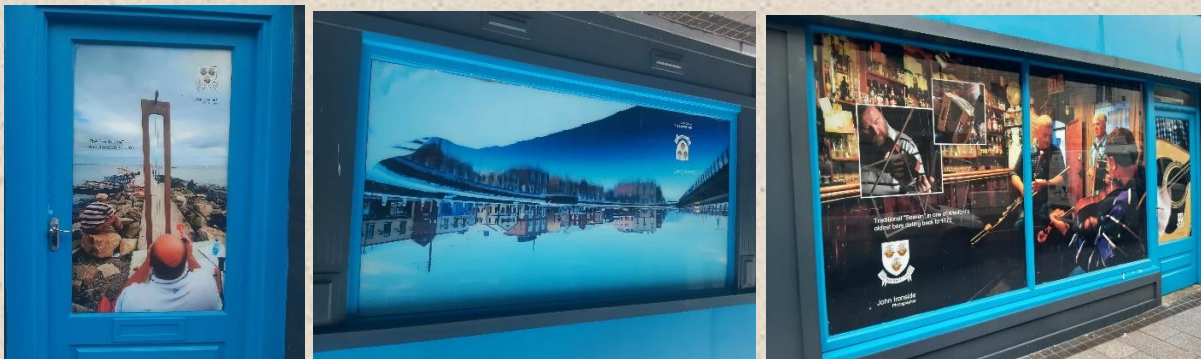

Scéim Feabhsúcháin Aghaidh Siopaí

Chuir Ceantar Buirge Loch Garman scéim deontais le chéile chun tacú le gnólachtaí sa bhaile athchóiriú a dhéanamh ar aghaidh tosaigh a bhfoirgneamh, idir urlár na talún agus urláir uachtaracha.

D'éirigh go hiontach leis an scéim le 56 iarratas san iomlán agus gealladh caiteachas de €90,712 mar chúnadh deontais ag deireadh na bliana.

Mar chuid den scéim, thug úinéir áitribh neamháitithe ar an bPríomhshráid Theas cead do Cheantar Buirge Loch Garman gailearaí grianghraf d'íomhánna éagsúla a bhaineann le stair an bhaile a thaispeáint chun feabhas a chur ar an bhfoirgneamh.

COMHAIRLIÚCHÁN POIBLÍ TCI

Rinneadh athbhreithniú ar an Scéim reatha TCI agus aontaíodh líon na gceamaraí i lár an bhaile a mhéadú agus úsáid na gceamaraí a leathnú chun Páirc Min Ryan agus Páirc Redmond a chuimsiú

Tar éis an phróisis chomhairliúcháin poiblí reachtúil, cuireadh iarratas Alt 38 faoi bhráid Choimisinéir an Gharda Síochána le faomhadh ar an 18 Bealtaine 2023 do na 33 ceamara atá

ann cheana féin thar 18 láthair, 16 ceamara eile, ag 12 láthair nua a sholáthróidh 49 ceamara san iomlán ar fud Scéim Loch Garman.

POBAL

Tacaíochtaí Pobail

Leis an scéim Deontais Taitneamhachta, Ealaíona agus Cumainn Cónaitheoirí, soláthraítear cabhair a bhfuil géarghá léi do ghrúpaí pobail agus do ghrúpaí deonacha in eastáit tithíochta áitiúla. In 2023, bronnadh 38 Deontas Conláiste arbh fhiú €30,000 san iomlán iad, 22 Deontas Ealaíon, arbh fhiú €19,000 san iomlán iad agus bronnadh 38 Deontas de chuid Chumann Cónaitheoirí, arbh fhiú €17,100 san iomlán iad.

FÉILTE AGUS CLÁR CULTÚRTHA

Cuireann Ceantar Buirge Loch Garman clár bríomhar féile chun cinn ar fud an cheantair gach bliain agus tacaíonn sé leis. Tharla na himeachtaí seo a leanas i rith na bliana.

- Lá Fhéile Pádraig
- Seó Gluaisteáin Loch Garman (Wexford Motor Show)
- Leathmharatón Loch Garman
- Lá na Seirbhísí Náisiúnta
- Féile Cheoil Beo na Páirce (Park Live Music Festival)
- Oíche Chultúir
- Lá an Bhaile Múrtha (Walled Town Day) Loch Garman i gcomhpháirt le Seachtain na hOidhreachta.
- Tús Searmanais de chuid Railí na gCéimeanna Loch Garman (Wexford Stages Rally) agus Páirc Feirme
- Féile Spiegel tent Loch Garman
- Féile Cheoldrámaíochta Loch Garman
- Cosán na hEalaíne Fhéile Loch Garman
- Ealaín Lasmuigh
- Féile Frederick Douglas
- Clár Chríochgheimhridh na Nollag Loch Garman (Wexford Christmas Winterland Programme).

Is féidir físeán de Lá an Bhaile Múrtha a fheiceáil ag [https://youtu.be/ Naue_QhRZI](https://youtu.be/Naue_QhRZI)

PLEAN ATHNUACHANA ATÁ Á THREORÚ AG AN OIDHREACTH

Bronnadh an Conradh i dtaca le Plean Athnuachana atá á Threorú ag an Oidhreacht le haghaidh Baile Loch Garman, arna maoiniú ag an gComhairle Oidhreachta, ar Urban Scale Interventions, Béal Feirste.

Tar éis cruinnithe éagsúla, suirbhéanna suímh agus ceardlanna ar fhreastail príomhpháirtithe leasmhara agus próiseas comhairliúcháin phoiblí, ghlac Comhaltaí leis an bplean d'aon toil ag Gnáthchruinniú Cheantar Buirge Loch Garman ar an 19 Meitheamh, 2023 agus seoladh é go hoifigiúil ar an 23 Meitheamh in Ionad Ealaíon Loch Garman.

Beidh an plean seo mar bhonn de straitéis na Comhairle i dtaca le hathnuachan atá á threorú ag an oidhreacht don bhaile, chun tacú le hardchaighdeán maireachtála dá shaoránaigh, san am i láthair agus san am atá romhainn.

GRADAIM/IMEACHTAÍ CATHRACH

D'óstáil Ceantar Buirge Loch Garman roinnt fháiltithe cathartha agus méarachta le linn 2023. Bhronn an méara gradaim ar na grúpaí agus na daoine seo a leanas.

- Wexford Soroptimists
- Club Bád & Leadóige Chuan Loch Garman
- Sionad Eaglais na hÉireann
- An tUasal Michael Benson, Léiritheoir Scannán
- Club na Leon Loch Garman
- An tUasal Frank Flanagan Marine Watch
- Michelle O'Neill Uasal, Réiteoir Idirnáisiúnta
- Dynamic Kick Boxing
- Imreoirí Liathróid Láimhe Loch Garman
- Banna Ceoil Loch Garman

Searmanas Lá Bealtaine – Geata an Fhrithdhúnta 1911

Reáchtáladh an searmanas agus leagadh bláthfheasc Lá Bealtaine Bliantúil ar an 1 Bealtaine 2023 ag Geata an Fhrithdhúnta san Fhaiche, áit ar leag an Méara, an Comhairleoir M. Bell bláthfheasc in ómós cheannairí an fhrithdhúnta 1911 agus an 700 fear agus a dteaghlaigh a raibh tionchar ag an bhfrithdhúnadh orthu

Searmanas Cuimhneacháin an Cheannasóra John Barry

Bhí an 67^ú Searmanas Bliantúil Leagtha Fleasc Chuimhneacháin John Barry ar siúl Dé Domhnaigh an 25 Meitheamh. Labhair an tAire James Browne T.D. ag an gcruinniú. Leag an tAire Browne fleasca thar ceann Rialtas na hÉireann agus leag Lt. Col. Thomas Nolta thar ceann Stáit Aontaithe Mheiriceá.

An Domhnach Cuimhneacháin

Reáchtáladh Seirbhís Bhliantúil don Lá Cuimhneacháin in Eaglais Naomh Iberius ar an 12 Samhain. Ina dhiaidh sin, leag a Adhradh an Méara Clr. J. Hegarty bláthfhleasc ag an Séadchomhartha Cuimhneacháin Cogaidh i gCearnóg Redmond.

Comóradh 80^ú bliain ar MV Kerlogue

Ar an 29 Nollaig, 2023, reáchtáladh searmanas leagan bláthfhleasc ar aghaidh Ché Loch Garman chun comóradh 80 bliain de ghníomhaíochtaí gaisciúla fhoireann na loinge ceannaíochta i Loch Garman a chomóradh, a rinne idirghabháil chun beatha 168 mairnéalach Gearmánach a shábháil tar éis cath cabhlaigh sa Dara Cogadh Domhanda i mBá na Bioscáine.

Chuir a Adhradh an Méara Clr. J. Hegarty agus Wiebke Hochhaus Uasal, a raibh a seanathair Richard Langes ar dhuine de na saighdiúirí a tarrtháladh, fleasca ag séadchomhartha an MV Kerlogue.

IMEACHTAÍ COMÓRTHA ÉIRÍ AMACH 225

I mí Aibreáin 2023, fuair Comhairle Contae Loch Garman leithdháileadh faoin Snáithe Stairiúil de Chlár Deich mBliana na gCuimhneachán 2023 ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus na Meán chun roinnt imeachtaí comórtha a óstáil ar fud an chontae chun comóradh a dhéanamh ar Éirí Amach 1798 i Loch Garman.

D'óstaiigh Ceantar Buirge Loch Garman dhá imeacht mar seo a leanas:

Searmanas Comórtha Cath na dTrí Carraige

Ar an Domhnach an 28 Bealtaine 2023, rinneadh Cath na dTrí Carraige a chomóradh ag searmanas ag Séadchomhartha na dTrí Carraige 1798 agus ag an Láthair Chatha.

Leag an tUasal Tom Wickham, ball de Bhunghrúpa Cuimhneacháin na dTrí Carraige, bláthfheasc ag séadchomhartha na dTrí Carraige, agus leagadh fleasc ag Láthair Chatha ag a hAdhradh, an Méara, an Clr. Maura Bell.

Bhí gach duine faoi dhraíocht ag an staraí Dr. Ronan O'Flaherty, le caint ar na himeachtaí a tharla sular bhunaigh na reibiliúnaithe campa ag na Trí Charraig. Taispeánadh airm a úsáideadh le linn an chatha don lucht éisteachta, lena n-áirítear liús, macasamhail ar mhuscaed brown-bess, liathróidí muscaeid agus cairbín, agus bhí an-suim acu iontu. Ag an Láthair Chatha, lean an Dr. O'Flaherty ar aghaidh ag cur síos ar an gcath agus ar an gcaoi a bhfuair na reibiliúnaithe a bhí faoi cheannas Thomas Clooney agus John Kelly an lámh in uachtar ar na cótaí dearga. Chuir sé béim ar thábhacht Chath na dTrí Carraige, cath as ar eascair dearbhú Phoblacht Loch Garman. Tá sé seo suntasach i stair na hÉireann sa mhéid is gur seo an áit a dtagann an chéad phoblacht a athdhearbhaítear ina dhiaidh sin ag Ard-Oifig an Phoist in 1916.

Críochnaíodh an searmanas leis an amhrán “The Rocks” á chanadh ag fear áitiúil, an tUasal Phil Berry.

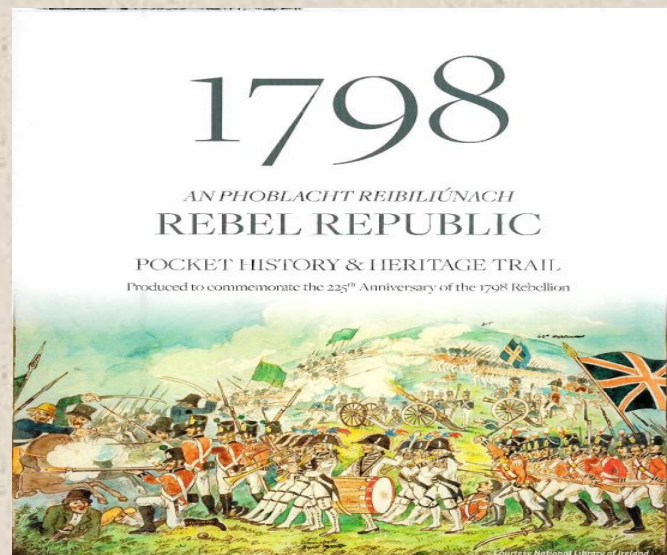

Ócáid Chomórtha Éirí Amach Bhaile Loch Garman

Ar an 4 Meitheamh 2023, reáchtáladh searmanas chun Éirí Amach Bhaile Loch Garman a chomóradh. D’oscail a hAdhradh an Méara An Clr. M. Bell an searmanas in Ionad Ealaíon Loch Garman. Thug an tUasal Celestine Murphy, Staráí, léargas ar imeacht an éirí amach agus thug Brian Ó Cléirigh, Staráí, léacht spéisiúil ar bhunú agus ar thábhacht Phoblacht Loch Garman.

Ina dhiaidh sin, bhí turas siúlóide, arna éascú ag Celestine Murphy Uasal, chuig príomháiteanna sa bhaile. Ag deireadh an tsearmanais, leag hAdhradh an Méara An Clr. M. Bell bláthfheasc ar an Séadchomhartha Pikeman i Réileán na dTarbh.

Forbraíodh an léarscáil a úsáideadh don turas siúlóide le haghaidh rian siúlóide stairiúil an bhaile.

CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH

CEANTAR BARDASACH INIS CÓRTHAIDH

Lean foireann agus comhaltaí tofa Cheantar Bardasach Inis Córthaidh ar aghaidh ag obair le chéile go rathúil i rith 2023. Bhí siad tiomanta do sheirbhísí ardchaighdeán a sholáthar, caidrimh tháirgiúla oibre a chothú le páirtithe leasmhara áitiúla agus ceisteanna tábhachtacha don cheantar a chur chun cinn. Tá an tiomantas seo mar bhonn agus mar thaca ag comhfhís chun Ceantar Inis Córthaidh a fhorbairt mar shuíomh roghnaithe le cónaí ann, le bheith ag obair ann agus le cuairt a thabhairt air.

Tionóladh aon chruinniú déag míosúla ceantair leis na comhaltaí tofa mar aon le roinnt cruinnithe fochoistí eile le páirtithe leasmhara eile.

Tá baile Inis Córthaidh ar tí athrú suntasach a dhéanamh ina tírdhreacha le roinnt tionscadal bonneagair beartaithe le haghaidh an bhaile.

Chuir Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an clár oibre seo a leanas i bhfeidhm do 2023, ag tacú le cur chuige idir-rannach le Comhairle Contae Loch Garman:

Scéim Feabhsaithe Sráid-dreacha

D'fhógair an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail maoiniú de €100,000 le haghaidh an Scéim Feabhsaithe Sráid-Dreacha 2022 do Chontae Loch Garman. Roghnaigh bainistíocht Chomhairle Contae Loch Garman Baile Inis Córthaidh mar thairbhí an mhaoinithe deontais seo do 2022. Deartar an scéim chun tacú le huasghrádú na n-aghaidheanna siopa agus na n-aghaidheanna sráide de chuid áiteanna sonraithe a roghnaíodh laistigh den bhaile agus chun feabhas a chur orthu faoi scéim 5 bliana an Rialtais "Todhchaí Cheantair Thuaithe na hÉireann". Fuarthas iarratais in 2023 agus rinneadh an obair, bhain 18 áitreabh san iomlán leas as an maoiniú chun an sráid-dreach a fheabhsú. Chuir gnólachtaí/úinéirí a bhain leas as an scéim le cuma a gcuid foirgneamh in Inis Córthaidh, trí ghlanadh agus péinteáil, scáthbhrait stróicthe a athsholáthar agus uasghrádú a dhéanamh ar a n-aghaidheanna agus comharthaí. Tá cuma glan agus geal ar na foirgnimh anois, roghnaíodh na dathanna péinte as pailléad oidhreachta a chuir comhairleoir dathanna ar fáil.

Tionscnamh Baile Stairiúil 2023- Plean Athnuachana atá á Threorú ag an Oidhreacht

D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman maoiniú de €40,000 a fháil ón gComhairle Oidhreachta chun plean atá á threorú ag an oidhreacht a fhorbairt d'Inis Córthaidh a scrúdóidh oidhreacht reatha an bhaile agus a shocróidh cad iad na hidirghabhálacha atá dírithe ar chaomhnú a bheidh de dhíth. Reáchtáladh ócáid chomhairliúcháin phoiblí in oifigí Chearnóg an Mhargaidh agus Cheantar Bardasach Inis Córthaidh don tseachtain Oidhreachta. Chuir na comhairleoirí Urban Scale Interventions bord rannpháirtíochta ar bun chun go bhféadfadh an pobal a dtuairimí a chur in iúl.

Bhí cruinniú rannpháirtíochta le páirtithe leasmhara ar siúl Dé Máirt an 5 Meán Fómhair agus ina dhiaidh sin turas siúlóide ar an mbaile agus ar a shuíomhanna oidhreachta. Bainfear úsáid as an bplean a bheidh mar thoradh air chun eolas a chur ar fáil d'iarratais ar dheontais le haghaidh oibreacha caipitil amach anseo.

PÁIRC THEICNEOLAÍOCHTA INIS CÓRTHAIDH, COILL AN GHABHLAÍ

Tá Páirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh suite le hais an sean-N11 ó dheas d'Inis Córthaidh. Tá achar de bheagnach 14.5 HA ag an suíomh agus tá Comhairle Contae Loch Garman ag forbairt na dtailte mar pháirc theicneolaíochta le bonneagar do sheirbhísí gaolmhara chun na hearnálacha eolaíochta agus teicneolaíochta a spreagadh chun infheistíocht a dhéanamh inti.

Céim 1 – tá forbairt na trí shuíomh seirbhísithe curtha i gcrích den chuid is mó agus tá an obair tógála ar an gcéad fhoirgneamh faoi lán seoil.

Athfhorbairt Murphy Floods

Fuair Comhairle Contae Loch Garman iarshuíomh Óstán Murphy Floods le déanaí, agus áitribh tréigthe in aice láimhe, i Lár Bhaile Inis Córthaidh. Tá an Chomhairle ag iarraidh anois togra a chur chun cinn chun an ceapach folamh seo a athfhorbairt, a fuair toiliú faoi Chuid 8 i mí Iúil 2022 roimhe seo. Ceapadh O'Connor Sutton Cronin Consulting Engineers i mBealtaine 2023 chun tabhairt faoi sheirbhísí dearaidh céime iomlán le haghaidh eilimintí scartála agus ullmhúcháin láithreáin den scéim.

Tá tús curtha le comórtas tairisceana chun conraitheoir oibreacha a cheapadh le haghaidh na n-oibreacha scartála ar an láthair agus tá measúnú tairisceana ar siúl. Táthar ag súil go gcuirfear tús le hoibreacha Céim 1 ar an láthair i R1 2024.

Athnuachan Theampall Seanáin, Inis Córthaidh

Le Straitéis Athnuachana Theampall Seanáin, sainaitnítear roinnt tionscadal éascaithe a bhfuil gá leo chun athnuachan a bhaint amach, lena n-áirítear:

- An ríocht phoiblí agus an sráid-dreach a fheabhsú i gceantar Theampall Seanáin
- Droichead nua coisithe a thógáil chun nasc nua a bhunú le lár an bhaile
- Carrchlós an Ionaid Fóillíochta a bhainistiú agus é a athrú ó bhonn de réir a chéile
- Bloic uirbeacha nua a chruthú le haghaidh forbairt inlíonta.

Tá na hoibreacha iniúchta suímh (IS) le haghaidh an droichead coisithe curtha i gcrích.

Tá tuarascáil ar an réamhdhearadh agus roghanna don droichead curtha i gcrích inar cuireadh san áireamh torthaí na n-oibreacha IS agus tá sí faoi athbhreithniú faoi láthair.

Tá Comhairle Contae Loch Garman i dteagmháil leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht maidir le hiarratas maoinithe eile chun tacú le hathghiniúint in Inis Córthaidh.

Tá an Roinn pleanála ag obair i gcomhar le Tionscadail Speisialta chun plan straitéiseach a fhorbairt d'Inis Córthaidh agus tá sé á dhréachtú faoi láthair.

Tá ODKM Architects ceaptha chun tabhairt faoi sheirbhísí deartha máistirpleanála coincheapa don Tionscadal um Athnuachan Theampall Seanáin. Críochnófar an máistirplean seo in am don iarratas atá le teacht ar an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach.

Tionscadal Lár an Bhaile & Turasóireachta Inis Córthaidh

Tá plean straitéiseach forbartha ag an Roinn Pleanála i gcomhar le Tionscadail Speisialta do lár bhaile Inis Córthaidh, ar glacadh leis ag cruinniú CB Inis Córthaidh i mí na Nollag 2022.

Beidh oibreacha athnuachana ar Chearnóg an Mhargaidh, Ceathrú Chaisleán Inis Córthaidh agus Teampall Seanáin mar chuid d'iarratas Glao 4 ar an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach atá le teacht. Cuireadh tús le próiseas Cuid 8 chun Cearnóg an Mhargaidh agus sráid lár an bhaile a fheabhsú ar an 4 Deireadh Fómhair 2023, a dhear Moloney O'Beirne Architects & Roughan & O'Donovan Consulting Engineers. Tá tús curtha anois le réamhobair dearaidh ar thionscadal Cheathrú Chaisleán Inis Córthaidh agus tá sé i gceist iarratas pleanála Cuid 8 a chur isteach chuige seo i R1 2024.

RADHARC LÉIRITHE 01

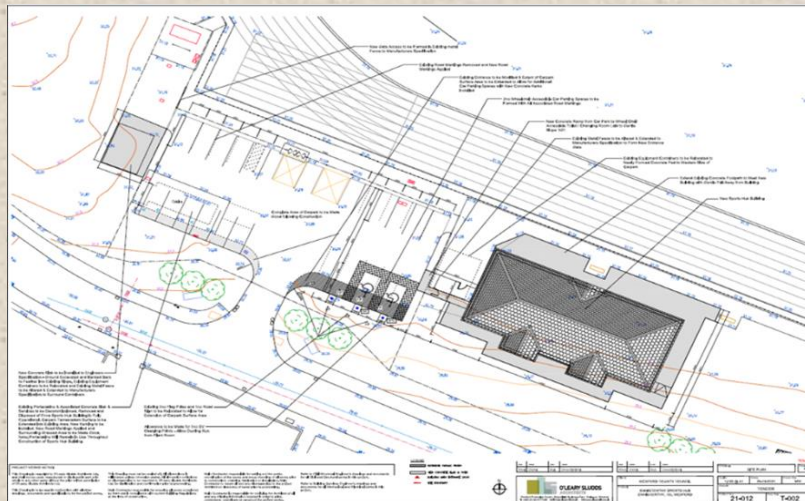
RADHARC Ó SHRÁID AN CHAISLEÁIN GO DTÍ SPÁS CHEARNÓG AN MARGAIDH

Mol Spóirt Inis Córthaidh

Ceapadh O'Leary Sludds Architects í mí Feabhra 2021, le haghaidh an dearaidh mhionsonraithe, an conraitheoir oibreacha a fhostú agus le haghaidh bainistíocht tógála a dhéanamh ar an bhfoirgneamh Moil Spóirt nua. Fógraíodh an comórtas chun conradh oibreacha don Mhol Spóirt a dhámhachtain i mí na Bealtaine 2022. Sháraigh an tairiscint ab ísle ó thaobh praghais de an buiséad a bhí ar fáil don tionscadal agus, mar thoradh, socraíodh gan dul ar aghaidh leis an gconradh oibreacha seo a dhámhachtain. Críochnaíodh próiseas athdhearaidh don tionscadal, agus táthar ag súil go bhfálteofar roimh thairiscintí arís go luath in 2024.

Tá trealamh breise lúthchleasaíochta faighte ag Ceantar Bardasach Inis Córthaidh a bheidh ar fáil do gach úsáideoir in 2024 agus beifear in ann Ócáidí Náisiúnta a óstáil ag an Mol Spóirt dá bharr. Tá córas áirithinte ar líne atá éasca le húsáid faighte mar aon le measúnú ar an rian a chuirfear chun cinn in 2024.

Páirc Ghnó Sheanbhóthar Bhaile Átha Cliath, Inis Córthaidh

Fógraíodh conradh le haghaidh oibreacha tosaigh céim 1 i mí Eanáir 2022. Ceapadh Hughes and Hennessey Ltd chun tús a chur le tógáil an ENBD – Ceantar Gnó Inis Córthaidh Thuaidh (Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath) Céim 1. Is éard a bhí i gceist leis an obair seo ná sráid-dreach na gcosán a fheabhsú agus a chur chun cinn, geataí feabhsaithe agus sábháilteacht coisithe. Áiríodh i gcéim 1 den tionscadal seo feabhsú cosán, draenála agus bóithre mar aon le suiteáil dhá thrasrian coisithe rabhcháin belisha. Críochnaíodh an obair seo i Meán Fómhair 2022.

Tá iarratas ar mhaoiniú breise ullmhaithe agus curtha faoi bhráid an Údaráis Náisiúnta Iompair, i gcomhar leis an Rannóg Bóithre & Iompair, le haghaidh gnéithe taistil ghníomhaigh an mháistirphlean. Ní raibh aon mhaoiniú le fáil do 2023.

Scéim Cosanta i gcoinne Tuilte Inis Córthaidh

Próiseas Reachtúil - Nocht an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA) a chinneadh go raibh sé ag diúltú don scéim ar an 4 Márta, 2022. Tá sonraí ar fáil ar www.gov.ie. Tar éis an chinnidh, dheimhnigh Oifig na nOibreacha Poiblí a dtiomantas scéim éifeachtach a sheachadadh d'Inis Córthaidh. D'fhreastail an tAire Stáit, an tUasal Patrick O'Donovan agus oifigigh shinsearacha ó Oifig na nOibreacha Poiblí agus Comhairle Contae Loch Garman ar chruinniú speisialta de Chomhairle Cheantar Bardasach Inis Córthaidh ar an 4 Bealtaine 2022 chun comhaltaí a chur ar an eolas i dtaca le Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh. Thacaigh an tAire le moladh ó Chomhairle Contae Loch Garman chun an eilimint nua den scéim, Droichead nua Abhainn na Sláine agus an Scéim Cosanta i gcoinne Tuilte a chur chun cinn mar dhá thionscadal ar leith.

Scéim Cosanta Tuilte – Céim 1

Tá an cead pleanála do Chéim 1 á chur chun cinn ag Comhairle Contae Loch Garman faoi láthair. Áirítear leis an gcéim seo droichead nua Bhóthar na Sláine a thógáil ar an taobh ó dheas den bhaile, deireadh a chur le Droichead Seamus Rafter agus droichid coisithe a thógáil ina ionad. Soláthróidh Céim 1 tairbhe faoisimh tuilte i lár an bhaile agus beifear in ann sreabhadh tráchta i lár an bhaile agus timpeall air a bhainistiú le linn na bpríomhoibreacha cosanta ar thuilte a thógáil. Tá na sonraí bonnlíne don chéim seo á nuashonrú faoi láthair. Tá suirbhéanna tráchta críochnaithe, tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta le críochnú i R1 2024. Tá an t-iarratas pleanála le cur isteach i R1 2025.

Scéim Cosanta Tuilte – Céim 2

Is éard a bheidh i gceist leis an gcéim seo den scéim ná tógáil na bpríomhoibreacha faoisimh tuilte d'Inis Córthaidh, lena n-áirítear na ballaí cosanta tuilte agus oibreacha san abhainn. Chun an chéim seo den tionscadal a chur chun cinn, déanfar na sonraí bonnlíne a nuashonrú. Déanfar measúnú ar na roghanna malartacha don scéim, déanfar comhairliúchán poiblí orthu agus sainaitheofar an rogha is fearr. Ansin, beidh sé riachtanach cinneadh a dhéanamh ar an mbealach pleanála is oiriúnaí don scéim. Tá na sonraí bonnlíne hidreolaíochta agus comhshaoil á nuashonrú faoi láthair; Tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta le críochnú i R2 2024.

Cosáin Coisithe Inis Córthaidh

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú deontais faoi Bheart Rochtana ORIS 2 in 2021 le haghaidh Cosán Cois Abhann Inis Córthaidh. Bronnadh maoiniú ar luach €200,000 le haghaidh oibreacha athdhromchlaithe ar iomlán an 3 chiliméadar den chosán cois abhann in aice na Sláine agus chun cosán 600 méadar timpeall na hUrainne suas go Droichead Naomh Eoin a athdhromchlú. Cruthófar rochtain leis na hoibreacha seo timpeall Droichead Coisithe na hUrainne. Bronnadh €50,000 sa bhreis in 2022, lena cuireadh Síneadh le Beart Forbartha Tionscadail Siúlóide Inis Córthaidh chomh maith le €30,000 sa bhreis ar mhaithe le Beart ORIS 1 maidir le Bruacha Abhann na Sláine a Uasghrádú, cuireadh tús le hoibreacha i R4 de 2023.

Cnoc Fhiodh na gCaor

Cuireadh tús le hoibreacha uasghrádaithe ar chonairí Chnoc Fhiodh na gCaor an 25 Meán Fómhair. Gearradh siar an t-imfhás, leathnaíodh na cosáin agus cuireadh dromchla nua air le gairbhéal. Déanfar na cosáin a fhorbairt mar chonairí siúlóide foirmiúla le comharthaíocht chúí. Tá suíocháin faighte do na conairí agus cuirfead isteach iad chun limistéir scíthe a chur ar fáil d'úsáideoirí. Rinneadh oibreacha uasghrádaithe ar an séadchomhartha ag Cnoc Fhiodh na gCaor freisin.

Iompar agus Sábháilteacht ar Bhóithre

Fuair Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú de €2,082,490 ón Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil faoin Deontas Athchóirithe Feabhsaithe chomh maith le maoiniú de €498,027 faoin Deontas Athchóirithe Cothabhála lena ligeadh do tuilleadh feabhsaithe ar an líonra bóthair ar fud an bhaile agus an cheantair. Cuireadh feabhas ar roinnt cosán sa cheantar freisin maidir le bail agus le rochtain faoi mhaoiniú Taistil Ghníomhaigh.

Leanadh ar aghaidh leis an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil in 2022 agus fuarthas maoiniú de €192,934 ón Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, rud a cheadaigh oibreacha a thabhairt chun

críche ar go leor lánaí. Leanadh leis an Scéim Rannpháirtíochta Pobail freisin, agus ligeadh leis seo d'oibreacha draenála agus athdhromchlaithe ar an mbóthar poiblí ag Baile an Iúir & Maighean Uí Dheoráin a chur i gcrích. Fuarthas maoiniú drochaimsire in 2023 freisin chun gach deisiúchán ar Dhroichid a ndearnadh damáiste dóibh le linn tuilte in 2021 i gCeantar Inis Córthaidh a chríochnú.

Fodhlíthe Tráchta agus Páirceála 2023 Chomhairle Contae Loch Garman (Ceantar Bardasach Inis Córthaidh)

Ag cruinniú míosúil Mheán Fómhair de chomhaltaí Cheantar Bardasach Inis Córthaidh, glacadh le Dréacht-Fhodhlíthe Tráchta agus Páirceála 2023 Chomhairle Contae Loch Garman (Ceantar Bardasach Inis Córthaidh). Cuireadh Fodhlíthe Tráchta agus Páirceála Cheantar Bardasach Inis Córthaidh 2023 i láthair agus glacadh leo ag cruinniú iomlán na comhairle an 9 Deireadh Fómhair agus tháinig siad i bhfeidhm ón 20 Samhain 2023.

Scéimeanna TCI

Cuireadh tús le Scéimeanna TCI d'Inis Córthaidh agus Bun Clóidí in 2023. Cheadaigh comhaltaí an Chomhchoiste Póilíneachta na scéimeanna d'aon toil. Rinneadh an próiseas comhairliúcháin phoiblí agus iarratas Alt 38 don dá scéim agus d'fhaomh Coiste Comhairleach Náisiúnta an Gharda Síochána ó bhéal iad. Tabharfar an scéim chun críche in 2024.

Seoltar an Pháirc Foghlaim chun Rothaíochta go hoifigiúil in Inis Córthaidh.

Bhí lúcháir ar Cheantar Bardasach Inis Córthaidh an Pháirc nua Foghlaim chun Rothaíochta a sheoladh go hoifigiúil Dé hAoine an 31 Márta 2023. Is í an áis seo an chéad cheann dá leithéid i gContae Loch Garman.

Tabharfaidh an Rian Foghlaim chun Rothaíochta spás fíorluachmhar do leanaí óga chun dul i ngleic le fíorghnéithe bóthair agus a línte, a chomharthaí, a thimpealláin agus a thrasrian coisithe gan aon trácht feithicle. Tá stáisiún deisithe rothar agus rian siúil sa pháirc freisin.

Bhí an pháirc maoinithe ag Sláintecare agus Ceantar Bardasach Inis Córthaidh. Tionscnamh nua é an Clár um Phobail Shláintiúla Sláintecare (SHCP), faoi stiúir Sláintecare agus Éire Shláintiúil sa Roinn Sláinte agus seachadta go háitiúil ag Comhairle Contae Loch Garman. Cuidíonn an cur chuige comhoibríoch seo le húdaráis áitiúla ag obair as lámh a chéile leis an bpobal áitiúil linn tionscadail atá inbhuanaithe agus a spreagann braistint pobail níos fearr a aithint’.

Is áis iontach í seo, agus cuirfidh sé leis na háiseanna eile atá lonnaithe sa cheantar seo lena n-áirítear Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh agus Mol Spóirt Inis Córthaidh.

Páirc Astro turf Uile-Aimsire Bhóthar Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh

Fuarthas Deontas Caipitil Spóirt de luach €300K in 2022 chun saoráid Astro turf nua uile-aimsire a thógáil do Cheantar Bardasach Inis Córthaidh.

Bronnadh an tairiscint ar Bhainisteoirí Conartha MGM Partnership & Sole Sports and Leisure chun Páirc Imeartha Lánmhéide Uile-Aimsire a thógáil le Tuilsoilsiú, lena n-áirítear oibreacha suímh a bhaineann leis ag Bóthar Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh. Tharla an tús oifigiúil ar an Luan an 19 Meitheamh. Cuirfear na hoibreacha i gcrích in 2024.

Forbairt Choimpléasc CLG Belfield & Feabhsuithe ar an Ríocht Phoiblí

Infheistíocht ilmhilliún euro, le Comhairle Contae Loch Garman ag infheistiú thart ar €400k agus fuarthas €150k de sin ón gCiste Aitheantais Pobail chun bealach isteach chuig tailte CLG Belfield a Athfhorbairt agus an Ríocht Phoiblí a fheabhsú.

Tá Páirceáil Phoiblí Charranna, Trasrian Coisithe, Suíocháin agus Clós Súgartha á soláthar ag Comhairle Contae Loch Garman le haghaidh úsáid an pobail.

Bun Clóidí: Páirc Phoiblí & Clós Súgartha

Cuireadh cead pleanála isteach don pháirc phoiblí nua, d'ionad páirceála, do chlós súgartha, do leithris phoiblí & don láithreán gaolmhar ag tailte in aice le Cearnóg an Mhargaidh a sholáthraíonn rochtain ar abhainn na Sláine. Bealtaine 2024 an dáta cinnidh a bhfuiltear ag súil leis.

Páirc Síochána an Úlloird – Tionscadal um Chomhforbairt Áite

Chuaigh Comhairle Contae Loch Garman agus Fondúireacht Ailtireachta na hÉireann i ngleic le tionscadal um chomhforbairt áite i gcomhar leis an bhfoireann deartha ag Elements of Action chun breathnú ar bhealaí chun an spás 1.2 heicteár a fheabhsú do chách. Reáchtáladh ceardlanna idirghníomhacha spráíúla leis an bpobal áitiúil chun smaointe agus moltaí nua a chruthú do Pháirc Síochána an Úlloird a chomhlánaíonn agus a chuireann leis an dearadh reatha chun úsáid na páirce a mhéadú do chách.

Féilte agus Imeachtaí

Lean Ceantar Bardasach Inis Córthaidh leis ag tacú le forbairt pobail in 2023 trí fhéilte agus imeachtaí áitiúla. Is príomhspríoc é i bPlean Corparáideach Chomhairle Contae Loch Garman le bheith ag obair go dlúth le grúpaí agus coistí áitiúla agus aithnímid an tábhacht a bhaineann le cinntiú go gcuirfear clár féilte a mbeidh rath air i bhfeidhm, rud a tharraingeofar aird ar Inis

Cóρθaidh agus ar an gceantar máguaird agus as a n-eascrófar tairbhe suntasach do gheilleagar an cheantair.

Faoin gClár Féilte 2023 thacaigh Ceantar Bardasach Inis Cóρθaidh le roinnt féilte, lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta dó, na féilte seo a leanas: -

- Ócáid searmanais ar Chnoc Fhiodh na gCaor ar an 7 Márta mar chomóradh ar an lá a raibh an Trídathach ar foluain go poiblí den chéad uair in 1848 i gCathair Phort Láirge ag Thomas Francis Meagher agus a iompraíodh é i bparáid ar Chnoc Fhiodh na gCaor, Inis Cóρθaidh.
- Comóradh ar Luan Cásca.
- Paráidí Lá Fhéile Pádraig i roinnt bhailte ar fud an cheantair.
- Féile Luasctha Bhia agus Thorthaí (Rockin' Food & Fruit Festival) – Deireadh Seachtaine Saoire Bainc mhí Lúnasa.
- Féile Rithimí na Sráide (Street Rhythms Festival) – 27 agus 28 Lúnasa.
- Féile Blues na Staighre Dubh (Blackstairs Blues Festival) – 9, 10 agus 11 Meán Fómhair.
- Eispéireas Draíochta Dhaidí na Nollag (Santa's Enchanted Experience).
- Féilte na Nollag – Inis Cóρθaidh, Baile an Daingin, an Bhrí, Bun Clóidí agus Fearna.

Comóradh 225 bliain ar Éirí Amach 1798 - an26 Bealtaine go dtí an 21 Meitheamh

Fuair Comhairle Contae Loch Garman tacaíocht maoinithe de €75,000 ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus na Meán chun clár comórtha ar fud an chontae a fhorbairt chun comóradh 225 bliain na n-imeachtaí a bhain le Éirí Amach 1798 i gCo. Loch Garman a chomóradh. Tá an maoiniú, a riaradh trí Shraith Stairiúil Deich mBliana na gCuimhneachán, tar éis tacú le roinnt tionscadal sainiúil a bhaineann le comóradh mar chainteanna poiblí, turais siúlóide, taispeántais, agus Comhdháil Samhraidh 1798 in Inis Cóρθaidh.

Turas Rós Thrá Lí 2023

Tháinig Turas Rós Thrá Lí go hInis Cóρθaidh Dé Domhnaigh an 13 Lúnasa agus cuireadh fáilte mhór cheolmhar rompu. Bhuail muintir na háite agus cuairteoirí leis na Rósanna ag caisleán Inis Cóρθaidh agus threoraigh Banna Píob St. Colemans Ballandaggin tríd an mbaile iad, suas go Sráid na Sláine chun bualadh le chéile i gCearnóg an Mhargaidh. Bhí taispeántais ó ghrúpaí áitiúla South East Rock 'n' Roll Club agus Martina Leacy School of Dance ar an lá. Bhí taispeántas

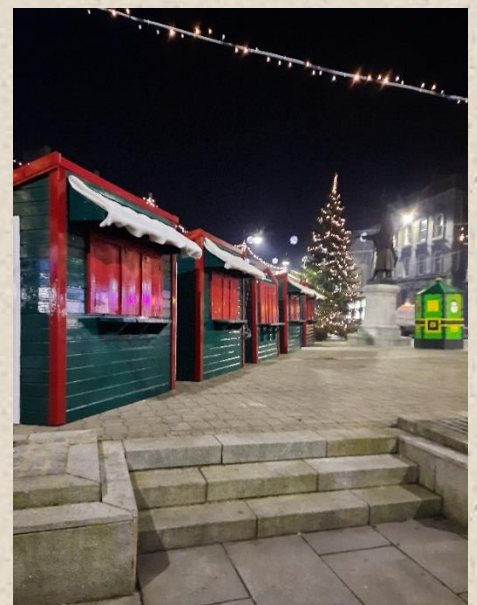
álainn sútha talún agus milseoga ag The Village at Wheelock's. Tugadh grúpa beag de na Rósanna go Cnoc Fhiodh na gCaor chun breathnú amach ar an mbaile stairiúil. Chuaigh gach duine go Club Gailf & Iascaireachta Bhun Clóidí ansin le haghaidh an stad deireanach.

Margadh Nollag Cheantar Bardasach Inis Córthaidh

Seoladh Margadh Nollag Cheantar Bardasach Inis Córthaidh go hoifigiúil Dé hAoine an 8 Nollaig i gCearnóg an Mhargaidh in Inis Córthaidh. Bhí an margadh lán le héagsúlacht ealaíona agus ceardaíochta áitiúla, bia te féilteúil agus go leor eile.

Chuir Giggles the Clown and Craft Central agus an 'Juggler Brendan' siamsaíocht saor in aisce ar fáil don teaghlach thar an dá deireadh seachtaine. Tá súil ag Ceantar Bardasach Inis Córthaidh cur leis an imeacht seo in 2024.

Aontúna gComhchathracha - Cathair Blacktown, Sydney na hAstráile agus Inis Córthaidh, Contae Loch Garman, Éire

Bhí Ceantar Bardasach Inis Córthaidh ina óstach ar thoscaireacht cuairte ó Chomhairle Cathrach Blacktown, faoi stiúir an Clr Brad Bunting (a bhí mar ionadaí don Mhéara Tony Beasdale OAM) agus Príomhfheidhmeannach Kerry Robinson, OAM ó Déardaoin an 25 Lúnasa go dtí Dé Luain an 28 Lúnasa.

Ba é cuspóir na cuairte ná teacht le chéile agus plé a dhéanamh ar bhunú caidreamh cairdiúil idir cathracha agus contaetha trí idirmhalartú trasna na réimsí eacnamaíocha, oidhreachta, spóirt, oideachais agus ealaíon agus malartú saoránach agus comhaontú ar chaidreamh foirmiúil Comhchathracha / Nasc Idirnáisiúnta idir Cathair Blacktown agus Loch Garman agus fás ar an nasc stairiúil suntasach Cath Chnoc an Fhiodh.

Rinneadh cur i láthair don toscaireacht ar an raon leathan seirbhísí a chuireann Comhairle Contae Loch Garman ar fáil agus ar fhorbairtí spreagúla atá ar an bhfód d'Inis Córthaidh agus do Chontae Loch Garman

Le linn a dtréimhse d'éascaigh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh cruinniú leis an Dr Karen Hennessy, Ceann Campas Loch Garman in Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt (SETU) a thug breac-chuntas ar réimsí sármhaitheasa oideachais arna seachadadh ag SETU agus an uailmhian atá acu don todhchaí. Táthar ag súil nasc agus comhpháirtíocht a bhunú idir ollscoileanna. Thug siad cuairt ar Scoil Speisialta Phádraig agus ar Ghaelscoil Inis Córthaidh freisin chun comhpháirtíochtaí féideartha a phlé trí malartú leabhar nó foirne.

Rinneadh naisc spóirt trí chuairt ar Ionad Sármhaitheasa Fhearna agus cuairt ar Pháirc Chadwick's Loch Garman, áit ar bhuail siad le Michael Martin, Cathaoirleach CLG Loch Garman. Táthar ag súil caidreamh a chothú idir Cumann Peile Ghaelach NSW agus CLG Chontae Loch Garman d'fhonn deiseanna spóirt a fhorbairt idir na ceantair.

Fáiltiú Cathartha arna óstáil ag an gCathaoirleach, an Comhairleoir John O'Rourke i gCaisleán Inis Córthaidh ar an Aoine 25 Lúnasa 2023 áit ar bhuail an toscaireacht leis an gcuid eile de Chomhaltaí Tofa Cheantar Bardasach Inis Córthaidh.

Áiríodh leis an bhFáiltiú Cathartha síniú 'Aontú na Comhchathrach' idir Ceantar Bardasach Inis Córthaidh agus Comhairle Cathrach Blacktown a thug gealltanais go dtabharfaidh gach Comhairle aitheantas oifigiúil don dá Chnoc Fhiodh na gCaor in imeachtaí cuimhneacháin chomh maith le tiomantas do naisc nua a chothú trasna na réimsí Turasóireachta, Oidhreachta, Spóirt, Ealaíon agus Cultúir.

Ar an lá deiridh thug an toscaireacht cuairt ar Sheomra Cheantar Bardasach Inis Córthaidh, áit ar thug Kerry Robinson OAM forbhreathnú ar struchtúr Chomhairle Cathrach Blacktown agus ar phríomhthionscadail bhunathraithe.

D'óstáil Comhairle Cathrach Blacktown dinnéar buíochais in Óstán Riverside Park agus chuir siad cuireadh chuig gach duine nua ar bhuail siad leo ar a gcuairt go Co. Loch Garman. Táthar ag súil go gcabhróidh an comhaontú nua seo le comhpháirtíocht thairbheach fhadtéarmach a bhunú idir Cathair Blacktown agus Inis Córthaidh, Co. Loch Garman agus tá an dá cheann acu ag tnúth le naisc a fhorbairt agus a leathnú amach anseo.

Tá cuireadh tugtha ag Comhairle Cathrach Blacktown do chuairt fhillte ann in 2025 mar chuid de cheiliúradh Fhéile Chathair Blacktown.

Toscaireacht ó Bayeux, Cuairt ón Fhrainc

Chuir Cathaoirleach MD Inis Córthaidh, an Comhairleoir Aidan Browne, fáilte roimh an toscaireacht ó Bayeux na Fraince Dé Céadaoin an 26 Aibreán agus léirigh sé gach rud atá le tairiscint ag Fearná.

Áiríodh leis sin cuairt a thabhairt ar Ionad Oidhreachta Chaisleán Fhearna chun féachaint ar thionscadal Taipéis Fhearna, Caisleán Fhearna, Eispéireas idirghníomhach Fhearna na Meánaoise agus an tionscadal nua de chuid Naisc Ársa, 'Do the Little Things'. Leis an scéim ealaíne poiblí nua, bainfidh agus díolfaidh pobal Fhearna mil ó choilíneachtaí beach ar thailte Ardeaglais Naomh Edan.

Tráthnóna Aitheanta Cathartha

Bhí Ceantar Bardasach Inis Córthaidh ina óstach ar oíche Aitheantas Cathartha in Ionad Ealaíon na Toirbhirte Dé Céadaoin an 14 Meitheamh chun ómós a thabhairt do 10 ngrúpa spóirt agus daoine aonair sa cheantar as a gcion iontach ar son spóirt, drámaíochta, obair phobail agus oideachas.

Ba iad na daoine ar tugadh onóir dóibh ar an oíche ná: - Erin Kiernan, Jason Bolger, Cumann Staire Ath-Achtacháin Inis Córthaidh, Dominik Morycki, Katie Whelan, Aoife Wafer, Orla Wafer, Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh, Alan Franklin, Andy Doyle

Tráthnóna Fáiltiú Cathartha

Chuir díon Chaisleán Inis Córthaidh suíomh iontach ar fáil do shearmanas inar bhronn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh Dámhachtainí Fáiltithe Cathartha do 13 ghrúpa spóirt agus daoine aonair ón mbaile as a gcuid “ionchur sármhaith le spórt”.

Cuireadh an ócáid ar siúl agus radharcanna pictiúrtha sa chúlra de Chnoc Fhiodh na gCaor agus timpeall air, ó bharr díon Chaisleán Inis Córthaidh.

D'fhreastail breis agus 60 duine ar an imeacht lenar áiríodh roinnt daoine mór le rá i measc na bhfaighteoirí, lena n-áirítear: Festy Ebosele - Sacar Idirnáisiúnta na hÉireann; Tom agus Dena Hogan – Hyrox; Brendan O'Rourke agus Colin Power - Tréantógáil Meáchan; Callum O'Sullivan - Dairteanna; Ryan Murray - Lúthchleasaíocht; Emily Nolan agus Jake Nolan - Cearáité Kenpo; Foireann Shinsearach na mBan Club Lúthchleasaíochta Inis Córthaidh - lúthchleasaíocht; Patrick Kelly - dornálaíocht; Alfie Murphy – cicdhornálaíocht; Ben Doyle, Tyler O'Connor agus Adam Maher - púl.

Ba é Fintan Kelly óstach na hócáide a thug forbhreathnú ar gach faighteoir dámhachtana, agus rinne sé cur síos ar na héachtaí a bhí á n-aithint. Bhronn comhaltaí Cheantar Bardasach Inis Córthaidh na gradaim.

Sheinn an cláirseoir cumasach Una Walsh, a bhfuil aithne uirthi óna trí thréimhse ar an Late Late Show ar RTÉ, ceol le linn an tsearmanais freisin. Sheinn Úna a cuid cumadóireachta féin ag an ócáid, ag taispeáint a cuid tallainne iontach mar cheoltóir.

Cosaint an Chomhshaoil

Bíonn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an-bhródúil as a chur i láthair, mar atá soiléir ó Chlár Feabhsúcháin Páirceanna bliantúil na Comhairle a leanadh ar aghaidh in 2023, Chomh maith le cothabháil a dhéanamh ar 60 acra de limistéir ghlasa ar fud bhaile Inis Córthaidh, chuir an Chomhairle timpealláin ar na bealaí isteach chuig an mbaile agus chothaigh sí taispeántais iontacha bláthanna ar thaobh na sráide in go leor áiteanna. Rinneadh bainistiú cúramach ar phlandáil bláthanna fiáine agus ar rialú speiceas ionrach in áiteanna éagsúla sa bhaile agus sa cheantar le linn 2023.

Tá cuma iontach á cur ar an mbaile fós ag na criúnna glantacháin Sráide agus léirithe baile de chuid na Comhairle agus bhain siopadóirí, cuairteoirí agus cónaitheoirí araon sult as luach a saothar i rith na bliana.

Sa Sraith Frith-Bhruscair IBAL, d'éirigh go maith le hInis Córthaidh, agus é san 8^ú háit as 40 baile agus cathair a ndearnadh suirbhé orthu in 2023. D'éirigh thar barr le hInis Córthaidh leis na sé shuíomh is fearr a bhaint amach, le trí shuíomh eile díreach tar éis titim amach as an rangú is airde, rud a chiallaíonn gur dearbhaíodh Inis Córthaidh a bheith níos glaine ná Noirm Eorpacha.

Bailte Slachtmhara

Ag feabhsú ar ár ngnóthachtáil anuraidh, rinne Coiste na mBailte Slachtmhara ar fud Cheantar Inis Córthaidh, le tacaíocht ón gComhairle, dul chun cinn níos mó fós sa tóir ar onóracha náisiúnta

le Baile Inis Córthaidh agus ghnóthaigh siad Bonn Airgid i nGradaim na mBailte Slachtmhara 2023 i mbliana le gnóthachan 16 phointe breise go 356.

Déanaimid comhghairdeas le Coistí na mBailte Slachtmhara uile lena n-áirítear Inis Córthaidh, an Bhrí, Bun Clóidí, Farna, Baile an Daingin, Cill Téile, Cill Anna agus Baile Mharascail agus táthar ag súil go mór go gheofar tuilleadh aitheantais dá n-iarrachtaí roimh i bhfad. Tá Bailte Slachtmhara Inis Córthaidh ag leanúint ar aghaidh le dul i dteagmháil le páirtithe leasmhara sa phobal lena n-áirítear scoileanna, cumainn áitritheoirí, Inis Córthaidh Inbhuanaithe, Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh, Tionscadal Scréachóg Reilige Loch Garman, Grúpa Ialtóg Loch Garman, Líonra Comhshaoil Loch Garman, Ionad Saorálaithe Loch Garman, Enjoy Enniscorthy agus Reimagining Enniscorthy chun feasacht a ardú ar thionscnaimh frithbhruscair agus ar an obair a dhéanann oibrithe deonacha.

Scéim Deontais Péinteála Aghaidh Siopaí & Bláthanna 2023

Fógraíodh Scéim Deontais Aghaidh Siopaí & Bláthanna Cheantar Bardasach Inis Córthaidh 2023 an 26 Aibreán. Chabhraigh an scéim le húinéirí/oibreoirí gnó oibreacha a dhéanamh a chuir feabhas ar chuma allamuigh a n-áitreabh gnó. Lorgaíodh iarratais ó réadmhaoín tráchtála sna háiteanna seo a leanas: Baile an Daingin, an Bhrí, Bun Clóidí, Inis Córthaidh, Baile Dháith, Farna agus Cill Téile.

Áineas agus Conláistí

Aithníonn Comhairle Contae Loch Garman le fada an ról atá ag grúpaí pobail i soláthar áiseanna fóillíochta agus taitneamhachta i gCeantar Inis Córthaidh. Thug Ceantar Bardasach Inis Córthaidh tuilleadh tacaíochta do na heagraíochta fiúntacha seo in 2023 trí mhaoiniú de bhreis is €37,350 a bhronnadh ar thuairim is 68 grúpa áitiúla faoin Scéim Deontais Taitneamhachta & Ealaíon 2023.

Chuir Ceantar Bardasach Inis Córthaidh maoiniú ar fáil do Chumainn Áitritheoirí freisin chun cabhrú le plandú agus le feabhsuithe eastáit ginearálta ar luach de bhreis is **€10,800.00** do 18 Cumann Áitritheoirí ar fud an cheantair.

Deontais a Bronnadh faoin Scéim Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon 2023

Ajax Athletic	€	675.00
ArtBank, Bun Clóidí	€	375.00
Grúpa Forbartha Bhaile an Daingin	€	825.00
Grúpa Forbartha Bhale Uí Cearnaigh	€	925.00
Pobal ar Aire an Bhaile Dhuibh	€	75.00
Halla an Pharóiste, Baile Robac	€	200.00
Beneath My Angels Wings	€	750.00
Rothair Fola an Oirdheiscirt (Blood Bikes South East)	€	200.00
Cluichí Pobail Bhrí Baile Dháibhí	€	700.00
Bailte Slachtmhara Bhrí	€	800.00
Cumann Sacair Bhrí Aontaithe	€	825.00
Club Dornálaíochta Bhun Clóidí	€	500.00
Béilí ar Rothaí Cheantar Bhun Clóidí (Bunclody District Meals on Wheels)	€	225.00
Coiste Fóillíochta Bhun Clóidí (Bunclody Recreational Committee)	€	300.00
Grúpa Forbartha Pobail na Céime	€	1,925.00
Capt Thomas Wafer Branch ONE	€	275.00
Grúpa Taitneamhachta Chaisleán Docrail	€	1,575.00
Banóglaigh Chaitliceacha na hÉireann	€	225.00
Grúpa Forbartha Pobail Chloch Ámainn (Clohamon Community Development Group)	€	525.00
Grúpa Oidhreachta Seanré Chloch Ámainn	€	450.00
Cumann Sráidbhaile Slachtmhar Chluain na nGall	€	300.00
Biongó Pobail Chill Rois	€	200.00
Cluichí Pobail Chontae Loch Garman	€	200.00
Club Peile agus Camógaíochta na mBan Bhaile Dháibhí/Chúirt na Cuide	€	450.00
Cumann Forbartha Bhaile Dháibhí	€	750.00
Grúpa Stairiúil Dhroim Crí	€	550.00
Grúpa Pobail Theampall Scaibe Dhún Soinneán	€	350.00

Rámhaíocht Fartha Eadardroimín (Edermine Ferry Rowing Club)	€	250.00
Bóiní Dé Inis Córthaidh agus Chill Rois (Enniscorthy & Kilrush Ladybirds)	€	400.00
Club Cispheile Inis Córthaidh	€	425.00
Gasóga/Brídíní Inis Córthaidh	€	475.00
Cuibhrinn Pobail Inis Córthaidh (Enniscorthy Community Allotments)	€	850.00
Club Rásaíochta Colúr Ceantar Thuaidh & Theas Inis Córthaidh	€	425.00
Cór Gaspal Inis Córthaidh	€	425.00
Cumann Athléirithe Stairiúil Inis Córthaidh (Enniscorthy Historical Re-enactment Society)	€	575.00
Cumann Athléirithe Stairiúil Inis Córthaidh - Tionscadal Speisialta	€	425.00
Ceolchumann Inis Córthaidh	€	200.00
Ionad Fóillíochta agus Linn Snámha Inis Córthaidh	€	200.00
Club Peile Bhaile Inis Córthaidh	€	225.00
Inis Córthaidh Aontaithe (Enniscorthy United)	€	1,725.00
CLG Cumann Forbartha Pobail Fhearna	€	750.00
Bothán na bhFear, Fearná	€	550.00
Grúpa Taipéis Fhearna	€	300.00
Bailte Slachtmhara Fhearna	€	450.00
Fearná Aontaithe	€	475.00
Cumann Forbartha Radharc an Chnoic	€	525.00
HWH LGFA Bhun Clóidí	€	475.00
Grúpa Forbartha Chill Leáin	€	125.00
Gasóga/Brídíní Chill Rois	€	425.00
Ceilteach Chill Téile FC	€	800.00
Grúpa Forbartha Chill Téile	€	400.00
Grúpa Forbartha Chill Téile	€	800.00
Bothán na bhFear agus na mBan Chill Téile	€	875.00
Coiste Paráid Chill Téile	€	550.00

Coiste Baile Slachtmhara Chill Téile	€	1,000.00
An Cumann Londain Loch Garman	€	475.00
Club Camógaíochta Baile an Mharasclaigh Chaisleán Docrail	€	850.00
Ionad Pobail Bhaile Mharascail	€	650.00
Martina Leacy Dance Academy	€	250.00
Moyne Rangers	€	775.00
Nolans Forge	€	600.00
Féile Rockin Food and Fruit	€	600.00
Scéim Cóitseála Shacar na Scoileanna	€	600.00
Club Peile na mBan Seamróga	€	650.00
Shamrocks Rovers FC	€	625.00
Cór Silverstone	€	425.00
Boghdóirí na Sláine	€	375.00
Slaney Sharks	€	225.00

Deontais a Bronnadh faoin Scéim Deontais Cumainn Áitritheoirí 2023

Ainm na hEagraíochta	Leithdháileadh
Cumann Áitritheoirí Arduain	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Shruthán na Fuinseoige	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Bhuaile Philib.	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Mhainéar Ghort na Feá	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Ghort na Sméar	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Bridgemeadows.	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Mhainéar an Chaisleáin	€ 600.00
Áitritheoirí Cherryorchard Heights	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Chruaire/Choill an Lóiste	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Ghleann na gCaor	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Chúirt Greenville	€ 600.00
Áitritheoirí Bhóthar an Ghoirtín	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Choillte Madeira	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Dharacha Madeira	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Shruthán an Mhuilinn	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Choill na hAbhann	€ 600.00
Cumann Áitritheoirí Choill Ryland	€ 600.00
Áitritheoirí Ghleann Urrin	€ 600.00

Ionad Léirithe

Is áis ealaíona pobail in Inis Córthaidh é Ionad Léirithe Inis Córthaidh. Oibríonn Ceantar Bardasach Inis Córthaidh i gcomhpháirt le hIonad Ealaíon Loch Garman chun an láthair ealaíon pobail sa Chontae a bhainistiú agus a chur chun cinn. Bhí 2023 ar cheann de na blianta ba ghnóthaí riamh d'Ionad Léirithe Ealaíne Inis Córthaidh. Thug clár na n-amharcealaíon

tacaíocht do 171 ealaíontóir ó ar fud Loch Garman agus na hÉireann trí dheiseanna taispeántais, comhairle choimeádaíochta agus treoir mhaoinithe. Ar an iomlán, bhí 4,358 duine agus cuairteoir ag seoladh an taispeántais. Idir an dá linn tháinig 4,179 lucht féachana san iomlán ar imeachtaí a cuireadh in áirithe trínár gcóras Ticketsolve i rith na bliana. Chomh maith leis sin, bhí lúcháir ar Ionad Ealaíon na Toirbhirte páirt lárnach a ghlacadh i Sraith Múrphictiúr Ballaí Loch Garman, a bhfuil clú mór air agus a críochnaíodh in 2023, chomh maith le ciste suntasach Áiteanna Cruthaitheacha de chuid na Comhairle Ealaíon a bronnadh ar Inis Córthaidh in 2023.

Is léir go bhfuil Inis Córthaidh ag dul isteach i ré úrnua ealaíon agus cultúir, áit a bhfuil an baile ag éirí mar chroílár an oirdheiscirt do dhaoine cruthaitheacha. Tá acmhainn ollmhór ag Ionad Ealaíon na Toirbhirte a bheith mar chuid lárnach den éabhlóid seo agus léirigh sé a luach ollmhór don phobal i gcomhréir le gach tuarascáil ráithiúil thar na blianta. Chun ár gclár bríomhar ealaíon agus cultúir a chothabháil agus a fhorbairt go leordhóthanach, tá an t-éileamh céanna ag an aiseolas poiblí agus cíosa ar fad go dtí seo: is é sin go ndéanfadh comhpháirtíocht Cheantar Bardasach Inis Córthaidh agus Ionad Ealaíon Loch Garman infheistíocht mhéadaithe a bhreithniú in Ionad Ealaíon na Toirbhirte trí chothabháil, deisiúcháin, soláthar foirne agus buiséid clár amach anseo.

Caisleán Inis Córthaidh agus an tIonad 1798

Don bhliain 2023, tháinig 11,238 cuairteoir ar an gCaisleán, tháinig 6,297 cuairteoir ar Ionad 1798 agus tháinig 2,758 sa bhreis ar Nollaig draíochtúil le Daidí na Nollag. Ba é líon iomlán na gcuairteoirí do 2023 ná 20,293. Thug 65 ghrúpa pobail éagsúla cuairt ar an Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798 agus ar Chaisleán Inis Córthaidh le linn 2023 - idir thurais scoile agus ghrúpa gníomhacha scortha go himeachtaí seolta tráthnóna, cainteanna pobail agus ceardlanna, agus imeachtaí siamsaíochta don teaghlach ar fud an dá shuíomh.

Le linn na bliana, lean Caisleán Inis Córthaidh de thaispeántais shealadacha a thabhairt chuig an spás ar an dara hurlár, le 'Fiontar & Dúthracht: Cumann na mBan maidir le stair na hÉireann' agus 'Na Daoine a Chumhachtú: Leictriú na hÉireann agus todhchaí an Fhuinnimh Inbhuanaithe Bhí an Caisleán ina óstach ar thaispeántais le healaíontóirí áitiúla freisin chun a saothar a thaispeáint ar feadh dhá agus ceithre seachtaine idir taispeántais.

D'aithin an tIonad Náisiúnta Éirí Amach 1798 comóradh 225 bliain 1798 le clár imeachtaí ó Bhealtaine go dtí Iúil. Ar scoil samhraidh i mí na Bealtaine bhí roinnt cainteoirí agus turais dírithe ar ghnéithe éagsúla den bhliain 1798. Mar chuid den Lá Éirí Amach don Teaghlach i mí an Mheithimh, bhí ceol agus scéalta, agus d'fhéach siad ar airm agus pearsana tábhachtacha na reibiliúnaithe agus fhórsaí an choróin. Ghlac níos mó ná 400 duine páirt sna himeachtaí seo.

Bhí an dara bliain den imeacht Nollaig draíochtúil le Daidí na Nollag ar siúl san Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798. Bhí an imeacht níos réidhe fós, d'fhreastail breis agus 2,700 duine agus ar an iomlán, fuarthas aiseolas dearfach uathu. D'fhan an Caisleán oscailte roimh an Nollaig le taispeántas féilteúil agus athosclaíodh an dá ionad go luath i mí Eanáir.

CEANTAR BARDASACH GHUAIRE-CHILL MHUCRAISE

CEANTAR BARDASACH GHUAIRE-CHILL MHUCRAISE

Tá baill foirne agus baill tofa Cheantar Bardasaigh Ghuaire Chill Mhucraise ag leanúint leo ag obair le chéile go rathúil le linn 2023. Tá siad tiomanta do sheirbhísí d'ardchaighdeán a sholáthar, do chaidrimh oibre tairbhiúla a thógáil le páirtithe leasmhara áitiúla le bheith ag stocaireacht ar son na gceisteanna atá tábhachtach don cheantar. Tá sé seo mar bhonn faoin bhfís roinnte maidir le Ceantar Ghuaire Chill Mhucraise a fhorbairt mar áit chónaithe agus oibre agus áit a dtugtar cuairt uirthi.

Tionscadail Infreastruchtúr arna seachadadh in 2023.

Tá feidhmiú céimneach leanúnach d'oibreacha ar scála mór agus beag araon.

Maoiniú na mBailte Gníomhacha le haghaidh 2023

Bealaí Sábháilte chun na Scoile – Scoil Lárnach Ghuaire

Athnuachan Shráid Esmonde

Níor éirigh le Comhairle Contae Loch Garman lena n-iarratas ar an gCiste Athnuachana agus Forbartha Tuaithe le haghaidh Plean Athnuachana Shráid Esmonde, ach tá maoiniú áitiúil faighte le haghaidh Oibreacha Feabhsaithe na Ríochta Poiblí. I mí na Samhna 2023, chomhaontaigh Coiste Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise ar thogra nuashonraithe le haghaidh oibreacha athfhorbartha Shráid Easmainn agus Lána Easmainn. Táthar ag súil go gcuirfear tús le hoibreacha i R3, 2024.

Athfhorbairt Theach Margaidh Ghuaire

Bhí pleananna athfhorbartha le haghaidh Teach Margaidh Ghuaire fós ar siúl le linn 2023. Agus talamh faighte ar chúl Theach Margaidh agus ag síneadh amach go Cearnóg an Mhargaidh, is í an aidhm é a fhorbairt mar áis phobail. Cuirfear dearaidh bheartaithe le haghaidh a leithéid d'oibreacha i dtoll a chéile in 2024.

Mol Ealaíon/Ceardaíochta Ghuaire agus Ionad Faisnéise Turasóireachta – Teach an Mhargaidh Ghuaire

D'fhógair Comhairle Contae Loch Garman do Léirithe Suime le bainistiú a dhéanamh ar Mhol Ealaíon/Ceardaíochta Ghuaire agus ar an Ionad Faisnéise Turasóireachta tar éis dhúnadh an ionaid seo i dTeach an Mhargaidh Ghuaire in 2023.

Tar éis oibreoir a cheapadh ag deireadh 2023, tá sé ar intinn acu dul i gceannas ar bhainistíocht an Ionaid Eolais do Thurasóirí i dTeach an Mhargaidh Ghuaire go luath in 2024. Tá Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise ag tnúth le bheith ag obair leis an nGrúpa chun an tseirbhís seo a sholáthar ar an bPríomhshráid.

Buaicphointí Feabhsúchán Pobail 2023

Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte 2020 Baile na Cúirte-Séipéal na hAbhann

D'oscail an Cathaoirleach, an Comhairleoir Donal Kenny Conair Siúlóide Mhuirí ó Bhaile na Cúirte go Séipéal na hAbhann go hoifigiúil an **9 Meitheamh 2023**.

Cuireadh nasc an-tairbheach ar fáil leis an gcosán ó Bhaile na Cúirte go Séipéal na hAbhann agus tá tuilleadh ama á chaitheamh sa sráidbhaile in aice le Baile na Cúirte dá bharr agus mar sin de tá tuilleadh custaiméirí, cuairteoirí agus luach eacnamaíocha á mealladh chuig na gnólachtaí iomadúla ata lonnaithe i Séipéal na hAbhann. Chomh maith leis seo, cuireadh áis luachmhar ar fáil leis le haghaidh áitritheoirí agus taitneamhacht sábháilte faoin aer ar féidir le cách sult a bhaint as.

Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte Bhuaile Mhaodhóg 2020

D'oscail an tUasal James Browne, TD Mol Nuálaíochta Digiteach & Ionad Pobail agus Gairdín Oidhreachta Bhuaile Mhaodhóg go hoifigiúil an **1 Deireadh Fómhair 2023**.

Cuireann an tsaoráid phobail seo i sráidbhaile Bhuaile Mhaodhóg ionad compordach dea-fheistithe ar fáil ar féidir le raon leathan de chlubanna agus de chumainn áitiúla é a úsáid agus ceiliúran an gairdín a bhfuil tírdhreachú nua déanta uirthi oidhreach an tsráidbhaile agus cuireann sé taitneamhacht allamuigh ar fáil do chách.

Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte Áth an Chorráin 2021

Ceadaíodh maoiniú chun cabhrú le siopa agus mol digiteach a fhorbairt in Ionad Pobail Áth an Chorráin faoin Scéim TVR 2021. Ag deireadh 2023, bhí oibreacha faoin tionscadal seo beagnach críochnaithe. Bhí an siopa á fheistiú agus bhí oibreacha ar an Mol Digiteach críochnaithe le deasca, trealamh oifige, ríomhaire glúine agus faighneog phríobháideachta san áireamh. Suiteáladh fuinneoga agus doirse nua chomh maith le rampa rochtana do dhaoine faoi mhíchumas chun cloí le rialacháin foirgníochta.

Tá an fhorbairt seo ar mhol cianoibrithe tuaithe agus roinnt seirbhísí áitiúla riachtanacha eile suite in aice leis an mbunscoil atá nasctha trí phasáiste faoin talamh. I measc na n-áiseanna ar an láthair ag an Ionad Pobail tá crèche, áiseanna spóirt, carrchlós mór agus giomnásiam áitiúil.

Foraois Phóca sa Pháirc

Mhainigh an fear gnó áitiúil Richard Mulcahy an tionscnamh seo tríd an Rannóg Comhshaoil agus na Ceantair Bhardasacha. Chruthaigh dianphlandú crann limistéar beag coillearnaí nádúrtha laistigh de Pháirc Dhúiche Ghuaire.

Déanann plandú ard-dlúis ar an mbealach seo macasamhlú ar an bpróiseas trínar cruthaíodh ár gcoillearnacha ársa, agus táthar ag súil go bhfásfaidh speicis dhúchasacha na gcrann níos tapúla dá bharr.

Oscailt Oifigiúil Chlós Súgartha Mhaolán na nGabhar

D'oscail an Cathaoirleach, an Comhairleoir Donal Kenny an clós súgartha nua, ina bhfuil trealamh súgartha inrochtana, go hoifigiúil in eastát Chúm an Tobair i Maolán na nGabhar an **16 Meitheamh 2023**.

Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire

Bhí na hoibreacha athchóirithe ar Ionad nua Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire beagnach críochnaithe ag deireadh 2023. Maoiníodh na hoibreacha go páirteach ón leithdháileadh Cánach Maoine Áitiúil / Rátaí a d'aontaigh na comhaltaí tofa ag Cruinniú Cheantar Bardasach Ghuaire Chill Mhucraise (GKMD) i mí Aibreáin.

Chomh maith leis na tacaíochtaí a sholáthraíonn an tIonad Acmhainní Teaghlaigh, feidhmeoidh an foirgneamh, iar-Oifig an Chomhair Chreidmheasa ar Shráid Mhic Dhiarmada, mar Ionad Pobail laistigh den bhaile freisin. Tagann an socrú seo le torthaí an staidéir féidearthachta le Method Consulting maidir le soláthar Ionad Pobail i nGuaire, a foilsíodh anuraidh. Tá spásanna curtha ar fáil a fhreastalóidh ar ghrúpaí de mhéideanna éagsúla.

Gairdín Pobail an Abhalloirt

Athróidh an tionscadal seo suíomh atá folamh agus gan slacht faoi láthair ina spás a bhféadfaidh an pobal agus cuairteoirí chuig an Abhallort taitneamh a bhaint as. Ag deireadh 2023, tá an tionscadal seo fós ag Céim an tSoláthair.

Ionad Spóirt Naomh Ualrán

Mar a d'fhógair an Príomhfheidhmeannach, tá na hAiltirí Comhairleacha, Kenneth Hennessey ceaptha chun an Mol Spóirt nua a dhearadh ag an bhforbairt Naomh Ualrán.

Bhuail an coiste atá comhdhéanta de Chathaoirleach GKMD, oifigigh, baill de Chlubanna Haca, Cruicéid, Lúthchleasaíochta agus Rothaíochta, faoi threoir an Chomhairleora Forbartha Tuaithe, an Dr Yvonne Byrne, leis na haitirí ar an 13 Nollaig le haghaidh réamhshuirbhé ar shuíomh an Mhoil Spóirt. Tá an suíomh dúshlánach mar gheall ar nádúr droimneach na talún agus a ghaireacht don líne iarnróid.

Tá na hAiltirí agus an coiste tiomanta do shaoráid ardchaighdeán a sholáthar a bheidh dírithe go díreach ar spóirt mhionlaigh agus ar an bpobal, agus beidh sí ina sócmhainn don réigiún nuair a bheidh sé críochnaithe.

Coimpléasc Pobail Shéipéal na hAbhann – Ionad Pobail Nua

Tá cead pleanála tugtha d'Ionad Pobail nua ag Coimpléasc Pobail Shéipéal na hAbhann. Tháinig an cead in am chun iarratas ar mhaoiniú a chur isteach faoin gCiste Infheistíochta Ionaid Pobail tríd an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail.

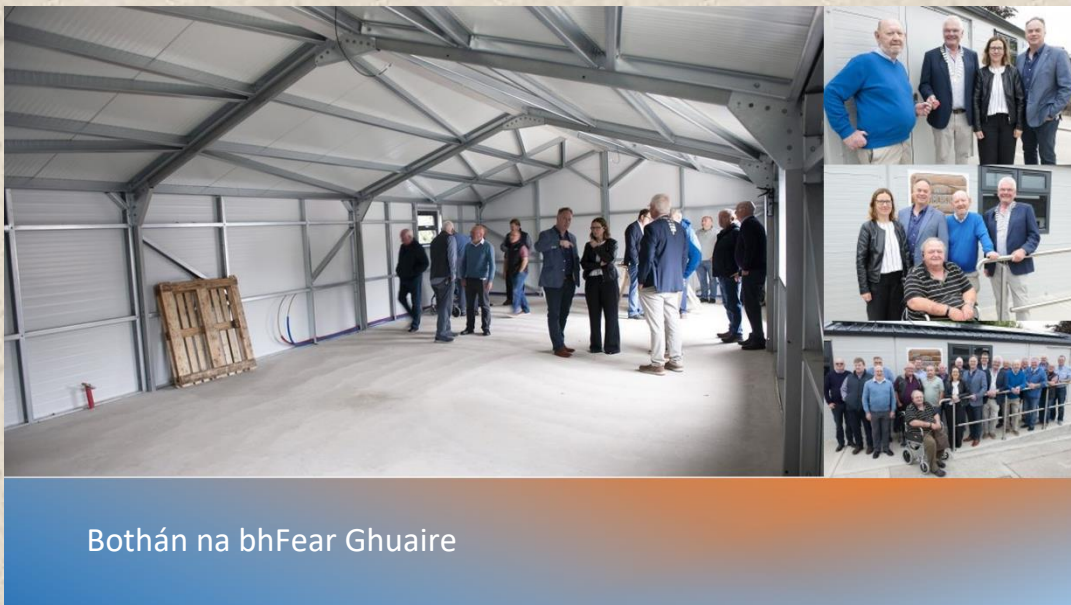
Is tógáil nua é forbairt an Ionaid Phobail, atá ina chomhoibriú idir GKMD, Forbairt Áitiúil Loch Garman, TUSLA agus Coimpléasc Pobail Shéipéal na hAbhann. le halla spóirt, seomraí feistis, áiseanna cúram leanaí pobail, caifé óige agus seomra feistis do dhaoine le riachtanais speisialta. Táthar ag súil le cinneadh ar an iarratas ar mhaoiniú i R1 de 2024.

Bothán na bhFear Ghuaire

Ar an 10 Lúnasa 2023, tugadh na heochracha d'áis nuathógtha ar Shráid Mhic Curtáin ar láimh do Bhothán na bhFear Ghuaire.

Ghabh Cathaoirleach Bothán na bhFear Ghuaire, Niall Taffe, buíochas le Comhairle Contae Loch Garman, John Kelly ó Fhorbairt Áitiúil Loch Garman, Dublin Energy Group Joule, a bhronn na painéil ghréine, Sean Sheridan, pluiméir, SKC Provides a bhronn táirgí sláintíochta, Leinster Kitchens & Bedrooms a sholáthair an chistin, agus Matty Davis, leictreoir.

D'fhreastail an Cathaoirleach, an Comhairleoir Pip Breen, & an Leas-Chathaoirleach, an Comhairleoir Fionntán Ó Súilleabháin,

Bothán na bhFear Ghuaire

Oifigigh Chomhairle Contae Loch Garman, an Stiúrthóir Seirbhísí, Liz Hore Uasal, & an Riarthóir Ceantair, an tUasal Philip Knight, an Seanadóir Malcolm Byrne, agus baill áitiúla de Bhothán na bhFear Ghuaire ar an aistriú oifigiúil.

Buaicphointí Ag Obair le Chéile 2023

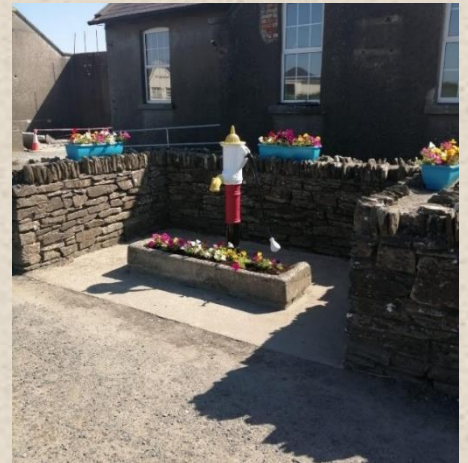
Maoiniú na nGrúpaí Pobail

Leithdháileadh **Deontais Taitneamhacht agus Ealaíon agus Cumainn Áitritheoirí** ar luach €93,000 do 153 Grúpa Pobail in 2023.

Leithdháileadh **Deontais Tacaíochta Pobail** de luach €37,000 ar Ghrúpaí Pobail laistigh de Cheantar Cheantair Ghuaire mar chás aon uaire chun dul i ngleic leis na deacrachtaí leanúnacha a bhíonn ag Grúpaí dá leithéid. I measc na dtionscadal a maoiníodh bhí feabhsú na ríochta poiblí, oibreacha comhshaoil, ceannach trealaimh chun an pobal a fhorbairt nó a chothabháil, agus tionscadail ghaolmhara eile chun an ceantar a fheabhsú.

Tionscnamh Glanadh Suas 2K Thuaisceart Loch Garman

Leanann MD Ghuaire-Chill Mhucraise ag obair le Bailte Slachtmhara Thuaidh Loch Garman & Grúpaí Forbartha do 2K Thuaisceart Loch Garman. Is féidir le gach Grúpa an tionscnamh seo a chur chun cinn mar Thionscadal Glantacháin Náisiúnta Earraigh agus is é atá i gceist ná cuid ar fad 2km de bhóthar a ghlacadh agus a chinntiú go gcoimeádtar saor ó bhruscar é ar feadh mhí Aibreáin. Bhí 75 bóthar/150km faoi chúram oibríthe deonacha i mbliana agus gabhaimid buíochas leo as a gcuid oibre leanúnach.

Rinneadh iniúchadh ar na ceantair le linn mhí Aibreáin agus bronnadh caighdeán Óir, Airgid nó Cré-umha orthu bunaithe ar an leibhéal bruscair.

Chuir an Cathaoirleach, an Comhairleoir Donal Kenny fáilte roimh Ghrúpaí Pobail ó ar fud Loch Garman Thuaidh chuig Oifigí Cathartha & Leabharlann Ghuaire ar an 30 Bealtaine 2023 áit ar bronnadh Dámhachtainí Glana 2K Loch Garman Thuaidh orthu. D'éirigh thar barr leis an tionscnamh seo i nDúiche Ghuaire-Chill Mhucraise arís agus pobail ag obair go dian chun a dtimpeallacht a fheabhsú.

Gradaim Eile:

Tá an stádas tarraingteach trá brait ghoirm bronnta ar Thrá Bhaile Uí Mhaonaigh Thuaidh agus ar Thrá Chaisleán Mhurchú arís i mbliana agus iad ag teacht le chéile arís le grúpa tránna mór le rá ar fud an chontae a bhfuil an gradam faighte acu.

Is iad na tráanna a bronnadh Gradam Cósta Glas do 2023 orthu i dTuaisceart Chontae Loch Garman ná Trá Rinn Chathóir agus Trá an tSeanbháin, rud a thugann aitheantas don obair chrua atá déanta ag Grúpaí Cósta Glana áitiúla.

Green
Coast
Award

Comhaltaí Love Gorey & Oíche Eolais don Phobal

Reáchtáil Coiste Love Gorey i gcomhar le Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise Oíche Faisnéise i bPáirc Ashdown ar an **18 Aibreán 2023** chun an obair atá déanta ag Love Gorey chun an baile agus an ceantar máguaird a chur chun cinn maidir le gnó, pobal agus turasóireacht a thaispeáint.

Thug Norma Quinsey breac-chuntas ar chuid de na himeachtaí iomadúla ar chuidigh Love Gorey lena gcur chun cinn i nGuaire lena n-áirítear cruthú Léarscáil Love Gorey, an chéad Fhéile Ghrinn an Bhoilge Bhuí Ghuaire, Turas Rós Thrá Lí i Loch Garman, Oíche Chultúir, lasadh na soilse Nollag agus i bhfad níos mó. I measc na dtosaíochtaí amach anseo, tá tacaíocht a thabhairt don phobal i ngach slí is féidir, leanúint le feasacht a ardú ar Ghuaire agus Loch Garman Thuaidh agus daoine a spreagadh chun cónaí go háitiúil agus tacú le geilleagar Loch Garman Thuaidh.

Feidhmeanna Cathartha:

Searmanas na nGradam Cathartha MD Ghuaire-Chill Mhucraise 2023

Tar éis **Chruinniú Dúiche Feabhra**, tionóladh cruinniú chun aird a tharraingt ar an méid a chuir daoine aonair agus grúpaí rathúla le saol eacnamaíoch, sóisialta agus cultúrtha cheantar Loch Garman Thuaidh nuair a fuair siad aitheantas náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Is Ambasadóirí tábhachtacha iad ár n-ealaíontóirí ardghnóthachtála, fir agus mná spóirt, lucht gnó agus an oiread sin eagraíochtaí agus bhí Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise ag iarraidh aitheantas a thabhairt dá gcuid éachtaí.

Ba é Bealtaine 2019 an uair dheireanach a réachtáladh an tráthnóna aitheantais seo, agus mar sin bhí an-áthas ar an gCathaoirleach fáilte a chur roimh na hainmnithe go léir chuig Óstán Ashdown Park áit a ndearnadh 10 mbronnadh.

Cuairt Mhic Léinn ó Choláiste Bilikova, an Bhrataisláiv

D'óstáil Meánscoil Le Chéile Ghuaire mic léinn ó Choláiste Bilikova i mí na Samhna 2023 mar chuid dá gclár malairte nua. Tógadh na mic léinn chun na radharcanna i gCo. Loch Garman a fheiceáil chomh maith le cuairt a thabhairt ar an Dáil. De réir dealraimh, buaicphointe an turais ba ea cuairt cois farraige. Toisc gur tír thalamhiata í, ní raibh mórán Slóvacach cois farraige riamh.

Tugadh Fáiltiú Cathartha do dhaltaí ón dá Scoil ag Oifigí Cathartha Ghuaire. D'fhreastail Ambasadóir na Slóvaice go hÉirinn H.E. Andrej Droba, an Seanadóir Malcolm Byrne, ionadaithe ó na scoileanna agus ó na teaghlaigh óstacha ar an bhfáiltiú. Tá súil againn gur bhain mic léinn na Slóvaice taitneamh as an tréimhse anseo agus tá pleananna ar siúl don chuairt ar ais in 2024.

TOSCAIREACHTAÍ A THÁINIG AR CUIRT 2023

Cuairt A Shoilse Andrej Droba, Ambasadóir na Slóvaice go hÉirinn

Bhí lúcháir ar an gCathaoirleach fáilte a chur roimh Ambasadóir na Slóvaice H.E. Andrej Droba agus a Leas-Cheann Misean Viera Motesicka Uasal chuig an Ionad Cathartha agus Seomra na Comhairle ar an **19 Eanáir 2023**.

Chuir an Ambasadóir na baill ar an eolas maidir leis an nascadh idir Scoil Le Chéile Ghuaire agus scoil sa Bhrataisláiv agus na naisc fhéideartha a d'fhéadfaí a fhorbairt idir an tSlóvaic agus Éire. Ina dhiaidh sin, thug an Cathaoirleach agus na comhaltaí sin forbhreathnú don Ambasadóir ar bhaile Ghuaire agus ar na tairiscintí áitiúla do ghnó agus don turasóireacht.

Cuairt ó Ollscoil Stáit Georgia

I mí **Feabhra 2023**, d'óstáil MD Ghuaire-Chill Mhucraise cuairt ar Ghuaire ó thoscaireacht ó Ollscoil Stáit Georgia. Thug an toscuireacht faoi cheannas an Dr Howard Keeley, Stiúrthóir ar Thionscnamh Champas Loch Garman turas ar an Hatch Lab agus cuireadh in aithne iad do chuid de na gnóthaí a bhí ag obair ann, fuair siad turas ar Pháirc an Cheantair agus faisnéisiú ar na breithnithe a mhúnlaigh forbairt na páirce, agus fuair siad fhoirmiúil ón gCathaoirleach i Seomra na Comhairle, Oifigí Cathartha Ghuaire ag an deireadh.

Turas Allamuigh ó Ollscoil na Banríona, Béal Feirste

I mí **Feabhra 2023**, roghnaigh Fochéimithe Tíreolaíochta agus Pleanála Uirbigh Ollscoil na Banríona teacht go Guaire dá dturas allamuigh. Tar éis cruinniú tosaigh i mí na Nollag, shocraigh an Dr Neil Galway mic léinn a thabhairt anseo mar gheall ar fhás uathúil an bhaile agus an fhadhb a chruthaíonn a leithéid de leathnú.

Bhuail mic léinn leis an gCathaoirleach agus leis an mBainisteoir Ceantair chun eolas a fháil faoin mbaile agus seisiún plé a dhéanamh ar chuid de na fadhbanna a bhíonn roimh an gCeantar Bardasach.

Beidh an obair a críochnaíodh i nGuaire, áit a mbeidh limistéar discréideach den bhaile roghnaithe ag mic léinn, na saincheisteanna a shainaithint, agus réitigh ionchasacha molta, mar chuid de mheasúnú deiridh na mac léinn don mhodúl.

Tar éis thuras allamuigh an QUB go Guaire, tugadh cuireadh don Chathaoirleach agus don Bhainisteoir Ceantair freastal ar chur i láthair Tuarascálacha na Mac Léinn.

Cuairt A Shoilse Andrej Stancik, Rúnaí Stáit Gnóthaí AE na Slóvaice go Guaire, in éineacht lena Shoilse Andrej Droba, Ambasadóir na Slóvaice d'Éirinn

Bhí lúcháir ar an gCathaoirleach fáilte a chur roimh Andrej Droba, Ambasadóir na Slóvaice go hÉirinn, in éineacht le Andrej Stancik, Rúnaí Stáit um Ghnóthaí AE na Slóvaice go Guaire ar an **19 Aibreán 2023**. Le linn na cuairte, thug toscaireacht na Slóvaice cuairt ar Scoil Le Chéile Ghuairé chun tuilleadh forbartha a dhéanamh ar na pleananna chun nascadh le scoil sa Bhrataisláiv.

Thug siad cuairt freisin ar an Ionad do Riachtanais Óige Ghuaire, áit ar bhuail Mandi Tighe leis an toscaireacht chun plé a dhéanamh ar an gcaoi a bhfeidhmíonn seirbhísí óige in Éirinn. Ina dhiaidh sin, cuireadh fáilte fhoirmiúil rompu ag Oifigí Cathartha Ghuaire, agus ina dhiaidh sin bhí dreas fótagrafaíochta agus Lón Cathartha in Óstán Ashdown Park.

Cuairt a Soilse Nancy Smyth, Ambasadóir Cheanada chun na hÉireann

Chuir an Cathaoirleach fáilte roimh H.E. Nancy Smyth, Ambasadóir Cheanada go hÉirinn ar an **25 Aibreán 2023**. Le linn a cuairte, thug an Ambasadóir cuairt ar Phobalscoil Ghuaire, áit

ar bhuail sí le Mic Léinn Polaitíochta & Sochaí agus Comhairle na Mac Léinn. Ina dhiaidh sin, tugadh turas ar Pháirc Gnó an M11 & Hatch Lab inar ar cuireadh in aithne í do chuid de na cuideachtaí atá ag feidhmiú ann, lena n-áirítear iad siúd a bhfuil naisc acu le Ceanada. Áiríodh Lón Oibre leis an gcuairt seo freisin, inar chaith an tAmbasadóir am ag plé tionscal na scannán i Loch Garman

le John Gleeson ó Tara Studios agus Screen Wexford Reps. Sa chruinniú, phléigh siad bealaí le tuilleadh forbartha a dhéanamh ar chomhléiriúcháin Éireannacha Cheanada i dtionscail na scannán, na teilifíse agus na cruthaitheachta.

Bhuail an tAmbasadóir le Comhlachas Tráchtála Chontae Loch Garman freisin chun deiseanna gnó agus an t-ionchas eacnamaíoch i gCo. Loch Garman a phlé, chomh maith le cuairt a thabhairt ar IWP Pallets chun iniúchadh a dhéanamh ar conas a d'fhéadfaí naisc trádála breise a fhorbairt idir Loch Garman agus Ceanada.

Chun críoch a chur lena cuairt, d'óstaigh an Cathaoirleach Fáiltiú Cathartha ag Oifigí Cathartha Ghuaire. Ina dhiaidh sin, reáchtáladh seisiún poiblí inar labhair an tAmbasadóir le haíonna ar tugadh cuireadh dóibh a raibh naisc Cheanada acu faoi naisc idir Éire agus Ceanada.

BUAICPHOINTÍ NA nIMEACHTAÍ AGUS NA bhFÉILTE 2023

Ceiliúradh Lá Fhéile Pádraig 2023

D'éirigh thar barr le Paráid Fhéile Pádraig i nGuaire i mbliana. Ba é téama pharáid na bliana seo ná "Oidhreacht & Cultúr na hÉireann" agus ghlac 38 iontráil ó ghnólachtaí, grúpaí spóirt agus pobail agus bannaí Ghuaire páirt ann. Bhí an tArd-Mharshal Sean Halford chun tosaigh agus é ag ceiliúradh 100 bliain i mbun gnó i nGuaire i mbliana freisin.

Rás Rothaíochta Idirnáisiúnta 3 lá, Guaire

Bhí Rás Rothaíochta Idirnáisiúnta 3-la Ghuaire ar siúl thar dheireadh seachtaine na Cásca (an 8 go dtí an 10 Aibreán) agus mheall sé go leor cuairteoirí ó gach cearn d'Éirinn. Míle buíochas le Derek Webb agus a fhoireann as an imeacht seo a eagrú.

Grúpa Scríbhneoirí Amhrán

Chuir MD Ghuaire-Chill Mhucraise fáilte roimh Ghrúpa Scríbhneoirí Amhrán 2023 Mercyland in Ireland go Guaire ar an **11 Aibreán** le haghaidh sraith imeachtaí seachtaine mar chuid den fhéile idirnáisiúnta seo.

Bhí áthas ar lucht na féile amhránaíochta seo, Sammy Horner agus Phil Madeira fáilte a chur roimh an ngrúpa seo go Guaire tar éis moill trí bliana de bharr Covid. Chomh maith leis sin, bhí an grúpa ina óstach ar in The Bear Cave tráthnóna Dé Sathairn ina raibh deis ag na daoine a bhí i láthair cuid den cheol óna gcuid saothair a chloisteáil i rith na seachtaine.

Chuir An Cathaoirleach, an Comhairleoir Donal Kenny, agus Michael Gleeson ó Loch Garman Arms fáilte roimh an ngrúpa agus bhí sár-léirithe ó Acadamh Damhsa na hÉireann Caroline Fleming.

Imeachtaí Comórtha 1798

Fuair Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise maoiniú de €10,000 ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán chun clár comórtha a fhorbairt chun comóradh 225 bliain na n-imeachtaí a bhain le Éirí Amach 1798 i gCo. Loch Garman a chomóradh.

Tá an maoiniú, a riaradh trí Shraith Stairiúil Deich mBliana na gCuimhneachán, tar éis tacú le roinnt tionscadal saineiúil a bhaineann le comóradh mar chainteanna poiblí, turais siúlóide, taispeántais, agus Comhdháil Samhraidh 1798 in Inis Córthaidh mar chuid den chlár fairsing cuimhneacháin ar fud an chontae.

Lá Náisiúnta Chruinniú na nÓg 2023

Ar an Satharn an 10 Meitheamh, ghlac leanaí agus daoine óga páirt i raon imeachtaí a chruthaigh ealaíontóirí, daoine cruthaitheacha agus eagraíochtaí Loch Garman. Bhí Leabharlann Ghuaire ina hóstach ar roinnt imeachtaí, lena n-áirítear:

- ✚ Ceardlann ETIM Eitleog a Dhearadh agus a Chruthú le Anyone 4 Science
- ✚ Slatphuipéid a Dhéanamh le Bridget Ní Dhuinn
- ✚ Cúrsa Scríbhneoireacht Chruthaitheach do Pháistí le Margaret Galvin

I measc na n-imeachtaí eile sa cheantar, bhí Sraitheanna Ealaíne Chnoc na Teamhrach a d'fhorbair Scoil Ealaíne Ghuaire & CDA Chnoc na Teamhrach agus Scagadh Ar Líne amhráin agus scéalta nua a bhí cruthaithe ag leanaí leis an Seomra Traidisiúnta, faoi stiúir Rachel Uí Fhaoláin (Ceol Mo Chroí) agus John Ó Faoláin (Cainéal na Cartlainne Traidisiúnta- Traditional Archive Channel).

Féile Polska Éire 2023

Is ceiliúradh náisiúnta bliantúil ar chairdeas na hÉireann agus na Polainne í Féile Polska Éire. Is é aidhm na féile caidreamh frithpháirteach idir pobail na Polainne agus na hÉireann a neartú tuilleadh trí imeachtaí cultúrtha, spóirt, gnó, acadúla agus pobail éagsúla. Bhí féile na bliana seo ar siúl ón 15 go dtí an 24 Meitheamh.

Féile Ealaíon 'The Gap' 2023

Reáchtáladh an tríú Féile Ealaíne bhliantúil déag 'The Gap' i mBaile Thomáis, Guaire agus mórtimpeall air, ar an deireadh seachtaine idir an 11 agus an 13 Lúnasa 2023. Bhí roinnt Ceardlanna Pearsanta ar siúl cheana féin i mBealtaine, Meitheamh agus Iúil.

Chomh maith le hamharclannaíocht phroifisiúnta, bhí ceol beo ar an deireadh seachtaine le *The Soul Cowboys*, scannán amuigh faoin aer do theaghlaigh, agus an *Picnic@TheGap* - tráthnóna I bPáirc an Phobail leis an gcór nua *GapChoir*, ceol beo le *The Ritz Brothers*, fir ghrinn, *Gap Inflatable Cinema*, agus go leor eile.

Oscailt Oifigiúil Pháirc Cheantar Ghuaire agus Seoladh an Chaifé nua The Coffee Pod

Osclaíodh Páirc Cheantar Ghuaire go hoifigiúil le linn Fhéile Theach an Mhargaidh Ghuaire 2023. Seoladh an caifé nua The Coffee Pod atá á bhainistiú ag an lánúin ghnó áitiúil Eoin agus Sinéad Cullen ag an oscailt oifigiúil, chomh maith le háiseanna gléasta.

D'oscail Aire Stáit na Roinne Dlí agus Cirt, an Teachta Dála de chuid Fhianna Fáil James Browne TD, na háiseanna, le hóráidí ó Chathaoirleach Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise, ón gComhairleoir Pip Breen, ó Phríomhfheidhmeannach Chomhairle Contae Loch Garman Tom Enright, agus ó Riarthóir an Cheantair Bhardasaigh, Philip Knight, le lá spraoi teaghlaigh ina dhiaidh sin.

Oscailt Oifigiúil Pháirc Cheantar Ghuaire agus Seoladh an Chaifé nua The Coffee Pod

Lá Siamsaíochta Teaghlaigh Ghuaire, Páirc Cheantar Ghuaire

I measc imeachtaí imeallacha Fhéile Theach an Mhargaidh bhí Lá Spraoi Teaghlaigh thar a bheith rathúil i bPáirc Cheantar Ghuaire ina raibh draíodóirí, seónna puipéad, damhsóirí, péinteáil aghaidhe agus DJ do na leanaí.

Féile Theach an Mhargaidh Ghuaire 2023

Le Deireadh Seachtaine Saoire Bainc Lúnasa bhí Féile Theach an Mhargaidh Ghuaire ar siúl arís, nuair a d'fhreastail na sluaite móra ar mheascán ceoil thar trí oíche.

I measc na n-imeachtaí imeallacha eile, bhí Turas Siúil ar Ghuaire, Léitheoireacht Cárta Tarot, Dúshlán Oscailte Fichille i gcoinne Seaimpíní Chlub Fichille Ghuaire, Comórtas Buscála na Féile Making Music & Market House, Spraoi-Rith i Culaith Bhréige, agus Margadh Sráide le hEalaíona, Ceardaíocht & Bianna Ceardaí chomh maith le Club Peile Meiriceánach Ghuaire, The American Eagles.

Bhí sé mar aidhm ag Coiste na nImeachtaí féile ardchaighdeáin a tháirgeadh a bheadh oiriúnach don teaghlach ón tús agus Dheimhnigh an t-aiseolas ar fad a fuarthas ón lucht freastail gur éirigh leo é seo a bhaint amach. Meastar gur mheall an fhéile timpeall daichead míle cuariteoir chuig na himeachtaí ar an mbaile thar dheireadh seachtaine saoire bainc.

Turas Rósanna Loch Garman 2023

Tar éis Turas Rósanna Loch Garman ar éirigh thar barr leis anuraidh, roghnaíodh Loch Garman arís chun na 32 Rós a óstáil thar 3 lá i mí Lúnasa.

Cuireadh fáilte roimh na Rósanna i nGuaire le ceol beo, rinceoirí Éireannacha, agus taispeántas ar théama rósaí i bhfuinneoga siopaí, gnólachtaí agus caiféanna áitiúla. Bhí na páistí i láthair chun bualadh leis na Rósanna agus beannú dóibh, ag tógáil grianghraf agus ag guí gach rath orthu, agus ag an am céanna, chruthaigh siad atmaisféar fáilteach dochreidte do na Rósanna.

Oíche Chultúir Ghuair 2023

Bhí an-bheocht le brath timpeall an cheantair don Oíche Chultúir ar an Aoine an 22 Meán Fómhair le neart imeachtaí cultúrtha le roghnú astu, idir thaispeántais agus chainteanna go ceol agus rince.

Thaispeáin an t-ealaíontóir áitiúil Niamh Darcy a taispeántas ealaíne "Sunrise" ag Partridges Bistro. Tógadh an taispeántas seo le linn Covid, agus ghlac an taispeántas cósta Loch Garman ag trá Chaisleán Mhurchú agus tá sé i gceist aige luas saoil níos moille a chur i gcuimhne dúinn agus meas a bheith againn ar áilleacht an dúlra.

Shroich timpeall 300 duine Teach an Mhargaidh Ghuaire do thaispeántas grianghrafadóireachta Chumann Staire Loch Garman Thuaidh. D'éirigh chomh hiontach sin leis an imeacht gur osclaíodh na doirse arís an lá dár gcionn agus d'fhreastail timpeall 200 duine eile air.

I measc na n-imeachtaí eile a reáchtáladh bhí Ceardlanna Ealaíne & Taispeántais Péinteála Beo, imeachtaí Rince & Ceoil, agus chuir siad go léir siamsaíocht iontach ar fáil don oíche.

Ar an iomlán d'éirigh thar barr leis an Oíche Chultúir i mbaile Ghuaire agus sa cheantar máguaird, agus b'iontach an rud é imeachtaí a fheiceáil ag scaipeadh isteach sna ceantair thar baile Ghuaire.

Féile Ghrinn an Bhoilge Bhuí 2023

D'éirigh thar barr le Féile Ghrinn an Bhoilge Bhuí Ghuaire arís i mbliana, agus chuaigh sé chun sochair don gheilleagar tráthnóna ach go háirithe. I suirbhé ina dhiaidh sin, thuairiscigh roinnt grúpaí go ndeachaigh siad le haghaidh dinnéir roimh an imeacht agus gur chaith siad am i nGuaire ina dhiaidh sin.

Níl an Fhéile Ghrinn seo ach ina dara bliain agus tá sí á seachadadh ag Coiste Féile Ghrinn an Bhoilge Bhuí Ghuaire i gcomhar le Love Gorey, MD Ghuaire-Chill Mhucraise, agus na hionaid, Óstán Ashdown Park, The Loch Garman Arms, an 64 Lounge, Gorey Little Theatre agus Breen's Bar.

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara go bhfuil tacaíocht Chomhairle Contae Loch Garman agus Cheantar Bardasach Ghuaire Chill Mhucraise ríthábhachtach do rathúlacht na hócáide seo. Cuireadh fáilte mhór roimh an bhféile sa bhaile ar feadh míosa, a bhíonn níos ciúine de ghnáth ó thaobh siamsaíochta agus sóisialta de.

An Nollaig i nGuaire 2023

Cuireadh fáilte mhór roimh Daidí na Nollag i nGuaire **Dé Sathairn an 25 Samhain** nuair a las sé Soilse Nollag an bhaile go hoifigiúil. In éineacht le Mamaí na Nollag, tháinig Daidí na Nollag ar a charr sleamhnáin ardaithe, agus thaistil sé suas an Phríomhshráid, ag beannú na bpáistí ar an mbealach le siamsaíocht ar an stáitse ó Gorey Ukes freisin.

Mheall an oíche an slua ba mhó riamh le haghaidh Lasadh na Soilse agus léirigh sí an obair chrua a rinne Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise agus Coiste Soilse na Nollag le roinnt míonna anuas.

Lean MD Ghuaire-Chill Mhucraise agus Love Gorey

ar aghaidh le spiorad na féile a scaipeadh ar feadh mhí na Nollag, lena chéad Mhargadh Nollag ar an 2 & 3 agus 16 & 17 Nollaig ar Limistéar an Plaza os comhair Oifigí Cathartha Ghuaire, Soilsiú na gCrann Nollag i mBaile Ghuaire, Rannpháirtíocht Pobail ó Ghrúpa Riachtanais Óige Ghuaire a bhunaigh siopa i dTeach an Mhargaidh Ghuaire agus Comórtas Fuinneog na Nollag eile a bhí ar siúl thar thréimhse na Nollag.

Chuir Cill Mhucraise fáilte roimh **Thrucail Dhaidí na Nollag** ar an **Domhnach, an 3 Nollaig** freisin. Bronnadh na fáiltais uile ón imeacht seo ar an bhFondúireacht Laura Lynn.

CEANTAR BARDASACH ROS MHC THRIÚIN

CEANTAR BARDASACH ROS MHC THRIÚIN

Le linn 2023, lean **Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin** leis ag tógáil ar éachtaí agus táirgreachtaí na mblianta roimhe.

Leanadh le dáiltí na mBardasach Ginearálta i dtaca le haitheantas iomlán a thabhairt don **Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin** agus tacaíocht a thabhairt don obair iontach a dhéanann siad, le maoiniú á chur ar fáil do thosaíochtaí agus do thionscnaimh pobail/ceantair in 2023 ag clár lánroghnacha iomchuí agus ábhartha.

Leanann Foireann an Cheantair Bhardasaigh, ag obair lena gcomhghleacaithe ar Chomhairle Contae Loch Garman agus Comhaltaí an Cheantair Bhardasaigh, le seachadadh leanúnach tionscadal eacnamaíoch, sóisialta agus cultúrtha, mar aon le Sceideal 2023 d'Oibreacha Ceantar Bardasach, Clár Bóithre 2023, Clár Deontais Athshlánaithe Droichid, Bearta Taisteal Gníomhach, agus an Clár nua um Athrú agus Oiriúnú Aeráide.

Leanadh ar aghaidh leis na mórthionscadail seo a leanas, cuireadh tús leo, nó críochnaíodh iad le linn na bliana féilire:

- *Glasbhealach an Oirdheiscirt*
- *Páirc na nImirceach*
- *Lána Uí Bhraonáin/Athnuachan an tSeamlais*
- *Páirc Scátála Ros Mhic Thriúin*
- *Páirc do Thithe Soghluaiste Ros Mhic Thriúin*
- *Máistirphlean & Oibreacha Ráth Dhún Canann*
- *Dearadh Léirmhíithe Teach Solais Rinn Duáin*
- *Tionscadal Athghiniúna Stór Arbhair Shráid Eoin*

1. Lár an Bhaile ar dTús

Ros Mhic Thriúin

Cheap Comhairle Contae Loch Garman Foireann Ildisciplíneach le Cunnane Stratton Reynolds (pleanáil baile, dearadh uirbeach, tírdhreach agus bailedhreach), Optimize (déimeagrafaic, eacnamaíocht, turasóireacht), Howley Hayes Cooney (oidhreacht), Tobin (innealtóireacht agus rochtain) agus A Playful City (comhairliúchán agus rannpháirtíocht an phobail) i mBealtaine 2023 chun Plean Lár an Bhaile ar dTús a ullmhú do Ros Mhic Thriúin. Is é an plean athghiniúna uirbigh seo don bhaile an chéad cheann dá leithéid do Ros Mhic Thriúin chun snáitheanna éagsúla forbartha sa todhchaí a chur le chéile i gcur chuige comhoibríoch iomlánaíoch.

Ainmníodh Foireann Baile agus Oifigeach Athbheochana Baile chun an próiseas Lár an Bhaile ar dTús a stiúradh agus chomhordaigh siad ullmhú an Phlean i gcomhar leis an bhfoireann ildisciplíneach. Déanann Foireann an Bhaile ionadaíocht ar na príomhpháirtithe leasmhara éagsúla do Ros Mhic Thriúin chun aghaidh a thabhairt ar gach gné sóisialta, cultúrtha, eacnamaíoch agus comhshaoil d'fhorbairt an bhaile sa todhchaí. Críochnaíodh an Plean Lár an Bhaile ar dTús do Ros Mhic Thriúin i mí Mheán Fómhair 2023.

2. Tionscadail na Ríochta Poiblí

Tionscadal na mBailte Tarraingteacha

I mí na Bealtaine 2023, sheol Príomhfheidhmeannach Fáilte Éireann, Paul Kelly, Cathaoirleach Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin, an Comhairleoir Michael Sheehan, agus Príomhfheidhmeannach Chomhairle Contae Loch Garman, Tom Enright, Tionscadal na mBailte Tarraingteacha a críochnaíodh thar thréimhse 3 bliana.

Tá an tionscadal maoinithe le €500,000 ó Fháilte Éireann, chomh maith le €225,000 ó Chomhairle Contae Loch Garman agus €32,000 ón gComhairle Oidhreachta, tar éis lár bhaile Ros Mhic Thriúin a athnuachan agus go dtí seo, tá méadú suntasach tagtha ar an líon daoine a tháinig chuig an mbaile.

Tá beocht ar na lánaí arís le soilsiú sráide nua, infreastruchtúr dromchla athnuaite agus bealaí áirse saincheaptha le hainmplátaí saincheaptha, ag nascadh le comharthaíocht sráide nua, múrmhaisiú lánaí, soilsiú, bratacha, bealaí áirse agus an troscán sráide nua agus feabhsaithe ina bhfuil racaí rothar, boscaí bruscair sráide, ráillí agus comharthaí sráide agus lána.

Is baile Normannach ón 12ú haois é Ros Mhic Thriúin agus ag leanúint ar aghaidh le téama Normannach na gcúig mhúrmhaisiú mhóra a choimisiúnaigh Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin in 2020 agus 2021, phéinteáil ealaíontóirí idirnáisiúnta ballaí Lána an tSeolphíopa agus Lána an Droma, agus fuair siad ardmholadh go háitiúil agus go náisiúnta.

Glasbhealach an Oirdheiscirt – Céim 1

Ar an 25 Iúil 2023 d'oscail Jack Chambers T.D., Aire Stáit sa Roinn Iompair agus an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide Glasbhealach an Oirdheiscirt go hoifigiúil, i láthair an Chomhairleora John Fleming, Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, an Comhairleoir Michael Doyle, Cathaoirleach Chomhairle Contae Chill Chainnigh, chomh maith le Comhaltaí Oireachtais, an Comhairleoir Anthony Connick, Cathaoirleach Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin, Comhairleoirí ó Loch Garman, Cill Chainnigh, Port Láirge, Ceatharlach, agus aíonna eile ar tugadh cuireadh dóibh.

Cuireadh tús leis an tionscadal seo in 2018 agus tá sé maoinithe ag an Roinn Iompair, Bonneagar Iompair Éireann, Comhairle Chontae Chill Chainnigh, Comhairle Contae Loch Garman agus Comhairle Cathrach agus Chontae Phort Láirge.

Tá Céim 1 de Ghlasbhealach an Oirdheiscirt thart ar 6km ar fad ó Ros Mhic Thriúin go dtí an Gleann Mór. Is é seo an chéad chuid a osclófar den 24km de Ghlasbhealach an Oirdheiscirt, a bheidh ina Ghlasbhealach iontach rothaíochta agus siúil easbhóthair.

Nuair a bheidh an Glasbhealach go hiomlán críochnaithe, rithfidh sé feadh an tseanlíne iarnróid ó ché na Cathrach Lochlannach is sine in Éirinn i bPort Láirge go dtí an baile Normannach Ros Mhic Thriúin ar bhruach Abhainn álainn na Bearú, amuigh faoin tuath álainn i gCill Chainnigh Theas. I gcéimeanna amach anseo nascaidh an chuid seo le Glasbhealach Phort Láirge ar deireadh.

Páirc na nImirceach

Ar an 27 Meitheamh 2023, rinne Heather Humphreys T.D, an tAire Forbartha Tuaithe agus Pobail agus an tAire Coimirce Sóisialaí, Seoladh Tionscadal Pháirc na nImirceach ar Ché Ros Mhic Thriúin. Agus an fhorbairt is déanaí ar Ros Mhic Thriúin á seoladh aici in éineacht le Cathaoirleach Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin, bhí sí ag tnúth le filleadh chun Páirc na nImirceach a oscailt nuair a bheadh sí críochnaithe.

Cúpla mí ina dhiaidh sin, ar an 26 Deireadh Fómhair 2023, ar luaigh an tAire gurb é an t-am ba ghiorra ó iompaíodh an fód go dtí Oscailt Oifigiúil a chonaic sí riamh, bhí an tAire Humphreys ar ais ag oscailt na páirce le moladh mór ón bpobal.

Is spás uirbeach glas inrochtana 1500m² é an fhorbairt a insíonn scéal eisirce Ros Mhic Thriúin ar bhealach a spreagfaidh tuilleadh fiosrúcháin agus suime.

Rinneadh páirtmhaoiniú ar Pháirc na nImirceach i Ros Mhic Thriúin faoi Chiste Athghiniúna agus Forbartha Tuaithe an Rialtais chomh maith leis an bpolasaí Lár an Bhaile ar dTús, agus táthar ag súil go dtabharfaidh sé borradh mór don bhaile ó thaobh na turasóireachta de chomh maith le buntáistí níos leithne do dhaoine áitiúla. Tionscadal athghiniúna €1 milliún a d'athraigh seanláithreán umar ola, in aice le hIonad Cuairteoirí Dhún Bróithe cois Abhainn na Bearú.

Tá Páirc na nImirceach, mar aon le forbairt an Chnoic Aird – Ghairdíní na Normannach, ar an ngearrliosta do ghradaim LAMA 2024.

3. Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte (TVR) - €1,950,000

Tá an Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte ina tosaíocht fós sa cheantar. Cuireadh na tionscadail seo a leanas ar aghaidh le linn na bliana:

- *Máistirphlean Ráth Dhún Canann PDM2021 – €100,000 / Críochnaithe*
- *Lána Uí Bhraonáin TVR2021 – €500,000 / Comhairleach ceaptha*
- *An Ghráinseach TVR2021 - €100,000 / Críochnaithe*
- *Athchóiriú Ráth Dhún Canann TVR2022 – €500,000 / Ar siúl*
- *Baile Chúisín TVR2023 - Iarratas €250,000 / Ag súil le Cinneadh*
- *Ráth Gearróg TVR2023 - Iarratas €500,000 / Ag súil le Cinneadh*

Beartas Sealbhaithe Foirgneamh 2022 (TVRBAM) - €220,000

Leithdháil an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail maoiniú ar mhaithe le húsáid pobail na foirgnimh seo a leanas:

- *Iar-Theach Cúirte, Ros Mhic Thriúin - €220,000*

4. Scéim Bonneagair Áineasa Allamuigh (ORIS) - €263,500

Tá deiseanna na Scéime Bonneagair Áineasa Allamuigh fós á n-aithint sa Cheantar. Cuireadh na tionscadail seo a leanas ar aghaidh le linn na bliana:

- *Rian Dhún Canann go Baile Hac Céim 2 - €213,500*
- *Nasc Kellyswood - €50,000*

5. Féilte, Imeachtaí agus Clar Cultúrtha:

Tacaíonn Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin le clár féilte fairsing ar fud an Cheantair gach bliain. Cuireadh na tionscadail seo a leanas ar aghaidh le linn 2023:

- *Scoil Shamhraidh Uí Chinnéide*
- *Féile Dhráma Eugene O'Neill*
- *Féile Córúla AIMS*
- *Lá Fhéile Pádraig*
- *Seisiúin an tSamhraidh*
- *Tri the Hook/Hike to the Hook*
- *Féile na Normannach Dhún Dónaill*
- *Féile Pianó Ros Mhic Thriúin*
- *Féile Ghiotár Ros Mhic Thriúin*
- *Comóradh na dTithe Máthair agus Linbh (Magdalene Laundry Commemoration)*
- *Deireadh Seachtaine William Marshall*
- *Oíche Chultúir*
- *Cruinniú na nÓg*
- *Seachtain na hOidhreachta - Turais Treoraithe*
- *Cuimhneacháin 1798*
- *Nollaig Ros Mhic Thriúin*
- *Féile na Nollag*

Scannán - Small Things Like These

Ba í 2023 an bhliain a tháinig Hollywood go Ros Mhic Thriúin. Ag leanúint ar aghaidh ón leabhar is mó díol ag Claire Keegan atá lonnaithe i Ros Mhic Thriúin, shocraigh an grúpa mór aisteoirí, criú, agus a bhfoireann le haghaidh ‘Small Things Like These’ isteach sa baile agus roinnt áiteanna tuaithe ar lámh ó mhí Feabhra go mí Aibreáin, rud a chuir sceitimíní an-mhór ar mhuintir an cheantair.

Ba iad an chuideachta Artists Equity (AE) de chuid Ben Affleck agus Matt Damon a mhaoinigh é agus bhí páirteanna ag Cillian Murphy agus Emily Watson sa scannán.

D’athraigh an scannánaíocht codanna de Ros Mhic Thriúin, lena n-áirítear tithe, siopaí ar Shráid na Céibhe agus Sráid Mhuire, agus bhí cuma na nOchtóidí orthu arís. Bhí go leor daoine áitiúla mar aisteoirí breise ar an bhfoireann.

An bhliain seo chugainn, tá an scannán chun Féile Scannán Bheirlín 2024 a oscailt agus táthar ag súil go fonnmhar le dátaí eisiúna poiblí.

6. Áit Níos Fearr le Maireachtáil, a bheith ag Obair agus Cuairt a Thabhairt air

Bailte Slachtmhara – Gradam Cré-umha Bhaile Ros Mhic Thriúin

In 2023, rinne Ros Mhic Thriúin ceiliúradh ar ghradam cré-umha Supervalu Bailte Slachtmhara a bhuachan.

Ba é seo an chéad uair a bhain Baile Ros Mhic Thriúin gradam dá leithéid amach, fianaise ar an obair chrua ar fad atá á déanamh ar an láthair ag Oibrithe Deonacha, Comhaltaí an Choiste agus Foireann na Comhairle.

Ghlac na hoibrithe agus na rannpháirtithe páirt mhór i ngnóthú an ghradaim a bhí ag cuidiú leis na pola-tholláin sa Bhaile Gaelach, áit a leanann an tionscadal iomadaithe síolta ag soláthar plandaí agus bláthanna do na ciseáin chrochta agus na leapacha bláthanna i Ros Mhic Thriúin agus sráidbhailte an cheantair.

An Taisce - Gradaim na mBratacha Glasa 2023/24

Bhí Scéim Ghradam na mBratacha Glasa 2023 oscailte do pháirceanna agus gairdíní ar fud na hÉireann. I mbliana, chuir Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin isteach arís ar 2 pháirc údaráis áitiúil i Scéim Ghradaim an Bhrait Ghlais 2023/24.

- *Páirc Leabharlainne*
- *Pháirc an Phiarsaigh*

Tar éis cuairteanna ar shuíomhanna agus críochnú phróiseas breithiúnais An Taisce, i bpreaseisiúint i mí Mheán Fómhair, deimhníodh go raibh na bratacha a bronnadh roimhe sin coinnithe ag an dá pháirc agus go raibh “stádas “Bratach Glas” creidiúnaithe arís acu do 2023/24.

Níl an scéim dámhachtana a aithnítear go hidirnáisiúnta oscailte ach do spáis phoiblí glasa a bhfuil rochtain saor in aisce orthu agus glacann Foirne Bainistithe Páirce agus Gairdín leis go fonnmhar toisc go gcuirtear buanna ollmhóra ar fáil leis maidir le seachadadh spáis ghlasa d’ardchaighdeán ó pháirceanna agus rannóga páirce faoi seach. Ba chóir a thabhairt faoi deara gurb iad na páirceanna seo a bhfuil gradaim bainte amach acu an t-aon 2 pháirc dá leithéid sa Chontae.

Go déanach in 2023, cuireadh tús le hobair ar Ghairdín Céadfach i bPáirc an Phiarsaigh, rud a thug gné fhiúntach agus thábhachtach eile chun iad siúd atá ann cheana féin a chomhlánú.

Táthar ag súil leis go gcuirfear an tionscadal i gcrích i R2 2024.

Turasóireacht

Tá **Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin** ag leanúint leis ag obair i dtaca le cur chun cinn a láithreacha cuairteoirí, lena n-áirítear **Bealach na Normannach** agus **Eurovelo** agus tá caidreamh iontach forbartha aige le **Fáilte Éireann**, iad ag cuidiú faoina mbranda **Oirthear Ársa na hÉireann**.

CEANTAR BARDASACH ROS LÁIR

CEANTAR BARDASACH ROS LÁIR

In 2023 d'fhorbair Ceantar Bardasach Ros Láir agus chuir sé le héachtaí na mblianta roimhe sin.

Lean an Leithdháileadh Ginearálta Bardasach le haitheantas agus tacaíocht iomlán a thabhairt d'obair shármhaith Cheantar Bardasach Ros Láir le maoiniú breise sna cláir lánroghnacha ag tabhairt tacaíochta do sheachadadh tionscadal agus tionscnaimh Cheantair le linn 2023.

Leanadh le hobair ar na mórtionscadail seo a leanas, cuireadh tús léi nó críochnaíodh í le linn 2023:

- N11/N25 Bóthar Mhaolán na nGabhar go Calafort Ros Láir
- Bóthar Rochtana Chalafort Ros Láir
- Glasbhealach ó Chalafort Ros Láir go Trá Ros Láir
- Monarcha Cóireála Uisce Ché na Cille Móire
- Oibreacha Cosanta Cósta
- Siúlbhealach/Glasbhealach ó Bhaile an Droichid go Cé na Cille Móire (B2K)
- Cosán Fóillíochta Ché na Cille Móire
- Oibreacha Caomhnaithe Bhéal Átha Gabhann
- Gormbhealach Bhanú

Eoraphort Ros Láir – Céim 1 Críochfort 7 agus Oibreacha Cumasaithe

Thug an tAire Stáit le freagracht as Oifig na nOibreacha Poiblí, an tUasal Patrick O'Donovan, T.D. cuairt ar Eoraphort Ros Láir chun tús Céim 1 de Mháistirphlean Bonneagair Eoraphort Ros Láir a chur i gcrích i mBealtaine 2023, le tógáil ar bun ar Phost Rialaithe Teorann nua (BCP) agus ar Shaoráid Rialaithe Custam nua i Eoraphort Ros Láir, mar aon le rochtain agus saoráidí feabhsaithe ar dhul isteach/amach ar an gCalafort. I gCéim 1 den Mháistirphlean 3 chéim, cuirfear infheistíocht €200m ar fáil i gclár 26 mí.

Tabharfar Críochfort 7 ar an BCP agus is iad na huasghráduithe na cinn is suntasaí i stair an Chalafoirt. Iarmhairt ar Brexit is ea an bonneagar ríthábhachtach seo agus ligfidh sé d'Éirinn ceanglais reachtúla maidir le seiceálacha agus rialuithe a bhainistiú.

N25 Timpeallán Bhaile Uí Ghiolláin

Seachadadh an chéad chéim mhór sa bhóthar Rochtana Europort nua Ros Láir atá molta nuair a osclaíodh Timpeallán nua an N25 Bhaile Uí Ghiolláin i rith 2023. Tá an infheistíocht seo de bhreis is €2m mar chuid lárnach den bhonneagar bóithre ceangail nua a sholáthróidh trácht earraí troma amach as an sráidbhaile.

Ciste Séadchomhartha Pobail – Teach Innill Bhéal Átha Gabhann, Baile an Bharraigh

I gcomhar le Ceantar Bardasach Ros Láir, fuair Cumann Staire Bhanú maoiniú de níos mó ná €100,000 ón gCiste Séadchomharthaí Pobail 2023 le haghaidh oibreacha práinneacha caomhantais ar Theach Innill uathúil Bhéal Átha Gabhann i mBaile an Bharraigh.

Plean Straitéiseach Cheantar Bardasach Ros Láir (RMD) 2024 - 2030

Ullmhaíodh Plean Straitéiseach Cheantar Bardasach Ros Láir le linn 2023 chun fíis a bhunú a bheidh mar bhonn eolais d'fhorbairt an cheantair thar théarma an phlean. Aithnítear sa phlean straitéiseach seo, arna choimisiúnú ag comhaltaí tofa an cheantair, go bhfuil gá le cur chuige pleanáilte atá bunaithe ar fhianaise maidir le forbairt agus fás an cheantair amach anseo thar na 7 mbliana atá romhainn. Cinnteoidh sé seo go mbeidh gach deis aige a lánacmhainneacht a bhaint amach, de réir na gcuipóirí atá leagtha amach sa Phlean Forbartha Contae 2022-2028 agus feidhmiú mar threoirphlean chun an ceantar a fhorbairt trí threoirphlean a sholáthar chun tionscadail thairbheacha a sholáthar dár bpobail.

Is Plean Straitéiseach uailmhianach é seo a bhreathnaíonn chun cinn, agus is é an chéad cheann dá leithéid a cuireadh i gcrích sa chontae. Tugann an plean oibre a forbraíodh ón bPlean Straitéiseach eolas d'fhorbairt agus do sheachadadh tionscadal agus tionscnamh faoi roinnt ceanteidil ar leith agus ina mbeidh pobail agus MD Ros Láir ag obair le chéile chun rannchuidiú le forbairt dhearfach agus fás na sráidbhailte agus na lonnaíochtaí sa cheantar, a spreagfaidh athrú dearfach agus fás inbhuanaithe agus feabhas a chur ar cháilíocht na beatha do dhaoine a chónaíonn, a thugann cuairt agus a oibríonn sa cheantar sna blianta atá le teacht.

- **Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte (TVR) - €1,459,667**

Tá an Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte ina tosaíocht fós sa Cheantar tuaithe ar leith seo. Cuireadh na tionscadail seo a leanas ar aghaidh le linn na bliana:

- Baile an Droichid TVR2019 – €99,820 / Críochnaithe
- Muileann Fúca TVR2019 – €100,000 / Críochnaithe
- Calafort Ros Láir agus Cill Ruáin TVR2019 - €191,386 / Críochnaithe
- Cluain Caoin TVR20 - €100,000 / Críochnaithe
- Oileán Mhuire TVR20 - €100,000 / Críochnaithe
- Teach Munna TVR20 - €97,547 / Críochnaithe
- Baile Mhúráin TVR21 - €220,914 / Críochnaithe
- Teach Munna TVR22 - €50,000 / Ar siúl
- Calafort Ros Láir TVR22- €250,000 / Ar siúl
- An Charraig TVR23- €250,000 /Iarratas ar feitheamh ceadaithe.

- **Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte - Beart um Fhoirgnimh a fháil Iar-Bhanc na hÉireann, Calafort Ros Láir TVR22 - €250,000 / Ar siúl**

Seoladh an Bhealaigh EuroVelo 1

Sheol an tAire Stáit sa Roinn Iompair, Jack Chambers T.D, an chuid Éireannach de bhealach EuroVelo 1 (Bealach Cósta an Atlantaigh) go hoifigiúil ar Oileán Mhuire i mBealtaine 2023. Nascann an bealach an Phortaingéil leis an Iorua tríd an gcuid is mó de thíortha cósta an Atlantaigh Eorpaigh lena n-áirítear Éire, áit a dtéann sí isteach trí Chuan Ros Láir agus ag leanúint ar aghaidh feadh chósta Cheantar Bardasach Ros Láir.

Féilte, Imeachtaí agus Clár Cultúrtha

Tacaíonn Ceantar Bardasach Ros Láir le clár féilte fairsing ar fud an Cheantair gach bliain. Cuireadh na tionscadail seo a leanas ar aghaidh le linn 2023:

- Paráid Lá Fhéile Pádraig, An Charraig
- Imeachtaí Dámhachtana Cathrach
- Féile Oidhreachta Muirí, Calafort Ros Láir
- Snagcheol i mBaile Sheáin
- Éirí Amach 225, Cé na Cille Móire
- Deireadh Seachtaine Oibre Seanré
- Féile Bia Mara Ché na Cille Móire
- Deireadh Seachtaine Phil Murphy
- Seó Bhanú/Ráth Daingean
- Deireadh Seachtaine Leo Carthy

- Cuimhneacháin Chomóradh 225 Ráth Daingean
- Thomas Moore ag Teach Bhanú
- Féile Litríochta Write by the Sea
- Imeachtaí Soilse na Nollag

Fáiltithe Chathartha

Lean Ceantar Bardasach Ros Láir ar aghaidh ag óstáil fáiltithe cathartha le linn 2023, áit ar tugadh ómós do ghrúpaí agus do dhaoine aonair, arna n-ainmniú ag na comhaltaí tofa, ag searmanas mór le rá i gCaisleán Bhaile Sheáin.

Bronnadh na gradaim seo a leanas in 2023:

- *Margaret Gough (Sr. Mary de Lellis) - Sármhaitheas san Oideachas*
- *Claragh Keane - Sármhaitheas sa Spórt*
- *Mark Doyle - Sármhaitheas sa Spórt*
- *David Stanners - Sármhaitheas sa Spórt*
- *Kilmore Parish Journal - 50 bliain de Sheirbhís don Phobal*
- *Nick Cullen - Sármhaitheas sa Treabhadh*
- *Martin Kehoe - Sármhaitheas sa Treabhadh*

Cuairt Oifigiúil Nasctha ar Dunkirk

Lean ár socrú nasctha ag forbairt le toscaireacht ó Chomhairle Contae Loch Garman agus Ceantar Bardasach Ros Láir ag taisteal go dtí ár gcomh-chalafort sa Fhrainc, Dunkirk.

Tugadh faoin gcuairt oifigiúil de bhun an chuiridh ó Chomhairle Cathrach Dunkirk d'fhonn caidrimh a fhorbairt agus a neartú idir Dunkirk agus Ceantar Bardasach Ros Láir i réimsí an oideachais, an chultúir, na turasóireachta, na fiontraíochta, an idirghníomhaíochta farantóireachta agus calafoirt agus Rialtas Áitiúil agus malartú sóisialta go príomha.

Bhuail an grúpa le hoifigigh shinsearacha agus le comhaltaí tofa de chuid Rialtas Áitiúil Dunkirk agus oifigigh Chalafort Dunkirk, áit ar roinneadh nuashonruithe agus smaointe.

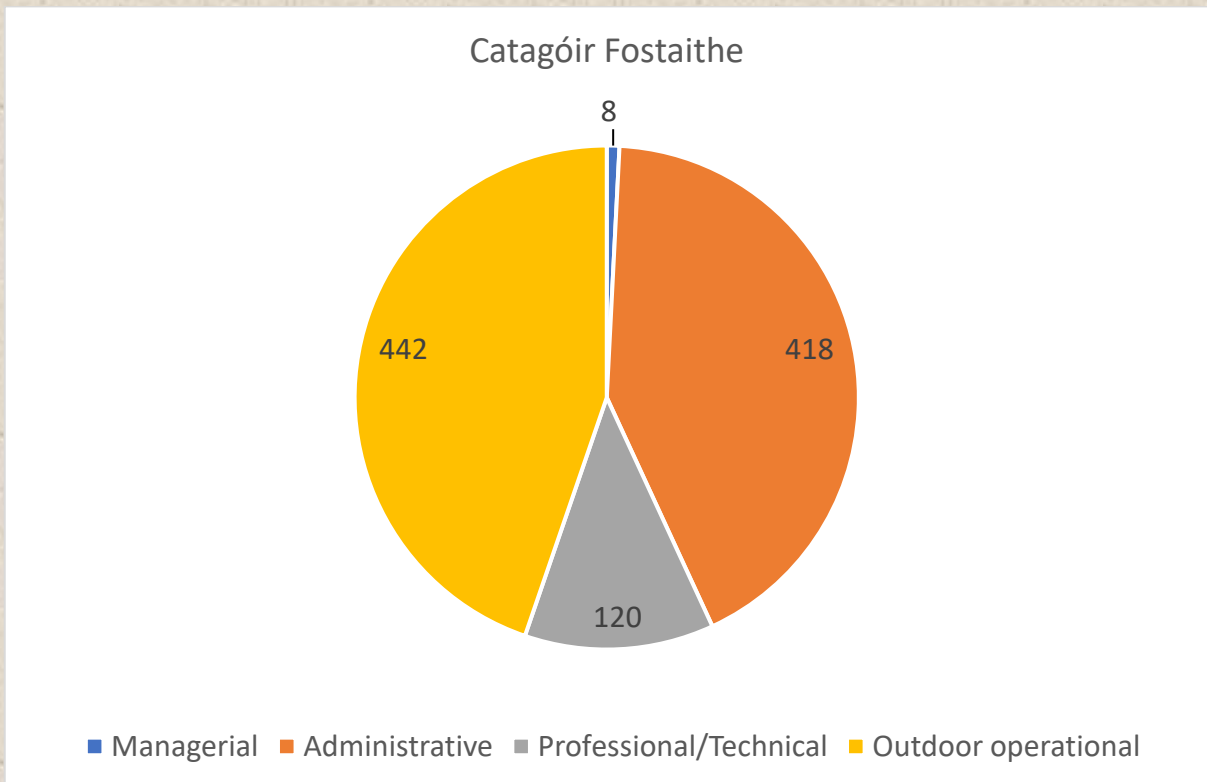
Toscaireacht RMD le hOifigigh Shinsearacha agus Comhaltaí Tofa de Chomhairle Dunkirk

Ar cheann de bhuaicphointí iomadúla an turais bhí cuairt ar Lycée Jean Bart, an scoil malairte mac léinn a rinne cur i láthair ar a gcuairt i gcuimhne ar an meánscoil Choláiste Bhaile an Droichid. Tá malartuithe mar seo fíor-luachmhar do dhaoine óga ó thaobh oideachais agus forbartha pearsanta de.

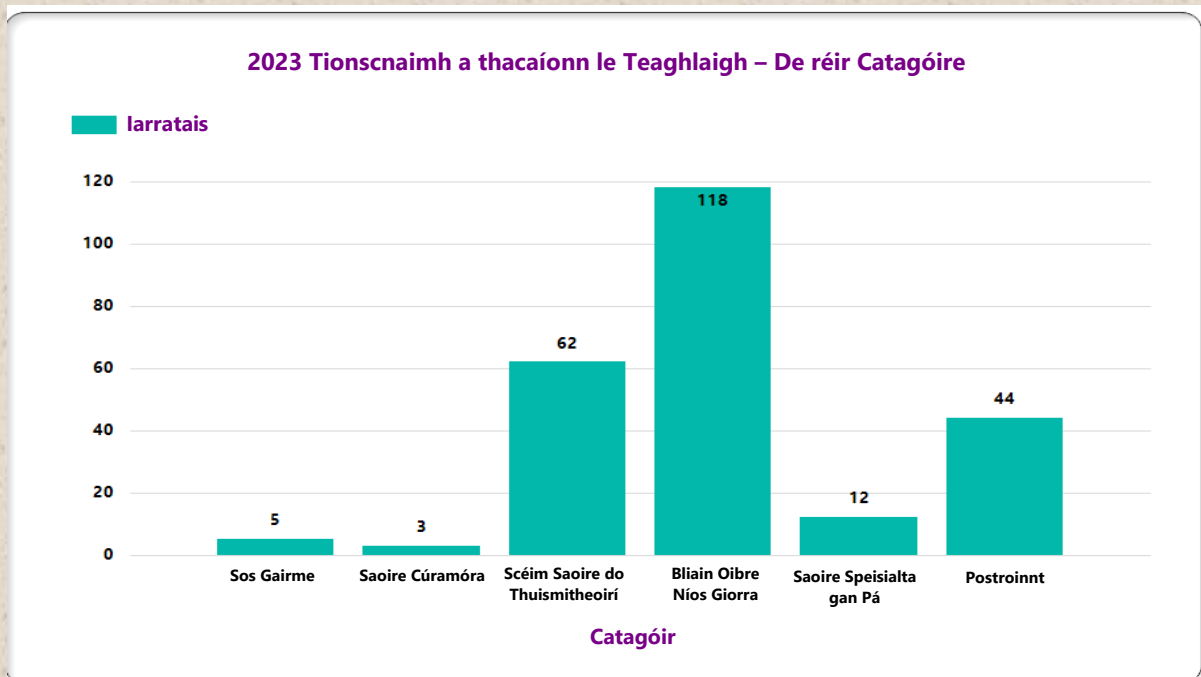
Acmhainní Daonna (AD)

Tacaíonn an fhoireann AD leis an bhfoireann agus le bainisteoirí líne chun polasaithe agus nósanna imeachta acmhainní daonna, caidreamh tionsclaíoch, scéimeanna a thacaíonn le teaghlaigh, saoire bhreiteachta, obair chumaisc, agus cúnamh d'fhostaithe a thuiscint agus a chur i bhfeidhm. Rinne an fhoireann AD 2 ardú pá de Chomhaontú na Seirbhíse Poiblí a ríomh agus a chur i bhfeidhm in 2023, arb é a bhí ann ná 2% ó 1 Márta 2023 agus 1.5% breise le héifeacht ón 1 Deireadh Fómhair 2023.

Líon na Foirne Fostaithe Nollaig 2023 (988)

In 2023, bhí 244 Tionscnamh atá Oiriúnach do Theaghlaigh ceadaithe don fhoireann ag AD agus féadfar iad a mhiondealú mar seo a leanas:

Pinsin

Bainistíonn an fhoireann Pinsean AD na scéimeanna pinsin don fhoireann agus do phinsinéirí i gComhairle Contae Loch Garman. Ba é líon na bpinsinéirí an 31 Nollaig 2023 ná 589.

I rith 2023, próiseáladh 33 scor san iomlán agus soláthraíodh 51 meastachán pinsin don fhoireann. Ag teacht leis an gcomhaontú seirbhíse poiblí, ríomhadh 2 mhéadú pinsin agus íocadh le gach pinsinéir iad.

Tá scéim pinsin na Seirbhíse Poiblí Aonair (SPS) i bhfeidhm do gach ball foirne a thosaigh sa tseirbhís poiblí den chéad uair tar éis 1 Eanáir 2013, nó a tháinig isteach arís tar éis sos seirbhíse 26 seachtaine ar a laghad. Ní mór ráiteas sochair a sholáthar do gach ball de scéim pinsin na Seirbhíse Poiblí Aonair gach bliain, agus in 2023 ríomhadh agus eisíodh 397 ráiteas sochair bliantúla do chomhaltaí scéime SPS.

Clár Oiliúna Feidhmiúcháin

I rith 2023 tugadh Clár Píolótach Oiliúna isteach do 20 Cóitseálaí Inmheánach i gcomhar leis an nGníomhaireacht Bainistíochta Rialtais Áitiúil agus arna éascú ag Coláiste Bhaile an Rí ó gach réimse gnó den eagraíocht.

Sa chlár Oiliúna/Meantóireachta seo tabharfaidh 20 duine aonair ón eagraíocht faoi Chlár Cóitseála QQI Leibhéal 6 creidiúnaithe agus forbróidh siad scileanna chun a gcomhfhostaithe a oiliúint. Is eagraíocht sheachtrach chreidiúnaithe a sholáthróidh an oiliúint, a sholáthrófar go cuí. Chruthófaí painéal cóitseálaithe, sannfaí Comhordaitheoir Foirne, agus chuirfí treoir agus tacaíocht leanúnach ar fáil chun cáilíocht an chlár a chinntiú.

Éachtaí Suntasacha 2023

- 64 Tosaitheoir Nua / Athfhostú (46 Ceapadh don Chéad Uair, 9 Athfhostú agus 9 Sealadach)
- 150 Athrú ar Cheapacháin (28 Ardú Céime, 33 Aistriú, 19 Buan, 47 Athrú ar Ghrúpa Oibre agus 23 Gníomhú / Scor den Ghníomhú)
- 109 Fágálaí
- In 2023 bhí leibhéal saoire bhreiteachta de 3.77% ag Comhairle Contae Loch Garman.
- Obair chumaisc – bhí 63 eile á gceadú, rud a fhágann líon iomlán na gceaduithe go dtí seo ag 267 ó Mheán Fómhair 2022.
- Ó thaobh an Chórais Forbartha Bainistíochta Feidhmíochta, bhí Plean Forbartha Feidhmíochta (PDP) sannta do 529 ball foirne ag deireadh na bliana ach sannadh PDP do 634 i rith na bliana.
- Reáchtáladh 58 agallamh san iomlán agus glaoth ar 1002 iarratasóir chun agallaimh dá bharr.
- Foghlaim agus Forbairt, san iomlán eagraíodh breis is 160 cúrsa lena n-áirítear sláinte agus sábháilteacht éigeantach, forbairt ghairmiúil agus forbairt phearsanta ó Acmhainní Daonna. Ina theannta sin, chríochnaigh 11 fhostaí an Teastas sa Rialtas Áitiúil agus chríochnaigh cúigear eile an Diplóma sa Rialtas Áitiúil.
- Forbraíodh cúrsa oiliúna saincheaptha 2 Lá do gach Bainisteoir Líne d'fhostaithe laistigh agus lasmuigh.
- Cúrsa Oiliúna Ionduchtúcháin a thabhairt isteach arís do na fostaithe nua go léir.
- Seoladh an Straitéis um Fholláine Foirne i rith na bliana, agus leanfaidh sé seo ag fás agus ag forbairt i rith 2024. Reáchtáladh dhá Sheimineár Folláine i rith na bliana, lena

n-áirítear caint mheabhairshláinte le “Rory Stories” agus ceardlann le Cumann Ailse na hÉireann i gcomhar le Relay for Life.

- I dtuairisc 2023 léirítear - 0.51% mar Mheánbhearna Phá idir na hInscní rud a chiallaíonn go ginearálta go bhfuil mná i bpostanna a bhfuil níos mó pá ag gabháil leo ná fir. Ciallaíonn an Bearna Phá Airmheánach idir na hInscní, -10.04% gurb iad na fir atá sna gradaí níos áirde go díreireach, áfach is maith an rud é an miondealú 50% (fir) /50% (mná) sna hinscíní sna gradaí sinsearacha agus léiríonn sé an dul chun cinn ó thaobh chothromaíocht na n-inscíní i bpostanna sinsearacha.

Plean Bliantúil um Sholáthar Seirbhíse

Gach bliain ní mór do Chomhairle Contae Loch Garman Plean a ullmhú a shainaitheoidh na seirbhísí atá beartaithe aici a chur ar fáil don phobal. Ní mór don Phlean Buiséad Bliantúil na Comhairle, agus dea-chleachtas i seachadadh seirbhíse, a chur san áireamh.

Ní mór don Phlean an méid seo a leanas a chur san áireamh:

- a. ráiteas ar na príomhsheirbhísí atá le soláthar ag an údarás áitiúil i rith na bliana
- b. na cuspóirí agus na tosaíochtaí do sheachadadh gach ceann de na seirbhísí sin agus na straitéisí chun na cuspóirí agus na tosaíochtaí sin a bhaint amach,
- c. na caighdeáin feidhmíochta atá le comhlíonadh i seachadadh na seirbhísí
- d. an chaoi a ndéanfaidh an t-údarás áitiúil measúnú ar a fheidhmíocht maidir le seirbhísí a sholáthar,

Forbraítear an Plean tar éis don Bhuiséad Bliantúil a ullmhú agus ní mór do na Comhaltaí tofa é a cheadú.

Ghlac an Chomhairle an Plean Bliantúil um Sheachadadh Seirbhíse do 2023 ag an gcruinniú a bhí aici an 12 Meitheamh 2023.

Baineadh dul chun cinn suntasach amach sa dá bhliain maidir le seachadadh gach ceann de na cuspóirí agus tuairiscíodh ar bhonn ráithiúil é do na Comhaltaí Tofa. Foilsíodh tuarascáil bhliantúil ar dhul chun cinn tar éis dheireadh gach bliana ar shuíomh gréasáin na Comhairle.

Aonad um Sheirbhís do Chustaiméirí

Láimhseálann an tAonad um Sheirbhís do Chustaiméirí (CSU) gach glao isteach, ríomhphost agus fáiltiú do Halla an Chontae, agus tá 8 mball foirne air. Ina theannta sin, tá Comhaontuithe Leibhéal Seirbhíse gníomhacha ag an CSU leis na Ranna Tithíochta agus Comhshaoil chun seirbhísí breise a láimhseáil chun taithí an chustaiméara a chuíchóiriú.

Ina theannta sin déanann an CSU suíomh Gréasáin, tairseach comhairliúcháin agus fógraíocht nuachtáin na Comhairle a bhainistiú.

Ríomhphoist: 34,473

Glaonna a Láimhseáladh: 51,954

Glaonna Tapa – 35,093

Lochtanna Bóithre - 817

Le Tithíocht, bailíochtaíonn an CSU gach Iarratas ar Thithíocht agus na foirmeacha um Athrú Cúinsí, logálann sé gach Iarratas Cothabhála Tithíochta, agus próiseálann sé daoine a thagann i láthair mar chuid den tSeirbhís do Dhaoine gan Dídean.

Foirmeacha um Athrú Cúinsí - 448.

Iarratais Tithíochta – 1,730

Leis an Timpeallacht, logálann an CSU gach tuairisc a thagann isteach ó chustaiméirí, chomh maith le próiseáil na n-Iarratas ar Dhó Talmhaíochta gach bliain.

Gearáin Timpeallachta – 4,047

In 2023, mhéadaigh an CSU a huaireanta oscailte go 9.00am go 5.00pm, ach dúnadh na fóin roimhe seo ó 1.00pm go 2.00pm don lón. Chuireamar tús leis an bpróiseas tairisceana do chóras nua gutháin agus do shuíomh gréasáin nua, le dáta seolta don dá uasghrádú in Eanáir 2024.

Soláthar

Tá an Roinn Soláthair freagrach as na nithe seo a leanas:

- Feabhas a chur ar chomhlíonadh treoirlínte áitiúla agus náisiúnta agus rialacha soláthair an AE.
- Comhairle a thabhairt don fhoireann atá páirteach i ngníomhaíochtaí soláthair.
- Cabhrú leis an bhfoireann na nósanna imeachta cearta a leanúint agus treoirlínte a fhorbairt chun comhlíonadh na mbeartas a chinntiú.
- Feidhmiú mar idirghabhálaí idir an Oifig um Sholáthar Rialtais agus an tIonad Soláthair Oibriúcháin an Rialtais Áitiúil agus Comhairle Contae Loch Garman chun an leas is fearr a bhaint as soláthar láraithe.
- Dul chun cinn in athchóiriú soláthair a thuairisciú don bhainistíocht.
- Ciorcláin rialtais a bhaineann le soláthar a chur i bhfeidhm.
- Déanann baill foirne ón Roinn Soláthair páirt a ghlacadh i nGrúpa Stiúrtha Gníomhaithe ar son na hAeráide de chuid na Comhairle.
- Tá an tOifigeach Soláthair ina bhall de Ghrúpa Oibre Oifigigh Soláthair Chúige Mumhan Theas Laighean
- Uaslódáil tairiscintí uile Chomhairle Contae Loch Garman ar an Ardán r-Thairiscintí.
- Bainistíocht na LVPCanna d'Fhoireann uile na Comhairle.

Cineál	Líon na n-larratas 2022	Líon na n-larratas 2023
Dhéileáil na tairiscintí le	84	94

Saincheisteanna a Cuireadh Chun Cinn in 2023

- Soláthar Poiblí Glas a chur chun cinn ar fud na heagraíochta trí oiliúint agus tacaíocht.
- Cuireadh tús le tabhairt isteach agus le cur i bhfeidhm an Ardáin nua r-thairiscintí i mBealtaine 2023, tá oiliúint agus tacaíocht ar siúl do gach réimse gnó ar fud na heagraíochta.
- In 2023 bhí an líon is mó iarratas ar thairiscintí ann.

Cumarsáid

Tá an Oifig Cumarsáide freagrach as straitéis cumarsáide Chomhairle Contae Loch Garman a fhorbairt agus a bhainistiú. In 2023, cuireadh tús le hobair ar Straitéis Chumarsáide nua chun an tréimhse 2024 – 2027 a chlúdach. Laistigh den straitéis, ceapfaimid prótacail chumarsáide shoiléire maidir leis an gcaoi a ndéanann an Chomhairle cumarsáid le páirtithe leasmhara seachtracha, leis an bhfoireann agus lenár mbaill thofa, chomh maith le straitéisí chun tacú le rannpháirtíocht, monatóireacht agus meastóireacht níos leithne an phobail.

Chuireamar tacaíocht ar fáil don fhoireann maidir le cumarsáid inmheánach agus sheachtrach, bainistíocht imeachtaí, na meáin shóisialta, foilseacháin agus fógraíocht lena n-áirítear comhlíonadh Acht na dTeangacha Oifigiúla.

Tháinig an Fóram Cumarsáide Foirne atá comhdhéanta d'fhoireann laistigh agus lasmuigh ó gach réimse gnó, le chéile roinnt uaireanta le linn 2023 chun ábhair imní a phlé. D'eagraigh an grúpa filleadh iar-covid an Tionóil Shóisialta Foirne ar Scor. D'éirigh go hiontach leis an imeacht a reáchtáladh go déanach i mí Dheireadh Fómhair agus bhí breis agus 150 iarfhostaithe i láthair.

Déanann an Oifig Cumarsáide bainistiú lárnach ar ábhar agus ar fhorbairt chainéil meán sóisialta Chomhairle Contae Loch Garman. Tháinig fás ar lucht leanúna in 2023 ar gach ardán meán sóisialta.

Leantóirí ar na Meáin Shóisialta 2023

Ardán ar na Meáin Shóisialta	Leantóirí ar an 1 Eanáir 2023	Leantóirí ar an 31 Nollaig 2023	Méadú ar Leantóirí
Facebook	5,435	8,435	3,000
Instagram	1,925	2,975	1,050
X	13,646	14,357	711

Na Postálacha is Rathúla in 2023

Comhairle Contae Loch Garman
Wexford County Council

Glasbhealach an Oirdheiscirt

43.2K amhairc

Teagmhas Dóiteáin – Ospidéal
Ginearálta Loch Garman

90.1K Taispeántí

Iasacht Baile Údaráis Áitiúil

2.9K amhairc

Láimhseálann an Oifig Cumarsáide idirghníomhú leis na meáin phríomhshrutha don chomhairle freisin, lena n-áirítear:

Éachtaí na Comhairle a chur chun cinn sna meáin náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Cabhrú le hiriseoirí teacht ar na saineolaithe cuí chun trácht a dhéanamh ar a réimsí saineolais.

I rith 2023, eisíodh 103 Preasráiteas agus sna sé mhí dheireanacha den bhliain fuarthas 46 ceist ó na meáin agus eisíodh freagraí.

Tá Oifigigh Idirchaidrimh Cumarsáide ainmnithe ar fud na heagraíochta chun

- Comhairle a thabhairt don Fhoireann Chumarsáide maidir le himeachtaí atá le teacht ina rannóg.
- Féilire imeachtaí cothrom le dáta a choinneáil dá rannóg.
- Sonraí a roinnt faoi scéimeanna nua, tionscnaimh le gach duine ina rannóg agus leis an bhFoireann Chumarsáide.

Reáchtáladh roinnt cruinnithe d'Oifigigh Idirchaidrimh Cumarsáide, faoi chathaoirleacht an Oifigigh Chumarsáide in 2023.

Le haghaidh 'Do Lá Comhairle 2023' d'oibrigh an Fhoireann Chumarsáide le ranna éagsúla chun aird a tharraingt ar na seirbhísí a sholáthraíonn an tÚdarás Áitiúil le físeáin foirne san áireamh ag cur béime ar na ról a imríonn siad laistigh den eagraíocht agus teistiméireacht ó thionónta tithíochta sóisialta a cuireadh ar na meáin shóisialta i rith an lae.

Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú) 2021

Lean Seirbhísí Corparáideacha tríd an Oifigeach Gaeilge ag tacú le seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge faoi Achtanna na dTeangacha Oifigiúla 2003 & 2021 agus reachtaíocht eile.

Lean an Chomhairle ar aghaidh ag comhoibriú le hOifig an Choimisinéara Teanga ag déileáil le saincheisteanna a d'ardaigh daoine den phobal maidir le seirbhísí agus reachtaíocht na Gaeilge.

Fuair Oifig an Choimisinéara Teanga dhá ghearán ó bhaill an phobail maidir le Comhairle Contae Loch Garman in 2023. Bhain an dá ghearán le comharthaíocht Bhéarla amháin a chuir dhá cheantar bhardasacha in airde agus réitíodh an dá ghearán chun sástacht Oifig an Choimisinéara.

Tá próisis curtha i bhfeidhm ag Comhairle Contae Loch Garman chun dualgais nua fógraíochta sa Ghaeilge a chomhlíonadh faoi Alt 10A (Fógraíocht ag Comhlachtaí Poiblí) d'Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú) 2021.

Tá tuarascáil ar fheidhmíocht 2023 trí Oifig agus Choimisinéara Teanga le cur isteach faoin 29 Márta, 2024 (breac-chuntas ar staitisticí 2023 thíos)

Meán Fógraíochta	Gaeilge mar % den Toirt Iomlán (Ceanglas faoin Acht – 20%)
Clúdach sna meáin	32.41
Raidió	0
Sócmhainn Úinéireachta	24.68
Na Meáin Shóisialta (Íoctha)	7.69
% Caiteachas Trí na Meáin Ghaeilge (Ceanglas faoin Acht – 5%)	5.71

Nochtuithe Cosanta

Tuarascáil Ullmhaithe & Foilsithe ag Comhairle Contae Loch Garman

De réir Fho-alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta 2014

Tréimhse Tuairiscithe: Bliain dar críoch 31 Nollaig 2023	
Líon na Nochtadh Cosanta a rinneadh chun Comhairle Contae Loch Garman	0
An Gníomh a tógadh (más ann dó) mar fhreagra ar na Nochtuithe Cosanta sin	N/B
Cibé faisnéis eile den sórt sin a bhaineann leis na nochtuithe cosanta sin agus leis an ngníomhaíocht a dhéanfaidh an tAire ó am go ham	N/B

Deimhníonn Comhairle Contae Loch Garman freisin go bhfuil an méid seo a leanas i bhfeidhm acu:

- i. Bealaí agus nósanna imeachta tuairiscithe inmheánacha.
- ii. Bealaí agus nósanna imeachta tuairiscithe seachtracha.

Comhrialtas na mBan

Tugann Comhrialtas na mBan a bunaíodh in 2020 na mná atá ina mbaill de Chomhairle Contae Loch Garman le chéile, agus é mar aidhm acu a chinntiú go dtugtar tacaíocht do bhaill mná sa chóras rialtais áitiúil.

Ó chlé, an Comhairleoir Mary Farrell, an Comhairleoir Maura Bell, an Comhairleoir Brídín Murphy, Mairead O'Shea ó Féach a Tofa, an Comhairleoir Barbara-Anne Murphy agus an Comhairleoir Kathleen Codd Nolan

Tá oiliúint curtha ar fáil ag Féach a Tofa do Comhrialtas na mBan ar ábhair ar nós conas a bheith i d'urlabhraí, oiliúint sna meáin agus agallaimh raidió, conas preasráiteas éifeachtach a scríobh agus muinín a fháil ar na meáin shóisialta.

In 2023 chuir Comhrialtas na mBan Loch Garman tús lena thionscnamh chun Seó Bóthair 'Féach a Tofa' a thabhairt chuig meánscoileanna ar fud an chontae. Bhí sé mar aidhm ag an tionscnamh sin níos mó mná óga a spreagadh isteach sa pholaitíocht agus éagsúlacht a thabhairt chuig seomraí na comhairle. Tugadh cuairt ar shé scoil sa bhliain agus glacadh go han-mhaith leis an gclár.

Thug ionadaí ó Féach a Tofa, tionscadal a bhfuil duaiseanna maoinithe ag an rialtas buaite aige, bronnadh ar na mic léinn agus ina dhiaidh sin bhí seisiún ceisteanna agus freagraí le duine de na baill tofa mná reatha Chomhairle Contae Loch Garman. Thug sé seo deis do na daltaí cloisteáil faoin taithí phearsanta a bhí ag ionadaí poiblí baineann go laethúil.

I measc na scoileanna a ghlac páirt in 2023 bhí Coláiste Pobail Inis Córthaidh, FCJ Bun Clóidí, Coláiste na Craobhaí Guaire, Coláiste an Átha, Cill Mhucraise, Coláiste Loreto agus Coláiste Sheilscire, Loch Garman.

D'eagraigh Comhrialtas na mBan i Loch Garman an t-imeacht grianghraf aisiompaithe inscne 'smeach é' sin i Seomra na Comhairle le cúnamh ón bhfoireann agus ó Bhaill Tofa eile den Chomhairle chun aird a tharraingt ar ghannionadaíocht lom atá ag mná sa rialtas áitiúil srl.

Tuigean Bhaill an Chomhrialtais nach mná iad ach 26% de chomhairleoirí na hÉireann agus go bhfuil deacracht mhór ann le gannionadaíocht ar mná sa pholaitíocht áitiúil faoin tuath in Éirinn. Mar shampla, níl ach seisear ban as 34 comhairleoir ar Chomhairle Contae Loch Garman. Le beagnach céad bliain níor toghadh ach 15 ban ar Chomhairle Contae Loch Garman (ó 1925).

Roinn na Seirbhísí Tithíochta

Soláthar Tithíochta

Oibríonn an Rannóg tithíochta i dtreo Tacaíochtaí Tithíochta a sholáthar do dhaoine nach féidir leo freastal ar a riachtanais cóiríochta óna n-acmhainn féin. Oibrímid i gcomhpháirt leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, Áisíneacht Tithíochta, agus Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta chun soláthar tithíochta a mhéadú. Glacann an Chomhairle páirt i mbealaí éagsúla seachadta tithíochta mar iarracht chun soláthar tithe a mhéadú lena n-áirítear tógáil féin, fáil Lándéanta, Fáil Cuid V, ASLC agus SCC ag Comhlachtaí Tithíochta Faofa (CTF), Morgáiste ar Cíos, Tionónta in Situ agus Deisiúchán agus Léas.

Eastát Tithíochta Bhaile an Róigh, Ros Láir

Tá clár caipitil uailmhianach 5 bliana ag Comhairle Contae Loch Garman faoin bPlean Gníomhaíochta Tithíocht do Chách. Bhain Comhairle Contae Loch Garman seachadadh 85% amach faoinár sprioc tithíocht do chách in 2022. Feabhsaíodh é sin in 2023 nuair

a bhaineamar 96.5% dár spriocanna amach. Táimid dóchasach le tionscadail cheadaithe agus molta, go sáróimid spriocanna bliantúla don chuid eile de bhlianta an chláir.

Bliain	Cuid V Measta (Príobháideach & GFT)	Bunachar Talún Reatha ÚÁ	Forbairt Lándéanta ÚÁ	Léasú ÚÁ	ASLC CTF	CAS CTF	Líon iomlán na dTithe le seachadadh	SPRIOC RTRÁO	Sprioc V Soláthar Beartaithe
2023	27	22	41	1	79	0	170	176	-6

Fóram CTF- Is é aidhm Fhóram CTF Chomhairle Contae Loch Garman comhoibriú a chur chun cinn agus deiseanna comhpháirtíochta a fhorbairt idir Comhairle Contae Loch Garman agus Comhlachtaí Tithíochta Faofa chun ár gcuspóir comhroinnte a bhaint amach chun tithe a sheachadadh agus a bhainistiú do dhaoine aonair agus do theaghlaigh a dteastaíonn tacaíocht uathu chun freastal ar a riachtanais chóiríochta.

Tionóladh Fóram na gComhlachtaí Tithíochta Faofa na bliana seo ar an 29 Samhain 2023 i gCeanncheathrú na Comhairle Contae, An Charraig Leathan, Loch Garman. Bhí an Stiúrthóir Seirbhísí ina chathaoirleach ar an bhFóram. D’fhreastail ionadaithe ó 13 CTF éagsúla ar an bhFóram, a oibríonn laistigh de Chontae Loch Garman agus ar spéis leo réitigh Tithíochta a sholáthar laistigh den Chontae.

I measc an phlé bhí rannchuidiú tábhachtach a rinne CTFanna do sheachadadh aonad Chomhairle Contae Loch Garman faoi Thithíocht do Chách agus timpeall ar ár riachtanais tithíochta a ailíniú, do chliaint tithíochta ginearálta agus tithíochta ar leith araon, lena moltaí seachadta trí mhúnlaí tithíochta éagsúla. Bhí neart deiseanna ann freisin taithí agus foghlaim a roinnt idir bainisteoirí tithíochta agus an líonrú a bhí ar siúl thar am lóin tar éis an chruinnithe.

Beidh an Fóram ag teacht le chéile arís go luath in 2024 chun ábhair ábhartha cothrom le dáta a phlé.

Príomh-Éachtaí i - Soláthar Tithíochta

- 482 tairiscint tionóntachta – 325 údarás áitiúil agus 157 CTF.
- 62 teach nua seachadta trí Chuid V.
- Seachadadh 386 teach i gcomhpháirtíocht le CTFanna trí ASLC agus SCC.
- 255 aonad ÍCT nua.

Cothabháil Tithíochta

Tá an Rannóg Tithíochta freagrach as bainistíocht agus cothabháil an soláthar tithíochta freisin. Cuireann an Fhoireann Cothabhála tacaíocht agus cabhair ar fáil do thionóntaí de réir mar is gá. Bainistíonn Comhairle Contae Loch Garman soláthar tithíochta de 4,969 aonad tithíochta faoi úinéireacht na Comhairle sa Chontae amhail ag deireadh mhí na Nollag 2023. Ina theannta sin, bainistíonn Comhairle Contae Loch Garman 185 aonad ar léas lena n-áirítear Deisiúchán & Léasú.

Príomh-Éachtaí in 2023 - Cothabháil Tithíochta

- 4,980 iarratas deisiúcháin curtha i gcrích ag deireadh na bliana.

Aisfheistiú Fuinnimh

Ba é Clár Iarfheistithe Éifeachtúlachta Fuinnimh 2023 an tríú bliain de Chlár nua Éifeachtúlachta Fuinnimh/Iarfheistithe 10 mbliana chun stoc tithíochta údaráis áitiúil a iarfheistiú.

Mar chuid den chlár seo, chuir an Rannóg um Athchóiriú Tithíochta nuashonruithe fuinnimh ar 51 maoin i gcrích in 2023. Áiríodh balla seachtrach i raon na n-oibreacha a rinneadh sna réadmhaoine.

agus insliú áiléir, painéil ghréine, doirse nua, fuinneoga nua, blocáil teallaigh, soilsiú ísealfhuinnimh, coirí ardéifeachtúlachta agus rialuithe teasa uasghrádaithe. Fuair na maoin uile rangú BER B2 ar a laghad agus na hoibreacha curtha i gcrích.

Easpa Dídine a Chosc agus Tacaíochta ina Leith

Laistigh den Roinn Tithíochta tá an tAonad Seirbhíse Tacaíochta do Dhaoine gan Dídean (HSSU) againn a bhfuil ról lárnach aige maidir le heaspa dídine a chosc sa Chontae.

Cuireann an tAonad tacaíochta, comhairle, agus seirbhísí ar fáil i dtaca le heaspa dídine in aon suíomh amháin, leis an béim ar easpa dídine a chosc agus ar thacaíochtaí ina leith.

Is tionscnamh comhphárteach é seo de chuid Chomhairle Chontae Loch Garman ag obair i gcomhpháirt le FSS agus Focus Ireland. Is iad seo a leanas cuid de na príomhsheirbhísí atá á soláthar tríd an SSSU ag obair i gcomhpháirtíocht le gníomhaireachtaí stáit seachtracha agus le hEagraíochtaí Neamhrialtasacha:

Seirbhísí Chomhairle Contae Loch Garman	Seirbhísí Fhócas Éireann	Seirbhísí FSS
Measúnú Easpa Dídine	Seirbhísí Coimeádta Tionóntachta	Seirbhísí For-Rochtana i dtaca le Mí-Úsáid Substaintí
Easpa Dídine a Chosc agus seirbhísí tacaíochta trí idirghabháil luath	An Tionscadal um Thithíocht ar dTús	Meabhairshláinte
Seirbhís Aimsithe Áit HAP	Seirbhís Comhairle agus Faisnéise	Iarchúram Tusla
Naisc chuig gníomhaireachtaí seachtracha más cuí		Tearmann Foréigean Baile le hAghaidh Mná Tusla
Comhairle agus faisnéis		

Tá sé tábhachtach a chur in iúl go léiríonn na figiúirí thíos líon iomlán na nglanna chuig an HSSU - ní léiríonn sé líon na ndaoine aonair/teaghlach mar go minic is féidir leis an gcliant céanna glanna iolracha a dhéanamh chuig an HSSU.

Bhí 1,568 glao chuig an HSSU ón 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023, seo a leanas an miondealú air sin:	
1247(79.5%)	Comhairle agus tacaíocht curtha ar fáil maidir le tithíocht agus cosc ar dhaoine gan dídean
107 (7%)	Tacaíodh le lóistín sealadach, gearrthéarma, meántéarma agus coinneáil tionóntachta trí Aimsiú Áit agus Oibríthe Cúraim Sóisialta
156 (10%)	Neamh-incháilithe ag an am ar tháinig siad i láthair le haghaidh seirbhísí tithíochta/easpa dídine. Thug HSSU comhairle agus cabhair chun an chúinse tithíochta a thabhairt chun rialtachta.
58 (3.5%)	Níorbh fhéidir measúnú iomlán a dhéanamh.

Is méadú é sin ar úsáid na seirbhíse seo de thart ar 10% ó 2022 i leith.

Deontais Tithíochta

Soláthraíonn an Roinn Tithíochta deontais phríobháideacha oibreacha cúnaimh a fheabhsaíonn dálaí maireachtála daoine faoi mhíchumas, daoine a bhfuil fadhbanna soghluaisteachta acu chomh maith le cabhrú le daoine scothaosta atá ina gcónaí i ndroch-choinníollacha tithíochta.

Príomh Éachtaí 2023 – Deontais Tithíochta

Íocadh €3,831,888 san iomlán chun cabhrú le 624 teaghlach:

- €1,819,821 íochta le 203 iarratasóir faoin Deontas Oiriúnaithe Tithíochta do dhaoine faoi Mhíchumas (HGD)
- €1,855,493 íochta le 387 iarratasóir faoi Chúnamh Tithíochta do Dhaoine Scothaosta (HOP)
- €156,574 íochta le 34 iarratasóir faoi Dheontais Áiseanna Soghluaisteachta (MAG)

Tacaíocht Tithíochta Sóisialta

Déanann an Rannóg Tithíochta incháilitheacht a mheas le haghaidh Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta agus leithdháileann sí maoin de réir Scéim Leithdháilte na Comhairle. Cuireann sí roinnt ainmniúchán ar fáil do Chomhlachtaí Ceadaithe Tithíochta le haghaidh tionóntachtaí.

Tá 1,424 iarratasóir ag Comhairle Contae Loch Garman ar an liosta tacaíochta tithíochta sóisialta amhail an 31 Nollaig 2023. Bhí 1,444 breise ar an liosta aistrithe, lena n-áirítear iarratasóirí ar cíos príobháideach faoi láthair a fhaigheann an Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT). Bhí 295 iarratasóir ar an liosta aistrithe i dtithe údaráis áitiúil nó CTF.

Droichead Carley, Inis Córthaidh

Príomh Éachtaí 2023 – Tacaíochtaí Tithíochta Sóisialta

- 325 leithdháileadh maoinne de chuid Chomhairle Contae Loch Garman.
- Ligeadh 157 Maoin eile de chuid an Chomhlachta Tithíochta Faofa in 2023.
- Achoimre ar Mheasúnú Tithíochta Sóisialta do 2023 curtha i gcrích.
- Thit Comhairle Chontae Loch Garman beagán faoi bhun na spriocanna do dhaoine faoi mhíchumas tithíochta a leagadh amach ina bPlean Straitéiseach do Dhaoine faoi Mhíchumas Tithíochta 2021-2026. Is é 20% an sprioc le haghaidh foirgnimh nua tógtha agus is é 10% an sprioc le haghaidh ÍCT, SCC agus Léasanna. Is iad na fíor chéatadáin a baineadh amach ná 19.2% agus 10%.

Earnáil Phríobháideach ar Cíos

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ag obair leis an Earnáil Phríobháideach ar Cíos chun réitigh tithíochta a sholáthar d'iarratasóirí ar thithíocht shóisialta trí Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta (ÍCT) agus Scéim Léasaithe a sholáthar.

Sháraigh líon na gcigireachtaí a rinneadh in 2023 na spriocanna mar a léirítear sa tábla seo a leanas:

Sprioc	1,609
Cigireachtaí a rinneadh	1,645
Líon CTF a ndearnadh cigireacht orthu	340

Áirítear leis an líon iomlán na gcigireachtaí a rinneadh (1,645), na 340 cigireacht CTF.

Príomh Éachtaí 2023 - An Earnáil Phríobháideach ar Cíos

- 255 Tionóntachtaí ÍCT Nua (Íocaíocht Cúnaimh Tithíochta)
- 1 Aonad Deisiú agus Léasa Nua

Príomh-Éachtaí 2023 – Tithe Folmha

- 19 Léiriú Spéise (EOI) a fuarthas in 2023 le haghaidh iarratas ar Dheisiú agus ar léas. D'fhéadfadh aonaid iolracha a bheith ag gach EOI.

Aonaid Tithíochta Inacmhainne

Tá plean gníomhaíochta seachadta forbartha ag Comhairle Contae Loch Garman ina leagtar amach sonraí faoi sholáthar tithíochta sóisialta agus inacmhainne don Chontae thar an tréimhse 2022-2026. Soláthraíonn an plean sonraí faoi “conas, cá háit agus cathain” a bheidh tionscadail tógála tithíochta sóisialta agus tithíocht inacmhainne le seachadadh chun an sprioc atá i dTithíocht do Chách don Chontae a bhaint amach.

Tá Comhairle Contae Loch Garman ag cur pleananna chun cinn maidir le tithíocht inacmhainne a sholáthar i gContae Loch Garman do na blianta amach romhainn -

- **Acmhainn Lánaimseartha** – Samhain 2023, tá Oifigeach Riaracháin leithdháilte ar an gClár Tithíochta Inacmhainne chun an sruth seachadta sin a bhainistiú.
- Cuireadh an **Ciste Tithíochta Inacmhainne** - iarratas ar mhaoiniú faoin gCiste Tithíochta Inacmhainne, faoi bhráid fhoireann RTRÁO don scéim tithíochta atá beartaithe ag Páirc Ramsfort, Guaire, Loch Garman.

(Cuimsíonn an scéim phíolótach 20 teach inacmhainne i bPáirc Ramsfort (Radharc na Beannóige), Guaire, Co. Loch Garman)).

- **Imeachtaí réamh-mheasta 2024 –**

- **Suirbhé** – Tá planáil ar bun chun an leibhéal spéise i dtithíocht inacmhainne féideartha i gceantair ar fud an chontae a bhunú. R1 2024, Tá Suirbhé Tithíochta Inacmhainne sceidealaithe le seoladh, ag tabhairt cuireadh dóibh siúd a chomhlíonann na critéir tithíochta inacmhainne a dtuairimí a thabhairt maidir leis na riachtanais is fearr leo. Úsáidfear an fhaisnéis chun an Chomhairle a chur ar an eolas maidir leis an leibhéal éilimh, na láithreacha is fearr, agus na praghsanna tithe a d’fhéadfadh daoine a bheith in ann a íoc agus cabhróidh sé leis an gComhairle a pleananna do Roghanna Tithíochta Inacmhainne a chur le chéile.

- **Rannpháirtíocht Clár** - Tá oibreacha ar siúl chun seimineár Tithíochta Inacmhainne a óstáil d’Fhorbróirí Tionscadal i R1 2024.

Ligean ar Rogha-Bhunaithe

Thug Comhairle Contae Loch Garman Ligean Rogha-Bhunaithe isteach i mí Lúnasa 2023. Fuair gach iarratasóir a ceadaíodh le haghaidh tacaíochtaí tithíochta sóisialta, lena n-áirítear iarratasóirí aistrithe ceadaithe logáil isteach sa chóras.

Ceantar Bardasach	Líon na Maoine a Fógraíodh	Maoine ar Fáil le Leithdháileadh	Líon na nAmharcanna	Líon na Léirithe Spéise
Inis Córthaidh	12	20	6788	873
Guaire/Cill Mhucraise	14	17	8553	1504
Ros Mhic Thriúin	11	12	5600	586
Ros Láir	8	8	2873	335
Loch Garman	11	17	7240	1484
IOMLÁN	56	74	31054	4782

vGo dtí seo tá suim shuntasach dhearfach ann. Léiríonn an tábla seo a leanas líon na n-áitreabh a fógraíodh ar an suíomh gréasáin Ligean Rogha-Bhunaithe, go dtí **31/12/23**, mar aon le Líon na nAmharcanna & Léirithe Spéise.

Toisc go raibh iliomad maoin ar fáil i gcásanna áirithe, bhí 74 maoin san iomlán ar fáil lena leithdháileadh.

Lá na nDámhachtainí Cónaitheoirí 2023

Maidin Déardaoin, 2 Samhain sa tSráid, Halla an Chontae, d'óstáil an Rannóg Tithíochta Lá na nDámhachtainí Cónaitheoirí. Ba é seo an chéad uair a reáchtáladh an ócáid ó 2019. Tugadh cuireadh do chónaitheoirí Eastáit Údaráis Áitiúil dul isteach ina n-eastát nó gairdíní aonair i gcomórtas ar fud an chontae. Fuarthas iontrálacha ó 39 Cumann Cónaitheoirí agus 27 tionónta aonair údaráis áitiúil don duais don Eastát is Fearr chomh maith le duaiseanna don Ghairdín is Fearr, don Taispeántas Bosca Fuinneog is Fearr agus don Bhalcóin is Fearr. I mbliana bhí gradam nua don Tionscnamh Bithéagsúlachta is Fearr.

Bhailigh 28 ball den phobal a rinne ionadaíocht ar Eastáit Údaráis Áitiúil ar fud an chontae chomh maith le Foireann Tithíochta agus Baill Tofa ó na cúig cheantar ar fad ar an tSráid le haghaidh sraith cainteanna faisnéiseacha. Ina dhiaidh sin bhí sólaistí agus deis comhrá a dhéanamh agus féachaint ar sheastáin eolais. Chríochnaigh an ócáid nuair a bhronn Cathaoirleach gach ceantar gradaim don Ghairdín is Fearr agus don Eastát is Fearr agus ar deireadh bhronn Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, John Fleming na gradaim aonair agus na gradaim Ghnóthachtála Speisialta chomh maith leis an Eastát is Fearr sa Chontae a bhfuil an-tóir air.

BÓITHRE & IOMPAR

Tá príomhról ag an Roinn Iompair i seachadadh an bhonneagair iompair i gContae Loch Garman.

Tá an Roinn freagrach as beartas agus straitéis agus tá sé i gceannas ar bhforbairt bonneagair iompair ardchaighdeán, i gcothabháil laethúil ghréasán bóithre Loch Garman agus i bhforbairt roghanna taistil inbhuanaithe.

Tá an Roinn Iompair freagrach freisin as mórthionscadail bóithre a sholáthar lena n-áirítear Bóthar Rochtana Eoraphort Ros Láir agus Scéim Chuan Ros Láir Maolán na nGabhar N11/N25.

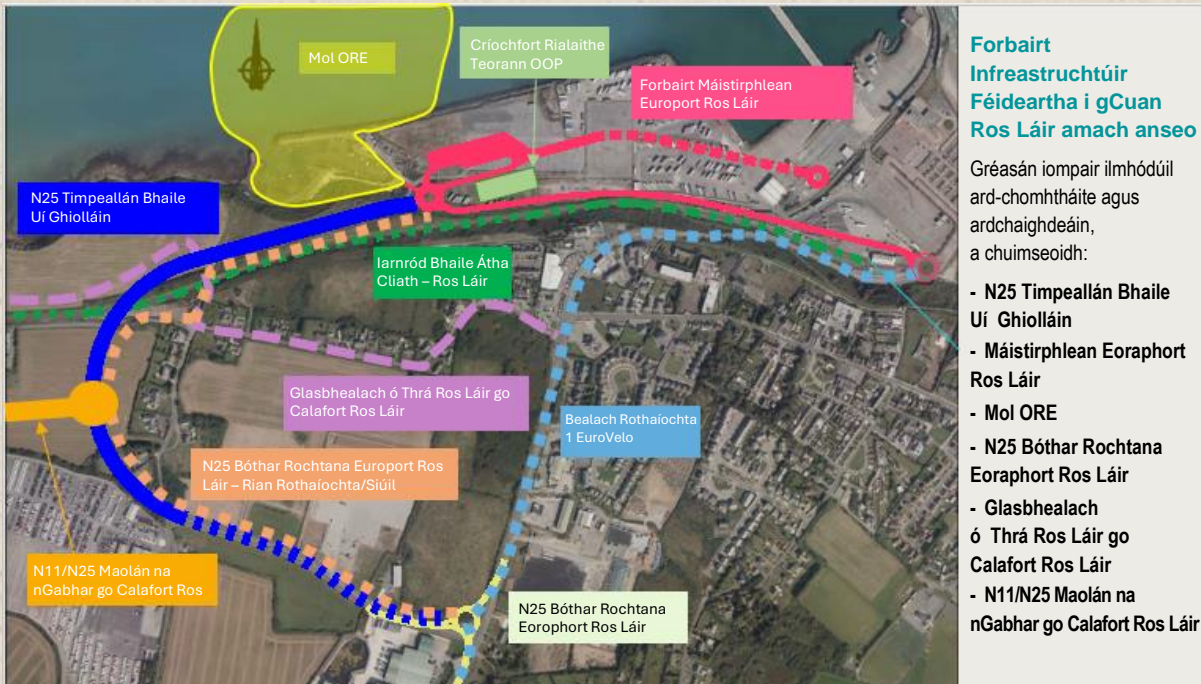
Oibríonn an Roinn go dlúth le Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ), leis an Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI) agus leis an Roinn Iompair (RI) maidir le mórthionscadail bóithre, scéimeanna bóithre náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla, agus tionscadail taistil ghníomhacha a sheachadadh.

MÓRSCÉIMEANNA BÓITHRE

Bóthar Rochtana Eoraphort Ros Láir

Forbraíodh Scéim Bóthar Rochtana Eoraphort an N25 Ros Láir de réir Threoirlínte Bainistíochta Tionscadal BIÉ. Is príomhnasc é an tionscadal in infheistíocht iompair ilmhódúil an-suntasach atá beartaithe do Chuan Ros Láir sna deich mbliana atá romhainn.

In 2023, chuir an Bord Pleanála in iúl do Chomhairle Contae Loch Garman gur faomhadh Iarratas Pleanála Alt 177AE chun Bóthar Rochtana Europort an N25 Ros Láir a fhorbairt agus go bhfuil an tOrdú Ceannaigh Éigeantaigh deimhnithe ag Comhairle Contae Loch Garman.

Scéim N11 N25 Maolán na nGabhar go Cuan Ros Láir

Tá an scéim sin mar chuid de Líonra Iompair Cuimsitheach TEN-T na hEorpa agus comhlíonann sí beartais straitéiseacha ag leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil. Tacaíonn sé go láidir agus ailíníonn sé le dhá phríomhchuspóir de chuid Thionscadal Éireann 2040 maidir le hinrochtaineacht réigiúnach fheabhsaithe agus nascacht idirnáisiúnta ardchaighdeán.

Is príomhchuspóir é an scéim freisin maidir le Straitéis Eacnamaíoch Spásúil Réigiúnach a sheachadadh do Réigiún an Deiscirt i gContae Loch Garman Plean Forbartha.

Soláthraíonn an chuid 31km ó Mhaolán na nGabhar go Cuan Ros Láir, chomh maith le Bóthar Rochtana Eoraphort Ros Láir, nasc iompair straitéiseach ríthábhachtach ar muir idir Éire agus Mór-Roinn na hEorpa.

Tá foireann an tionscadail tar éis dul ar aghaidh go Céim 3 den tionscadal, Meastóireacht Deartha & Comhshaoil.

Mar chuid den fhorbairt ar dhearadh struchtúir tá Tuarascáil Roghanna Dhroichead na Sláine á hullmhú.

Tá droichead Abhainn na Sláine ina mhórstruchtúr ar an scéim sin, a chuimsíonn thar limistéar caomhnaithe speisialta, Abhainn na Sláine, bóthar réigiúnach R730 & líne iarnróid Loch Garman-Baile Átha Cliath.

Tá measúnú ar siúl chun roghanna droichead éagsúla a mheas agus é mar chuspóir aige an cineál droichid is oiriúnaí a shainiú.

Céim 3 Dearadh & Measúnú Timpeallachta – Forbairt ar Dhearadh Struchtúr

BÓITHRE AGUS BONNEAGAR

Is é an ghné shubstainteach de chlár oibre bliantúil na Roinne 3,704km de ghréasán bóithre náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla an Chontae a chothabháil agus a fheabhsú.

In 2023 leithdháil an Roinn Iompair €25.6m & € 9m ag BIÉ ar phleanáil, dearadh, forbairt & cothabháil an ghréasáin bóithre. Áiríodh leis an maoiniú deontais seo freisin leithdháileadh i dtreo na Scéime Rannpháirtíochta Pobail (SRP) a cheadaigh 7 scéim a chur i gcrích.

Chomh maith leis sin, i rith na bliana, leithdháil an Roinn Forbartha Pobail agus Tuaithe maoiniú de shuim €1,030,935 faoin Scéim Feabhsúcháin Áitiúil (SFÁ) ag soláthar do 21 scéim agus 11 km de lánaí príobháideacha.

Bóithre Náisiúnta

N25 Timpeallán Bhaile Uí Ghiolláin

Tá an timpeallán seo ina chuid ríthábhachtach den fhorbairt bhonneagair i gCuan Ros Láir. Críochnaíodh go substaintiúil é i mbliana. Is ionann an scéim, lena n-áirítear costas talún agus €3.15M.

Scéimeanna Athshlánaithe Cosán.

N80 Tuaim an Churraigh go Baile Uí Chearnaigh 3.7km – costas de €1.54m

N25 Baile Ghiolláin Beag go Baile Órthaí – 2km –costas de €1.9m

Bóithre Neamhnáisiúnta

Fuarthas €25,637,853 i maoiniú deontais ón Roinn Iompair do bhóithre neamhnáisiúnta. Cuireadh na hoibreacha pleanáilte go léir a bhaineann leo ar fáil go rathúil lena n-áirítear 215km d'uasghrádú bóithre faoi na cláir feabhsúcháin & cothabhála athchóirithe.

Athchóiriú & Feabhsú (AF)

Caitheadh an caiteachas suntasach de €13,010,097 ar 109km de bhóithre, rud a chuir feabhas ar 3.1% den ghréasán bóithre. Baineann sé sin le hoibreacha a mheastar a bheith riachtanach chun neartú ar dtús agus ansin dromchla agus athshéalú. Soláthraíonn sé seo do thimthriall cóireála 1–15 bliana.

Leagtar béim ar iompar ábhair a laghdú agus ar athchúrsáil a dhéanamh ar chloch atá ann cheana nuair is cuí. Tá an cur chuige seo comhsheasmhach le beartais ísealcharbóin agus glasa.

Athchóiriú & Cothabháil (AC)

Níos coitianta dá ngairtear cóiriú dromchla leis na hoibreacha atá beartaithe chun fad saoil an bhóthair a leathnú.

In 2023 caitheadh €2,941,000 ar 106km de bhóithre, rud a chuir feabhas ar 3.0% den ghréasán bóithre.

Droichid

Tar éis báisteach throm agus tuilte ar Lá Nollag 2021, rinneadh damáiste forleathan do roinnt droichead ar fud an chontae. Dúnadh sé dhroichead don phobal, mar gheall ar mhéid agus ar dhéine an damáiste struchtúrach. Rinneadh oibreacha athstruchtúraithe go dtí 2023, agus tá dhá dhroichead fágtha le críochnú in 2024.

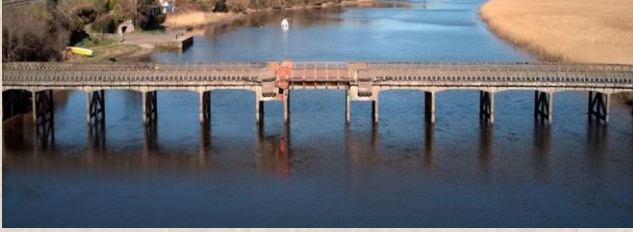

D'oscail Droichead Wilton, Ceantar Inis Córthaidh – ar an 17 Samhain 2023

Droichead Deeps, Cill Liúráin Loch Garman

Tar éis measúnú mionsonraithe a dhéanamh ar an droichead seo fuarthas amach go raibh saincheisteanna riochtaí iolracha ag an struchtúr a raibh cóireáil agus ceartú ag teastáil uathu.

Leithdháil an RI €2.5M ar an tionscadal seo a críochnaíodh i R4 de 2023.

Bainistíocht Flít & Clós Innealra

Leanaimid orainn ag infheistiú inár ngléasra agus innealra, ag tacú le gach Roinn agus oibríocht laistigh den Chomhairle.

Taisteal Gníomhach

Tá foireann Taistil Ghníomhaigh Chomhairle Contae Loch Garman ag obair ar bhonneagar nua agus ar uasghrádú bonneagair atá ann cheana féin a sholáthar chun tacú le taisteal gníomhach sa chontae agus é a spreagadh. Tá sé beartaithe go spreagfaidh na huasghráduithe bonneagair seo taisteal níos gníomhaí, ag cur feabhas ar cháilíocht na beatha do dhaoine i Loch Garman chomh maith le cuidiú lenár lorg carbóin a laghdú.

Ciallaíonn ‘Taisteal gníomhach’ turas a dhéanamh ar bhealach atá gníomhach go fisiciúil. D’fhéadfadh sé seo a bheith ag siúl, ag rothaíocht, ag úsáid cathaoireacha rotha (ag baint úsáide as cathaoir rothaí nó cúnamh soghluaisteachta), nó ag baint úsáid as scútar.

Go hiondúil is turais ghearra iad turais taistil ghníomhacha ar nós turais chun na scoile, na hoibre nó na siopaí.

De réir fhigiúirí na POS, tá 29% de thurais chuig áiteanna níos lú ná 2km ón mbaile, agus díobh sin, déantar 57% díobh i gcarr. Tacóidh forbairt bonneagair Taistil Ghníomhaigh níos fearr le níos mó daoine siúl agus rothaíocht le haghaidh turais ghearra laethúla, sláinte a fheabhsú, pobail níos sábháilte a chruthú agus tionchair chomhshaoil a laghdú.

Maoiniú

Tá Tionscadail Taistil Ghníomhaigh 100% maoinithe ag an Údarás Náisiúnta Iompair (ÚNI). Leithdháileadh €3.5 milliún in 2023 le haghaidh tionscadal éagsúla.

Slite Sábháilte Chun na Scoile (SSCS)

Trí leanaí a spreagadh chun siúl nó rothaíocht chun na scoile is féidir linn tionchar mór a imirt ar a sábháilteacht agus a bhfolláine. Is minic gur ceist mhór é plódú ag geataí na scoile ach is féidir le bonneagar rothaithe agus coisithe níos fearr cabhrú le roghanna rochtana níos sábháilte a chruthú.

Seachadadh na tionscadail seo a leanas in 2023:

- SSCS ag Scoil Náisiúnta Mhuire, Trá Ros Láir
- SSCS ag Scoil Naomh Abbáin, Maigh Anraí
- SSCS ag Scoil Náisiúnta Naomh Aidan, Inis Córthaidh beagnach críochnaithe.

Bealach Sábháilte chun na Scoile, Oibreacha

Maigh Anraí ag Scoil Náisiúnta Naomh Muire, Trá Ros Láir

Tionscadail Pathfinder nó Scéimeanna Rothaíochta

Tá an Clár Pathfinder ina chuid lárnach de chur chun feidhme an Bheartais Náisiúnta um Shoghluaisteacht Inbhuanaithe ina leagtar amach plan go dtí 2030 chun athrú a dhéanamh ar an gcaoi a dtaistealaímid, rud a fhágann go mbeidh turais inbhuanaithe níos tarraingtí agus níos indéanta do chách.

Is scéimeanna taistil ghníomhaigh iad na Tionscadail Pathfinder do Loch Garman ó thimpeallán Bhaile an Bharúnaigh ar Bhóthar Bhaile an tSagairt go Wygram; scéim taistil ghníomhaigh ag Beechlawn go Cluain Ard; scéim taistil ghníomhaigh ag Roxborough / Draighneach. Tá Céim 1 de Bhóthar Bhaile an tSagairt á tógáil faoi láthair.

Tógáil na scéime rothaíochta agus coisithe leithscartha ag Bóthar Bhaile an tSagairt

Oibreacha chun sábháilteacht a fheabhsú ag an stad bus lasmuigh d'Óstán Maldron ar Bhóthar Bhaile an tSagairt

Lá Saor ó Charranna

Imeacht lae saor ó charranna a bhíonn ar siúl ar fud an domhain gach bliain ar an 22 Meán Fómhair. Rinne an Rannóg Taistil Ghníomhaigh an lá a chomóradh i mbliana trí oibriú le Cumann Coisithe agus Rothaíochta Ghuaire chun imeacht a reáchtáil i bPáirc Bhaile Ghuaire.

Tá raon rothar ar taispeáint do Lá Saor ó Charranna i bPáirc Bhaile Ghuaire

Seachtain na Rothar

Bhí Seachtain na Rothar ar siúl i mí Bealtaine. Reáchtáladh raon imeachtaí rothaíochta ar fud an Chontae lena n-áirítear turas rothar pobail ‘Rolla Mall’ a spreag iad siúd a bhí neirbhíseach faoi rothaíocht ar na sráideanna chun páirt a ghlacadh i ngrúpa rothaíochta. Bhí freastal an-mhaith air le díograis le haghaidh imeachtaí níos cosúla amach anseo.

Scéim Comhroinnte Rothar Leictreach

Seoladh Scéim Comhroinnte Rothar Leictreach poiblí i gcomhar le Bolt i mBaile Loch Garman le linn Sheachtain na Rothar. Tá an scéim seo ag feidhmiú ar bhonn trialach chun deis a thabhairt don dá pháirtí scrúdú a dhéanamh ar na buntáistí a bhaineann le baile Loch Garman. Tá an-tóir ar an scéim. Faoi dheireadh mhí na Nollag 2023, chláraigh 3,165 úsáideoir uathúil na rothair leictreacha agus os cionn 26,000 turas rothar ó cuireadh tús leis an scéim, arbh ionann é agus 64,000 km d'achar taistil.

Seoladh scéim comhroinnte rothar poiblí Rothar Leictreach Bolt le linn Sheachtain na Rothar i mBealtaine 2023

SOILSIÚ POIBLÍ

Rinneadh breis is 12,000 solas poiblí a uasghrádú go soilsiú LED (dé-óid astaithe solais) ó bhí 2016 ann, rud a d'fhág gur 93% den stoc iomlán soilsithe iad lóchrainn LED.

SÁBHÁILTEACHT AR BHÓITHRE

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ag obair go dlúth leis an nGarda Síochána, leis an Údarás um Shábháilteacht ar Bhóithre, le gníomhaireachtaí rialtais eile agus le heagraíochtaí deonacha áitiúla chun sábháilteacht ar bhóithre a chur chun cinn i gContae Loch Garman.

Feachtas Sábháilteachta Fiú Aon Bheatha Amháin

Le 17 mbliana anuas tá Comhairle Contae Loch Garman agus Club Rothlach Loch Garman imeacht uathúil um shábháilteacht ar bhóithre dar teideal Fiú Aon Bheatha Amháin a chur i láthair le chéile. Dírithe ar dhaltaí na hIdirbhliana, is é cuspóir an chlár Fiú Aon Bheatha Amháin ná cosc a chur ar shaol tiománaithe óga a chailliúint gan chúis i dtimpistí bóithre.

Ó 2007 i leith, ghlac breis agus 20,000 dalta páirt inár n-imeachtaí um Shábháilteacht ar Bhóithre agus d'fhreastail breis agus 2,200 dalta ó gach ceann de na 23 scoil dara leibhéal sa Chontae le linn na scoilbhliana 2023 / 2024.

SCÉIM FOSTAÍOCHTA POBAIL

Déanann Comhairle Contae Loch Garman urraíocht ar 2 Scéim Fostaíochta Pobail a fhostaíonn 2 mhaoirseoirí, aon mhaoirseoir cúnta amháin agus a dhéanann maoirseacht ar thart ar 75 rannpháirtí.

Feidhmíonn na scéimeanna ó 6 láthair ar fud an chontae lena n-áirítear Loch Garman, Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh agus Guaire chomh maith le Cartlanna Leabharlann Loch Garman agus Dún Canann.

D'aistrigh 5 rannpháirtí san iomlán go lánfhostaíocht le linn 2023. Baineann na rannpháirtithe go léir leas as cláir mheantóireachta agus oiliúna agus iad ag gabháil don scéim lena n-áirítear socrúcháin oibre sealadacha le Comhairle Contae Loch Garman agus eagraíochtaí seachtracha araon.

SEIRBHÍSÍ UISCE

Soláthraíonn Roinn Seirbhísí Uisce Chomhairle Contae Loch Garman Seirbhísí Uisce Tuaithe agus Uisce Poiblí araon. Ar an 6 Meán Fómhair 2023, ghlac Uisce Éireann seilbh ar Bhainistíocht agus ar Threoir na Foirne Seirbhísí Uisce a bhí i mbun Seirbhísí Uisce Poiblí a sheachadadh.

Déanann Comhairle Contae Loch Garman maoirseacht ar oibriú na scéimeanna grúpa uisce (69 scéim a fhreastalaíonn ar timpeall 4,250 duine) agus ar oibriú na scéime um Dheontais i gcomhair Toibreacha Aonair. Baineann thart ar 75% de dhaonra Chontae Loch Garman úsáid as uisce poiblí, 5% acu sin trí scéimeanna grúpa uisce agus 20% trí thoibreacha príobháideacha. In 2023 fuaireamar 245 iarratas nua agus d'focamar €350,000 le 170 iarratasóir.

Riarann an Chomhairle Cúnamh Deontais ar scéimeanna grúpa uisce reatha agus ar scéimeanna grúpa séarachais nua faoi na bearta a bhforáiltear dóibh faoin gClár Uisce Tuaithe. Táimid ag obair go gníomhach le Scéimeanna Grúpa Uisce agus le Scéimeanna Dramhuisce Pobail chun aighneachtaí a fháil don chéad bhabhta eile maoinithe sa chlár Uisce Tuaithe 2022-2025.

Le linn 2022, rinneadh aighneacht faoi Bheart A8 den Chlár Ilbhliantúil Uisce Tuaithe (MARWP) chun sráidbhailte gan córas séarachais a sheirbhísiú. Ullmhaíodh tuarascálacha roghanna agus cuireadh isteach iad do Shráidbhaile na Gráinsí agus Sráidbhaile an Ghleanna, le go gcuirfeadh an Roinn maoiniú ar fáil chun bonneagar dramhuisce poiblí a sholáthar do na sráidbhailte seo. In 2023 fuaireamar fógra go mbronnfaí maoiniú ar an nGráinseach.

Uisce Óil

Thar ceann Uisce Éireann, oibríonn Comhairle Contae Loch Garman 124 ionad (stáisiúin chaidéil agus ionaid chóireála) agus 2100 km de phríomhlíonra uisce poiblí a fhreastalaíonn ar beagnach 118,204 duine san iomlán.

B'ionann táirgeadh uisce óil in 2023 agus 46.1 MLL i rith na bliana, is méadú é sin ar éileamh ó 2022 i leith. In 2023, aimsíodh agus deisíodh 613 sceitheadh.

Críochnaíodh 11.8km de thionscadail athshlánúcháin príomhlíonra uisce ar fud an chontae in 2023. Críochnaíodh 4 thionscadal athsholáthair seirbhíse sa chúlchlós agus cuireadh tús le tionscadal eile i dTithe Móra Devereux i mbaile Loch Garman. Imscaradh logálaithe fuaimiúla i soláthairtí Inis Córthaidh, Loch Garman agus Baile Fardaí.

I rith 2023 bhí fógra fiuchphointe amháin i gContae Loch Garman. Tharla sé sin i mBaile Chriostail/Cill Téile i mí na Nollag tar éis ard-mhoirtiúlacht.

Dramhuisce

Oibríonn Comhairle Contae Loch Garman 199 ionad (ionaid chaidéalaithe agus chóireála) agus 501 ciliméadar de shéarach poiblí ar fud an chontae ar son Uisce Éireann, ina gcóireáiltear dramhaíl ó fhoinsí baile agus trádála/tionsclaíocha araon. Is iad conraitheoirí príobháideacha a riarann na hionaid cóireála uisce a fheastalaíonn ar bhaile Loch Garman, Inis Córthaidh, Guaire, Ros Mhic Thriúin, Bun Clóidí agus Calafort Ros Láir.

Tionscadail Chaipitil (i gcomhar le hUisce Éireann)

Uisce

Soláthar Uisce Inis Córthaidh

Tá ionad nua iontógála agus caidéalaithe uisce i gCluain Haistin ar Abhainn na Sláine chun an soláthar uisce chuig baile Inis Córthaidh a fheabhsú, chomh maith le príomhlíonra ardaitheach agus ionad cóireála uasghrádaithe ar Chnoc Fhiodh na gCaor. Rinneadh dul chun cinn ar an dearadh mionsonraithe don tionscadal seo in 2022 agus tugadh cead pleanála don uasghrádú ar an ionad cóireála i mí na Nollag 2022. Tá oibreacha tógála le tosú in 2024.

Soláthar Uisce Loch Garman - Uasghrádú an Bhaile Nua.

Tá Glan Agua ceaptha ag Uisce Éireann mar chonraitheoir don uasghrádú ar ionad Cóireála Uisce an Bhaile Nua agus tá réamhdhearadh ar bun. Breathnóidh uasghrádú an ghléasra ar dháileogacht, ar dhríodró agus ar rith go dramhaíl chun oibriú an ghléasra a uasghrádú. Cuireadh tús leis an obair thógála in 2023.

Uasghrádú ar Ionad Cóireála Uisce na Craobhaí

Tá uasghrádú á dhéanamh ar Ionad Cóireála Uisce na Craobhaí a fheastalaíonn ar bhaile Guaire. Tá tionscadal curtha ar bun ag Uisce Éireann don obair seo a mbeidh athchóiriú Ionaid Snámhachta Aerthuaslagtha, athchóiriú mallscagairí gainimh, suiteáil cóireála UV agus athsholáthar caidéil agus umair dháileogachta mar chuid de. Cuireadh tús leis an obair thógála in 2023.

Stóráil Uisce Chóireáilte

Faomhadh stóráil taiscumair bhreise chun 24 uair stórála a chur ar fáil do scéimeanna do Cham Eolaing, Cill Téile agus Cill Mológ in 2019. Fuair taiscumar Chill Mológ a sholáthróidh athléimneacht agus iontaofacht don Scéim Soláthair Uisce na Subhaí cead pleanála le linn 2021 agus cuireadh ar tairiscint é in 2022. Cuireadh tús leis an obair thógála in 2023.

Soláthar Uisce Bhun Clóidí

Tá measúnú hidrigeolaíoch curtha i gcrích le haghaidh Acmhainní Uisce Talún feabhsaithe do Bhun Clóidí faoin gClár Comhardaithe Éileamh Soláthair.

Tá moladh eile le haghaidh gléasra nua pacáiste chun feabhas a chur ar athléimneacht agus ar chumas Ionad Cóireála Uisce Bhun Clóidí ag dul chun cinn go maith agus é mar aidhm é a sheachadadh faoi chlár nua Ionad Cóireála Uisce na hÉireann bronnta agus cuairteanna suímh ar siúl le linn 2023 chun an tionscadal a chur chun cinn le linn 2024.

Dramhuisce

WWTP Ché na Cille Móire

Tógadh Ionad Cóireála Fuíolluisce nua (WWTP) Sráidbhaile Ché na Cille Móire faoi Scéim UTAS (Ceirtleáin Neamhchóireáilte). Bhí tógáil ar an tionscadal sin ar siúl le linn 2022 agus cuireadh tús le hionad cóireála, séaraigh agus stáisiúin chaidéalaithe nua. Cuireadh an WWTP nua i bhfeidhm in 2023.

Uasghrádú ar líonra séaraigh Inis Córthaidh

Rinneadh obair shuirbhéireachta in 2019 chun cabhrú le samhail hidrálach den líonra séaraigh a fhorbairt. Cuireadh an tsamhail hidrálach i gcrích le linn 2021 agus aithníodh na sócmhainní a bhí le huasghrádú. Dearadh SWO Shráid Mhuire in 2023.

Plean Limistéir Draenála Bhaile Loch Garman

Bhí an tionscadal seo ar siúl le linn 2023 agus cuirfidh sé samhail iomlán draenála ar fáil de chóras draenála bréan Bhaile Loch Garman agus aithneoidh sé gach píblíne agus bonneagar agus easnaimh sa líonra.

Clár Fáis um Bailte Beaga agus Sráidbhailte

Le haidhmeanna an chláir fáis um bailte beaga agus sráidbhailte, soláthrófar acmhainneacht bhreise do bhailte agus do shráidbhailte atá ann cheana a bhfreastalaíonn Uisce Éireann orthu. Tá na sráidbhailte Dhroichead Eoin agus Theach Gót san áireamh sa chlár seo. Críochnaíodh tuarascálacha roghanna don dá lonnaíocht in 2022, agus rinneadh dul chun cinn ar dhearadh mionsonraithe le linn 2023.

Uasghrádú WWTP Fearna

Cuireadh tús le huasghrádú WWTP Fearna ag an gcéim phleanála tionscadail le linn 2023 agus táthar ag súil go gcuirfeadh tús le hoibreacha ar an láthair in 2025.

EACNAMAÍOCHT & FIONTAR

Scéim Athnuachana do Bhailte agus Sráidbhailte

Bhí suim shuntasach san iarratas ar Léirithe Suime don Bhaile & Sráidbhaile 2023 agus fuarthas 22 léiriú san iomlán ó cheann ceann an chontae. Tar éis meastóireachta, roghnaíodh 5 thionscadal chun dul ar aghaidh go dtí an chéim iarratais iomlán agus iarratais a cuireadh isteach ar mhaoiniú féideartha iomlán de €1.5 milliún: Ráth Gearróg; Grúpa Forbartha Pobail Bhaile Choimsín; Coiste Paróiste/Pobail an Charraig; Halla Pobail Dhroichead an Chaisleáin; An tIonad Náisiúnta 1798.

Fógrófar na hiarratais rathúla i R1 2024.

In 2023, faomhadh €500,000 san iomlán do Chomhairle Contae Loch Garman faoin mBeart um Fháil Foirgnimh chun tacú le foirgnimh fholmha agus thréigthe a cheannach lena n-athchóiriú go n-úsáid an phobail ag leanúint ar aghaidh ag tacú le hathghiniúint i mbailte agus i sráidbhailte tuaithe a fhágann gur áiteanna tarraingteacha, bríomhara le maireachtáil le hoibriú iontu. Ceannaíodh dhá réadmhaoin faoin scéim seo: Sean-Oifig an Phoist Bhaile Uí Cheog - ag tacú le tionscnaimh forbartha pobail; An Sean Comhar Creidmheasa, Guaire – Le húsáid ag Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire ag soláthar tacaíochta d'ógánaigh faoi mhíbhuntáiste, seirbhísí for-rochtana agus seirbhísí tacaíochta pobail.

Feachtas Margaíochta an Mhoil Oibre Cianda

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú de €44,501 faoin Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte 2022. Thacaigh sé sin le feachtas margaíochta nuálach ar fud an chontae in 2023 ag cur chun cinn saoráidí cianoibre ar fud Chontae Loch Garman, ailínithe leis an Straitéis Náisiúnta um Chianobair. Seoladh an feachtas ilmheán ar an 18 Iúil, 2023 ag taispeáint na buntáistí a bhaineann le Moil Chianoibre.

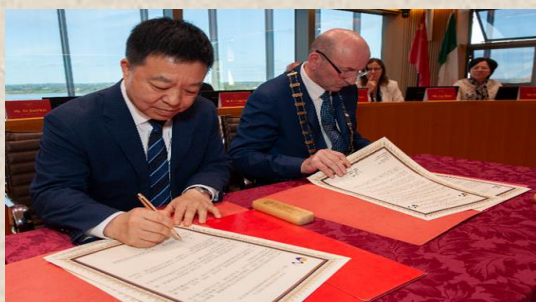
IDA agus Comhairle Contae Loch Garman Comhoibriú do Pháirc Teicneolaíochta Inis Córthaidh

Mar chuid de straitéis gheilleagrach Chomhairle Contae Loch Garman chun réitigh réadmhaoine ar ardchaighdeán a sholáthar le haghaidh infheistíochta ag cuideachtaí a bhfuil an cumas acu poist a chruthú, tá Meabhrán Tuisceana faighte ag Comhairle Contae Loch Garman leis an IDA chun réiteach réadmhaoine a fhorbairt go comhoibríoch d'ardmhonarcha ag Páirc

Teicneolaíochta Inis Córthaidh. Sa chéim seo feicfead tairiscint chun an t-adréiteach foirgnimh a dhearadh agus a phleanáil.

Litir Intinne sínithe le Chúige Jiangxi, an tSín

D'óstáil Comhairle Contae Loch Garman Gobharnóir Rialtas Daoine Chúige Jiangxi, an tUasal Ye Jianchun agus toscaireacht de 5 phríomhionadaí ó Chúige Jiangxi sa tSín agus tá litir intinne sínithe aige maidir le trádáil, oideachas, turasóireacht agus naisc chultúrtha amach anseo do Loch Garman agus do Chúige na Síne.

Sabhána, an tSeoirsia / Ollscoil an tSeoirsia Theas (GSU)

Thug roinnt toscaireachtaí ó Sabhána, an tSeoirsia SAM, cuairt ar Loch Garman in 2023 chun na deiseanna suntasacha trádála, turasóireachta, oideachais agus cultúrtha a chuireann na naisc láidre stairiúla idir, ní hamháin an tSavannah agus Loch Garman, ach contaetha Oirdheisceart na Seoirsia agus Oirdheisceart na hÉireann a chur chun cinn trí thionscadal Tradebridge freisin.

Thar thréimhse an tsamhraidh 2023 thaistil 150 mac léinn san iomlán ó SAM chun staidéar a dhéanamh ar Champas Foghlama an GSU i Loch Garman. Bhí deis ag mic léinn freisin taisteal timpeall an chontae ar thurais oideachais allamuigh chomh maith le tabhairt faoi shocrúcháin staidéir oibre.

Tá obair ag dul ar aghaidh ar dhearadh agus ar phleanáil chóiríocht na mac léinn le Stephen Carr Architects (SCA) a ceapadh go foirmiúil ar Thionscadal Cóiríochta Mac Léinn an Chlochair Mórmheas.

Tradebridge

Reáchtáladh dhá mhisean trádála idir OD na hÉireann agus Sabhána, an tSeoirsia chun deiseanna easpórtála agus cruthú post a fhiosrú agus a fhorbairt.

Páirc Fiontraíochta Ché na Cille Móire

Tá obair ag dul ar aghaidh ar an máistirphlean don suíomh 11 acra atá faoi úinéireacht na comhairle ag an gCill Mhór. Nuair a bheidh an máistirphlean tugtha chun críche cuirfear cead pleanála isteach agus lorgófar léirithe spéise chun an suíomh a fhorbairt.

Fearann an Bhuitléaraigh

Chun tacú le réitigh réadmhaoine tráchtála/tionsclaíocha i Ros Mhic Thriúin agus chun tuilleadh forbartha agus infheistíochta eacnamaíche a mhealladh sa bhaile, lorgaíodh léirithe spéise ó pháirtithe oiriúnacha maidir le dearadh agus tógáil réitigh réadmhaoine tráchtála/tionsclaíocha ar thailte faoi úinéireacht na comhairle ag Fearann an Bhuitléaraigh, Ros Mhic Thriúin.

Tá idirbheartaíocht ag dul ar aghaidh.

Cé na Tríonóide

Ba é casadh an fhóid ag Cé na Tríonóide i mí an Mhárta 2023 an chéad chéim i gclaochlú na sean-Leictreonaic Loch Garman suí isteach i gceantar uirbeach nua, nua-aimseartha, úrscothach ar chladach Bhaile Loch Garman. Tar éis próiseas tairisceana do sheirbhísí comhairleacha airgeadais agus bainistíochta tionscadal, táthar ag súil go gceapfar na tairgeoirí rathúla go luath in 2024.

Turasóireacht

In 2023, tháinig treochtaí suntasacha aníos arís i gContae Loch Garman maidir le líon na dturasóirí intíre agus bhí an dara háit acu i seilbh Áitíocht Leapacha Óstáin mar a thuairiscigh Cónaidhm Óstáin na hÉireann.

Fáilte Ireland – Oirthear Ársa na hÉireann

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ar aghaidh ag obair agus ag plé le Fáilte Ireland chun tairiscint na hÉireann san Oirthear Ársa a fhorbairt.

Feachtas Intíre

Dhírigh Cuairt ar Loch Garman le tacaíocht ó Chomhairle Contae Loch Garman arís ar fheachtas turasóireachta baile chun na nithe is díol spéise do Loch Garman a chur chun cinn chomh maith le heachtraí faoin aer le taiscéaladh, le feiceáil agus na rudaí atá le déanamh do theaghlaigh, do ghairmithe óga, agus don ghlúin aibí i gContae Loch Garman. Dhírigh an feachtas sin ar 3 shéasúr; Earrach/Samhradh, Fómhar an Gheimhridh agus chuimsigh sé Raidió Náisiúnta agus Fógraíocht Phreasa, chomh maith le Fógraíocht agus cur chun cinn na Meán Digiteach agus Sóisialta.

Feachtas Idirnáisiúnta

Chomhoibrigh Comhairle Contae Loch Garman agus Visit Wexford le Turasóireacht Éireann agus Brittany Ferries i roinnt imeachtaí poiblíochta inar leagadh béim ar dheiseanna turasóireachta idirnáisiúnta do chuariteoirí ón bhFrainc agus ón Spáinn. Mar chuid den fheachtas bolscaireachta bhí fógraíocht ar chláir fhógraí ag Europort Ros Láir agus cuireadh pointe eolais Turasóireachta Fáilte Ireland isteach i bhfoirgneamh an chríochfoirt ag an gCalafort.

Toscaireacht Loch Garman go Sabhána an tSeoirsia

Bhí an tAire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, Darragh O'Brien TD, i dteannta le toscaireacht Loch Garman go Sabhána ar Lá Fhéile Pádraig. Cuireadh agallamh ar an gCathaoirleach don stáisiún teilifíse WTOC a chonaic tuairim is 300,000 lucht féachana.

Rebellion 225

Bhronn an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán maoiniú deontais ar an gContae chun imeachtaí comórtha a reáchtáil ar fud an chontae. Ba é 5.2 milliún measta lucht féachana feachtais Rebellion 225 le clúdach CP le meánluach de €1.15 milliún. Reáchtáladh imeachtaí Rebellion 225 faoi bhranda agus bratach amháin le nuashonruithe laethúla ar fud cuntais tiomnaithe Rebellion 225 ar ardáin na meán sóisialta, Facebook,

Instagram agus Twitter (X anois). Táirgeadh treoirleabhar digiteach freisin agus bhí sé ar fáil ar líne. Chonacthas clúdach suntasach ar fheachtas Rebellion 225 sna meáin áitiúla, réigiúnacha agus náisiúnta thar ardáin ar líne, clóite agus Craolacháin.

Turas Rós Loch Garman

Thosaigh Tríocha dó Rós ó Fhéile Idirnáisiúnta Rós Thrá Lí tús le Rós Loch Garman a mhair 3 lá ar an 11 Lúnasa lenár Rós Loch Garman, Bronagh Hogan mar ionadaí don Chontae. D'éirigh thar barr leis an Turas agus thug na Rósanna cuairt ar nithe is díol spéise agus ar bhailte móra ar fud an chontae, agus iad ag fáil eispéireas is fearr atá le tairiscint ag Loch Garman. Ó thaobh na heacnamaíochta de, ba é an luach CP tuillte do Chontae Loch Garman ar an 25 Lúnasa ná €310,734. Bhí ról mór ag Turas Rós Loch Garman sa seóchraoladh 2 nóiméad a taispeánadh ar oíche dheireanach Fhéile Rós Thrá Lí a craoladh ar RTÉ a hAon. Breathnaíodh ar na cláir teilifíse Beo i níos mó ná 80 tír. D'fhéach breis is leathmhiliún de lucht féachana RTÉ ar Oícheanta Roghnúcháin Rós Thrá Lí.

Oifig Fiontair Áitiúil (OFÁ) Loch Garman

Thug OFÁ Loch Garman tacaíocht airgeadais do 235 gnóthas beag a fhostaíonn 1,940 ball foirne san iomlán agus a bhí sa 2^ú háit go náisiúnta i dtéarmaí cruthú post glan le figiúr cruthú post iomlán de 328 agus glanfhiúir post de 177. Seo an ceathrú bliain as a chéile a bhí Loch Garman sa 5 áit is fearr maidir le cruthú post sa tír. Léiríonn an grafaic eolais seo a leanas na príomh-aschuir do 2023:

Buaiteoir Dhámhachtainí Náisiúnta Fiontar, 2023

Rinne Jillian Duggan White agus Nina Shelton ó Sully & Juno ionadaíocht ar OFÁ Loch Garman ag na Dámhachtainí Fiontraíochta Náisiúnta áit ar bhuaigh siad Gradam Réigiúnach an Oirdheiscirt. Ba é an tAire Simon Coveney, an tAire Fiontair, Trádála agus Fostaíochta ag Teach an Ard-Mhéara i mBaile Átha Cliath a bhronn an gradam. Táirgeann an chuideachta raon éadaí an-nuálach do dhaoine fásta agus do leanaí a bhfuil riachtanais céadfacha acu.

Lá Náisiúnta Fiontraíochta na mBan (NWED) – 19 Deireadh Fómhair 2023

Bhí imeacht NWED Loch Garman ar siúl i dTeach an Bhá Nua, Loch Garman. Bhailigh breis is céad úinéir gnó agus fiontraí ban le ceiliúradh a dhéanamh ar NWED i gcuideachta painéal cainteoirí dinimiciúla, nuálacha agus inspioráideach lena n-áirítear an príomhchainteoir, Theresa Grant OBE. I measc na bpainéalaithe bhí Deborah Brock, Nua-Torthúlacht, Pauline Dunne, Feirm Chill Eoghain. Tugadh aird mhór

ar an imeacht ó na meáin agus bhí sé le feiceáil ar Ireland AM. Feidhmíonn imeachtaí NWED mar chatalaíoch chun tacú le beartas an Rialtais chun níos mó a spreagadh agus a chur chun cinn lena ngnóthaí a bhunú agus a scála.

Blás na hÉireann

I mí Mheán Fómhair bhí ceithre cinn déag de tháirgeoirí bia Loch Garman, a bhí ar an ngearrliosta ó na mílte iontráil ar fud na tíre, san iomaíocht do Ghradam Bia Bhlas na hÉireann sa Daingean. I mbliana fuair 12 táirgeoir bia ó Loch Garman raon de bhoinn óir, airgid agus chré-umha ó na gradaim sin. Rinne OFÁ Loch Garman urraíocht ar sheastán “Eat Wexford” sa Sráidbhaile Bia i mBlás áit a raibh deis ag na hiomaitheoirí sa bhabhta ceannais a gcuid táirgí a thaispeáint, a bhlaiseadh agus a dhíol ag bualadh le ceannaitheoirí bia intíre agus idirnáisiúnta.

Cuideachta Pharma na Bliana SME 2023

Bhuaigh Biostór Ireland atá lonnaithe i bPáirc Gnó Chill Ruáin, cliant de chuid OFÁ Loch Garman, 'Cuideachta Pharma na Bliana SME 2023' ag gradaim an tionscail Pharma i gCorcaigh le déanaí. Is é Biostór Ireland an banc cill/bithbhainc ceall is mó atá ceadúnaithe ag an AE in Éirinn a thairgeann stóráil dheimhnithe agus dáileadh domhanda ábhar bitheolaíoch le haghaidh taighde eolaíoch agus feidhmeanna cliniciúla.

Comhdháil: Inbhuanaitheacht a Chinntiú: Bealaí agus Scéalta Rathúla a Mhaoiniú

Reáchtáladh comhdháil tionscnaimh i gComhairle Contae Loch Garman ar an 16 Samhain 2023 agus é mar chuspóir aici feasacht a chruthú agus glacadh le tacaíochtaí inbhuanaitheachta agus comhtháthú na hinbhuanaitheachta mar PTF do ghnólachtaí san Oirdheisceart a spreagadh. D'fheidhmigh an chomhdháil mar chatalaíoch d'fhorbairt braisle glas don réigiún, atá á bhainistiú ag Mandi Stewart, Bainisteoir Forbartha Gnó le HPBA (Mol Glas).

Aonad Athghiniúna

Bunaíodh an tAonad Athghiniúna ar an 31 Deireadh Fómhair agus tá sé bunaithe faoin Stiúrthóireacht Eacnamaíoch.

Tá an tAonad comhdhéanta den Oifigeach Athghiniúna Baile, Oifigeach Tithe Folamh (Croí Cónaithe) agus Oifigeach Foirne Cúnta. Mar gheall ar na sineirgí idir ról Oifigeach na dTithe Folmha agus ról an Oifigigh Athghiniúna Baile socraíodh an dá fheidhm a chónascadh agus Aonad Athghiniúna a chruthú laistigh de Chomhairle Contae Loch Garman. Toisc go bhfuil fócas níos comhchruinnithe againn anois ar Athghiniúint agus gníomhachtú folúntais trí chlár Rialtais éagsúla, comhaontaíodh na ról seo a athailíniú isteach in “Aonad Athghiniúna”.

Tá Lár Bailte ar dTús ina croílár den Aonad Athghiniúna nuair a críochnaíodh an Chéad Phlean do Lár Bailte ar dTús do Bhailte Inis Córthaidh agus Ros Mhic Thriúin araon agus cruthaíodh Céad Foirne Lár Bailte ar dTús i ngach ceann de na Bailte sin.

Tá sé mar aidhm ag an mBeartas i Lár Bailte ar dTús Lárionaid Bhaile a chruthú a fheidhmíonn mar láithreacha inmharthana, bríomhara agus tarraingteacha do dhaoine le maireachtáil, le hoibriú agus le cuairt a thabhairt orthu, agus ag an am céanna feidhmiú mar mhol seirbhíse, sóisialta, cultúrtha agus áineasa don phobal áitiúil.

Lár Bailte ar dTús Ros Mhic Thriúin

Bunaíodh an Fhoireann i Lár Bailte ar dTús Ros Mhic Thriúin i mí Feabhra 2023 agus tháinig siad le chéile 11 uair i rith na bliana. Tá an Fhoireann seo comhdhéanta d’ionadaithe ó eagraíochtaí cultúrtha, pobail, gnó, turasóireachta, oideachais, LRP mar aon le hionadaí Garda agus cónaitheoirí a thugann raon leathan tuairimí a léirítear tríd an bhfóram sin.

Ceapadh na Comhairleoirí um Dhearadh Uirbeach Cunnane Stratton Reynolds Ltd, Baile Átha Cliath mar an fhoireann faoi stiúir an dearadh uirbigh chun an Plean Lár Bailte ar dTús a ullmhú do Ros Mhic Thriúin i mBealtaine 2023, críochnaíodh an Plean seo i mí Dheireadh Fómhair 2023 agus sheol an tAire Heather Humphrey’s go foirmiúil é go luath in 2024 mar chuid de sheoladh Náisiúnta na bPleananna pathfinder do Lár Bailte ar dTús.

Chuimsigh an próiseas comhairliúchán le gach eagraíocht gnó, pobail, cultúir agus spóirt chomh maith le comhairliúchán fairsing leis an bpobal agus mar thoradh air sin cuireadh le chéile Plean do Ros Mhic Thriúin Lár Bailte ar dTús a bhí bunaithe ar aiseolas ón bpobal agus ar cuireadh fáilte mhór roimhe sa Bhaile agus sna ceantair máguaird. Rinneadh iarratais ar mhaoiniú faoin gCiste Forbartha Athghiniúna Tuaithe do thionscadail a aithníodh sa Phlean do Lár Bailte ar dTús i Ros Mhic Thriúin.

Tá an plan seo ar fáil le híoslódáil ar shuíomh gréasáin Chomhairle Chontae Loch Garman.

Baill den Fhoireann Lár Bailte ar dTús Ros Mhic Thriúin in éineacht le Comhairleoirí agus Oifigigh Chomhairle Contae Loch Garman ag síniú Conartha le Cunnane Stratton Reynolds

Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh

Bunaíodh an Fhoireann i Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh i mí Aibreáin 2023 agus tháinig siad le chéile 8 n-uaire i rith na bliana. Tá an Fhoireann seo comhdhéanta d'ionadaithe ó eagraíochtaí cultúir, pobail, gnó, turasóireachta, spóirt, Forbairt Áitiúil Loch Garman, eagraíochtaí LRP mar aon le hionadaí Garda agus cónaitheoirí a thugann raon leathan tuairimí a léirítear tríd an bhfóram sin.

Ceapadh Comhairleoirí um Dhearadh Uirbeach LOCI mar an fhoireann faoi stiúir an dearaidh uirbigh chun plan Lár Bailte ar dTús a ullmhú d'Inis Córthaidh. D'fhaomh Ceantar Bardasach Inis Córthaidh an plan seo go foirmiúil i mí Eanáir 2023 agus rinneadh leasuithe lena n-áirítear cur leis an treoirphlean Baile Digiteach do Bhaile Inis Córthaidh a ullmhaíodh trí Fhoireann Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh. Seoladh an Plean go foirmiúil i gCaisleán Inis Córthaidh i mí Feabhra 2024.

Is éard atá i gceist leis an bpróiseas Lár Bailte ar dTús ná dul i gcomhairle le gach eagraíocht gnó, pobail, cultúrtha agus spóirt chomh maith le comhairliúchán fairsing leis an bpobal agus mar thoradh air sin ceapadh an Plean Lár Bailte ar dTús d'Inis Córthaidh a bhí bunaithe ar aiseolas ón bpobal agus ar cuireadh fáilte mhór roimhe sa Bhaile agus sna ceantair máguaird.

Tá an plan seo ar fáil le híoslódáil ar shuíomh gréasáin Chomhairle Chontae Loch Garman.

An Fhoireann Lár Bailte ar dTús Inis Córthaidh

Tithe Folmha

Tá feidhmeanna an Oifigigh um Thithe Folmha glactha ag an Aonad Athghiniúna, is é sin, scéim Croí Cónaithe agus réidh le tógáil.

Tá Suirbhé ar Thithe Folmha ar fud an chontae á dhéanamh ag Oifigeach na dTithe Folmha freisin, is é cuspóir an tsuirbhé ná sonraí, gráinneach agus ardleibhéil a ghabháil maidir le líon na dtithe atá folamh agus tréigthe, a riocht agus an chúis atá le folúntas ar fud an Chontae. Cuirfidh sé seo bonn sonraí ar fáil ansin do Chomhairle Contae Loch Garman le húsáid, ar féidir cur leis, de réir mar a thagann réadmhaoín fholamh ar ár n-aird agus gur féidir réadmhaoín a bhaint de nuair a chuirtear i ngníomh iad.

Bainfidh Comhairle Contae Loch Garman úsáid as an mbunachar sonraí freisin chun réadmhaoine a aithint chun dul isteach sa chlár gníomhachtaithe OCÉ agus sonraí a ghabháil ar gach réadmhaoín/úinéir a bhfuilimid ag plé leo, agus na scéimeanna éagsúla a úsáidtear chun na réadmhaoine sin a ghníomhachtú – Deisiúchán agus Léasú srl. agus i gcásanna áirithe OCÉ nó Éadálacha Éigeantacha

Croí Cónaithe (Deontas Tithe Folamh)

Tá uasdeontas de €50,000 ar fáil chun réadmhaoin fholamh a athchóiriú. Tá deontas breise de €20,000 ar fáil nuair a dheimhnítear go bhfuil an réadmhaoin tréigthe (i.e. neamhfhóna ó thaobh struchtúir de agus contúirteach). Is féidir le hiarratasóirí cónaí sa réadmhaoin mar áit chónaithe phríobháideach nó an réadmhaoin a ligean ar cíós. Ní mór an réadmhaoin a bheith folamh ar feadh 2 bhliain ar a laghad tráth an iarratais. Ní mór an réadmhaoin a bheith tógtha / críochnaithe go mór faoi Nollaig 2007. Is féidir an réadmhaoin a lonnú i gCeantair Uirbeacha nó Tuaithe.

Gníomhartha	Figiúirí Chontae Loch Garman do 2023
Iarratais a Fuarthas	220
Iarratais a Ceadaíodh	66
Iarratais a Diúltaíodh	2

TIONSCADAIL SPEISIALTA

Clúdaíonn Oifig na dTionscadal Speisialta:

- Forbairt Bonneagair Thionsclaíoch, Tráchtála, Teicneolaíochta, agus Gnó chun forbairt gheilleagrach a éascú agus a spreagadh.
- Forbairt ar Athbheochan Spásanna Lár an Bhaile, Foirgneamh Poiblí, agus tionscadal athghiniúna.
- Forbairt Tionscadal Taitneamhachta Aeraíochta ardluacha agus turasóireachta.
- Tá Oifig na dTionscadal Speisialta mar cheanneagraíocht do Ghlasbhealaí Réigiúnacha freisin. Soláthraíonn Comhairlí Contae Loch Garman agus Chill Chainnigh acmhainní don fheidhm seo chun straitéis a fhorbairt le haghaidh gréasán comhtháite glasbhealaí sa réigiún.

Cé na Tríonóide

Le forbairt shuíomh Ché na Tríonóide cois uisce, a bhfuil achar 3.6 Heicteár ann, éascófar ceathrú uirbeach inbhuanaithe nua le ríocht phoiblí ardchálíochta, meascán de spás oifige nua-aimseartha, cóiríocht óstáin, forbraíocht áineasa agus chónaithe, foirgneamh suntasach cultúrtha agus imeachtaí, aonaid chónaithe agus carrchlós iltórach. Áirítear leis an bhforbairt fóillíochta agus cónaithe muiríne 64 leaba a sholáthar, clárchosán nua a nascann Caladh na Tríonóide le Cé Phóil agus An Corrán, spásanna nua fearainn poiblí agus féarbhealach uirbeach.

Bronnadh an conradh chun an bóthar rochtana a thógáil ar Glás Civil Engineering Ltd, i mí Eanáir 2023 agus cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair go déanach i mí Feabhra 2023. Bhí an casadh fód ar siúl ar an láthair ar an 2 Márta leis an Aire Darragh O'Brien agus ionadaithe tofa.

Tá soláthar comhairleoirí le haghaidh seirbhísí dearaidh d'fhorbairt an láithreáin agus oibreacha bonneagair phoiblí ar siúl. sainiúnaítear an tairgeoir roghnaithe, agus tá an tréimhse neamhghníomhaithe imithe in éag. Tá ceapachán foirmiúil an chomhairleora seirbhísí dearaidh ar tí tarlú.

Páirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh, Coill an Ghabhláí

Tá Páirc Theicneolaíochta Inis Córthaidh suite le hais an sean-N11 ó dheas d'Inis Córthaidh. Tá achar de bheagnach 14.5 HA ag an suíomh agus tá Comhairle Contae Loch Garman ag forbairt na dtailte mar pháirc theicneolaíochta le bonneagar do sheirbhísí gaolmhara chun na hearnálacha eolaíochta agus teicneolaíochta a spreagadh chun infheistíocht a dhéanamh inti.

Céim 1 – tá forbairt na trí shuíomh seirbhísithe curtha i gcrích den chuid is mó agus tá an obair tógála ar an gcéad fhoirgneamh faoi lán seoil.

Athfhorbairt Murphy Floods

Fuair Comhairle Contae Loch Garman iarshuíomh Óstán Murphy Floods le déanaí, agus áitribh tréigthe in aice láimhe, i Lár Bhaile Inis Córthaidh. Tá an Chomhairle ag iarraidh anois togra a chur chun cinn chun an ceapach folamh seo a athfhorbairt, a fuair toiliú faoi Chuid 8 i mí Iúil 2022 roimhe seo. Ceapadh O'Connor Sutton Cronin Consulting Engineers i mBealtaine 2023 chun tabhairt faoi sheirbhísí dearaidh céime iomlán le haghaidh eilimintí scartála agus ullmhúcháin láithreáin den scéim.

Tá tús curtha le comórtas tairisceana chun conraitheoir oibreacha a cheapadh le haghaidh na n-oibreacha scartála ar an láthair agus tá measúnú tairisceana ar siúl. Táthar ag súil go gcuirfear tús le hoibreacha Céim 1 ar an láthair i R1 2024.

Tionscadal Athghiniúna Foirgneamh Shráid Eoin

D'éirigh le Comhairle Contae Loch Garman maoiniú ón gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe a fháil chun athfhorbairt a dhearadh ar na sean-stórais arbhair ag Sráid Eoin, Ros Mhic Thriúin ina ndéanfar na foirgnimh seo a thiontú ina mol ardcháilíochta i lár an bhaile, le hoifigí, spás pobail agus caifé/bialann ceann scríbe.

Tá cuid d'fhoirgneamh an stórais gráin ceannaithe trí chomhaontú agus tá an tOrdú Ceannaigh Éigeantaigh do na codanna atá fágtha críochnaithe go foirmiúil anois. Thug ODKM Architects faoi chruinniú réamhphleanála don fhoirgneamh i mí Feabhra, agus cuireadh an Tuarascáil ar Dhearadh Coincheapa faoi bhráid MDC Ros Mhic Thriúin ag cruinniú mhí na Bealtaine.

Tá réamhdhearadh ar siúl agus tá sé beartaithe tús a chur le Cuid 8 go luath in 2024, faoi réir thoradh scagthástála le haghaidh measúnú cuí agus Measúnú Riosca Tuile a bhaineann go sonrach leis an Suíomh.

Dreidireacht Ché an Chorráin

Ceapadh Innealtóirí Comhairleacha RPS chun seirbhísí dearaidh a sholáthar d'oibreacha dreidireachta ag Cé an Chorráin. Tá sampláil agus tástáil an ábhair dreidireachta atá beartaithe, chun eolas a thabhairt don phróiseas toilithe reachtúil, críochnaithe agus tá measúnú déanta ar na torthaí. Mar thoradh ar Thuarascáil Réamhdhearaidh a d'eisigh na comhairleoirí I mí Lúnasa 2023, tá raon feidhme an tionscadail faoi athbhreithniú faoi láthair.

Athnuachan Theampall Seanáin, Inis Córthaidh

Le Straitéis Athnuachana Theampall Seanáin, sainaitnítear roinnt tionscadal éascaithe a bhfuil gá leo chun athnuachan a bhaint amach, lena n-áirítear:

- An ríocht phoiblí agus an sráid-dreach a fheabhsú i gceantar Theampall Seanáin
- Droichead nua coisithe a thógáil chun nasc nua a bhunú le lár an bhaile

- Carrchlós an Ionaid Fóillíochta a bhainistiú agus é a athrú ó bhonn de réir a chéile
- Bloic uirbeacha nua a chruthú le haghaidh forbairt inlíonta.

Tá na hoibreacha iniúchta suímh (IS) le haghaidh an droichead coisithe curtha i gcrích.

Tá tuarascáil ar an réamhdhearadh agus roghanna don droichead curtha i gcrích inar cuireadh san áireamh torthaí na n-oibreacha IS agus tá sí faoi athbhreithniú faoi láthair.

Tá Comhairle Contae Loch Garman i dteagmháil leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht maidir le hiarratas maoinithe breise chun tacú le hathghiniúint in Inis Córthaidh.

Tá an Roinn pleanála ag obair i gcomhar le Tionscadail Speisialta chun plean straitéiseach a fhorbairt d'Inis Córthaidh agus tá sé á dhréachtú faoi láthair.

Tá ODKM Architects ceaptha chun tabhairt faoi sheirbhísí deartha máistirphleanála coincheapa don Tionscadal um Athnuachan Theampall Seanáin. Críochnófar an máistirphlean seo in am don iarratas URDF atá le teacht.

Sráid Easmainn

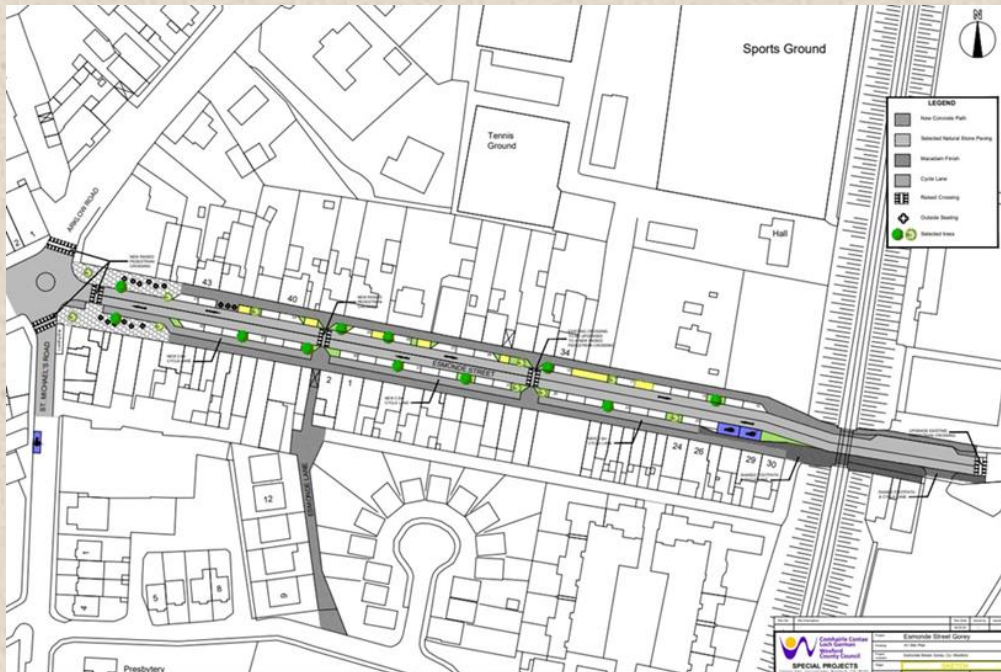
Tá RPS ag déanamh dul chun cinn leis an dearadh mionsonraithe. Tá oibreacha iniúchta suímh curtha i gcrích anois. D'fhaomh Uisce Éireann dul ar aghaidh leis an dearadh ar an uasghrádú séaraigh agus tá oibreacha TCI agus suirbhéireachta curtha i gcrích. An dearadh mionsonraithe don uasghrádú séarachais á chur chun cinn. D'iarr Iarnród Éireann iniúchtaí suímh breise ar theanntaí an droichid le haghaidh an uasghrádaithe séaraigh a dhéanfar an mhí seo.

Bhí cruinniú ar an láthair leis na Comhaltaí i nGuaire – Cill Mhucraise MDC i mí Feabhra 2023 agus pléadh moltaí don tsráid. Rinneadh cur i láthair do na Comhaltaí i mí Aibreáin 2023. Mhol na Comhaltaí dul ar aghaidh chuig dearadh mionsonraithe leis na pleananna atá beartaithe, agus táthar ag súil go gcuirfear tús le hoibreacha ar an láthair i mí Eanáir 2024. Tá €2m de chistí dílse tiomanta do thionscadal Shráid Easmainn.

Tá raon feidhme agus céimniú an tionscadail seo á n-athbhreithniú faoi láthair.

Cuireadh athdhearadh breise ar an tionscadal feabhsúcháin ar an bhfearann poiblí atá beartaithe, lena n-áirítear méadú ar pháirceáil ar an tsráid ó thogra roimhe seo agus leagan amach athbhreithnithe don bhonneagar rothaíochta, faoi bhráid bhaill GKMD i mí na Samhna 2023. Cheadaigh na baill an plean a chur i bhfeidhm mar a bhí molta le mionleasuithe. Rachaidh

an tionscadal ar aghaidh anois chuig dearadh mionsonraithe agus ansin chuig tairiscint do chonraitheoir oibreacha d'fhonn tús a chur le hoibreacha ar an láthair i Meán Fómhair 2024.

Ríocht Phoiblí Ros Mhic Thríúin

- Céim 1: Mór-Dhabhcha Stórála Breosla a Bhaint:
- Céim 2 Páirc na nEisimirceach

Is éard atá i gceist leis an tionscadal seo ná na struchtúir dabhcha ola ar an gCé a bhaint agus oibreacha ríochta poiblí a fhorbairt ar an suíomh. Cuireadh Conradh na Réamh-Oibreacha (Na Dabhcha a Bhaint) i gcrích i mí Iúil 2021.

Daingníodh iarratas ar thoilíú forbartha Chuid 8 chun spás ríochta poiblí a fhorbairt ar an suíomh ag cruinniú na Comhairle i mí an Mhárta, 2022.

Cuireadh iarratas ar mhaoiniú caipitil chatagóir 1 faoin scéim CAFT isteach i mí Aibreáin 2022. Deonaíodh maoiniú de €814,393 don tionscadal i mí na Samhna, 2022.

Tá na hoibreacha críochnaithe anois agus d'oscail an tAire Heather Humphrey's an pháirc go hoifigiúil ar an 26 Deireadh Fómhair 2023.

Institiúid Meicnic, Loch Garman

Bronnadh an conradh oibreacha le haghaidh oibreacha cothabhála riachtanacha ag Institiúid na Meicnic ar Chonraitheoirí Roger Doyle agus cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair i mí Eanáir 2023. Táthar ag súil go gcuirfear i gcrích é i mí Eanáir 2024.

Carraig an Phoill

Sainnithníodh an suíomh seo chun go dtógfaí Ionad Gníomhaíochta ann i gcomhar le Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge agus Loch Garman. Soláthróidh an t-ionad gníomhaíochtaí áineasa, sóisialta, sláinte agus folláine do mhuintir na háite agus cuairteoirí araon.

Carraig an Phoill/ Páirc Gníomhaíochta Shliabh Fhothart - Céim 2 - Foirgneamh an Ionaid Gníomhaíochta:

Tá **Céim 1 – Conairí agus Carrchlós-** bóthar rochtana, carrchlós, conairí agus seirbhísí an tionscadail sin curtha i gcrích.

Céim 2 - Foirgneamh Ionaid Gníomhaíochta:

Tá foirgneamh an ionaid ghníomhaíochta ar feitheamh faoi láthair.

Cheadaigh Comhairle Contae Loch Garman Cuid VIII don teach bád atá beartaithe agus don áis leithris sheachtrach ar an láthair i bhFeabhra 2023. Fuarthas tairiscintí le haghaidh oibreacha an 31 Bealtaine agus rinneadh measúnú orthu. Tá bronnadh an chonartha faoi réir deimhniú maoinithe.

Páirc Bhaile Ghuaire

Tugann an pháirc tírdhreach-dheartha ard-cháilíochta seo an dá pháirc atá ann cheana féin, Páirc Bhaile Ghuaire agus Páirc Thaispeántais Ghuaire isteach ina bpáirc nua dhea-dheartha agus chomhtháite, a bheidh ina sainchomhartha don cheantar, agus ina heiseamláir don dearadh faoi stiúir ailtire tírdhreacha agus ina teimpléad do pháirceanna nua-aimseartha in Éirinn.

Beidh an limistéar seachtrach den pháirc ar oscailt don phobal ar an 12 Lúnasa 2021 agus tá an clós súgartha nua agus trealamh aclaíochta do dhaoine fásta suiteáilte ina n-iomláine agus i bhfeidhm.

Tá an pháirc beagnach críochnaithe agus tá sé oscailte go hiomlán don phobal anois.

Níor dámhadh conradh mar thoradh ar an dara cuireadh chun tairisceana don aonad Áiteanna Athraithe. Fógraíodh an tríú cuireadh chun tairisceana don aonad Áiteanna Athraithe ar ríomhthairiscintí. Fuarthas tairiscintí agus bronnadh conradh. Tá an t-aonad Áiteanna Athraithe suiteáilte le fabhtanna le bheith críochnaithe faoi dheireadh mhí Feabhra 2024.

WEXFORDIA – Páirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann (PONÉ), Teach Solais Rinn Duáin agus Tionscadail Turasóireachta Ros Mhic Thriúin

Is é an uailmhian ná braisle láidir de thionscadail turasóireachta laistigh den chontae a fhorbairt chun tionchar eacnamaíoch na nithe is díol spéise seo a uasmhéadú; agus trí cheann scríbe eile a thairiscint do chuariteoirí ar réigiún an Oirdheiscirt agus ar Éirinn.

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú ó Chatagóir 2 CAFT (Céim Féidearthachta) do na tionscadail turasóireachta seo a leanas laistigh den chontae.

An Pháirc Oidhreachta Náisiúnta na hÉireann: PONÉ

Tá tús curtha ag na foirne turasóireachta agus dearadh comhshaoil don PONÉ le hobair ar réamhdhearadh agus ar na measúnuithe comhshaoil. Leathnaíodh an réamhdhearadh chun dearadh a chur san áireamh d'Ionad Cuairteoirí nua chun tacú le riachtanais seirbhíse ag an PÓNE agus chun maolú ar theagmhais tuilte amach anseo. Tá sé beartaithe iarratas pleanála don tionscadal iomlán a chur faoi bhráid an Bhoird Phleanála i R3 2024.

Teach Solais Rinn Duáin

Fógraíodh an comórtas tairisceana do sheirbhísí dearaidh léirmhínte do Theach Solais Rinn Duáin mí Feabhra agus ba é 30/03/23 an dáta deiridh le haghaidh tairiscintí. Aithníodh Tandem Design mar an tairgeoir rathúil agus ceapadh go foirmiúil iad. Bhí cruinniú tosaithe ar siúl ar an 6 Samhain agus bhí cuairt ar an suíomh ina dhiaidh sin ar siúl ar an 22 Samhain, áit ar bhuaill na Comhairleoirí leis an mBainisteoir agus Bord Oidhreachta Rinn Duáin agus le hionadaithe ó Irish Lights agus Fáilte Ireland. Táthar ag súil le Réamhdhearadh do Dhearadh Léirmhínteach an tionscadail i R1 2024.

Eiseofar an Achoimre do na seirbhísí ailtireachta agus dearaidh gaolmhara i R1 2024 mar chuid den chreat a chruthófar do sheirbhísí ailtireachta atá

dírithhe ar thionscadail turasóireachta agus áineasa. Táthar ag súil go gcríochnófar an Réamhdhearadh in 2024 agus go gcuirfear faoi bhráid an Bhoird Phleanála é i R3 2025.

Fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú ó Chatagóir 1 CAFT (Céim na Tógála) chun braisle tionscadal turasóireachta a fhorbairt laistigh den chontae.

Tionscadal Turasóireachta Ros Mhic Thriúin

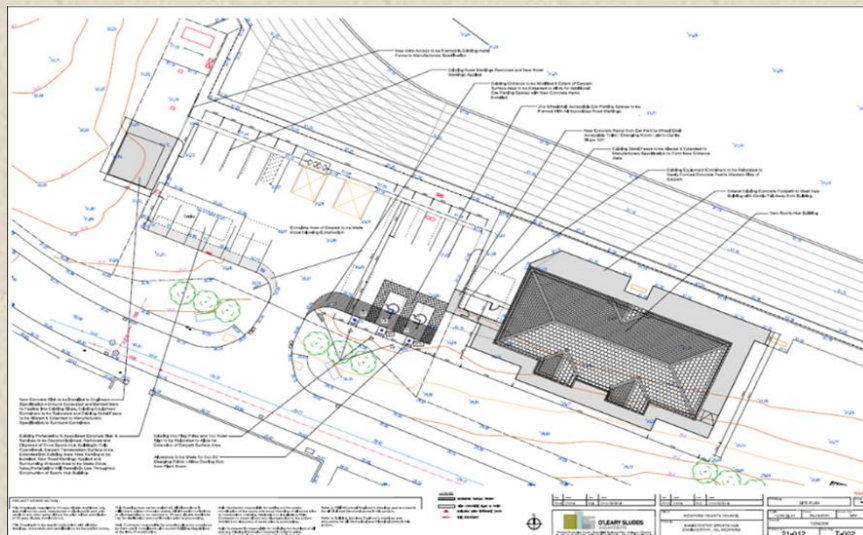
Fuarthas tairiscintí le haghaidh feistiú léirmhínitheach ar Eispéireas Ionad Cuairteoirí Dhún Bróithe agus bronnadh conradh ar EPIC Design, atá lonnaithe i mBaile Átha Cliath a bhfuil dearadh mionsonraithe don fhorbairt curtha i gcrích acu. Beidh an soláthar le haghaidh oibreacha ar siúl go luath. Tá sé beartaithe oibreacha suiteála agus feistiú ar an tionscadal seo a chur i gcrích faoi R2 2024.

Tá tairiscintí do dhearadh Léirmhíniúcháin agus taispeántais Ionad Cuairteoirí na Normannach curtha i gcrích agus aithníodh tairgeoir ar éirigh go maith leis de réir dealraimh. Cuirfear tús le Réamhdhearadh air seo go luath in 2024.

Tá creat do sheirbhísí ailtireachta do thionscadail turasóireachta fógartha agus aighneachtaí chéim 1 faighte agus measúnú críochnaithe anois. Tabharfar cuireadh do thairiscintí ó iarrthóirí atá ar an ngearrliosta i mí na Samhna do thionscadal Ionad Normannach, agus táthar ag súil go mbronnfar conradh i R1 2024.

Mol Spóirt Inis Córthaidh

Ceapadh O'Leary Sludds Architects í mí Feabhra 2021, le haghaidh an dearaidh mhionsonraithe, an conraitheoir oibreacha a fhostú agus le haghaidh bainistíocht tógála a dhéanamh ar an bhfoirgneamh Moil Spóirt nua. Fógraíodh an comórtas chun conradh oibreacha don Mhol Spóirt a dhámhachtain i mí na Bealtaine 2022. Sháraigh an tairiscint ab ísle ó thaobh praghais de an buiséad a bhí ar fáil don tionscadal agus, mar thoradh, socraíodh gan dul ar aghaidh leis an gconradh oibreacha seo a dhámhachtain. Críochnaíodh próiseas athdhearaidh don tionscadal, agus táthar ag súil go bhfáilteofar roimh thairiscintí arís go luath in 2024.

Tionscadal Lár an Bhaile & Turasóireachta Inis Córthaidh

Tá plan straitéiseach forbartha ag an Roinn Pleanála i gcomhar le Tionscadail Speisialta do lár bhaile Inis Córthaidh, ar glacadh leis ag cruinniú Cheantar Bardasach Inis Córthaidh i mí na Nollag 2022.

Beidh oibreacha athnuachana ar Chearnóg an Mhargaidh, Ceathrú Chaisleán Inis Córthaidh agus Teampall Seanáin mar chuid d'iarratas Glao 4 ar an gCiste um Athghiniúint agus Forbairt Uirbeach atá le teacht.

Cuireadh tús le próiseas Cuid 8 chun Cearnóg an Mhargaidh agus sráid lár an bhaile a fheabhsú ar an 4 Deireadh Fómhair 2023, a dhear Moloney O'Beirne Architects & Roughan & O'Donovan Consulting Engineers. Tá tús curtha anois le réamhobair dearaidh ar thionscadal Cheathrú Chaisleán Inis Córthaidh agus tá sé i gceist iarratas pleanála Cuid 8 a chur isteach chuige seo i R1 2024.

Tá ODKM Architects ceaptha chun tabhairt faoi sheirbhísí deartha máistirphleanála coincheapa don Tionscadal um Athnuachan Theampall Seanáin. Críochnófar an máistirphlean seo in am don iarratas URDF atá le teacht.

Teach Margaidh Ghuaire

Foirgneamh stairiúil is ea Teach Margaidh Ghuaire, agus is cuid thábhachtach den chreatlach uirbeach agus de Phlean Ríochta Poiblí bhaile Ghuaire é. Faomhadh iarratas pleanála Chuid VIII chun an Teach Margaidh a iompú ina spás taibhléirithe/taispeántais/miondíola ilchuspóireach i mí na Bealtaine 2018.

Fógraíodh gairm ar Léirithe Suime/Thograí Tairisceana ó infheisteoirí san earnáil phríobháideach i mí Eanáir 2020 agus fuarthas 2 aighneacht roimh an dáta deiridh, 13/02/2020. Cuireadh an próiseas tairisceana i gcrích i mí na Bealtaine 2021 gan an conradh a dhámhachtain.

I mí Feabhra 2023, thug Comhairle Contae Loch Garman cuireadh poiblí arís do Léirithe Suime maidir le hathfhorbairt Theach an Mhargaidh trí úsáid a bhaint as próiseas soláthair Idirphlé lomaíoch chun an rogha is fearr d'fhorbairt lár an bhaile a aithint, lena n-áirítear spás léirithe. Tar éis measúnú tairisceana, níor aithníodh aon iarrthóir oiriúnach chun dul ar aghaidh chuig an gcéim idirbheartaíochta. Tá an próiseas tairisceana tugtha chun críche anois agus dúnta amach anois.

Tá Comhairle Contae Loch Garman ag smaoineamh anois ar roghanna breise chun Teach an Mhargaidh a fhorbairt.

Páirc Ghnó Sheanbhóthar Bhaile Átha Cliath, Inis Córthaidh

Fógraíodh conradh le haghaidh oibreacha tosaigh céim 1 i mí Eanáir 2022. Ceapadh Hughes and Hennessey Ltd chun tús a chur le tógáil an ENBD – Ceantar Gnó Inis Córthaidh Thuaidh (Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath) Céim 1. Is éard a bhí i gceist leis an obair seo ná sráid-dreach na gcosán a fheabhsú agus a chur chun cinn, geataí feabhsaithe agus sábháilteacht coisithe. Áiríodh i gcéim 1 den tionscadal seo feabhsú cosán, draenála agus bóithre mar aon le suiteáil dhá thrasrian coisithe rabhcháin belisha. Críochnaíodh an obair seo i Meán Fómhair 2022.

Ullmhaíodh iarratas ar mhaoiniú breise agus cuireadh faoi bhráid an Údaráis Náisiúnta Iompair é, i gcomhar leis an Rannóg Bóithre & Iompair do ghnéithe taistil gníomhacha an mháistirphlean. Ní raibh aon mhaoiniú le fáil do 2023.

Halla spóirt Ghleanntán na Raithní agus MUGAnna, Loch Garman

Tá maoiniú Caipitil Spóirt de €300,000 faighte don tionscadal seo, ag tacú le síntiús €500,000 ó William Neville and Sons don tionscadal seo. Fuarthas Cuid VIII ceadaithe in 2022 agus tá foireann deartha ceaptha chun dearaí mionsonraithe agus doiciméid tairisceana a ullmhú do na hoibreacha. Lorgaíodh tairiscintí do na hoibreacha i mí Lúnasa agus fuarthas na tairiscintí i Meán Fómhair '23. Sháraigh na tairiscintí an buiséad a bhí ar fáil, agus rinne an Fhoireann Dearaidh athbhreithniú dearaidh don fhoirgneamh i Samhain/Nollaig '23. Tá sé beartaithe é a thairiscint arís go luath in 2024 agus tús a chur le hoibreacha i R2 2024.

Bronnadh an conradh, tar éis tairisceana poiblí, ar Sole Sports and Leisure Teo. chun dhá MUGA a thógáil ar shuíomh in aice láimhe, tar éis deimhniú €100,000 i maoiniú deontais trí Chiste Aitheantais Pobail 2023. Cuireadh tús le hoibreacha ar an láthair i mí Lúnasa 2023. Táthar ag súil go gcuirfear i gcrích é i mí Feabhra 2024.

Clochar Adoration Loch Garman

Tá faomhadh Chuid 8 i bhfeidhm don tionscadal seo chun an sean chlochar a thiontú ina chóiríocht do mhic léinn champas Ollscoil na Seoirsia Theas Loch Garman. Tá ceapachán foirne deartha faofa ag OSS agus tá réamhdhearadh agus oibreacha suirbhéireachta gaolmhara ar siúl. Tá sé beartaithe na hoibreacha seo a thairiscint amach i R1 2024 agus cuirfear tús le hoibreacha i R2 2024.

GLASBHEALÁÍ

Glasbhealach an Oirdheiscirt (GOD)

Tógfar Glasbhealach an Oirdheiscirt ar an gconair iarnróid nach bhfuil in úsáid a shíneann ó an Mhainséar, ó thuaidh de Ros Mhic Thriúin, go Port an Chalaigh i bPort Láirge a ritheann trí dheisceart Chill Chainnigh. Ceanglóidh sé, i gcomhar leis na tionscadail ar na Céanna ó Thuaidh agus le Glasbhealach Charraig na bhFraochán I bPort Láirge, glasbhealach an Oirdheiscirt

le glasbhealach Phort Láirge, rud a chruthóidh glasbhealach 72KM a mheallfaidh cuairteoirí intíre & idirnáisiúnta go dtí an ceantar agus a fheidhmeoidh mar spreagthóir don gheilleagar sa réigiún.

Tá an conradh chun an t-iarnród a ardú agus an suíomh a ghlanadh curtha i gcrích. Ceapadh Innealtóireacht Shibhialta Ghlás chun 9.1km de ghlásbhealach a thógáil ón Raithean go dtí an Droichead Dearg agus do rannóga uirbeacha Ros Mhic Thriúin agus Phort an Chalaigh faoi Bheart 1, 2 & 3. Tá na hoibreacha seo críochnaithe anois agus osclaíodh cuid 6.5km de Ghlasbhealach an Oirdheiscirt - Ros Mhic Thriúin go dtí an Gleann Mór go hoifigiúil ar an 25 Iúil 2023.

Fógraíodh an tairiscint conartha oibreacha do Bheart 5a – Port an Chalaigh go dtí an Currach Mór (5.5KM) i mí an Mhárta 2023. Fuarthas agus rinneadh measúnú ar thairiscintí agus bronnadh an conradh ar Innealtóireacht Shibhialta Ghlás Teo.

Tá tús curtha leis an bpróiseas chun comhairleoirí teicniúla a fháil chun na comhphárteanna uile atá fágtha de thionscadal Ghlasbhealaí an Oirdheisceart a chur i gcrích.

Bhí cruinniú comhairliúcháin phoiblí ar Ghlasbhealach an Oirdheiscirt ag Fáilte Ireland ar an 22/11/23. Tá Cuideachta Paul Hogarth ceaptha ag Fáilte Ireland chun plan Léirmhíithe agus bealaí a aimsiú don SEG. D'fhreastail an pobal ar fud chontaetha Chill Chainnigh & Loch Garman go maith ar an imeacht.

An Glasbhealach ó Eorafort Ros Láir go Cathair Phort Láirge

Scríobh CBS Geilleagrach Chomhairle Contae Loch Garman agus CBS Iompair Chomhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge chuig an Aire Iompair ag iarraidh go gcuirfeadh an líne iarnróid atá as úsáid ó Ros Láir go Port Láirge san áireamh san athbhreithniú iarnróid náisiúnta atá le teacht. Tá an t-iarraitas ar chead planála don tionscadal glasbhealaigh ó Ros Láir go Port Láirge curtha ar sos, go dtí go gcinneadh an Roinn Iompair toghcháin na conaire iarnróid.

Tá an chuid den ghlasbhealach ó Chalafort Ros Láir go Trá Ros Láir á chur chun cinn mar chuid den tionscadal glasbhealaigh ó Bhaile Loch Garman go Ros Láir.

Glasbhealach ó Bhaile Loch Garman go Ros Láir

Ceapadh Fehily Timoney & Co chun seirbhísí comhairleoireachta a sholáthar le haghaidh staidéar féidearthachta, roghnú bealaí, réamhdhearadh agus measúnuithe comhshaoil chun an tionscadal seo a fhorbairt. Aithníodh na srianta agus tá suirbhéanna éiceolaíochta fós ar siúl. Tá an próiseas roan feidhme agus roghanna bealaigh ar siúl. Cuireadh tús le comhairliúchán poiblí ar na roghanna conaire bealaigh tosaíochta ar an 11 Bealtaine 2022 agus dúnadh na haighneachtaí ar an 10 Meitheamh 2022. Táthar ag súil anois go ndeimhneoidh sé bealach tosaíochta i R2 2024. Is dócha go dtarlóidh aighneacht chuig an mBord Pleanála i R3 2025.

Tá Fehily Timoney & Co ceaptha chun athbhreithniú a dhéanamh ar na roghanna bealaigh don ghlasbhealach atá beartaithe do Chuan Ros Láir go Seastán Ros Láir i bhfianaise na n-oibreacha suntasacha cosanta cósta atá déanta ag Iarnród Éireann le dhá bhliain anuas. Tá sé beartaithe

bealach tosaíochta a dhearbhu i R2 2024, agus táthar ag súil go leanfaidh le hiarratas Chuid 8 (faoi réir scagthástála).

Carrchlós Lána na nOisrí, Loch Garman

Tá aighneacht déanta i gCuid VIII chun foirgnimh neamháitithe atá ann cheana féin ar sheansuíomh Tesco a scartáil, lena n-áirítear carrchlós sealadach ar leibhéal an dromchla a thógáil. Deimhníodh Cuid VIII ag cruinniú na Comhairle Contae i mí an Mhárta 2022. Tá aighneacht eile déanta i gCuid 8 chun struchtúr feidhmíochta sealadach agus limistéar réimse phoiblí a thógáil, in ionad carrchlós dromchla.

Ceapadh innealtóirí comhairleacha O'Connor Sutton Cronin chun seirbhísí comhairleoireachta a bhaineann le dearadh agus tógáil a chur ar fáil don tionscadal.

Bronnadh an conradh scartála ar John Tinnelly & Sons (Ireland) Teo, agus comhaontaíodh síneadh a chur leis an gconradh príomhoibreacha freisin chun iar-Amharclann Dhún Mhuire a scartáil. Tá gach obair scartála ar an láthair críochnaithe anois.

Tá an próiseas soláthair ag leanúint ar aghaidh chun struchtúr feidhmíochta sealadach a sholáthar ag an láithreán. Fuarthas aighneachtaí tairisceana tosaigh ag deireadh mhí na Nollag.

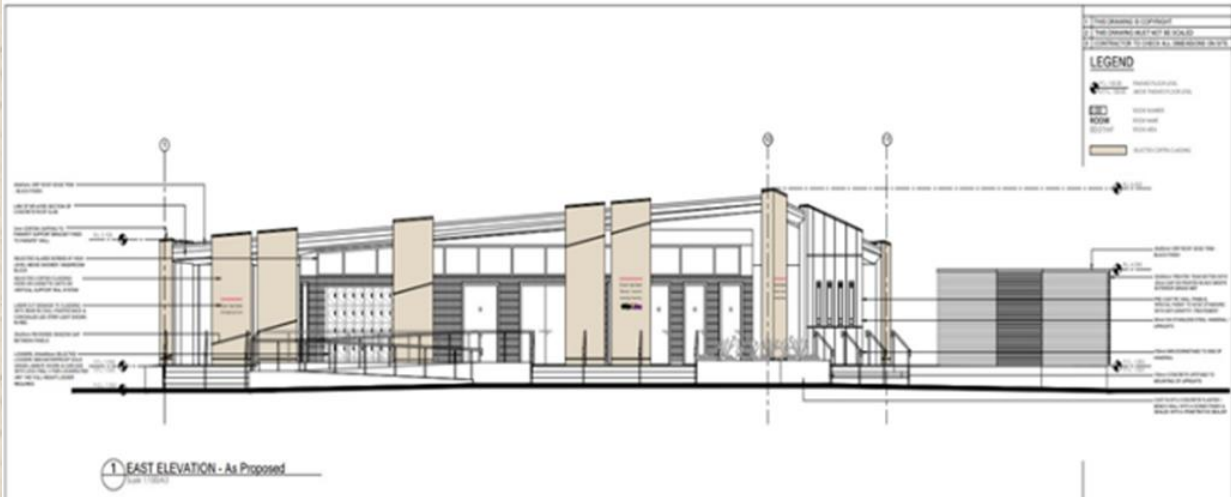
Saoráid Gníomhaíochtaí Spóirt Uisce Churrach Cló

Fuair Comhairle Contae Loch Garman faomhadh comhlíonta Chéim 2 ó Fáilte Ireland chun áiseanna a fhorbairt chun tacú le gníomhaíochtaí spóirt uisce sa Bhearna Bhán, i gCurrach Cló. Beidh cithfholcadáin, leithris, saoráidí gléasta agus taisceadáin mar chuid den tionscadal.

Tar éis an phróisis tairisceana do sheirbhísí dearaidh i mí Eanáir 2022, ceapadh Neville Conroy Architects. Cuireadh tús le hoibreacha suirbhéireachta agus dearadh mionsonraithe i mí Eanáir 2023.

Foilsíodh an tairiscint don phacáiste oibreacha cumasúcháin chuig ríomhthairiscintí i mí na Nollag 2023. Tá tairiscintí a fuarthas don phacáiste oibreacha cumasúcháin á measúnú faoi láthair. Táthar ag súil go gcuirfear tús leis na hoibreacha seo ar an láthair i mí Aibreáin 2024.

Foilsíodh an tairiscint don phríomhchonradh tógála chuig ríomhthairiscintí ar an 12 Feabhra 2024. Is é an spriocdháta tairisceana don chomórtas seo ná Márta '24 agus táthar ag súil go gcuirfead tús leis an tógáil i mí na Bealtaine '24.

Scéim um Chosaint Cósta & Chothú Trá Bhaile na Cúirte

Tar éis próiseas tairisceana iomaíoch, ceapadh RPS Teo chun tabhairt faoin gCéim Réamhdhearaidh agus Toilithe Reachtúla de scéim cosanta cósta agus cothaithe trá Bhaile na Cúirte.

Ceaptar Priority Geotechnical Teo. chun na suirbhéanna mara agus talamhbhunaithe agus na tollphoill a dhéanamh ag Baile na Cúirte. Chuir siad tús leis an obair i mBealtaine 2022 agus tá obair imscrúdúcháin an láithreáin críochnaithe.

Déanfar suirbhéanna ar phróifiliú mara ag an am seo chomh maith agus tá an obair seo á déanamh ag Hydrographic Survey Teoranta. Cuireadh iarratas isteach chuig an Roinn Imeach Trá na Mara i mí na Nollag 2022, ar chead chun samplaí greamaithe beantacha a dhéanamh. Cuirfead tús leis an obair seo a luaithe a bheidh faomhadh ceadaithe.

Tá sé beartaithe iarratas a chur faoi bhráid an Bhoird Phleanála ar thoiliú forbartha i R2 2024.

Scéim Cosanta i gcoinne Tuilte Inis Córthaidh

Próiseas Reachtúil - Nocht an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (RCPA) a chinneadh go raibh sé ag diúltú don scéim ar an 4 Márta, 2022. Tá sonraí ar fáil ar www.gov.ie. Tar éis an chinnidh, dheimhnigh an OOP a dtiomantas do scéim éifeachtach a sholáthar d'Inis Córthaidh. D'fhreastail an tAire Stáit, an tUasal Patrick O'Donovan, agus oifigigh shinsearacha ó OOP & Chomhairle Chontae Loch Garman ar chruinniú speisialta de chuid MDC Inis Córthaidh ar an 4 Bealtaine 2022 chun na baill a thabhairt cothrom le dáta maidir le Scéim Cosanta Tuilte Inis Córthaidh. Thacaigh an tAire le moladh ó Chomhairle Contae Loch Garman chun an eilimint nua den scéim, Droichead nua Abhainn na Sláine agus an Scéim Cosanta i gcoinne Tuilte a chur chun cinn mar dhá thionscadal ar leith.

Scéim Cosanta Tuilte – Céim 1

Tá an cead pleanála do Chéim 1 á chur chun cinn ag Comhairle Contae Loch Garman faoi láthair. Áirítear leis an gcéim seo droichead nua Bhóthar na Sláine a thógáil ar an taobh ó dheas den bhaile, deireadh a chur le Droichead Seamus Rafter agus droichid coisithe a thógáil ina ionad. Soláthróidh Céim 1 tairbhe faoisimh tuilte i lár an bhaile agus beifear in ann sreabhadh tráchta i lár an bhaile agus timpeall air a bhainistiú le linn na bpríomhoibreacha cosanta ar thuilte a thógáil. Tá na sonraí bonnlíne don chéim seo á nuashonrú faoi láthair. Tá suirbhéanna tráchta críochnaithe, tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta le críochnú i R1 2024. Tá an t-iaratas pleanála le cur isteach i R1 2025.

Scéim Cosanta Tuilte – Céim 2

Is éard a bheidh i gceist leis an gcéim seo den scéim ná tógáil na bpríomhoibreacha faoisimh tuilte d'Inis Córthaidh, lena n-áirítear na ballaí cosanta tuilte agus oibreacha san abhainn. Chun an chéim seo den tionscadal a chur chun cinn, déanfar na sonraí bonnlíne a nuashonrú. Déanfar measúnú ar na roghanna malartacha don scéim, déanfar comhairliúchán poiblí orthu agus sainaitheofar an rogha is fearr. Ansin, beidh sé riachtanach cinneadh a dhéanamh ar an mbealach pleanála is oiriúnaí don scéim. Tá na sonraí bonnlíne hidreolaíochta agus comhshaoil á nuashonrú faoi láthair; Tá tuarascálacha suirbhéanna éiceolaíochta le críochnú i R2 2024.

Scéim Cosanta Tuilte Loch Garman

Shínigh Comhairle Contae Loch Garman agus Nicholas O'Dwyer Teo an Conradh le haghaidh seirbhísí innealtóireachta agus comhshaoil do chonradh Bhaile Loch Garman & an Ceantar Máguaird ar an 23 Márta. Tá réamhmheastachán costais de €9.52m ceadaithe ag an OOP don scéim a bheidh maoinithe go hiomlán.

Tá fáil sonraí luathchéime agus staidéir féidearthachta ar siúl.

Bainistíocht Forbartha

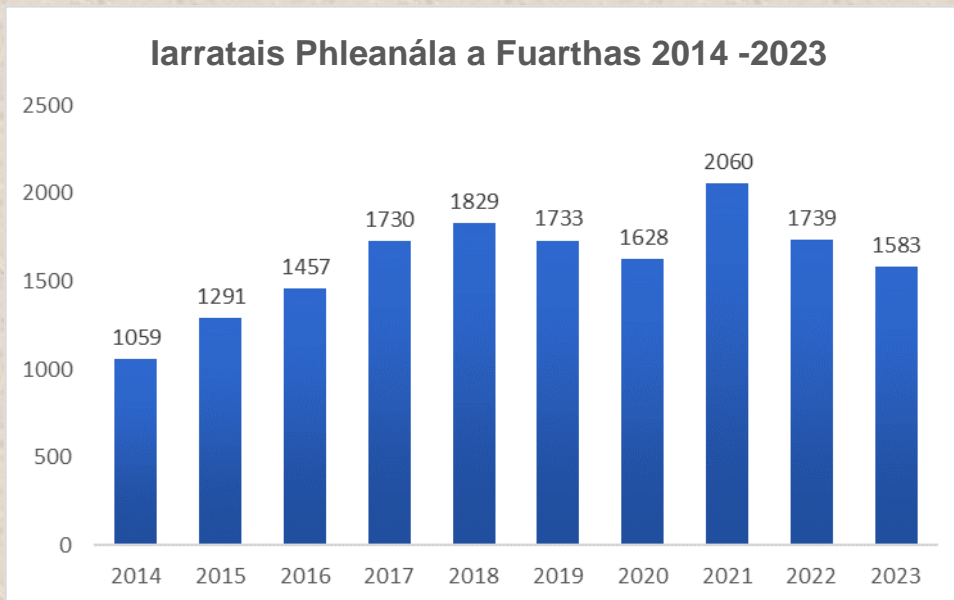
Staitisticí maidir le hiarratais Phleanála 2023

Fuarthas 1583 iarratas ar Phleanáil in 2023 i gcomparáid le:

1739 in 2022

2060 in 2021

1628 in 2020

- Ghlaoih 3165 baill den phobal isteach chuig an gCuntar Aonad um Sheirbhís do Chustaiméirí a Phleanáil.
- Fuarthas 73 iarratas ar Fhorbairt Díolmhaithe.
- Fuarthas 29 iarratas ar Shíneadh Ré.
- Fuarthas 345 iarratas Réamhphleanála.
- Dúnadh 414 iarratas Réamhphleanála.
- Reáchtáladh 60 Mórchrúinniú Réamhphleanála.
- Rinneadh 1320 cinneadh agus tugadh cead phleanála do 79.5% de na hiarratais.

Torthaí POS - 2023 - (Ceadanna Tugtha)

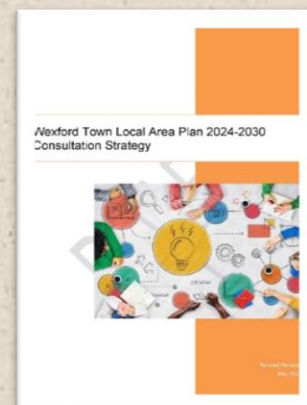
	2023
Líon Iomlán na gCeadanna (gach úsáid) <i>(Féach ciorclán PD 10/00 Agusín 2)</i>	712
Líon Iomlán na gCeadanna d'Áiteanna Cónaithe (tithe tógála nua, lena n-áirítear tithíocht aonair agus árasáin)	320
<u>Líon Iomlán na nAonad (Tógáil Nua):</u>	
Tithe (tithe aonair as an áireamh)	779
Árasáin	225
Tithe aonair	267

PLEANÁIL CHUN CINN

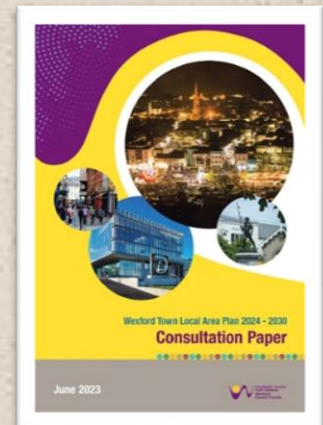
Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Loch Garman

Reáchtáladh sraith cruinnithe le Baill Cheantar Buirge Loch Garman chun ullmhú Plean Ceantair Áitiúil nua do Bhaile Loch Garman a chur chun cinn. Dhírigh an chéad dá chruinniú ar phróiseas, ar fheidhm agus ar ábhar riachtanach an phlean. Ag an tríú cruinniú, a tionóladh i mBealtaine 2023, bhreithnigh na Baill an Straitéis

Chomhairliúcháin atá beartaithe agus ábhair a bhaineann leis an gcéim chomhairliúcháin 'réamhdhréacht poiblí', lena n-áirítear an Páipéar Comhairliúcháin atá beartaithe.

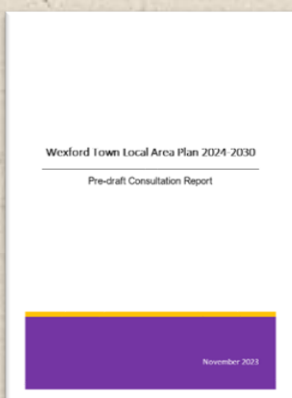
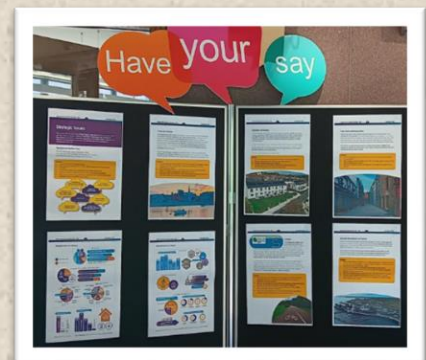

Sa Pháipéar Comhairliúcháin, cuireadh sonraí ar fáil faoin bpróiseas déanta pleananna, leagadh amach na príomhcheisteanna straitéiseacha agus cuireadh sonraí ar fáil maidir le conas aighneacht a dhéanamh. Cuireadh chuig na céadta údarás forordaithe, páirtithe leasmhara, grúpaí pobail agus soláthraithe bonneagair é agus cuireadh ar taispeáint go poiblí é.

Mhair an tréimhse chomhairliúcháin réamhchréachta ón 8 Meitheamh 2023 go dtí an 8 Lúnasa 2023. Reáchtáladh dhá imeacht phoiblí a raibh freastal maith orthu i Leabharlann Bhaile Loch Garman. Reáchtáladh imeacht éascaithe do pháirtithe leasmhara freisin, chomh maith le cruinnithe páirtithe leasmhara aonair le príomhsholáthraithe ar nós Oifig na nOibreacha Poiblí agus an Roinn Oideachais.

Fuarthas breis agus seachtó aighneacht agus tuairim scríofa le linn na tréimhse chomhairliúcháin phoiblí, agus chlúdaigh siad raon ábhar lena n-áirítear bithéagsúlacht, iompar inbhuanaithe, oideachas, forbairt eacnamaíoch agus tithíocht.

Ullmhaíodh Tuarascáil Comhairliúcháin Réamhchréachta ansin ina dtugtar forbhreathnú ar na comhairliúcháin idir an pobal agus páirtithe leasmhara eile a rinneadh agus achoimre ar na saincheisteanna a ardaíodh. Cuireadh faoi bhráid Bhaill Cheantar Buirge Loch Garman é i mí na Samhna 2023.

Ar iarratas ó na Baill, rinneadh Iniúchadh ar Bhonneagar Sóisialta freisin. Soláthraíonn an Iniúchadh ar Bhonneagar Sóisialta, a bhí bunaithe ar shuirbhé deasc-bhunaithe agus ar chomhairliúchán poiblí ar líne, an bonn fianaise chun a aithint cá bhfuil tearcsholáthar bonneagair shóisialta ann faoi láthair. Cabhróidh aschuir an iniúchta le riachtanais bhonneagair shóisialta amach anseo a chinneadh agus cabhróidh siad le pleanáil spásúlachta an bhaile.

Tá an Plean Iompair Áitiúil, a bheidh mar bhonn eolais don Phlean Ceantair Áitiúil, á stiúradh ag an bhfoireann Taistil Ghníomhaigh le tacaíocht ón bhfoireann um Pleanáil Chun Cinn. Tá dul chun cinn maith á dhéanamh air agus na Tuarascálacha Bonnlíne agus Comhthéacs beagnach críochnaithe. Tá obair tosaithe ar an Tuarascáil Roghanna.

Críochnaíodh an Dréacht-Tuarascáil Scóipe um Measúnú Straitéiseach Comhshaoil agus scaipeadh í ar na hÚdaráis Chomhshaoil, agus tá na haighneachtaí a fuarthas ionchorpraithe sa Tuarascáil Scóipála deiridh. Tá an Measúnú Straitéiseach ar Riosca Tuile ar siúl freisin, agus tá a n-athbhreithniú tosaigh déanta ag na comhairleoirí agus siúl thar an mbaile.

Lorgaíodh tairiscintí chun Plean Bainistíochta Uisce Báistí a ullmhú don bhaile. Beidh fócas an phlean seo ar úsáid réitigh nádúr-bhunaithe chun uisce báistí agus tuilte báisteach a bhainistiú. Beidh sé ar cheann de na chéad phleananna den scála seo sa Tír a bhainfidh úsáid as an gcur chuige inbhuanaithe seo a mbeidh tairbhí aige do bhithéagsúlacht agus do thaitneamhacht chomh maith le bainistiú tuilte. Ionchorpróidh an plean Straitéis Infreastruchtúir Ghlais agus Ghorm don bhaile freisin. Sainithníodh forthairgeoir tosaíochta.

Lorgaíodh tairgeoirí freisin chun Straitéis um Dhearadh Uirbeach a ullmhú don bhaile. Áireofar leis seo Creat um Dhearadh Uirbeach foriomlán do limistéar an phlean, Pleananna Creata Comharsanachta aonair do na fo-cheantair éagsúla atá mar chuid de limistéar an phlean agus máistirphleananna mionsonraithe do roinnt suíomhanna straitéiseacha a bheidh faoi réir forbairt shuntasach (lena n-áirítear máistirphlean de chuid Ollscoil Teicneolaíochta an Oirdheiscirt. Ullmhófar Straitéis Lár Bailte ar dtús do lár an bhaile chomh maith. Sainithníodh forthairgeoir tosaíochta.

Áirítear le hobair leanúnach eile ar an bPlean Ceantair Áitiúil anailís agus forbairt beartais, suirbhéanna ar úsáid talún, suirbhéanna staire pleanála agus suirbhéanna chun eolas a thabhairt don Tuarascáil ar Mheasúnú Bonneagair agus don Iniúchadh ar Acmhainn Lonnaíochta.

Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Inis Córthaidh

Ceapadh comhairleoirí chun an Measúnú Straitéiseach Comhshaoil, an Measúnú Cuí agus an Plean Iompair Áitiúil a chur i gcrích don Phlean Ceantair Áitiúil.

Monatóireacht ar Phlean Forbartha Chontae Loch Garman

Is príomhfócas straitéiseach don Chomhairle é Plean Forbartha Chontae Loch Garman 2022-2028 a chur i bhfeidhm. Ceanglaítear ar an gComhairle monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an phlean, agus monatóireacht a dhéanamh freisin ar an tionchar a bheidh ag feidhmiú an phlean ar an gcomhshaol trí chlár monatóireachta an Mheasúnaithe Straitéisigh Comhshaoil. Tá an fhoireann um Pleanáil Chun Cinn i mbun córas a bhunú chun monatóireacht a dhéanamh ar ghnéithe éagsúla an phlean agus tá tús curtha acu freisin le sonraí monatóireachta a bhailiú.

Tacaíocht Beartais agus Aighneachtaí

Rinne an fhoireann um Pleanáil Chun Cinn athbhreithniú agus rinne siad roinnt aighneachtaí thar ceann na Comhairle lena n-áirítear ar Thogra Phlean Ceantar Muirí Ainmnithe an Chósta Theas (DMAP), na Treoirínte um Lonnaíochtaí Inbhuanaithe agus Comhdhlúthaithe d'Údaráis Phleanála - Cur Chuige Beartais Beartaithe agus na Dréacht-Treoirínte a foilsíodh níos déanaí, Plean Acmhainní Uisce Éireann agus Dréachtchlár Infheistíochta Caipitil 2025-2029.

Chuir an fhoireann ionchur freisin i bPlean Gnímh Aeráide an Údaráis Áitiúil, i Plean Lár Bailte ar dTús Bhaile Ros Mhic Thriúin, i bPlean Athghiniúna Bhaile Loch Garman faoi stiúir Oidhreacht agus sholáthair siad tacaíocht beartais, taighde agus sonraí do rannóga eile na Comhairle. D'eagraigh an fhoireann oiliúint freisin i mbainistíocht riosca tuilte d'fhoireann na Comhairle.

LÁITHREÁIN THRÉIGTHE & STRUCHTÚIR CHONTÚIRTEACHA

Líon na n-íniúchtaí ar Shuímh ag ár dTeicneoir um Láithreáin Thréigthe: **385**

Líon na réadmhaoine a cuireadh faoi bhráid Chomhairle Contae Loch Garman mar réadmhaoine tréigthe/chontúirteach a d'fhéadfadh a bheith ann:

Réadmhaoine Tréigthe – 138 Struchtúir Chontúirteacha – 15 Áiteanna Contúirteacha – 0

IOMLÁN = 153

Líon na maoine nár measadh a bheith tréigthe de réir bhrí an Achta um Láithreáin Thréigthe 1990 agus dúnadh na comhaid: **59**

Fógraí intinne (Alt 8.2 Fógraí) a eisíodh: **80**

Líon na réadmhaoine leasaithe gan iad a bheith curtha ar an gClár.

66 comhad iomlán dúnta lúide 11 x S.8(4) Fógraí: **Iomlán = 59**

Líon na réadmhaoine a chuirtear ar an gClár (Fógraí Alt 8.7): **31**

Líon na sonrasc um Thobhach Láithreáin Thréigthe a eisíodh in 2023: **26**

Líon na Réadmhaoine a baineadh de Chlár na Láithreán Tréigthe tar éis oibreacha a rinne a n-úinéirí (Fógra Alt 8(4): **0**

Líon na réadmhaoine a atreoraíodh chuig Bainistíocht Maoine lena bhfáil ag OCÉ le haghaidh tithíochta, úsáide pobail, carrpháirceála nó fillleadh ar an margadh oscailte: **66**

Líon na bhFógraí Contúirteacha a eisíodh in 2023: **14**

Líon na bhFógraí d'Áiteanna Contúirteacha a eisíodh in 2023: **0**

Líon na Láithreán Tréigthe, Struchtúir Chontúirteacha/Orduithe Feidhmiúcháin Áiteanna sínithe do 2023: **235**

Ligean Gearrthéarmach a Rialáil (i gCrios Brú Cíosá Ghuaire) LIGEAN GEARRTHÉARMACH A RIALÁIL (I GCROIS BRÚ CÍOSA GHUAIRE)

Iomlán Gearrthéarmach Lig comhaid **11** comhad beo.

Líon na Litreacha Rabhaidh a Seirbheáladh in 2023 **2** Litir Rabhaidh a eisíodh.

Cásanna dúnta **12**

FORFHEIDHMIÚ PLEANÁLA

Fuair Forfheidhmiú Pleanála 233 gearán foirmiúil in 2023 (laghdú 7.5% ar 2022).

Ba é líon na gcásanna Forfheidhmithe Pleanála oscailte ag deireadh mhí na Nollag 2023 ná 360.

Baineann gearáin maidir le Forfheidhmiú Pleanála go príomha le forbairt neamhúdairithe nó le neamhchomhlíonadh ceadanna Pleanála. Fuarthas 22 gearán eile nuair a measadh nach raibh aon ról ag Forfheidhmiú Pleanála.

Eisíodh 371 Litir Rabhaidh in 2023 a bhain le 199 cás. Eisíodh 195 Fógra Forfheidhmithe a bhain le 87 cás. Eisítear Fógraí Forfheidhmithe tar éis imscrúdú gearán agus iniúchadh suímh.

Dúnadh 206 cás Forfheidhmithe Pleanála in 2023 tar éis litreacha Rabhaidh a eisiúint, comhlíonadh Fógraí Forfheidhmithe nó toradh imeachtaí dlí i gcásanna na Cúirte Dúiche.

Cuireadh 22 cás Forfheidhmithe Pleanála ar aghaidh chuig imeachtaí dlí maidir le neamhchomhlíonadh Fógraí Forfheidhmithe in 2023.

RIALÚ FOIRGNEAMH

Le linn 2023 fuair Comhairle Contae Loch Garman 512 Fógra Tosaithe d'Fhoirgnimh Nua.

Moltar sna Treoirínte Náisiúnta go ndéanfaidh Údarás Áitiúil cigireacht ar 12-15% de mhaoin nua lena chinntiú go gcomhlíonann siad na caighdeáin chúí tógála. Rinne Comhairle Contae Loch Garman iniúchadh ar 34% in 2023.

In 2023, ghlac Contae Loch Garman 2 eastát faoina chúram. Ba bhuntáiste é seo do 55 teach ar fud an chontae, mar go mbíonn Comhairle Contae Loch Garman freagrach ansin as cothabháil na mbóithre, na gcosán, na seirbhísí agus an tsoilsiú poiblí sna heastáit sin.

AN RANNÓG ROCHTANA

Deimhnithe Rochtana do Dhaoine faoi Mhíchumas (DACanna/DACanna Athbhreithnithe)

Is ionann líon na n-iarratas DAC/DAC Athbhreithnithe, don tréimhse ón 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig, 2023, agus 91 díobh san áireamh.

Ceantair Iarratais	Iomlán do na Ceantair	Fan Measúnú	Tuilleadh Eolas.	Deonaithe	Diúltaithe
Inis Córthaidh	12	1	0	11	0
Guaire	29	0	2	24	3
Ros Mhic Thriúin	9	0	0	9	0
Loch Garman	24	1	2	21	0
Ros Láir	17	0	0	16	1
Iomlán 2023	91	2	4	81	4

Rinneadh Promhadh Míchumais mar chuid deghníomhaíocht Rochtana Chomhairle

Contae Loch Garman

Atreoruithe	Iomlán
LAC /PLAC/ LRD Iarratais Phleanála Ghinearálta	79
Réamhphleanáil Mhór	12

Gnóthachtálacha Suntasacha

Straitéis um Chuimsiú Míchumais

Tá deireadh tagtha le téarma trí bliana na Straitéise um Chuimsiú Míchumais Chomhairle Contae Loch Garman, agus tiomsaíodh sonraí don tuarascáil uileghabhálach deiridh ar an 26 Meitheamh.

Léiríonn an tuarascáil léargas an leibhéal gníomhaíochta agus comhlíonta thar shaolré na straitéise.

Mar gheallar fhorbairt Aip tuairiscithe Power BI i gcomhar leis an Roinn TFC, thar thréimhse bliana, bhíothas in ann an modh éifeachtach seo chun tuairisciú a dhéanamh ar ghníomhaíocht Chomhairle Contae Loch Garman le haghaidh gníomhaíochtaí infheidhme faoin Straitéis Náisiúnta um Chuimsiú Míchumais.

Soilse Corcra

Mar léiriú ar thacaíocht chuimsitheach chun aird a tharraingt ar Lá Idirnáisiúnta na Náisiún Aontaithe do Dhaoine faoi Mhíchumas ar an 3 Nollaig, lasadh foirgneamh i ngach Ceantar Bardasach le corcra, dath a bhfuil baint idirnáisiúnta aige le míchumas, lena n-áirítear Halla an Chontae, An Charraig Leathan; Oifigí Cheantair Buirge Loch Garman; Oifigí Cheantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise; Foirgneamh an Mháistir Chuain, An Chill Mhór; An Tholsel agus Eaglais Naomh Muire, Ros Mhic Thriúin agus Caisleán Inis Córthaidh.

Suirbhé ar Cuir do Thuairim in Iúl

Agus í ag leanúint lena haidhm inrochtaineacht a chinntiú do chách, reáchtáil an Rannóg Rochtana suirbhé “Cuir do Thuairim in Iúl” i mí na Nollag, in éineacht le solas corcra na bhfoirgneamh suntasach. Thug an suirbhé deis do shaoránaigh Chontae Loch Garman a dtuairimí a thabhairt maidir le rochtain ar sheirbhísí, áiseanna, foirgnimh agus bonneagar na Comhairle do dhaoine faoi mhíchumas agus bhí sé ar oscailt ar feadh coicíse. Le 55 aighneacht faighte againn ó cheann ceann an Chontae, tá lúcháir orainn sonraí reatha a bheith againn ar na saincheistanna atá roimh dhaoine faoi mhíchumas i Loch Garman agus úsáidfimid an fhaisnéis seo mar bhunús dár gclár oibreacha in 2024.

Bord Scéalta Conairí Inrochtana & Páirceanna Ceann Scríbe

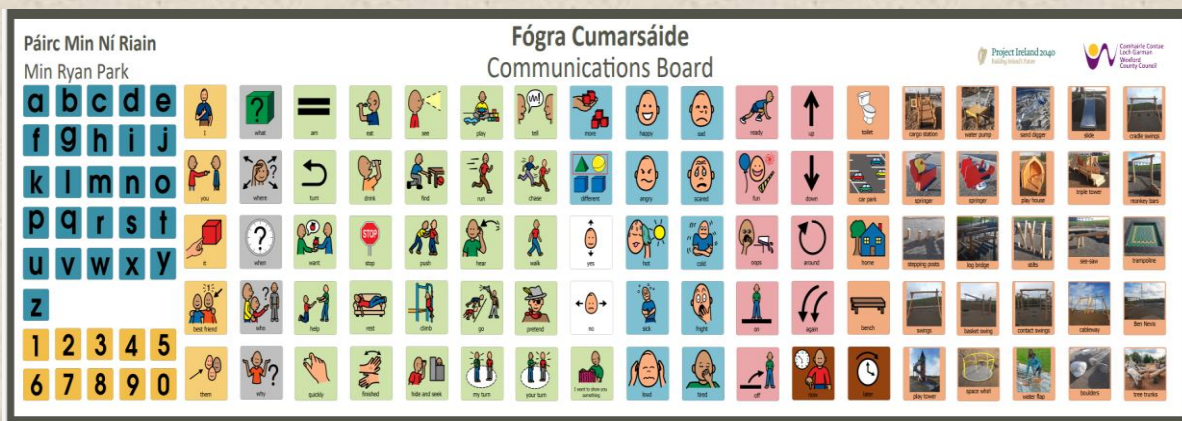
In 2023 athsheoladh an clár scéil inrochtana chun aird a tharraingt ar chonairí siúlóide inrochtana agus ar pháirceanna cinn scríbe timpeall Co. Loch Garman.

Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh eolas a thabhairt faoi roghanna éagsúla lasmuigh atá inrochtana i ngach ceann de na cúig Cheantar Bardasach i Loch Garman. Beidh tuairiscí agus pictiúir ar an gclár scéalta ar na haon rian déag atá roghnaithe, ag cabhrú le daoine tuiscint a fháil ar na háiseanna atá ar fáil roimh dóibh teacht isteach, le léarscáil a thaispeánfaidh láithreacha na leithreas inrochtana, spásanna páirceála inrochtana, áiseanna áiteanna athraithe agus áiteanna súgartha sa bhreis chuig na páirceanna agus na cosáin freisin.

Boird Chumarsáide

Tá áthas orm a chur in iúl go mbeidh tionscnamh píolótach de chuid Chomhairle Contae Loch Garman chun bord cumarsáide a dhearadh agus a shuiteáil i bPáirc Mhín Uí Riain, an chéad cheann dá leithéid ag údarás áitiúil, mar chuid de straitéis náisiúnta anois chun na boird chumarsáide seo a chur isteach in áiteanna súgartha agus páirceanna ar fud na Tíre.

Cuireann comhfhreagras ó GBRÁ le fios “Go bhfuil fonn ar an Roinn beart a chur chun cinn faoin straitéis a d’fhágfadh go ndéanfaí plan a fhorbairt chun cláir chumarsáide a shuiteáil i gclós súgartha poiblí chun spásanna súgartha cuimsitheacha a chinntiú do leanaí, lena n-áirítear leanaí Uathach a d’fhéadfadh a bheith neamhbhriathartha nó a bhfuil cumarsáid bhriathartha teoranta acu”. Tá an gníomh seo ríthábhachtach do gach páirtí leasmhar i bhforbairt spásanna súgartha, agus beidh an Rannóg Rochtana ar fáil chun tacú le plananna dá leithéid más gá.

A. CÚRSAÍ CÓSTA

Oibríochtaí

Tá rialtacht an chórais soilsithe poiblí ar an mBearú ar siúl go leanúnach, tá soilse nua feistithe ar bhóthar rochtana Insí an Mhéirse agus ar Laimní. Críochnaíodh tuilleadh uasghráduithe soilsithe ar an láithreán i mí Dheireadh Fómhair chun gníomhaíochtaí gnó nua a éascú.

Cuireadh tús le córas nua bainistíochta tráchta agus uasghrádú ar dhroichead meáchain I mí Dheireadh Fómhair agus táthar ag súil go mbeidh sé críochnaithe go luath in 2024. Tá tuilleadh glantacháin ar an suíomh críochnaithe.

Thionóil Eagraíocht Idirnáisiúnta KIMO d'údaráis áitiúla cois cósta san Atlantach Thuaidh a CGB i Falkenburg An tSualainn 4 – 6 Deireadh Fómhair, bhí ionadaíocht ag Comhairle Contae Loch Garman. Tá sé aontaithe ag an gComhairle an chéad chruinniú eile den bhord idirnáisiúnta a óstáil i mBealtaine 2024 i Loch Garman.

Tá Comhairle Contae Loch Garman freagrach as Cé na Cille Móire, Loch Garman, Cuan Dhún Canainn agus Bhaile na Cúirte, Calafort Ros Mhic Thriúin agus roinnt Céanna ar fud an Chontae. Faoi Bhonneagar Mara an Údaráis Áitiúil um Choigeartú an Bhreathimeacht (BALAMI) 2022 – 2023, cheadaigh an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara 25 tionscadal faoin scéim seo arbh fhiú €1.79m costas tógála iomlán. Tá roinnt tionscadal críochnaithe, tá cuid acu ar siúl agus tá cuid acu ar tí tosú. Ní mór do Chomhairle Contae Loch Garman gach costas neamhthógála a íoc lena n-áirítear dearadh, tuarascálacha comhshaoil srl.

Tránna

Dámhachtain an Bhrait Ghoirm agus an Chósta Ghlais: Ar an 19 Bealtaine 2023 d'fhógair An Taisce 8 mbrait ghoirm agus 10 ngradam ar an gcósta ghlas do Chontae Loch Garman.

Tránna Brait Ghoirm (6): Baile Muine, Caisleán Mhurchú, Baile na hEiscrí, Currach Cló, Trá Ros Láir agus Carnach.

Muiríní Brait Ghoirm (2): Cé na Cille Móire agus Muiríne Ros Mhic Thriúin, Ros Mhic Thriúin

Cósta Glas (10): Cathóir, An Seanbhán, Bearna Mhic Collatáin, Calafort Ros Láir, Cill Eilleáin, Baile Uí Éilí, Baile Chuilinn, An Ghráinseach, Ceann Dhún Dónaill, Bá na Buaile.

Rinne Comhairle Contae Loch Garman athbhreithniú ar a bhFodhlíthe Trá in 2022 a bhaineann le 35 Trá timpeall an Chontae. Fostaíonn an Chomhairle Maoir Thrá, Foireann Patróil Bruscair agus Gardaí Tarrthála Trá sealadacha do shéasúr an tsamhraidh gach bliain.

Cósta

Déanann an Roinn Comhshaoil monatóireacht rialta ar an gcósta, ag díriú ar limistéir ina bhfuil baol creimthe.

Scéim um Chreimeadh Cósta agus Faoisimh Tuilte Ros Láir: Tá Innealtóirí Comhairleacha Nicholas O'Dwyer Teo ceaptha chun an scéim a chur chun cinn. Tá príomhpharaiméadair dearaidh na scéime á dtabhairt chun críche.

Tá suíomh Gréasáin an tionscadail agus ríomhphost an tionscadail beo anois agus is féidir teacht orthu ag <https://www.floodinfo.ie/rosslarefrs/>

Tá soláthar ar an suíomh gréasáin chun ceisteanna sonracha a chur ar ríomhphost chuig foireann an tionscadail. Reáchtálfar lá comhairliúcháin phoiblí níos déanaí i R2 2024.

Radharc na Mara, An Chill Mhór: Tá Comhairle Contae Loch Garman ag lorg comhaontú ar cheisteanna a bhaineann le húinéireacht talún; leis sin, beifear in ann iarratas pleanála a chur isteach sna seachtainí amach romhainn.

Eisíodh tuilleadh comhfhreagrais chuig OOP chun maoiniú na scéime a chur chun cinn.

Struchtúr Bainistíochta Leibhéal Uisce Oileán Mhuire – Thug an Bord Pleanála cead pleanála don fhorbairt seo, dar dáta an 3 Meán Fómhair 2021. Tá iarratas ar cheadúnas imeall trá taiscthe agus tá sé á bhreithniú ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta (RTRÁO). Tá an t-iarratas á bhreithniú ag an RTRÁO.

Laghdaíodh leibhéal an locha i mí na Nollag 2023 trí chainéal chun farraige a ghearradh; laghdaigh sé seo an baol tuilte ar Oileán Mhuire.

Scéim Draenála Chill Mosheanóg – Is scéim mhíntírithe agus draenála talún í seo ó lár na 1800idí, ag draenáil timpeall 1,000 acra talún in aice le Stáisiún Cumhachta an Oileáin Mhóir. Suiteáladh oibreacha cothabhála go luath i mí Lúnasa 2023 lena n-áirítear comhlaí asraonta nua a shuiteáil ar an gcainéal draenála. Deimhníodh le hiniúchtaí suímh go bhfuil feabhas suntasach tagtha ar oibriú na scéime draenála ó suiteáladh na comhlaí. Déanfar monatóireacht ghéar air sin sna míonna amach romhainn. .

Tionscadal na gCalafort san am a chuaigh thart agus san am i láthair

Tá rannpháirtíocht leanúnach ar siúl le pobal Ros Láir, le healaíontóirí, agus lenár gcomhpháirtithe tionscadail i gColáiste na hOllscoile, Corcaigh agus le dhá ollscoil sa Bhreatain Bheag. Cuireadh tús leis an tionscadal 4 bliana seo in 2019 agus is é 31 Iúil 2023 dáta deiridh oifigiúil an tionscadail.

Bhí Féile Mhuirí bhliantúil Chuan Ros Láir ar siúl ar an 17 agus 18 Meitheamh 2023.

Tá nuashonruithe rialta agus tuilleadh eolais ar fáil ag <https://portspastpresent.eu/>

B. UISCE, AER & TORANN

1. An Chreat-Treoir Uisce

Faoin gCreat-Treoir Uisce ní mór measúnú a dhéanamh ar gach dobharcheantar sa chontae chun gníomhartha riachtanacha a aithint chun cáilíocht uisce a chothabháil agus a fheabhsú. Tá an obair seo atá á déanamh ag Co. Loch Garman i gcomhar le LAWPRO á maoirsiú ag Aonad Fo-Dobharcheantar an GCC.

2. Sampláil Uisce

Thóg foireann Chomhairle Contae Loch Garman 344 sampla cáilíochta uisce san iomlán ó 78 láithreán samplála sa chontae do 2023 agus rinne an GCC anailís orthu. Rinneadh sampláil ar 8 láithreán faireachais 8 n-uaire sa bhliain in 2023. In 2024 tógfaidh foireann Chomhairle Contae Loch Garman 340 sampla uisce abhann ó 76 láithreán samplála ar 36 abhainn. Déanfar sampláil ar 7 láithreán faireachais in 2024 agus déanfaidh saotharlann an GCC i gCill Chainnigh anailís ar na samplaí go léir.

3. Iniúchtaí Dabhach Séarachais

Rinneadh 123 iniúchadh faoin bPlean Cigireachta Náisiúnta in 2023. Bhí íosmhéid de 130 cigireacht le déanamh ag Loch Garman in 2023, rud a mbeidh easnamh 7 gcinn mar thoradh air. Tá an obair ar fad a dhéantar seachtrach agus níl aon riachtanas ann dul isteach in áit chónaithe. Tá conraitheoirí i mbun oibre ar roinnt láithreáin faoi láthair chun Fógraí Comhairleacha gan íoc a dhúnadh. As na 123 cigireacht a rinneadh i Loch Garman, ba phasanna iad 54 agus teip 69. Mar gheall ar shrianta ama, ní mór na 7 gcigireacht eile a dhéanamh go dtí 2024. Ní mór 130 cigireacht ar a laghad a dhéanamh in 2024 móide na 7 gcinn a tugadh ó 2023.

Tá dul chun cinn á dhéanamh maidir le comhaid oscailte atá ann cheana féin a dhúnadh. Tá gach comhad suas go dtí deireadh 2016 dúnta. Dúnadh 75 comhad le linn 2023. Ceadaíodh 39 síneadh ama in 2023.

Tá 55 comhad oscailte ann faoi láthair do na blianta 2017-2022 agus 44 oscailte do 2023, 99 cás oscailte san iomlán ag deireadh 2023.

Fuarthas trí iarratas is fiche ar chúnamh deontais le linn 2023 agus próiseáladh fiche ceann díobh/cuireadh le haghaidh íocaíochta.

Bliain	Líon na gcigireachtaí	Pas	Teip	Gan íoc	Dúnta in 2023
2019	156	48	108	10	4
2020	111	38	73	6	4
2021	91	24	67	17	9
2022	139	50	89	13	28
2023	123	54	69	44	25

Tá 17 gcás sa chóras Cúirte faoi láthair mar gheall ar mhainneachtain Fógraí Comhairleacha a chomhlíonadh. Tá 3 cinn díobh seo le héisteacht agus tá 14 cinn le lua faoi láthair.

Rinneadh 25 iniúchadh fíoraithe i mí Aibreáin 2023 ar láithreáin a bhfuil Fógraí Comhairleacha ar oscailt acu thar 2 bhliain. Rinneadh 72 iniúchadh fíoraithe san iomlán in 2023.

Tá gach comhad NIP suas go dtí deireadh 2016 dúnta anois. Tá 5 chomhad oscailte in 2017 agus 1 ar feitheamh mar gheall ar roghnú bealaigh nua an N11, 4 cinn mar gheall ar mheasúnú séarachais phoiblí do an Ghráinseach. Tá 4 chomhad oscailte in 2018 le dul chun cinn maith ar 2 cheann díobh sin, tá 2 cinn acu sa chúirt. Tá séarach poiblí ceadaithe do Ghráinseach a bhfuil baint aige le Dún Canainn. Tá figiúirí 2019-2022 le feiceáil sa Tábla thuas.

D'fhógair an tAire na hathruithe seo a leanas ar scéim deontais an Chórais Cóireála Fuíolluisce Tí ar an 11 Samhain 2023, tar éis athbhreithniú a tugadh chun críche le déanaí ar na deontais:

- méadú ar an uasdeontas atá ar fáil go €12,000, suas ó €5,000; (Suas le 85% de chostas na hoibre suas go dtí uasmhéid de €12,000) agus
- deireadh a chur leis an gceanglas an córas a chlárú roimh an dáta forordaithe, ar an 1 Feabhra 2013 chun a bheith incháilithe do dheontas. Ní mór don iarratasóir clárú roimh iarratas a dhéanamh ar an deontas.

Bainfidh na hathruithe sin leis na 3 dheontas DWWTS seo a leanas:

- Tithíocht (Cúnamh Airgeadais do Chórais Cóireála Fuíolluisce Tí) (faoin bPlean Cigireachta Náisiúnta)
- Tithíocht (Cúnamh Airgeadais Córais Cóireála Fuíolluisce Tí do Réimsí Tosaíochta le haghaidh Gníomhaíochta)
- Tithíocht (Cúnamh Airgeadais Córais Chóireála Fuíolluisce Tí i Limistéir Dobharcheantair Cuspóir Ardstádais)

Tá an Roinn i mbun na rialacháin nua a thabhairt chun críche, a fhoilseofar sna seachtainí amach romhainn. Tá ciorclán agus téarmaí agus coinníollacha á dtabhairt chun críche freisin d'údaráis áitiúla.

Beidh na rialacháin agus an deontas nua i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2024. Sa chás go bhfuil tús curtha le próiseas deontais faoin scéim roimhe sin, ach nach bhfuil sé tugtha chun críche, níl aon agóid ag an Roinn i gcoinne é a thabhairt i gcrích faoin scéim nua, ar choinníoll go gcomhlíontar na critéir incháilitheachta go léir.

4. Ceadúnais Urscaoilte

Tá 92 Ceadúnas Urscaoilte gníomhach ag an gComhairle faoi láthair. Fuarthas sé iarratas in 2023 tá cúig cinn á n-athbhreithniú go dtí seo, tá ceann amháin curtha leis an gclár beo i mí Eanáir 2024. Cúlghaireadh seacht gceadúnas urscaoilte le linn 2023 agus tá roinnt eile á n-athbhreithniú faoi láthair.

5. Talmhaíocht

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ar aghaidh ag tabhairt faoi líon suntasach iniúchtaí feirme de réir an CTU. Rinneadh 65 iniúchadh feirme san iomlán mar gheall ar theagmhais truailithe nó gearáin, fuarthas amach go raibh 30 de na feirmeacha seo neamhchomhlíonta. Téann Comhairle Contae Loch Garman i dteagmháil le húinéirí talún chun na hoibreacha ceartúcháin riachtanacha a dhéanamh trí fheabhsú an bhonneagair feirmeoireachta agus cleachtais feirmeoireachta a spreagadh.

Seirbheáladh fógraí Alt 12 & 23 faoin Acht Rialtais Áitiúil um Thruailliú Uisce 1977-1990 ar 4 duine nuair a chros-thuairiscíodh dhá cheann de na feirmeacha seo don RTBM. Rinneadh measúnú ar 95 iarratas ar Chead Pleanála a bhain le Talmhaíocht.

Leanann Comhairle Contae Loch Garman ar aghaidh ag déanamh measúnuithe monatóireachta ar bholadh ar dhá shuíomh ar leith do 2022 de bhun na gcéadta gearán ón bpobal. Áiríodh ar na suíomhanna sin feirm mhúice agus saoráid múirínithe ina dtáirgtear múirín trí thuí agus dramhaíl ainmhithe a phróiseáil. Seirbheáladh fógraí Alt 24 & Alt 26 faoin Acht um Thruailliú Aeir 1987 ar na gnóthaí sin.

Cigireachtaí CTU	Cigireachtaí feirme	Neamhchomhlíonadh na Treorach um Fheirmeacha le Níotráití	Fógraí faoi alt 12 & 23 a seirbheáladh	Roinn 3 Fógraí a seirbheáladh
2019	60	19	5	0
2020	102	50	5	2
2021	78	45	9	0
2022	13	4	0	0
2023	46	19	2	0

6. Cáilíocht Aeir

Cuireann Comhairle Contae Loch Garman ceanglais cháilíochta aeir i bhfeidhm le haghaidh 3 chineál saoráide ar leith, nach mór a bheith cláraithe le Comhairle Contae Loch Garman. Ní mór na Deimhnithe seo a athnuachan gach 3 bliana. Déantar gníomh forfheidhmithe leanúnach chun a chinntiú go bhfanann láithreáin deimhnithe. Tá taifead comhlíonta 100% ag Loch Garman maidir leis sin do gach ceann de na 3 chatagóir thíos in 2022.

Athchríochnaitheoirí Feithicle: Ag deireadh 2022, cláraíodh 59 saoráid le Comhairle Contae Loch Garman faoi na Rialacháin “Deco Paints”, atá ar an líon is mó sa tír anois. Eisíonn Comhairle Contae Loch Garman Deimhnithe Comhlíonta chuig na háiseanna seo agus eisíonn sé “Fíneálacha ar an Láthair” de €500 nuair a shainaitnítear oibreoirí mídhleathacha de bhun imscrúduithe forfheidhmithe – féach Tábla thíos. Sainaitníodh na háiseanna breise de bhun beart forfheidhmithe spriocdhírthe in 2022.

Tirimghlantóirí: Ag deireadh 2022, bhí 8 dtirimghlantóirí agus Cuideachta Feistí Leighis amháin cláraithe le Comhairle Contae Loch Garman faoi na Rialacháin “Tuaslagóirí”. Eisíonn Comhairle Contae Loch Garman Deimhnithe Comhlíonta do na háiseanna sin – féach an Tábla thíos. Mar gheall ar ghníomhaíocht forfheidhmithe spriocdhírthe i R3/R4 de 2022, tá catagóir nua saoráide le cur leis an gclár seo i R2 de 2023.

Stáisiúin Peitрил: Ag deireadh 2022, cláraíodh 80 láithreán le Comhairle Contae Loch Garman faoi na Rialacháin PVE, arb é an líon is mó sa tír. Eisíonn Comhairle Contae Loch Garman Deimhnithe Tástála do na háiseanna sin faoi na Rialacháin sin – féach an Tábla thíos.

Líon na nDeimhnithe Comhlíonta a Eisíodh:

Catagóir na Saoráide	Líon a Eisíodh in 2021	Líon a Eisíodh in 2022	Líon a Eisíodh in 2023 (go deireadh Lúnasa)	Líon na bhFíneálacha ar an Láthair a Eisíodh (go dtí deireadh mhí na Bealtaine)
Athchríochnaitheoirí Feithicle	19	24	16	0
Astaíochtaí Gaile Peitрил	22	22	11	N/B
Tuaslagóirí	3	5	0	N/B

Bunaíodh grúpa oibre náisiúnta i mí Eanáir 2021, chun Doiciméid Treorach a fhorbairt d'Údaráis Áitiúla chun cabhrú le cur i bhfeidhm deimhnithe nua do Stáisiúin Peitрил faoi Chéim 2 de na Rialacháin um Astaíochtaí Gaile Peitрил 2011.

Tá Comhairle Contae Loch Garman ina comhchathaoirleach ar an ngrúpa seo in éineacht le Comhairle Contae Phort Láirge. Tháinig an WG dhá Dhoiciméad Treorach ar leith d'Údaráis Áitiúla, lena n-áirítear treoir shonrach maidir le deimhnithe próiseála do Stáisiúin Peitрил faoi Chéim 1b Rialacháin Astaíochtaí Gaile Peitрил 1997 agus Céim 2 Rialacháin Astaíochtaí Gaile Peitрил 2011. Ní mór deimhniú Céim 2 do shuímh ábhartha a chur i bhfeidhm, mar aon le hathruithe suntasacha ar dheimhnithe Chéim 1b do gach láithreán.

Limistéir Breosla Íseal Deatach

Shínigh an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, an tUasal Eamon Ryan, Rialacháin an Achta um Thruailliú Aeir 1987 (BREOSLAÍ SOLADACH), 2022 agus tháinig sé i bhfeidhm ar an 31 Deireadh Fómhair 2022. Rinneadh cigireachtaí ar an láthair chun comhlíonadh Rialacháin 2022 a chinntiú.

7. Pleanáil

Déanann an Rannóg Chomhshaoil measúnú agus moltaí maidir le hiarratais phleanála a bhaineann le gnéithe comhshaoil an iarratais.

Is iad seo a leanas na príomhcheisteanna maidir le tionchar na pleanála ar an gcomhshaoil atá tagtha chun cinn le blianta beaga anuas:

- 1) Dlús tithíochta.
- 2) Iarratais ar shíneadh agus uasghrádú tithe atá ann cheana féin ar láithreáin nach bhfuil an ithir oiriúnach chun fuíolluisce a scaoileadh trí chóras cóireála fuíolluisce tí.
- 3) Iarratais ar árasáin muintire scoite agus cóiríocht choimhdeach scoite eile.

Amhail an 31 Nollaig 2023, cuireadh 1146 comhad faoi bhráid an Chomhshaoil ón Roinn Pleanála.

R1. Miondealú ar iarratais phleanála a cuireadh ar aghaidh ón Rannóg Phleanála chuig an gComhshaol

	Aitribh aonair	Tráchtála	Sceitheadh/ glampála	Tithíocht eastáit	Scoileanna	Gréine Feirmeacha	Spóirt	Talmhaíochta	Comhlíonadh measúnuithe
R1	145	21	2	9	9	3	3	17	39
R2	206	29	1	14	6	0	1	33	36
R3	116	24	0	7	2	0	3	27	15
R4	163	20	1	12	0	3	9	27	31

8. Torann agus PGT 2019-2023

Déileáiltear le gearáin torainn ar bhonn leanúnach. Tá dhá ghearán faoi thruailliú leanúnach torainn á bhfiosrú faoi láthair.

Baineann an Plean Gníomhaíochta Torainn (PGT) 2019-2023 le núis ghinearálta torainn ó bhonneagar mór nó ó mhótarbhealaí. Ó cuireadh an chéad phlean ar fáil, tá feabhas seasta tagtha ar acmhainní Chomhairle Contae Loch Garman maidir le bainistiú torainn.

Chuir Comhairle Contae Loch Garman an Tuarascáil Bhliantúil um Ghníomhaíochta Torainn faoi bhráid an GCC i mí Eanáir 2022 ag cur síos ar na gníomhartha go léir a rinneadh laistigh den bhliain féilire roimhe sin.

Gníomh ó Chomhairle Contae Loch Garman in 2020.

Tá trí stáisiún gníomhach i nGuaire, Inis Córthaidh & Loch Garman.

Sainathnódh Limistéir Chiúin Fhéideartha mar atá thíos:

Limistéir Chiúin i Lonnaíochtaí	Limistéir Chiúin sa Tír Oscailte
Páirc Redmond, Baile Loch Garman	Mount Leinster/An Charraig Dhubh, An Charraig Dhubh Thuaidh
Páirc na Síochána & Cnoc Fhiodh na gCaor, Inis Córthaidh	Coimín na Staighrí Dubha, An Charraig Dhubh Thuaidh
Páirc an Bhaile Ros Mhic Thriúin, Ros Mhic Thriúin	Coimín Bheantraí, An Charraig Dhubh Thuaidh
Páirc Bhaile & Dúiche Ghuaire, Guaire	Loch Sáile, Baile Uí Éilí
Cnoc Fhiodh na gCaor, Baile Inis Córthaidh	An Slaba Thuaidh (Inbhear Abhainn na Sláine)
Páirc Bhaile agus Dúiche Ghuaire	Ionghabháil Dhraighní, Siar ó Ros Láir
Mount Carmel/Ionad Óige Ros Mhic Thriúin, Baile Ros Mhic Thriúin	Coill Chill Bhríde, Cill Bhríde
	Cúirt Chúil an Triondaill/An Ruán Mór
	Cnoc na hEanaí, An Eanach
	Cruachán

Cuireadh na réimsí seo san áireamh i nDréachtphlean Forbartha Loch Garman 2021 -2027.

c. **BAINISTÍOCHT DRAMHAÍOLA**

1. **Athchúrsáil Nua**

Scéim Tabhair ar Ais. Scéim nua na hÉireann um éarlais agus tabhair ar ais. I mí Feabhra 2024, beidh scéim nua um éarlais agus tabhair ar ais ag feidhmiú ar fud na hÉireann. Nuair a cheannaíonn tú deoch i mbuidéal plaisteach, is féidir le alúmanam nó cruach a bhfuil an lógó Tabhair ar Ais air, íocann tú éarlais bheag chomh maith le praghas an dí. Nuair a fhilleann tú do choimeádán folamh gan damáiste chuig aon asraon miondíola, gheobhaidh tú d'éarlais ar ais ina iomláine. De ghnáth beidh an éarlais idir 15c agus 25c.

2. **Dramhaíl Bia**

Ón 1 Eanáir 2024, beidh gach teaghlach in Éirinn, beag beann ar an suíomh, i dteideal seirbhís bailithe boscaí bruscair donna. Is cuma cé chomh iargúlta is atá do theach, is féidir leat do sheirbhís bailithe boscaí bruscair donn a eagrú trí do bhailitheoir dramhaíola reatha. Tabhair cuairt ar mywaste.ie chun eolais a fháil.

Tá cigireachtaí dramhaíola bia gan fógra á ndéanamh faoi láthair le sealbhóirí tí agus le gnólachtaí tráchtála.

Seirbhísí Athchúrsála

Líonra Fág Anseo

CATAGÓIR DRAMHAÍOLA	Líon na Láithreán Nollaig 2023	Ag athchúrsáil amach (Deireadh na Nollag) 2022 (t)	Ag athchúrsáil amach (Deireadh na Nollag) 2023 (t)
Buidéil gloine		3772	3572
Cannaí Alúmanam		95	91
Iomlán	108	3867	3667

Ionaid Athchúrsála Teaghlaigh

Achoimre ar Ghníomhaíochtaí								
DRAMHAÍOLA CATAGÓIR	Inis Córthaidh		Ros Mhic Thriúin		Baile Hóm		Guaire	
	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2022 (t)	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2023 (t)	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2022 (t)	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2023(t)	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2022	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2023	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2022	Ag athchúrsáil amach Eanáir-Nollaig 2023
Iomlán Athchúrsála amach	588	609	650	657	860	793	506	496
Dramhaíl Tí Iomlán isteach	N/B	N/B	N/B	N/B	22513	3235	N/B	N/B
Meánchustaiméirí Laethúla Eanáir-Nollaig	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	71	81	112	117	99	124	80	82

3. Foireann Mearfhreagartha

Feidhmíonn ár gCrió Mearfhreagartha amach as Baile Hóm Beag, le criú dhá-fhear amháin ag freastal ar Cheantar Bardasach Inis Córthaidh agus Ghuaire agus an dara ceann ag freastal ar Cheantar Bardasach Loch Garman, Ros Láir agus Ros Mhic Thriúin. Tá achoimre thíos ar a bpríomhghníomhaíochtaí don bhliain go dtí seo:

Gníomhaíocht	Go deireadh Nollaig 2022	Nollaig 2023	Go deireadh Nollaig 2023	% +/-
Dumpáil/ Glanadh Neamhdhleathach Iomlán	2,270	179	2,359	+3.9%
<i>Guaire *</i>		35		
<i>Inis Córthaidh *</i>		66		
<i>Loch Garman *</i>		38		
<i>Ros Mhic Thriúin*</i>		29		
<i>Ros Láir</i>		11		
Iomlán na gCigireachtaí Láithreáin Fág Anseo	9,077	719	9,851	+8.5%
<i>Guaire</i>		150		
<i>Inis Córthaidh</i>		177		
<i>Loch Garman</i>		215		
<i>Ros Mhic Thriúin</i>		110		
<i>Ros Láir</i>		67		
Iomlán Cigireachtaí an Fháinne Bhaoi	18,158	1,584	18,105	-0.2%
<i>Guaire</i>	<i>Thuaidh</i>	598		
<i>Inis Córthaidh *</i>				
<i>Loch Garman*</i>	<i>Theas</i>	1,086		
<i>Ros Mhic Thriúin*</i>				
Oibreacha Eile	5,494	758	8,418	+53%
<i>Guaire</i>		96		
<i>Inis Córthaidh</i>		260		
<i>Loch Garman</i>		207		
<i>Ros Mhic Thriúin</i>		153		
<i>Ros Láir</i>		42		

Seo a leanas Oibreacha Eile.

- 1- Obair garda trá agus tarrthála
- 2- Seiceálacha ar bhall dubh
- 3- Iniúchtaí baile gach maidin
- 4- Cothabháil cosán
- 5- Cothabháil agus cúram Pháirc Mhín Uí Riain

4. **Ceadaíona Saoráide Dramhaíola**

Tá go leor áiseanna ceadaithe ag an gComhairle ar fud an chontae faoi láthair, mar shampla Ithir Ghlan agus Cloch, láithreáin tógála agus scartála, Feithiclí ATF / Deireadh Saoil agus Aonad Dlúthóir um Dhramhaíl Íoc le hÚsáid. Is féidir liosta iomlán na gCeadaíona Saoráide Dramhaíola agus na dTeastas Clárúcháin a fheiceáil ar shuíomh gréasáin na Comhairle.

San iomlán tá 68 Cead Saoráide Dramhaíola oibríochtúla cláraithe (43) agus Teastas Clárúcháin (25) le haghaidh áitreabh a bhfuil baint acu le gníomhaíochtaí bainistíochta dramhaíola sa Chontae.

5. **Forfheidhmiú**

Déanann an Fhoireann Forfheidhmithe Dramhaíola gnáthchigireachtaí (pleanáilte) agus neamhghnáthaimh ar shaoráidí dramhaíola agus ar shuíomhanna fadhbacha nó ar shuíomh ina bhfuil gearáin faighte againn. Déantar an obair sin de réir na gCritéar Íosta Molta le haghaidh Cigireachtaí Comhshaoil (RMCEI) mar a cuireadh faoi bhráid an GCC é ar an 28 Feabhra 2023. Leithdháileann Plean RMCEI 2023 6,597 gnáthchigireacht ag 22 ball foirne Coibhéiseacha Lánaimseartha. Clúdaíonn na cineálacha cigireachta na Rialacháin WEEE (Dramhthrealamh Leictreach agus Leictreonach); Rialacháin ELV (Feithiclí Ré Caite); Na Rialacháin um Bainistiú Dramhaíola (Pacáistiú); Rialacháin Dramhaíola Bia Teaghlaigh agus Tráchtála; Cadhnaí, Boinn, Mearcairí srl.

Tá tosaíochtaí náisiúnta dramhaíola leagtha síos ag an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide do 2022 go 2024, sprioc trí bliana agus tá siad mar seo a leanas.

- Dul i ngleic le gníomhaíocht shuntasach dramhaíola mídhleathach,
- Gníomhaíocht Tógála agus Scartála,
- Feithiclí a bhfuil a Ré Caite (ELV) & an Earnáil Dramh-Mhiotail,
- Bailiú Dramhaíola – Teaghlaigh & Tráchtála.
- Tionscnaimh Freagrachta Táirgeora agus breise

D. BAINISTÍOCHT BRUSCAIR/DRAMHAÍOLA

Iomlán na bhfógraí pionóis sheasta a eisíodh	IOMLÁN DO 2022	IOMLÁN DO EANÁIR-NOLLAIG 2023
Fíneálacha a Eisíodh (Gach Fógra Pionóis Seasta a Eisíodh)	229	212
Fíneálacha a Íocadh go hIomlán●	111	55
Fíneálacha a Cealaíodh/Imeachtaí ar Scor/Bainte Amach*	83	56
Ionchúisimh ar éirigh leo** (Fíneálacha bruscair & fíneálacha WPBL)	43	28
Imeachtaí Díl atá ar Siúl (Fíneálacha bruscair & fíneálacha WPBL)	49	41
Méid a Bailíodh i bhFíneálacha - Iomlán	€18,530.57	€ 9,648.00 bruscar / € 3,375.00 Dramhaíl – iomlán € 13,023
An méid a dámhadh tríd an gcóras Cúirte (fíneálacha a dámhadh) - foriomlán	€5230	€6,210.00

* Féadfar fíneálacha eile a íoc roimh an éisteacht nó a tharraingt siar ar chúiseanna fianaise nó dlíthiúla.

- Lena n-áirítear ioncam ó gach Fógra Pionóis Seasta
- Ní áirítear le fíneálacha a íoctar i sonraí iomlána fíneálacha a íoctar go páirteach.
- An méid a bhailítear i bhfíneálacha - folaíonn sé páirtíocaíochtaí.

Comhairle Co Loch Garman – Suirbhéanna Náisiúnta Monatóireachta ar Thruailliú ó Bhruscar 2004-2020 Céatadán na mBruscar Contae (Suirbhéanna ar Thruailliú ó Bhruscar)

Bliain Saor ó Bhruscar Beagán bruscair Líon measartha bruscair Bruscair thromchúiseach Cuid mhór bruscar.

2022	24.2%	63.4%	11.3%	1.1%	0%
2021	6.9%	74.1%	15.5%	3.4%	0%
2020	9.4%	68.8%	18.8%	3.4%	0%
2019	9.8%	67.9%	18.8%	1.5%	0%
2018	10%	70.5%	17.7%	17.7%	0%
2017	18.3%	67%	14.7%	0%	0%
2016	12.10%	65.9%	21.9%	0.4%	0%
2015	10.60%	65.90%	18.43%	5.07%	0%
2014	37.40%	50.41%	12.30%	0%	0%
2013	51.92%	39.43%	7.69%	0.96%	0%
2012	26.79%	60.71%	12.50%	0%	0%
2011	7.5%	82.5%	10%	0%	0%
2010	13.2%	53.9%	28.9%	3.9%	0%
2009	0%	75.3%	21.0%	3.7%	0%
2008	9.4%	55.2%	26%	9.4%	0%
2007	5.4%	60.9%	17.4%	16%	0%
2006	0%	53%	23%	20%	3%
2004	0%	23%	56%	21%	0%

Bliain	Teagmhais Dhumpála a Tuairiscíodh	Méadú/Laghdú Céatadán	Glantacháin Phobail	Méadú/Laghdú Céatadán
2019	2,925		741	
2020	3,187	Suas 9%	628	Síos 15%
2021	2,721	Síos 15%	1,331	Suas 112%
2022	2,188	Síos 20%	1,023	Síos 23%
2023	2,284	Suas 4%	1,144	Suas 12%

Léirítear an laghdú ar theagmhais dumpála tuairiscithe freisin sa laghdú céanna ar an líon daoine a d'fhreastail ar Chriú Glantacháin an Chomhshaoil ar theagmhais.

Gníomhaíocht Forfheidhmithe Bruscair/Dramhaíola 2009-2023 (Nollaig)

	Fíneálacha a Eisíodh	Cúirt	Tuarascálacha
2023	212	28	2284 (suas 4%)
2022	229	43	2188 (síos 20%)
2021	100	19	2721 (síos 15%)
2020	213	20	3187 (suas 15%)
2019	341	13	2758 (síos 9%)
2018	324	22	3050 (suas 15%)
2017	218	27	2651 (Suas 12%)
2016	274	17	2,354 (suas 22%)
2015	242	17	1,927 (suas 11%)
2014	154	17	1,732 (suas 10%)
2013	140	15	1,571 (suas 21%)
2012	182	16	1,292 (síos 3%)
2011	209	17	1,329
2010	370	27	1,338

E. GNÍOMHAÍOCHT AERÁIDE

Ceanglaítear ar gach údarás áitiúil plean a ullmhú faoin “Acht um Ghníomhú ar son na hAeráide agus um Fhorbairt Ísealcharbóin (Leasú) 2021.” Leanadh den obair ullmhúcháin ar an bhforbairt ar phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide na nÚdarás Áitiúil. Cuimsíonn an plean bearta maolaithe agus oiriúnaithe araon agus áirítear leis Crios Dícharbónaithe (CD) a fhorbairt. Is é Inis Córthaidh an Crios Dícharbónaithe do Chontae Loch Garman. Beidh an CD mar fhócas do raon beart maolaithe aeráide, oiriúnaithe agus bithéagsúlachta. D’iarr an tAire Eamon Ryan ar Chomhairle Contae Loch Garman tús a chur lena plean um Ghníomhú ar son na hAeráide ar an 24 Feabhra 2023 le 12 mhí chun an plean a ullmhú, a chríochnú agus a ghlacadh go hiomlán.

Leagfar síos sa Phlean sprioc uailmhianach maidir le laghdú iomlán 51% ar astaíochtaí gás ceaptha teasa agus 50% ar éifeachtúlacht fuinnimh faoi 2030. Beidh Comhairle Chontae Loch Garman freagrach as astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú óna sócmhainní agus bonneagar féin, agus ról níos leithne á ghlacadh ag an am céanna maidir le tionchar a imirt ar dhaoine eile, iad a éascú agus tacú leo a gcuid spriocanna féin a bhaint amach.

Tá an plean á chur faoi bhráid na Comhairle lena ghlacadh i mí Feabhra 2024.

Reáchtáil an fhoireann um Ghníomhú ar son na hAeráide seisiúin Faisnéise um Bhuail Isteach isteach ar an Dréachtphlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide ar fud na 5 cheantar bardasach idir an 23 agus an 25 Deireadh Fómhair 2023. Reáchtáladh iad seo sna leabharlanna i Loch Garman, Inis Córthaidh, Guaire agus Ros Mhic Thriúin agus in ionad Stella Maris sa Chill Mhór.

Clár Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide

Tá scéim mhaoinithe an Chláir Pobail um Ghníomhú ar son na hAeráide **oscailte anois** chun tacú le pobail ísealcharbóin agus iad a thógáil ar fud Chontae Loch Garman. Tá an ciste oscailte do ghrúpaí pobail agus do chlubanna neamhbhrabúis. Is é an 6 Márta 2024 an spriocdháta.

Tá maoiniú do 100% de chostas tionscadail um ghníomhú ar son na haeráide ar fáil tríd an scéim sin, suas le huasmhéid de €100,000. I measc na samplaí tionscadail d'fhéadfadh insliú foirgneamh pobail, painéil ghréine, páirceáil rothair, bailiú uisce báistí, gairdíní / cuibhrinn pobail, srl.

Tá cruinnithe suímh le grúpaí leasmhara ar siúl go leanúnach, agus tugadh cuairt ar 42 grúpa go dtí seo.

F. GINEARÁLTA

Déanann an tAonad Seirbhíse do Chustaiméirí gach gearán comhshaoil a logáil ar chóras DASH CRM.

Is iad seo a leanas na figiúirí iomlána do ghearáin a fuarthas:

	Eanáir go Nollaig 2019	Eanáir go Nollaig 2020	Eanáir go Nollaig 2021	Eanáir go Nollaig 2022	Eanáir – Nollaig 2023
Teagmhais	4749	4999	5136	3896	4235
Dúnta	4709	4865	5024	3467	3456
Ráta Dúnta	99%	97%	98%	89%	82%

Rialú Madraí & Capall:

Fostaíonn an Chomhairle Maor Madraí lánaimseartha amháin agus Maor Madraí páirtaimseartha amháin. Is é Pets First Kennels, Baile Uí Chearnaigh, Co Loch Garman an príomhphóna.

Rialú madraí	2020	2021 (go dtí 31-12-21)	2022	2023 (Feabhra) – Nollaig
Madraí a bailíodh	532	429	546	575
Madraí a fuarthas ar ais	127	133	117	128
Madraí a bhfuarthas baile nua dóibh/a aistríodh	373	267	370	404
Madraí a cuireadh síos	32	29	51	38
Fíneálacha Madraí	5	18	21	14

Tá 25 Foras Pórúcháin Madraí cláraithe anois agus tá roinnt iarratas idir lámha ag fanacht lena n-iniúchadh.

In 2023 tugadh baile nua do chúig chapall agus fuarthas ceann amháin ar ais.

Oideachas agus Feasacht maidir leis an gComhshaol

Is í an phríomhaidhm feasacht agus rannpháirtíocht ghníomhach i raon tionscnamh comhshaoil a chur chun cinn.

Tionscnaimh Scoile

Scoileanna Glasa

Bronnadh a gcéad bhratacha glasa ar an téama bruscair agus dramhaíola ar Choláiste Bríde, Inis Córthaidh, Scoil Náisiúnta Naomh Edan, Farna agus Scoil Náisiúnta Oideachas le Chéile Ros Mhic Thriúin. Rinne 29 scoil eile a mbratach ghlas a athnuachan i rith na bliana, rud a fhágann gur 112 an líon iomlán scoileanna ar bronnadh an bhratach ghlas orthu.

Ceardlanna Scoile

Reáchtáladh an chéad "Féile Scannán Bruscair" riamh i Loch Garman do Mhic Léinn Idirbhliana i Meánscoileanna ar bhonn píolótach i mbliana le hiontrálacha ó 5 scoil rannpháirteacha ar fud an Chontae, agus d'éirigh thar barr leis. Thug an fhéile dúshlán do mhic léinn gearrscannán aon nóiméid a chruthú ar théama timpeallachta mar ghníomhaíocht ar son na haeráide, laghdú dramhaíola agus inbhuanaitheacht, a d'éascaigh Createschool le tacaíocht ó Rannóg Comhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman.

Chuaigh an Scannán is Fearr agus an Póstaer is Fearr ar aghaidh chun ionadaíocht a dhéanamh ar Loch Garman ag na Gradaim Náisiúnta i gCo. Na Mí ar an 3 Bealtaine. Bhí dhá scoil is caoga agus os cionn seachtó iontráil ó shé chontae san iomaíocht do na Gradaim Náisiúnta. D'éirigh chomh maith sin leis an bhféile go bhfuil pleananna ar bun cheana féin chun í a leathnú an bhliain seo chugainn chun níos mó scoileanna i Loch Garman a chuimsiú. Beidh an 'Féile Scannán Bruscair' ina hócáid bhliantúil a chabhróidh le feasacht a ardú i measc daoine óga ar shaincheisteanna comhshaoil agus iad a spreagadh chun beart a dhéanamh chun an pláinéad a chosaint.

Maoiníodh 8 meánscoil chun páirt a ghlacadh i gCúrsa Litearthachta Aeráide, thar 10 seachtaine lena n-áirítear oiliúint múinteoirí ionscoile, acmhainní, pleananna ceachta agus leabhar oibre idirghníomhach do mhic léinn.

Chlúdaigh ceardlanna do bhunscoileanna agus do mheánscoileanna topaicí ar ghníomhaíocht ar son na haeráide, mearfhaisean, bithéagsúlacht agus bainistíocht dramhaíola.

Ceardlann Línte Na Farraige

Reáchtáladh ceardlann Línte na Farraige (Tionscadal Línte na Farraige) le mic léinn ó Mheánscoil na Toirbhirte. D'éascaigh ORGA (Oifig Réigiúnach um Ghníomhú ar son na hAeráide) agus taighdeoirí Choláiste na Tríonóide an cheardlann agus tá sé bunaithe ar idapt cluiche.

Clár Picker Pal

Maoiníodh 10 mbunscoil chun páirt a ghlacadh sa chlár picker pal. Seoltar Pacáistí Picker chuig na scoileanna rannphárteacha ina bhfuil soláthairtí, cárta sábháilteachta, an léitheoir Picker Pals Picker Power agus Leabhar Spraoi Picker Pals do gach leanbh.

Fuair scoileanna ábhair acmhainní múinteoirí, tacaíocht leanúnach do mhúinteoirí, rochtain ar acmhainní idirghníomhacha ar líne, 6 nasc eipeasóidí teilifíse Picker Pals a seoladh go díreach chuig na seomraí ranga go léir agus rochtain ar gach comórtas agus tionscadal Picker Pals freisin a reáchtáladh i rith na bliana acadúla 2023/24.

Clár Múirínithe i Scoileanna

Ghlac 9 meánscoil páirt sa Chlár Múirínithe do Scoileanna. Tá sé mar aidhm ag an gclár deis a thabhairt do scoileanna bainistíocht dramhaíola a iniúchadh agus a fheabhsú trí dhramhaíl a chosc, a laghdú, a athúsáid agus a athchúrsáil.

Ba é Gairmscoil Bhun Clóidí an scoil a ghlac páirt: Meánscoil SBC Ros Mhic Thriúin: Coláiste Bríde, Inis Córthaidh: Coláiste Éamann Rís (SBC Loch Garman): Pobalscoil

Ghuair: Meánscoil Gharman, Inis Córthaidh: Pobalscoil na Gráinsí: Meánscoil Naomh Muire, Ros Mhic Thriúin: Coláiste Sheilscire, Loch Garman.

Mar chuid den chlár ghlac múinteoirí ó gach scoil páirt in oiliúint Zoom ar líne 1 uair sa tseachtain thar 5 seachtaine. Fuair scoileanna 2 chuairt láithreáin a rinne athbhreithniú ar chleachtais bhainistíochta dramhaíola sa scoil, a phléigh roghanna a bhaineann le dramhaíl a chosc, athúsáid, athchúrsáil, múiríniú ar an láthair agus bailiú bruscair donn de bhithdhramhaíl. Chruthaigh gach scoil rannpháirteach plean gníomhaíochta.

Tugtar rochtain do gach múinteoir ar BaseCamp chun leas a bhaint as na hacmhainní a forbraíodh don chlár lena n-áirítear leabhráin, treoracha, bileoga eolais teagaisc, físeáin chomh maith le hacmhainní foghlama. Ina theannta sin, fuair scoileanna dearbhán €300 le haghaidh boscaí bruscair, uirlisí agus soláthairtí chun cabhrú lena bpleananna gníomhaíochta a chur i gcrích.

Comórtais Scoile

Comórtas Ealaíne Bliantúil

Bhí an comórtas bliantúil saothar ealaíne oscailte do gach bunscoil agus meánscoil. Is tionscnamh é an comórtas atá á reáchtáil ag Rannóg Comhshaoil Chomhairle Contae Loch Garman i gcomhar le Club Allamuigh Nádúraithe Loch Garman. Ba é téama chomórtas na bliana seo ná 'Bláthanna fiáine' Bhronn an Comhairleoir George Lawlor, Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, duaiseanna ar 40 páiste scoile a dhéanann ionadaíocht ar bhunscoileanna agus ar mheánscoileanna araon.

Buaiteoir Foriomlán na Meánscoile
Mikolaj Perek,
Colaiste an Átha, Scoil Náisiúnta

Buaiteoir Foriomlán na Bunscoile
Conan Kelly
Oideachas le Chéile Chill
Mhucraise Loch Garman

Comórtas Maisiúcháin na Nollag

Fuarthas 171 maisiúchán i gcluiche ceannais an Chontae agus cuireadh ar taispeáint iad i Halla an Chontae. Bhronn An Cathaoirleach Clr. John Fleming, duaiseanna ar na buaiteoirí ar an Déardaoin 21ú Nollaig. Ba í Niamh O'Connor, Scoil Náisiúnta Naomh Fionntán, Teach Muna, a chruthaigh an maisiúchán a bhuaigh an duais iomlán, dar teideal 'An tAingeal Bán'.

Dámhachtainí Comhshaoil

Ar an Luan 13 Samhain reáchtáladh Gradaim Bhliantúla Timpeallachta Chomhairle Contae Loch Garman in Óstán Chaladh na Carraige. Tháinig os cionn 250 páiste, grúpa pobail, oibrithe deonacha, grúpaí cónaitheacha agus daoine aonair le chéile ar an oíche chun aitheantas a thabhairt dá n-iarrachtaí iontacha ag Comhairle Contae Loch Garman.

Ar an oíche bhí ionadaithe ó 11 scoil agus 63 grúpa pobail. Ba iad Bailte Slachtmhara an Abhainn Dubh buaiteoirí iomlána Chomórtas Coinnigh Loch Garman Álainn. Bhí ionadaíocht mhaith ag na scoileanna ann agus fuair aon scoil déag cur i láthair ón gComhairleoir John Fleming, Cathaoirleach. Tugadh aitheantas do Coláiste Bríde, Inis Córthaidh, Scoil Náisiúnta Oideachas le Chéile Ros Mhic Thriúin agus Scoil Náisiúnta Naomh Edan, Fearnas as a gcéad bhrat ghlas a fháil agus bronnadh bosca neadaireachta orthu a bhí urraithe ag Club Allamuigh Nádúraithe Loch Garman.

Bronnadh teastais ar Choláiste an Átha, Cill Mhucraise, Pobalscoil Ghuaire, Meánscoil Loreto Loch Garman, Pobalscoil na Gráinsí agus Coláiste Sheilsceire as a rannpháirtíocht i gClár Fhéile Scannán Bruscair.

Bronnadh Plaic ar Scoil na Trócaire Loch Garman mar bhuaiteoir foriomlán na bunscoile i gComórtas Maisiúcháin na Nollag 2022 i gcomhar le Raidió an Oirdheiscirt as a n-iontráil ghrúpa dar teideal 'An Crann Nollag'. Ba iad na mic léinn Tomás Meyler, Fionn Quirke agus Blake Thomas a chruthaigh an iontráil.

Tugadh aitheantas do Pobalscoil na Gráinsí as a bhfuil bainte amach acu ar an stáitse Náisiúnta tar éis dóibh comórtas náisiúnta athchúrsála ceallraí scoileanna WEEE na hÉireann a bhuan sa chatagóir meánscoile, ag bailiú níos mó ceallraí le haghaidh athchúrsála ná aon scoil eile sa tír sa chatagóir sin. Bhailigh an scoil móriomlán den choibhéis 82,200 ceallraí AA le haghaidh athchúrsála.

Bronnadh teastais ar Conan Kelly, Scoil Náisiúnta Oideachas Le Chéile Loch Garman a bhí mar Bhuaiteoir Foriomlán na Bunscoile sa Chomórtas Ealaíne Comhshaoil agus ar Mikolaj Perek Coláiste an Átha, Cill Mhucraise a bhí mar bhuaiteoir meánscoile foriomlán an Chomórtais Ealaíne Comhshaoil.

Bronnadh Plaic ar Scoil Náisiúnta Chill Maisil freisin as a bheith ar an Scoil is Glaine i Loch Garman.

Bronnadh Gradam do Ranníocaíocht Aonair den Scoth le Comhshaoil Loch Garman ar Catherine Redmond agus Mary Cogley araon buaiteoirí fiúntacha. Bronnadh plaic ar Ghrúpa Cóstáí Glana Teach Moshagard as an gcomórtas Grúpa Pobail 'Snap into Action' a bhuan. Bronnadh dámhachtainí freisin ar Ghrúpa Forbartha Ráithín Cuilinn, Grúpa Bailte Slachtmhara & Oidhreachta an Bhearna, agus ar Chomhairle Pobail Askamore /Bailte Slachtmhara as a rannpháirtíocht i 2K Loch Garman Thuaidh.

Deontas Plandála

Faomhadh 84 iarratas faoi scéim deontas plandála 2023. Tá fócas na scéime ar phlandáil inbhuanaithe agus ar phlandáil atá neamhdhíobhálach do phailneoirí.

Crainn do Loch Garman

Bhain 154 grúpa deonach leas as Scéim na gCrainn do Loch Garman. Dáileadh 8,957 crann agus crann óg lena n-áirítear éagsúlacht de chrainn óga dúchasacha, speicis fáлта sceach agus crainn torthaí.

Seachtain Náisiúnta na gCrann

Bhí Seachtain Náisiúnta na gCrann ar siúl ó 19 Márta – 26 Márta agus ba é an téama ná ‘Tosaíonn an Bhithéagsúlacht le Crainn’. Dáileadh 500 crann óg dúchasach ar scoileanna agus ar ghrúpaí pobail le linn Sheachtain Náisiúnta na gCrann.

Tionscadal 100 Milliún Crann

Cuireadh 3825 crann óg dúchasach ar 4 shuíomh mar chuid den Tionscadal 100 Milliún Crann.

17 / 02 /2023	Páirc Bhaile Ghuaire	1000 crann óg dúchasach
25/03/2023	Ionad Sármhaitheasa CLG Raithneach	1000 crann óg dúchasach
19/04/2023	Páirc Mhín Uí Riain	500 crann óg dúchasach
15/12/2023	Na Carraigeacha, Bhaile Mhaidilín	1325 crainn óga dúchasacha

An tSeachtain Náisiúnta Athchúrsála Dramhaíola Bia

Bhí an tSeachtain Náisiúnta Athchúrsála Dramhaíola Bia ar siúl ón 5 go dtí an 11 Meitheamh 2023. Ba é aidhm an fheachtais ná feacht a ardú gur gá dramhaíl bia a dheighilt go hiomlán ó gach pacáistiú ar nós plaisteach nó coimeádáin eile chun éilliú a chosc ag na háiseanna múirín agus díleá anaeróbach as a dtiocfaidh athchúrsáil ar chaighdeán níos airde.

Reáchtáladh imeachtaí ag na ceithre Ionad Athchúrsála Teaghlaigh agus seastán eolais ag an Ócáid um Ghníomhú ar son na hAeráide i Halla an Chontae ar an 1 Meitheamh.

- Dé Céadaoin 7 Meitheamh - Ionad Athchúrsála Teaghlaigh Ghuaire
- Déardaoin 8 Meitheamh - Ionad Athchúrsála Teaghlaigh Inis Córthaidh
- Dé hAoine 9ú Meitheamh - Ionad Athchúrsála Teaghlaigh Bhaile Hóm Beag
- Dé Sathairn 10 Meitheamh - Ionad Athchúrsála Ros Mhic Thriúin,
Fearann Hiúeid

Dáileadh os cionn 1200 pacáiste coimeádáin i rith na seachtaine.

Mí Mhaireachtála Chiorclach

Bhí Babhtáil Feisteas Oíche Shamhna ar siúl ar an 13 Deireadh Fómhair. Ba thráthnóna an-rathúil a bhí ann le 64 feistis a bhabhtáil ar an oíche. Eagraíodh an t-imeacht i gcomhar le hInbhuanaíthe Inis Córthaidh mar chuid den mhí um Mhaireachtáil Chiorclach agus chun athúsáid a chur chun cinn mar ghníomhaíocht dhearfach aeráide ar féidir linn go léir a dhéanamh go simplí.

Ciste Maoirseachta Oidhreachta/ Suirbhé Fálta Sceach

Bhí caint eolais ar siúl Dé Sathairn 23 Meán Fómhair i Leabharlann Loch Garman. Rinne an chaint a raibh freastal maith uirthi iniúchadh ar thábhacht na bhfálta sceach inár dtírdhreach agus ar a ról ag cabhrú leis an mbithéagsúlacht i gContae Loch Garman. Roinn an chaint cuid de phríomhthorthaí an tsuirbhé ar fhálta sceach a rinneadh in 2023 tar éis iarratas rathúil ar mhaoiniú chuig an gCiste Maoirseachta Oidhreachta. Rinne an chaint iniúchadh ar na speicis a chuimsíonn ár bhfálta, conas is féidir iad a bhainistiú agus a chosaint ar mhaithe le gach duine.

Gradam Laoch an Aigéin

Fuair grúpa Chóstaí Glana Teach Moshagard moladh náisiúnta tar éis dó a bheith ainmnithe mar Ghrúpa na Bliana ag searmanas bronnta Laoch Aigéin na gCóstaí Glana ar an 7 Nollaig i mBaile Átha Cliath. Déanann Gradaim Laoch an Aigéin ceiliúradh ar ghrúpaí agus ar dhaoine

aonair a dhéanann difríocht dár dtimpeallacht mhuirí agus a oibríonn chun ár gcósta agus ár dtimpeallacht áitiúil a chosaint.

Comórtais ‘Snap Into Action’

Tá Comórtais ‘Snap Into Action’ oscailte do gach bunscoil agus do gach grúpa deonach a ghlacann páirt i nGlanachán Náisiúnta an Earraigh. Spreagann an comórtas seo daoine ó gach gné den saol chun beart a dhéanamh in aghaidh bruscair.

Fuair Scoil Náisiúnta Chill Maisil an chéad duais i gComórtas Scoil ‘Snap Into Action’ agus fuair siad duais do €500.

Ba iad Grúpa Cóstaí Glana Teach Moshagard na buaiteoirí i gComórtas Grúpa Pobail ‘Snap Into Action’ agus fuair siad duais €500. Bronnadh gradam € 250 ar Chuibhrinn Phobail Inis Córthaidh, ar Bhailte Slachtmhara Inis Córthaidh agus ar Bhailte Slachtmhara Cill Mhucraise.

Rannpháirtíocht Phobail

Roinnt buaicphointí

Tugadh caint faoi chosc dramhaíola / bhainistiú dramhaíola do na Delightful Dollies in Inis Córthaidh Dé Céadaoin 5 Aibreán. Bhí breis agus 70 i láthair.

Leanadh den chumarsáid le grúpaí Bailte Slachtmhara agus Cóstaí Glana i rith na bliana.

Reáchtáladh seisiún buail isteach teaghlaigh maidir le Cosc Dramhaíola, athchúrsáil tí agus deighilt dramhaíola ar an Satharn 6 Bealtaine i Leabharlann Inis Córthaidh ó 10.30 – 11.30.

Seastán feasachta comhshaoil ag Seó Banú Ráth Daingean ar an Déardaoin 13 Iúil.

Glantacháin Phobail

Leanann clárúcháin agus tacaíocht do ghlantacháin phobail ar aghaidh.

	Dáta	Líon na nGlanachán Pobail a Éascaíodh
	01/01/23 – 31/12/23	1,054

Feachtas Feasachta um Shalú Madraí: Leanann cur chun cinn an fheachtais ‘Cuir I Mála é Cuir sa Bhruscar é’. Tá stiúisail curtha ar fáil do Bhailte Slachtmhara Inis Córthaidh chun tacú lena bhfeachtas feasachta um shalú madraí.

Siúlóir Madra Glas

Tá Feachtas Siúlóra an Mhadra Ghlais á chur chun cinn go leanúnach agus déantar clárúcháin tríd an suíomh gréasáin. Cuirtear pacáistí ar fáil do ghrúpaí pobail le cur chun cinn ag imeachtaí.

An Tionscnamh Frithdhumpála

Faoin Tionscnamh seo, fuair Comhairle Contae Loch Garman maoiniú deontais de €76,371 ón Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide i dtreo na dtionscadal seo a leanas:

- Tionscadal na hAfraice um Rothair Scoile ina ndeisiúnn príosúnaigh phríosúin sean rothair agus ina n-aistríonn Óglaigh na hÉireann go dtí an Afraic ansin le húsáid ag Mac Léinn Scoile – 533 rothar go dtí seo.
- Reáchtáladh Pardún Tochta i mí Mheán Fómhair ag na 4 Ionad Athchúrsála Teaghlaigh sa Chontae. Bailíodh 1,700 tocht san iomlán le haghaidh athchúrsála nó 13,500 ó 2018.
- Glanadh ceithre shuíomh ball dubha Bruscair agus glacadh bearta coisctheacha agus baineadh 30 tonna dramhaíola san iomlán.
- Baineadh úsáid as gléasanna rabhaidh fuaime agus Comharthaí Teachtaireachta Athraitheacha leictreonacha (VMS) ag 8 suíomh chun teachtaireachtaí a chur chun cinn maidir le hionaid athchúrsála a choinneáil glan agus iarraidh ar úinéirí madraí glanadh suas i ndiaidh a madra.
- Reáchtáladh Amnesty Péinte Úsáidte ag 3 cinn de na hIonaid Athchúrsála Teaghlaigh sa Chontae i rith Lúnasa, agus bailíodh 103 de 660 lítear de phéint úsáidte ar fad.

SEIRBHÍSÍ TRÉIDLIACHTA

Sábháilteacht Bia

Tá Comhairle Contae Loch Garman ainmnithe mar Údarás Inniúil chun rialuithe oifigiúla a dhéanamh faoi Rialacháin an AE i seamlais áitiúla agus in áitribh bheaga déantúsaíochta feola i gContae Loch Garman i gcomhar le Gníomhaireachtaí eile. Tá 6 Áitreabh Faofa agus 5 Áitreabh Cláraithe faoi mhaoirseacht Chomhairle Contae Loch Garman faoi láthair. Tá ceann de na háitribh chláráithe seo á dhúnadh faoi láthair.

Faomhtar gach seamlas agus áitreabh beag déantúsaíochta feola faoi rialacháin um shábháilteacht bia an AE. Ligeann an faomhadh sin do na háitribh ábhartha, táirgí de bhunús ainmhí a thrádáil laistigh den AE.

Scéim Faire ar Shláinte Ainmhithe

Feidhmíonn an Rannóg Tréidliachta scéim faire ar shláinte ainmhithe ar fheirmeacha atá in aice leis an ionad líonta talún i mBaile Hóm. Is é cuspóir na scéime stádas sláinte ainmhithe na mbólachtaí i gcomharsanacht an ionaid líonta talún a úsáid mar chomhartha de ghuaiseacha comhshaoil féideartha maidir le sláinte an duine.

Rinneadh athbhreithniú ar an scéim sin i mbliana i gcomhairle leis an iliomad ÚÁnna, Páirtithe Leasmhara agus Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann (ÚSBÉ). Tháinig saincheisteanna iomadúla chun cinn lena n-áirítear an ceanglas chun deireadh a chur le sampláil mar gheall ar Covid-19, saincheisteanna le cláir chomhchosúla in ÚÁnna eile, agus an ghníomhaíocht reatha i mBaile Hóm Beag. Tar éis dul i gcomhairle leis na Páirtithe Leasmhara go léir is cosúil go bhfuil comhaontú d'aon ghuth ann chun tuilleadh plé a dhéanamh ar an mbealach is fearr chun dul ar aghaidh leis an gclár seo in 2024 mar go bhfuil easnaimh féideartha aitheanta anois.

Coiste Zónóis

Bhí an tOifigeach Tréidliachta ina bhall de Choiste Réigiúnach Zónóisí an Oirdheiscirt. Tá an coiste comhdhéanta d'oifigigh tréidliachta ó Údaráis Áitiúla agus ón Roinn Talmhaíochta, agus de speisialtóirí sláinte agus d'oifigigh chomhshaoil ó FSS. Cuimsíonn an réigiún Loch Garman, Port Láirge, Tiobraid Árann, Cill Chainnigh agus Ceatharlach.

Sláinte agus Leas Ainmhithe

Déileáiltear le Sláinte agus Leas Ainmhithe i gContae Loch Garman i gcur chuige Ilghníomhaireachta le Co. Loch Garman, Na Maoir Madraí, Ionaid Tarrthála Iolracha, RTBA, Garda Síochána agus ó am go chéile gníomhaireachtaí eile a bhíonn ag gabháil ag brath ar shonraí an cháis aonair.

Éin Mharbh ar Thránna

Tharla ráig den Fhliú Éanúil ar fud an domhain i mbliana. I gContae Loch Garman bhí líon mór éan marbh ar ár dtránna dá bharr. Cuireadh prótacail i bhfeidhm chun déileáil leis seo.

Bunaíochtaí Pórúcháin Madraí

Tá 28 BPM cláraithe i gContae Loch Garman faoi láthair. Tagann siad seo faoin Acht um Bunaíochtaí Pórúcháin Madraí 2010 agus is é Contae Loch Garman an tÚdarás inniúil. Déantar iniúchtaí ar na háitribh seo faoin Acht um Bunaíochtaí Pórúcháin Madraí. Déanann Oifigeach Tréidliachta an Chontae nó Oifigeach Údaraithe atá údaraithe faoin Acht um Bunaíochtaí Pórúcháin Madraí na Cigireachtaí sin.

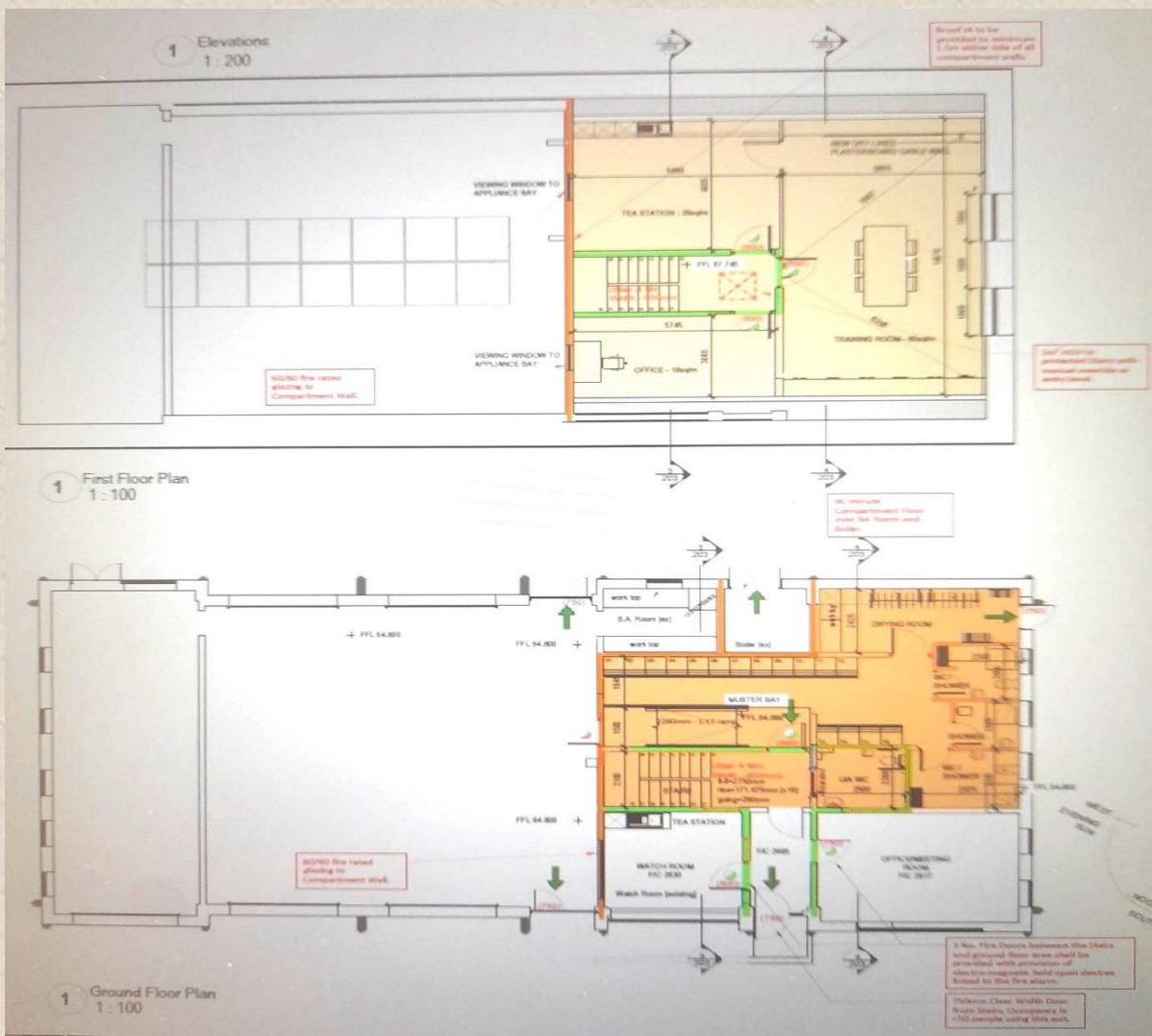
Rialú Madraí

Oibríonn Comhairle Contae Loch Garman go dlúth leis na Maoir Madraí, An Garda Síochána, an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus gníomhaireachtaí eile maidir le Rialú Madraí. Tá go leor saincheisteanna anseo lena n-áirítear madraí ar strae, madraí atá ina n-údar buartha do chaoirigh agus madraí contúirteacha ar fadhbanna tromchúiseacha iad faoi láthair.

SEIRBHÍS DÓITEÁIN CHONTAE LOCH GARMAN

Coinníonn Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman cúig bhriogáid dóiteáin choinnithe atá lonnaithe sna príomhbhailte ar fud an chontae le flít 28 feithicil agus 66 comhraiceoir dóiteáin.

Le linn 2023 cuireadh tús le hoibreacha uasgrádaithe ar stáisiún dóiteáin Ghuaire. Féach na pleannanna thíos:

Ceadáíodh maoiniú deontais chun cúig fhearas a uasgrádú, trealamh imbhualte tráchta bóthair, trealamh ábhar guaiseach, agus fearas ardrechtana in Inis Córthaidh.

Tá Údarás Dóiteáin Loch Garman tar éis aistriú go hiomlán chuig Córas Bainistíochta Sláinte & Sábhálteachta ISO 45001:2018. Roimhe sin, d'éirigh leis an Rannóg Seirbhísí Dóiteáin

caighdeán cáilíochta idirnáisiúnta OHSAS 18001:2007 a chur i bhfeidhm in 2015 i ndáil lena Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta.

Oibríochtaí

D'fhreastail an tseirbhís dóiteáin ar 1028 teagmhas san iomlán le linn 2023. Seo a leanas miondealú ar na teagmhais ar freastalaíodh orthu de réir ceantair briogáide dóiteáin:

Glaonna dóiteáin ón mbriogáid go dtí seo 2023:

CINEÁL TEAGMHAIS	LOCH GARMAN	GUAIRE	INIS CÓRTHAIDH	ROS MHIC THRIÚIN	BUN CLÓIDÍ	IOMLÁN
Aicmiú Dóiteáin						
Dóiteáin Simléir sa Teach	27	11	14	8	4	64
Dóiteáin Eile sa Teach	11	19	16	11	6	63
Carbhán/Teach Soghluaiste	1	2	0	0	0	3
Árasáin (1) Údarás Áitiúil	1	0	0	1	0	2
Árasáin (2) Faoi Úinéireacht Phríobháideach	3	1	1	2	0	7
Seomra suí is leapa	0	0	0	0	0	0
Ospidéal	1	0	1	0	0	2
Scoil	0	0	3	0	0	3

Institiúid Eile	4	0	0	0	0	4
Monarcha	2	0	1	1	0	4
Gléasra Ceimiceach	0	0	0	0	0	0
Foirgneamh Stórála / Trádstóras	0	5	2	4	0	11
Siopa/Ollmhargadh	1	0	0	1	0	2
Oifig	0	0	1	0	0	1
Óstán/Teach Aíochta/Teach Lóistín srl.	0	0	1	1	0	2
Áit Siamsaíochta Poiblí - Halla Damhsa, Dioscó, Pictiúrlann, Amharclann, Halla Biongó	0	0	0	0	0	0
Teach Tábhairne (tolglann amhránaíochta san áireamh)	0	0	0	0	0	0
Bialann	0	0	1	0	0	1
Stáisiún Peitрил - Garáiste	1	0	0	0	0	1
Substaint ghuaiseach ar an mbealach (ach amháin cásanna ina raibh tine i gceist)	0	0	0	0	0	0

Mótarfheithicil	18	13	9	9	2	51
Foirgneamh Neamháitithe	1	0	1	0	0	2
Gnó Talmhaíochta	1	3	1	0	1	6
Foraois/Portach/ Féar	11	13	7	5	10	46
Long/Aerárthach	0	0	0	0	0	0
Ilghnéitheach	6	1	1	4	1	13
Stóráil Allamuigh	2	2	2	2	0	8
Bruscar Lasmuigh	18	3	8	5	1	35

CINEÁL TEAGMHAIS	LOCH GARMAN	GUAIRE	INIS CÓRTHAIDH	ROS MHIC THRIÚIN	BUN CLÓIDÍ	IOMLÁN
Aicmiú Seirbhíse Speisialta						
Sáinníú	4	4	5	1	0	14
Gás/Ceimiceáin	4	2	1	0	0	7
Substaintí guaiseacha faoi bhealach nach mbaineann le dóiteáin	0	0	0	1	0	1
Substaintí Guaiseacha neamh-lompar	0	0	0	0	0	0
Innealra	0	0	1	0	0	1
Ilghnéitheach	6	8	14	9	2	39
Tarrtháil eile	37	19	24	10	1	91
Daoine a tharrtháil/a bhaint as uisce	3	1	3	0	0	7
Timpiste bóthair	53	45	48	25	10	181
Caidéalú/tuilte uisce	8	4	3	2	0	17
Aicmiú Rabhadh Bréige						
Dea-Rún	134	65	76	44	15	334
Mailíseach	4	0	1	0	0	5
Iomlán	362	221	246	146	53	1028

Leanadh ar aghaidh le clár oiliúna bunaithe ar inniúlacht in 2023. Eagraíodh agus rinneadh freastal ar 69 cúrsa oiliúna le cúrsaí idir 1/2 lá agus 3 seachtaine i gcásanna áirithe. Seo a leanas cuid de na croíchúrsaí oiliúna a rinne Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman:

- Oiliúint Fearais Análaithe.
- Oiliúint maidir le hlompar Dóiteáin na Roinne.
- Cúrsa Teagascóirí Unlas.
- Cúrsa Bainistíochta Tráchta Éigeandála.
- Caighdeán Oiliúint Tiomána na Seirbhísí Éigeandála.
- Cúrsa do Theagascóirí Oibreoirí Caidéil.
- Cúrsa Scileanna Comhrac Dóiteáin.
- Oiliúint Oirbheartaíochta Hydra.
- Oiliúint Chinnteoireachta Éifeachtach Hydra.
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 1.
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 2.
- Teagmhais Sábháilteachta Dóiteáin a Bhainistiú Modúl 3.
- Oiliúint Bainistíochta Strus Tinneas Criticiúil.
- Cúrsa Feasachta ESB.
- Teagascóirí Feithiclí Earraí Troma.
- Cúrsaí Ardáin Ardsroichte.
- Oiliúint Láimhseála Láimhe.
- Cúrsaí Cúr.
- Cúrsaí ar Ábhair Ghuaiseacha.
- Céad Fhreagróirí Éigeandála.
- Feasacht ar Fheithiclí Leictreacha.
- Cúrsa Lucht Tacaíochta Piaráí.
- Feasacht ar Innealra Talmhaíochta.
- Cúrsa Cigireachta Dhá Fheidhm.
- Cúrsaí Imbhualite Tráchta Bóthair.

Bainistíocht Móréigeandálaí

Coinníodh an Clár Forbartha Móréigeandála le cruinnithe agus cleachtaí míosúla ag an gCoiste Forbartha. Rinneadh roinnt cleachtaí i rith na bliana chun ullmhacht na n-eagraíochtaí a chinntiú d'aon imeachtaí móra a d'fhéadfadh tarlú.

Coinníodh an lárionad comhordúcháin áitiúil tiomnaithe ar feadh na tréimhse chun freastal ar mhórfhreagairt éigeandála. Ghlac foireann Chomhairle Contae Loch Garman páirt i roinnt cleachtaí inmheánacha le fócas láidir ar thruailliú cósta, tuilte agus ullmhacht don drochaimsir chun staid ullmhachta a chinntiú.

Sábháilteacht Dóiteáin

Cuireann Seirbhís Dóiteáin Chontae Loch Garman sábháilteacht dóiteáin chun cinn d'fhonn minicíocht agus éifeacht tine sa teach agus i bhfoirgnimh eile a laghdú. Cuirtear oideachas ar chontúirtí dóiteáin agus comhairle ar conas an baol go dtarlóidh dóiteáin a laghdú ar fáil do ghrúpaí pobail, do leanaí scoile agus don phobal.

Reáchtáil an tSeirbhís Dóiteáin ceithre fheachtas sábháilteachta dóiteáin le linn 2023:

- Dhírigh feachtas an tsamhraidh ar Thinte Fiáine.
- An tSeachtain um Shábháilteacht ó Dhóiteán.
- Oíche Shamhna.
- Sábháilteacht Dóiteáin an Gheimhridh.

Le linn na bhfeachtas fógraíodh príomhtheachtaireachtaí sábháilteachta dóiteáin i bpáipéir áitiúla trí chuntais éagsúla meán sóisialta na comhairle, agus bunaíodh seastáin um Shábháilteacht ó Dhóiteán i gceantair ghnóthacha i mbailte an chontae. I rith na bliana seachadadh teachtaireachtaí sábháilteachta dóiteáin chuig grúpaí pobail éagsúla lena n-áirítear cainteanna sábháilteachta dóiteáin agus teachtaireachtaí sábháilteachta a eisíodh trí pháipéir áitiúla.

Figiúr 1: Comhraiceoir dóiteáin ag soláthar comhairle sábháilteachta dóiteáin ag Seó Banú & Ráth Daingean

Figiúr 2: Foireann na Rannóige Dóiteáin ag bainistiú seastán sábháilteachta dóiteáin

In 2023 mar chuid de Chlár Náisiúnta Sábháilteachta Dóiteáin na mBunscoileanna, fuair thart ar 2000 dalta ó rang a trí an teachtaireacht sábháilteachta dóiteáin. Chuige seo, thug comhraiceoirí dóiteáin cuairt ar bhunscoileanna agus chuir siad ceacht i láthair sa seomra ranga maidir le sábháilteacht dóiteáin.

Cuirtear Údarás Dóiteáin Loch Garman ar an eolas gach bliain faoi gach iarratas ábhartha chuig na Cúirteanna Dúiche agus Cuarda le haghaidh Ceoil & Amhránaíochta, Damhsa, Club agus Aistriú ceadúnas agus deimhnithe Crannchuir agus Cearrbhachais. Le linn 2023, fuarthas 160 fógra.

Le linn 2023, rinneadh 171 iniúchadh ar Shábháilteacht ó Dhóiteán ar raon leathan cineálacha áitreabh.

Fuarthas 178 iarratas ar dheimhniú um shábháilteacht ó dhóiteán in 2023.

Tuarascáil Oibríochtaí / Oiliúna 2023

Dualgas Saoránaigh

I measc na n-imeachtaí níos mó a clúdaíodh bhí: Féile Rós Thrá Lí ar Cuairt ar Loch Garman. Relay for Life, Seó Talmhaíochta Chill Laig, Lá Muirí/ Náisiúnta na Seirbhísí, Féile Ceoldráma Loch Garman.

lomlán clúdaithe = 57

Oiliúint Sheachtainiúil

Chríochnaigh gach aonad oiliúint sheachtainiúil lena n-áirítear - garchabhair, láimhseáil láimhe/ othar, RAB, leas, Cuardach ar Dhuine ar Iarraidh, Freagróir Bhánuisce & Tuilte, cumarsáid, srl.

12 n-earcach nua: Ionduchtú Meitheamh 2023

Cúrsaí Oiliúna

2023: Oiliúint san áireamh: CFP, Láimhseáil Láimhe & Láimhseáil Daoine, Freagróir Cuardaigh ar Dhuine ar Iarraidh, Freagróirí Bhánuisce & Tuilte.

CFÉ: Cháiligh 9 CFÉna nua in 2023

Teagascóirí Nua: 3 x FGC, 3 x CFP, 1 x Freagróir Cuardach Daoine ar Iarraidh

Pobal CFP Cheann Poill: Deireadh Fómhair 14 arna óstáil ag Cosaint Shibhialta Loch Garman & Éire Shláintiúil- Loch Garman. 21 freagróir pobail deimhnithe.

Lá Oiliúna Idir-Chontae: 8 Deireadh Fómhair Cill Liúráin

Áiríodh le hoiliúint foirne tuairteála aerárthaigh éadrom insamhladh: Triáis, Lódáil otharcharr/ láimhseáil othar, Cuardach, cleachtaí tógála foirne.

Cuardach ar Dhuine ar Iarraidh

31 Deireadh Fómhair: Cladach Ros Láir, Duine ar Iarraidh- galar Alzheimer. Aimsíodh an duine go sábháilte agus iad go maith.

Freagra an Phobail

Lean Cosaint Shibhialta Loch Garman ar aghaidh ag cur tacaíocht iompair ar fáil do na hothair a bhí faoinár gcúram le linn Freagairt Covid & iarratais ón rannóg tithíochta. Iompar Othar: **32**.

Iompróirí Freagra na hÚcráine

Daoine a iompar, - 7 dtasc.

Mórfhreagairt Éigeandála: Dóiteáin Ospidéal Ginearálta Loch Garman 1 Márta.

25 oibrí deonach le cúram othair a iompar ó Ospidéal Ginearálta Loch Garman chuig ospidéal ghlactha éagsúla sa réigiún. Imlonnaíodh mionbhusanna, otharchairr. Iarratas ar chúnaimh leasa do stáisiún otharcharranna. Chuidigh Cosaint Shibhialta Chill Chainnigh agus Chathair Phort Láirge ar an 1ú lá.

2 Márta - 9 x oibríthe deonacha ó Loch Garman agus freagairt ó 6 chontae Cosanta Sibhialta. Seasadh síos an 2 Márta.

53 oibrí deonach, 12 otharcharr, 15 mionbhus agus 6 jíp ar an iomlán. Iompraíodh 22 othar le foireann tacaíochta.

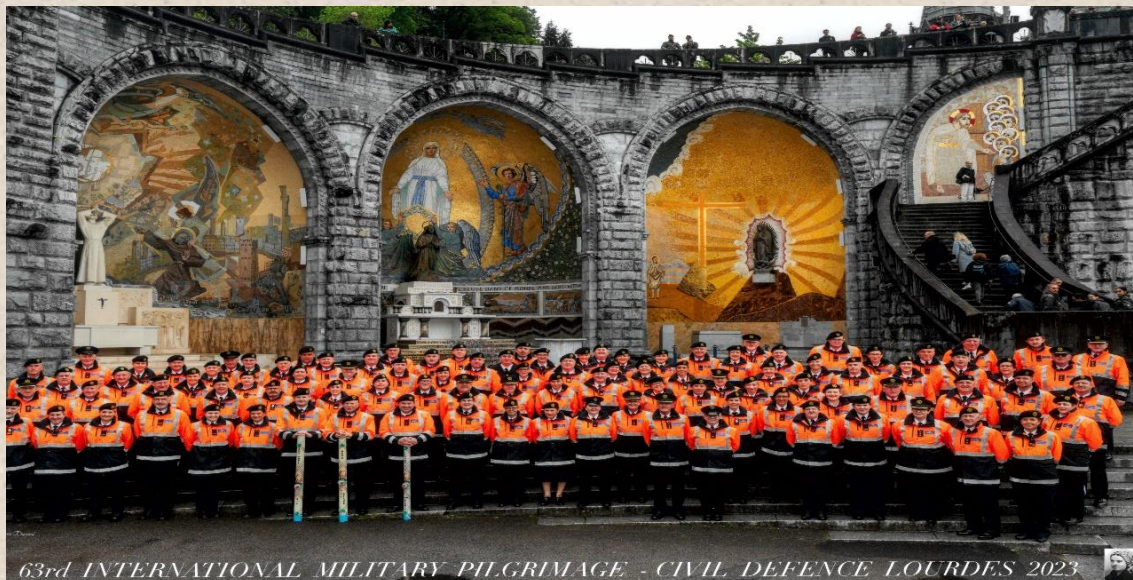
Feithiclí

Veain Mercedes- athchóirithe go veain leasa: maoinithe ag Cuntais Dhíomhaoine na Roinne Cosanta & Comhairle Contae Loch Garman

Otharcharr Sprinter - Bronnta ag an tSeirbhís Náisiúnta Otharcharranna

Oilithreacht Mhíleata Lourdes Bealtaine 2023

Rinne 27 oibrí deonach ionadaíocht ar Loch Garman ag Oilithreacht Mhíleata Lourdes Bealtaine 2023

Seoladh Córas Bainistíochta Trealamh Deonach (CBTD) in 2023

Cabhraíonn CBTD le reachtáil phróifíl oibrithe deonacha Cosanta Sibhialta: oiliúint, tascanna, éidí. **Trealamh:** seirbhís bainistíochta feithicle, tarrthála & aisghabhála & taifeadadh cothabhála.

Ceanncheathrú Nua: D'fhógair an Leas-Chathaoirleach, an Comhairleoir Ger Carthy, faomhadh Ceanncheathrú Nua do Chosaint Sibhialta Loch Garman ag oíche bhronnta na nGradam Bliantúil 12 Samhain.

SLÁINTE AGUS SÁBHÁILTEACHT

Lean an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta ar aghaidh ag seachadadh clár spriocdhírthe feabhsúcháin chorparáidigh, ag cinntiú sláinte, sábháilteacht agus folláine leanúnach ár bhfostaithe, ár gconraitheoirí agus an phobail. Ní dhearna an tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta aon ghníomh forfheidhmithe i gcoinne Chomhairle Contae Loch Garman, agus tá treocht iomlán na dtimpistí ag laghdú i gcónaí. Chuaigh oifigeach sláinte agus sábháilteachta fadtéarmach agus luachmhar ar scor in 2023 agus chuir an fhoireann fáilte roimh Oifigeach Cúnta Sláinte agus Sábháilteachta nua a d'oibrigh roimhe seo sna Seirbhísí Dóiteáin.

ISO 45001 (Córas Bainistíochta Sláinte agus Sábháilteachta)

In 2023, d'éirigh leis an rannóg sláinte agus sábháilteachta an córas bainistíochta a choinneáil go caighdeán ISO45001. Is éard a bhí i gceist leis sin ná iniúchadh faireachais leanúnach ag comhlacht atá creidiúnaithe go seachtrach. Is léir go bhfuil cur chuige struchtúrtha agus bainistithe i leith sláinte agus sábháilteachta san eagraíocht chomh maith le tiomantas chun monatóireacht a dhéanamh ar fheabhsú leanúnach. Bhí clár iniúchta inmheánach agus seachtrach láidir i bhfeidhm ag Comhairle Contae Loch Garman i rith na bliana.

Foréigean agus Iompar Bagrach

Tá dúshlán fós roimh Chomhairle Contae Loch Garman mar gheall ar eachtraí foréigin agus ionsaithe i leith ár bhfostaithe. Le linn 2023, bhí monatóireacht agus eadráin fós á ndéanamh ag an Rannóg Sláinte agus Sábháilteachta maidir lena leithéid de chásanna, ag obair go dlúth leis an Rúnaí Contae. Tháinig méadú ar theagmhais fhoréigin agus ionsaithe le linn 2023 agus tá sé mar fhócas d'fheachtas leanúnach, le breis oiliúna agus nósanna imeachta ar fáil dár bhfoireann. Oibríonn Comhairle Contae Loch Garman go dlúth le gníomhaireachtaí eile, amhail na Gardaí, le cinntiú go gcosnaítear ár bhfostaithe agus seirbhís éifeachtach á cur ar fáil dár gcustaiméirí.

Bainistíocht Imeachtaí

Tháinig méadú ar imeachtaí ar fud Chontae Loch Garman in 2023. Reáchtálar paráidí ar Lá Fhéile Pádraig a raibh an-fhreastal agus an-tóir orthu. I measc na mórimeachtaí bhí Féile Theach an Mhargaidh, Guaire, The Rocking Food Festival, Inis Córthaidh, Tinte ealaíne na Féile Ceoldráma agus an Stáitse Loch Garman.

The Rocking Food Festival, Inis Córthaidh

Féile Theach Mhargaidh, Guaire

FORBAIRT POBAIL

Plean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail 2023-2028

Beidh sé mar chuspóir leis an bPlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail (PÁEP) 2023 – 2028 leagadh amach, ar feadh thréimhse sé bliana, na cuspóirí agus na gníomhartha a bheidh riachtanach chun tacú le forbairt eacnamaíoch agus phobail Chontae Loch Garman agus í a chur chun cinn, arna ndéanamh ag an Údarás Áitiúil go díreach, agus i gcomhpháirt le páirtithe leasmhara eile i bhforbairt eacnamaíoch agus phobail araon.

I ndiaidh go ndearna an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail (RFTP) fógra i leith Treoirínte Pleananna Áitiúla Eacnamaíochta agus Pobail 2021, bhunaigh Comhairle Contae Loch Garman an Grúpa Stiúrtha Comhairleach in 2022 chun foirmiú an PÁEP nua a chur chun tosaigh.

Forbraíodh an PÁEP trí bhíthin phróiseas comhairleoireachta le rannchuidiú mór ón bpobal, ó ghrúpaí áitiúla pobail agus deonacha agus ó pháirtithe leasmhara poiblí agus príobháideacha. Rinne KPMG Future Analytics an comhairliúchán poiblí agus tá dréachtphlean curtha le chéile aige a ghlacfar i R1 2024.

Clár LEADER 2014- 2020 & Clár Idirthréimhseach LEADER 2020- 2022

Lean an Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ) ar aghaidh ag gníomhú i gcáil Ghrúpa Áitiúil Gníomhaíochta (GÁG) le haghaidh sheachadadh Clár Forbartha Tuaithe LEADER 2014-2020, de réir mar a leathnaíodh é trí chlár Idirthréimhseach LEADER 2020-2022, le linn 2023.

Leathnaíodh an clár LEADER Idirthréimhseach go dtí an 31 Nollaig 2023 le haghaidh faomhadh tionscadal nua agus leathnaíodh é go dtí an 30 Meitheamh 2024 chun éilimh tionscadail a íoc.

Chinntigh GÁG, agus é ag obair i gcomhpháirt leis an gComhairle, mar Pháirtí Airgeadais, agus Forbairt Áitiúil Loch Garman, mar Chomhpháirtí Chur Chun Feidhme, go raibh lántacaíocht á fáil ag grúpaí pobail agus gnó chun gach tionscadal incháilithe a chur chun cinn.

Rinneadh an clár a sheachadadh faoi na téamaí seo a leanas:

Téama 1: Forbairt Gheilleagrach, Forbairt Fiontar agus Cruthú Post

Téama 2: Cuimsiú Sóisialta

Téama 3: An Timpeallacht Tuaithe

Rinne GÁG 4 thionscadal a fhorpheas in 2023, dar luach €323,759 san iomlán.

Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ) agus Grúpa Áitiúil Gníomhaíochta (GÁG):

Bhí 9 chruinniú ag CFPÁ agus 6 cruinniú ag GÁG in 2023.

Áirítear na nithe seo a leanas le príomhfheidhmeanna an CFPÁ a cuireadh i gcrích in 2023:

- Eilimintí an Chomhphobail den Phlean Áitiúil Eacnamaíochta agus Pobail 2024 – 2029 (PÁEP) atá le teacht a ullmhú, lena n-áirítear plé agus faomhadh an phróisis chomhairliúcháin, Spriocanna Ardleibhéil, Gníomhartha & Cuspóirí agus Plean Forfheidhmithe 2 bhliain
- Straitéis Forbartha Áitiúil LEADER a chur chun feidhme agus maoiniú LEADER a bhaineann leis sin a fhorpheas (Ag gníomhú dó mar GÁG)
- An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (CCSGP) a chomhordú agus monatóireacht a dhéanamh air trí fhochoiste CCSGP agus athbhreithnithe débhlíantúla
- Nearth sruthanna maoinithe a láimhseáil, lena n-áirítear an Ciste Tacaíochta Pobail agus Maoiniú Éire Shláintiúil.

Rinne CFPÁ monatóireacht ar fheidhmíocht CCSGP trí athbhreithnithe leathbhliantúla agus teagmháil leanúnach le FÁLG, arb é comhpháirtí chur chun feidhme CCSGP é.

Chomh maith leis sin rinne CFPÁ maoiniú a fhorpheas faoi Éire Shláintiúil agus Chiste Gníomhaíochtaí an Phobail.

Ionaid Adhlactha

Déanann rannóg an Phobail bainistíocht ar 12 ionad adhlactha oscailte agus thart ar 112 ionad adhlactha dúnta ar fud Chontae Loch Garman i gcomhréir le Straitéis Cothabhála agus Forbartha um Ionaid Adhlactha 2017 agus an reachtaíocht ábhartha lena n-áirítear na Fodhlíthe nuashonraithe do Rialú gach aon Ionad Adhlactha Oscailte faoi dhlínse Comhairle Contae Loch Garman.

Cuireadh críoch le hoibreacha feabhsúcháin rochtana agus slándála faoi chlár oibre na n-ionad adhlactha 2023 ag reilig Bhun Clóidí, i Reilig Chaisleán Docrail, i reilig Chluain Caoin agus i reilig dhílseacháin Theach Moshagard.

Foirgnimh an Phobail

Faoi láthair, déanann rannóg an Phobail bainistiú ar 13 fhoirgneamh pobail ar fud Chontae Loch Garman. Leis na foirgnimh seo, ceadaítear do ghrúpaí pobail áitiúil spás lárnach sainaitheanta a bheith acu chun bualadh le chéile agus an muintearas a chothú sa cheantar sin.

Rinneadh oibreacha feabhsúcháin slándála ag Ionad Pobail Chlós an Fhéithlinn agus ag Ionad Phobal Cois Barry.

Ciste Féilte Réigiúnacha 2023

Tá sé mar aidhm ag an maoiniú seo a chuireann Fáilte Éireann ar fáil agus a riarann Comhairle Contae Loch Garman tacaíocht a thabhairt d'fhéilte agus d'imeachtaí rannpháirtíochta a chuirfidh leis an turasóireacht inmheánach agus a bheidh ina gcabhair le feabhas a chur ar eispéireas cuartaíochta i gContae Loch Garman. D'éirigh le 8 ngrúpa an Ciste Imeachtaí Féile agus Rannpháirtíochta a fháil in 2023.

Comhairle na nÓg

Reáchtáladh CGB bliantúil Chomhairle Na nÓg i Seomraí na Comhairle ar an Aoine an 13 Deireadh Fómhair 2023 agus daoine ó mheánscoileanna agus ó thionscadail óige ag freastal air. Ba í Mí-Úsáid Substantintí an t-ábhar a roghnaigh na daoine óga le haghaidh 2023. Leanann Comhairle Contae Loch Garman ar aghaidh ag tacú le seachadadh chlár Chomhairle Na nÓg i gContae Loch Garman i gcomhréir le FDYS.

Cuireann Comhairle na nÓg fóram ar fáil do leanaí agus do dhaoine óga chun saincheistanna áitiúla agus náisiúnta a bhaineann leo a phlé. Tá Comhairle Na nÓg aitheanta ag an Roinn Leanaí Comhionannais Míchumais Lánpháirtíochta agus Óige mar struchtúir oifigiúla rannpháirtíocht na bpáistí agus na ndaoine óga i bhforbairt polasaithe agus seirbhísí.

Comhairle na nÓg 2023 i Seomraí na Comhairle le comhaltaí Chomhairle na nÓg, an Cathaoirleach John Fleming, POF FDYS (Seirbhís Óige Dheoise Fhearna) Kieran Donohue agus Comhordaitheoir na Comhairle Paula Kelly.

Comórtas Mórtais Áite IPB

Thug moltóirí an chomórtais cuairt ar an mbeirt ainmnithe ó Loch Garman do Chomórtas Mórtas Áite 2023 – Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh, agus Forbairt Pobail Chluain Caoin, i mí Lúnasa. Reáchtáladh an searmanas bronnta i mí na Samhna 2023 in Ard Mhacha – bhí Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh, sa dara háit sa chatagóir 'Iomlánaíoch' Leas an Phobail.

Buaiteoirí sa dara háit Mórtas Áite 2023 – Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh

Ciste Aitheanta Pobail 2023

Is í Comhairle Contae Loch Garman a chuireann an Ciste Aitheantais Pobail ar fáil, ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, ar leibhéal áitiúil. Tá sé mar aidhm aige tacú le forbairt bonneagair agus áiseanna nua, mar aitheantas ar an méid atá á dhéanamh ag pobail áitiúla chun fáilte a chur roimh agus óstáil a dhéanamh ar theacht isteach nua ón Úcráin agus ó thíortha eile, i spiorad na cuimsitheachta agus an chomhtháthaithe. Díríodh an maoiniú go sonrach ar thionscadail áitiúla a bheidh in úsáid ag gach ball den phobal, anois agus amach anseo.

Tá €1.5M leithdháilte ar Chontae Loch Garman do 27. dtionscadal Grúpa Pobail agus Ceantar Bardasach, agus dáileadh an maoiniú le linn 2023/24. Ag deireadh na bliana 2023, tá €240K (16%) den chiste éilithe. Tagann deireadh leis an gciste i mí Dheireadh Fómhair 2024.

<https://www.wexfordcoco.ie/community/supports-grants-and-awards/community-recognition-fund>

Ceantar Bardasach Inis Córthaidh

Cuairt an Aire ar Chuibhrinn Pobail Inis Córthaidh, chun an mol traenála Cruinneachán Geodasach a sheoladh. €20K maoinithe ag deontais. (An tAire Heather Humphreys, Forbairt Tuaithe agus Pobail)

Ceantar Bardasach Ghuaire Chill Mhucraise

Athchóiriú ar oifigí ag Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire, lena n-áirítear seomraí cruinnithe agus seomraí comhairleoireachta teaghlaigh. €63K maoinithe ag deontais. (Bainisteoir, Emer Hickey agus foireann Ionad Acmhainní Teaghlaigh Ghuaire)

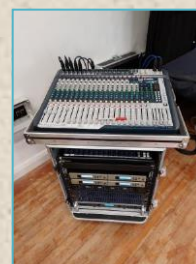
Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin

Deisiú clós súgartha i bPáirc Pharóiste Theampall Lúdagáin a bhfuil duaiseanna buaite aici. €4K maoinithe ag deontais.

Ceantar Bardasach Ros Láir

Scríobh in Aice na Farráige, trealamh fuaimne nua. €4K maoinithe ag deontais.

Ceantar Buirge Loch Garman

Rochtain 2000 Loch Garman, feabhsúcháin fuinnimh ar an bhfoirgneamh. €5K maoinithe ag deontais.

Ceangal Ársa á Athaimsiú - Na Naoimh 2019-2023

Tionscadal ealaíon, oidhreachta agus turasóireachta a bhí maoinithe ag Clár Chiste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) na hÉireann-na Breataine Bige ab ea Ceangal Ársa. Cheangail sé na sé phobal tuaithe/cósta, Fhearna, Inis Córthaidh agus Guaire i dTuaisceart Loch Garman (Éire), le St. Davids, Fishguard agus Goodwick i dTuaisceart Pembrokeshire (An Bhreatain Bheag). Roinn agus d'fhorbair sé naisc idir na réigiúin trí rannpháirtíocht an phobail áitiúil le tionscadail ealaíon, cultúr agus oidhreacht roinnte, seandálaíocht, tionscadail pobail, margaíocht ceann scríbe, féilte agus imeachtaí, forbairt fiontair agus oilithreacht.

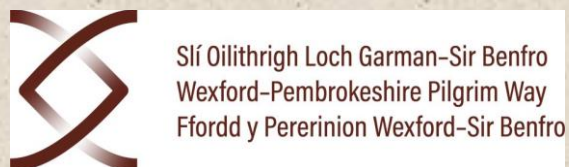
Ba í Comhairle Contae Pembrokeshire a bhí i gceannas ar an tionscadal, i ndlúth-chomhoibriú leis na comhpháirtithe de chuid Comhairle Contae Loch Garman, Tabhair cuairt ar Loch Garman agus Páirc Náisiúnta Chósta Pembrokeshire, chomh maith le líon suntasach comhpháirtithe áitiúla eile agus grúpaí pobail.

Ba é an comhbhuiséad, roinnte idir an dá réigiún, ná €3.85M (Céim 1 agus Céim 2), scoilt maoinithe 80/20 idir deontas CFRE de €3.08M agus €770K comhdhéanta de ranníocaíochtaí airgid comhchineáil na gcomhpháirtithe, trí chostais ama foirne agus uaireanta oibríthe deonacha etc. Bhí luach caiteachais de €1.14M i Loch Garman, sin thart ar. 4/1 Poblacht na hÉireann do Chontae Loch Garman.

Príomhthorthaí an Tionscadail:

- Cuireadh 50+ imeacht agus gníomhaíocht ar fáil, le 13,239 rannpháirtí logáilte
- 500+ Cuairteoirí breise ón gcoigríoch a comhairleadh go dtí seo in (in ainneoin COVID)
- Uaireanta oibríthe deonacha bainte amach – 11,561 uair an chloig/€148K coibhéis airgid (go dtí seo)
- D'fhéadfaí go bhfuil 4 phost lánaimseartha FTE cruthaithe. (oifigeach oilithreach; scileanna traidisiúnta, scoileanna páirce seandálaíochta Fhearna)

- Scoil Allamuigh Sheandálaíochta Bhliantúil i bhFearna, lena n-áirítear 25+ mhac léinn idirnáisiúnta
- Tuarascálacha suirbhéireachta agus tochailte agus leabhar acadúil 'Eagrán Fearna' foilsithe.
- Píosaí ealaíne poiblí coirceogach a bhfuil cáil idirnáisiúnta orthu á roinnt idir Fhearna agus St. Davids.
- Bealach Oilithreachta Loch Garman Pembrokeshire ar bhonn píolótach agus siompóisiam idirnáisiúnta oilithreachta le 150+ toscaire ar siúl in Inis Córthaidh

www.wexfordpembrokeshirepilgrimway.org

Dúnadh an tionscadal Meán Fómhair 2023.

<https://ancientconnections.org/project-library/> le haghaidh tuilleadh faisnéise oidhreachta tionscadail

Fiontraíocht & Nuálaíocht

Scoil Allamuigh (Fearna)

Ealaín Phoiblí (Fearna)

Loch Garman Sláintiúil

Is í an Fhís do Loch Garman Sláintiúil ná áit ar féidir le gach duine taitneamh a bhaint as sláinte agus folláine fhisiceach agus mheabhrach chuig a lánacmhainneacht, áit a bhfuil luach agus tacaíocht á tabhairt don fholláine ag gach leibhéal den tsochaí agus ina bhfuil gach duine freagrach.

Oibríonn Coiste an Chontae Shláintiúil, fochoiste de chuid CFPÁ Loch Garman, chun an fhís seo a sheachadadh trí phlean oibre comhaontaithe agus trí mhaoiniú a thabhairt don Chiste Éire Shláintiúil, le tacaíocht ó Chomhairle Contae Loch Garman, agus trí rochtain a fháil ar fhoinsí maoinithe eile.

Ag teacht leis an gCreat Éire Shláintiúil, tá ceithre sprioc uileghabhálacha ag an gcoiste ina gcuid oibre:

- líon na ndaoine atá sláintiúil ag gach céim na beatha a mhéadú
- éagothroime sláinte a laghdú
- an pobal a chosaint ar bhagairtí ar shláinte agus ar fholláine
- timpeallacht a chruthú inar féidir le gach duine aonair agus le gach earnáil den tsochaí a bpáirt a ghlacadh chun Éire shláintiúil a bhaint amach

Aithníodh sé eochairthosaíocht faoin gCreat Éire Shláintiúil, agus is tosaíochtaí macasamhlaithe iad seo do Loch Garman Sláintiúil.

TOSAÍOCHT 1: Gníomhaíocht choirp

TOSAÍOCHT 2: Meáchan sláintiúil

TOSAÍOCHT 3: Saor ó chaitheamh tobac

TOSAÍOCHT 4: Sláinte ghnéis

TOSAÍOCHT 5: Dochar a bhaineann le halcól agus drugaí

TOSAÍOCHT 6: Meabhairshláinte

Ciste Éire Shláintiúil

Tá Babhta a Ceathair den Chiste Éire Shláintiúil 2022-2025 ar siúl faoi láthair agus ciste iomlán de €198,122.42 leithdháilte ar dtús ar CFPÁ Loch Garman. Cé gur idirthréimhse agus tréimhse phleanála a bhí in 2022, cuireadh tús in 2023 leis an gclár oibreacha pleanáilte a comhaontaíodh bunaithe ar anailís riachtanas.

Tá maoiniú Bhabhta a Ceathair difriúil leis na babhtaí roimhe seo sa mhéid is go gcaithfidh sé díriú ar dhá réimse toraidh Éire Shláintiúil ar a mhéad. Is iad an dá thoradh a comhaontaíodh do Loch Garman:

- Méadú ar % na ndaoine fásta agus na leanaí a chomhlíonann na treoirlínte gníomhaíochta coirp
- Laghdú ar an dóchúlacht neamhchoinníoll go bhfaighidh tú bás (aois 30-70) de bharr galair cardashoithíoch, ailse, diaibéiteas nó galar riospráide ainsealach

Comhordaitheoir Contae Sláintiúil

Is acmhainn tacaíochta é Comhordaitheoir Contae Sláintiúil chun Loch Garman Sláintiúil a sholáthar, maoinithe ag an Roinn Sláinte ó 2022-2025 agus atá bunaithe i Rannóg Pobail Chomhairle Contae Loch Garman. Cuireadh tús le conradh reatha an Chomhordaitheora i mí Dheireadh Fómhair 2022 agus mairfidh sé go dtí 2025.

Buaicphointí 2023

Le linn 2023 cuireadh tús le clár nua an Chiste Éire Shláintiúil lena n-áirítear dhá thionscnamh phíolótacha nua – Sláinte na mBan Trí na hAois agus Timpeallachtaí Baile Sláintiúla. Lasmuigh den Mhaoiniú Éire Shláintiúil áiríodh ar thionscadail nua eile Imeachtaí Buail le do Chomharsa, Nascanna na Tuatha agus Caiféanna Sásta a bheith ag Comhrá. I measc na dtionscadal a lean ar aghaidh bhí Dínit Mhíostraithe, Ní Timpeall Orainn, agus Fás Pobail. Thacaigh an fhoireann freisin le hEispéireas Bus an Néaltraithe ag Halla an Chontae agus le Clár MenoWell i gcomhar le Gníomhach sa Spórt, Loch Garman.

CCSGP - An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail 2018 – 2023

Choinnigh CFPÁ Loch Garman air ag déanamh bainistíochta ar An gClár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail le linn 2023. Féachtar le clár CCSGP an bhochtaineacht a laghdú agus cuimsiú sóisialta agus comhionannas a chur chun cinn trí oibriú le daoine ag an leibhéal áitiúil, réigiúnach agus náisiúnta.

CCSGP - An Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail 2024 - 2028

An 19 Nollaig 2023, shínigh Comhairle Contae Loch Garman agus Forbairt Áitiúil Loch Garman “Creat-Chomhaontú” ar fiú suas le 15.5 milliún euro é le haghaidh “Cuimsiú Sóisialta agus Seirbhísí Gaolmhara” thar na 5 bliana atá romhainn.

Éascóidh an Comhaontú Creatlaí bronnadh conarthaí cuimsitheachta sóisialta ar Fhorbairt Áitiúil Loch Garman laistigh de thréimhse 5 bliana an chomhaontaithe agus áirítear leis Conradh Glao-Isteach tosaigh a bhaineann leis an “Clár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail” (CCSGP) 2024 – 2028 ar fiú beagán os cionn €10m é.

Tar éis próisis soláthair, d’éirigh le Forbairt Áitiúil Loch Garman an conradh a fháil chun an clár a sheachadadh arís go ceann 5 bliana. Tá an clár gníomhach i gContae Loch Garman le roinnt blianta anuas, agus is é seo an tríú atriall de CCSGP. Tá spriocghrúpaí réamhshainithe go náisiúnta agus áirítear leo iad siúd a bhfuil taithí acu ar éagothroime iolracha, eadhon; Daoine a bhfuil cónaí orthu i bpobail faoi mhíbhuntáiste, Daoine a bhfuil tionchar ag míbhuntáiste oideachasúil orthu; Daoine a chónaíonn i dteaghlaigh gan phost nó i dteaghlaigh ina bhfuil an phríomhfhoinsé ioncaim ar phá íseal agus/nó neamhbhuana; Daoine atá dífhostaithe go fadtéarmach; Daoine a bhfuil stair choiriúil acu; Dídeanaithe; Iarratasóirí ar Chosaint Idirnáisiúnta; Daoine faoi Mhíchumas; Cinn Teaghlaigh Aontuismitheora; Lucht Siúil agus Romaigh.

Tá 3 “Spriocghrúpa Tosaíochta Áitiúla” roghnaithe freisin ag Coiste Forbartha Pobail Áitiúil Loch Garman (CFPÁ) le haghaidh fócas sonracha ar feadh ré an chláir nua seo, is iad sin:

- Daoine a bhfuil cónaí orthu i bpobail faoi mhíbhuntáiste
- Daoine a bhfuil tionchar ag míbhuntáiste oideachais orthu
- Lucht Siúil

Téama cothrománach sa chlár nua freisin a bheidh i gcur chun cinn an cheartais aeráide, le fócas ar aistriú cóir cothrom a éascú chuig geilleagar agus sochaí níos glaise.

Grúpa Idirghníomhaireachta na dTaistealaithe

Lean Grúpa Idirghníomhaireachta na dTaistealaithe (TIG) Loch Garman ar aghaidh lena chuid oibre le linn 2023 chun a chinntiú go mbeadh na gníomhaireachtaí reachtúla agus tionscnaimh stát-thacaithe ábhartha atá bainteach i réimse iomlán na seirbhísí a sholáthar do Thaistealaithe dírithe ar sheachadadh praiticiúil comhtháite na seirbhísí sin a fheabhsú. Dhírigh foghrúpaí TIG ar ghníomhartha sonracha a fhorbairt chun aghaidh a thabhairt ar na saincheisteanna arna n-aithint laistigh de Thuarascáil Anailíse Riachtanas an Lucht Siúil 2018, arna maoiniú ag an Roinn Dí agus Cirt, Comhionannais agus Athchóirithe agus ag Comhairle Contae Loch Garman.

Líonra Rannpháirtíochta Pobail Loch Garman(LRP)

Príomhéachtaí in 2023

- Seoladh Phlean Straitéiseach LRP Loch Garman 2023 –
- Athfhorbairt ar shuíomh gréasáin LRP Loch Garman.
- Cruthú grúpa téamach Gníomhú ar son na hAeráide.
- Forbairt imeachtaí Saothróirí Pobail.
- Oiliúint do bhallghrúpaí & ionadaithe.

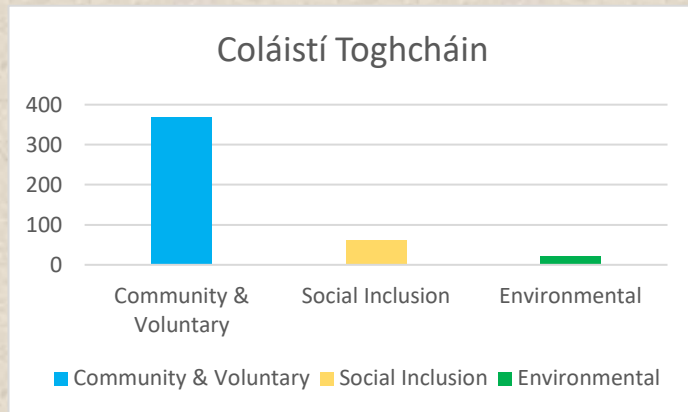
Grúpaí Pobail 2023

Coláistí Toghcháin / Crainn Taca

Pobal & Deonach – 368

Cuimsiú Sóisialta – 61

Timpeallachta – 21

Ceantair Bhardasacha

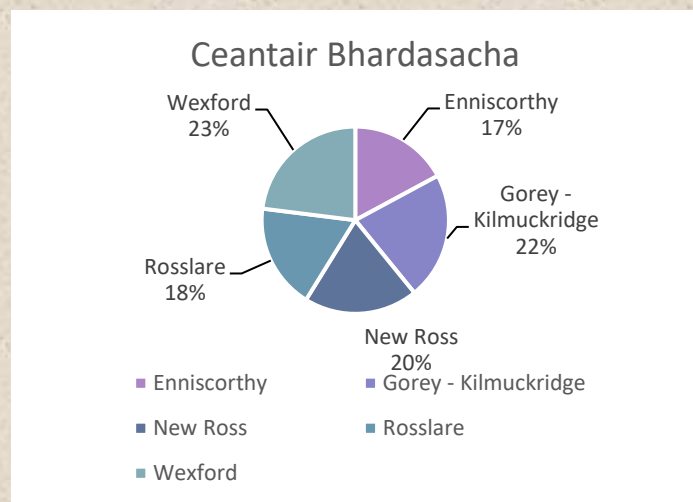
Inis Córthaidh – 76

Guaire – Cill Mhucraise – 104

Ros Mhic Thriúin – 92

Ros Láir – 79

Loch Garman - 99

Clár Pobail Shláintiúla Sláintecare Loch Garman

Ba í 2023 an 2ú bliain den Chlár um Phobail Shláintiúla Sláintecare (CPSS) i Loch Garman a chomóradh críochnú na dtionscadal caipitil lena n-áirítear clós súgartha nua i Maolán na nGabhar, trealamh callaistéinice i mBaile Mhaidilín agus oibreacha agus trealamh inrochtaineachta ag clóis súgartha Ghleanntán na Raithní, Theach Munna agus Fhaiche an Aonaigh.

Thug an tAire Stáit don tSláinte Phoiblí, don Fholláine agus don Straitéis Náisiúnta Frithdhrugaí, Frank Feighan TD cuairt ar Chlub CLG Naomh Muire i mBaile Mhaidilín, Baile Loch Garman ar 2 Nollaig 2022 chun Clár Pobail Shláintiúla Sláintecare Loch Garman a sheoladh go hoifigiúil agus chun bualadh le go leor de na faighteoirí agus na comhpháirtithe ar an gclár áitiúil.

Áiríodh iad seo a leanas i measc imeachtaí agus seoltaí eile:

- Oscailt oifigiúil Pháirc Foghlaim le Rothaíocht Inis Córthaidh ag Cathaoirleach Bainisteoir Forbartha Inis Córthaidh, An Clr. Aiden Browne ar 31 Márta 2023
- Oscailt oifigiúil ag Méara Loch Garman, An Clr. Maura Bell maidir leis an trealamh Calastéinice ag Baile Mhaidilín ar 5 Bealtaine 2023
- Oscailt oifigiúil Chlós Súgartha Mhaolán na nGabhar ag Cathaoirleach Cheantar Bardasach Ghuaire, An Clr. Donal Kenny, ar 16 Meitheamh 2023 le tacaíocht ó An Clr. Willie Kavanagh
- Seoladh oifigiúil Gluaisteán Pobail Teach Munna Camros ag Cathaoirleach Ceantar Bardasach Ros Láir, An Clr. Jim Moore ar an 26 Iúil 2023
- Comhsheoladh Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh ghairdín na gcéadfaí agus an gheodóm ag an Aire Forbartha Tuaithe agus Pobail, Heather Humphries ar 26 Deireadh Fómhair 2023

Clós Súgartha Mhaolán na nGabhar

seoladh oifigiúil

Ghluaisteán Pobail Teach Munna Chamrois

Seachadadh go leor tionscadal sláinte agus folláine CPSS eile sna 4 limistéar CPSS de Thoghcheantair Bhaile Inis Córthaidh, Bhaile Loch Garman, Teach Munna agus Éadainn lena n-áirítear:

- Gluaisteán Pobail Teach Munna agus Chamrois
- Tionscadal Píolótach Iarfheistithe agus Bochtaineacht Breosla Southend & Baile Mhaidilín
- Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh Spás Céadfach agus Folláine
- Meánscoil Loreto, Loch Garman - Tionscadal Bithéagsúlachta, Folláine & Gairneoireachta
- Páirc Foghlaim le Rothaíocht Inis Córthaidh
- Tionscadal Teicneolaíochta do Dhaoine Scothaosta le Foireann Chlár Cúraim Chomhtháite do Dhaoine Scothaosta (CCCDS) FSS in Ospidéal Naomh Eoin, Inis Córthaidh
- Mhainigh Éire Ildánach tionscadail lena n-áirítear Ceardlanna Drumadóireachta Coolcotts le Nicky Bailey agus ceardlanna Dealbhóireachta ag Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh leis an ealaíontóir Imogen Stafford
- Grúpa idirghníomhaireachta a bhunú in Inis Córthaidh ag díriú ar eastáit tithíochta sa bhaile le cruinniú tionscnaimh ar an 23 Samhain
- ‘Ceoldrámaíocht do Chách’ i gcomhpháirtíocht le Féile Loch Garman chun ceoldráma a dhéanamh níos inrochtana do ghrúpaí agus do dhaoine aonair atá faoi mhíbhuntáiste.

*Gairneoireacht
Loreto Bheartaithe*

*Páirc Foghlaim le Rothaíocht
Inis Córthaidh*

*Ceardlanna drumadóireachta
i mBotha Fuara*

Bealaí Ceilteacha

Seoladh an Tionscadal Bealaí Ceilteach i mí na Samhna 2019, agus ba thionscadal an Chomhair Chríochaigh Eorpaigh (CCE) é idir Éire agus an Bhreatain Bheag a raibh sé mar aidhm aige cuairteoirí a spreagadh le réimsí nua in Éirinn agus sa Bhreatain Bheag a fhiosrú. Ba í Comhairle Contae Loch Garman an príomhpháirtí Éireannach. Bhí an t-iaratas ar mhaoiniú don tionscadal bunaithe ar shé théama arb é ceann acu ‘Fiadhúlra, Flóra, Fána agus speisialtachtaí’ agus leag sé béim ar chosáin agus cinn scríbe cois cósta in Iarthar na Breataine Bige agus in oirdheisceart na hÉireann.

Tháinig Bealaí Ceilteach Loch Garman chun críche ar an 31 Lúnasa 2023 agus tá acmhainní faisnéise agus tionscadail amhail an suíomh gréasáin ag leanúint ar aghaidh.

Clár Aoisbhá Loch Garman

Leanadh ar aghaidh ag obair ar an gClár Aoisbhá in 2023 agus é dírithe ar chomhairliúchán fairsing poiblí le daoine aosta agus le heagraíochtaí a bhíonn dá n-ionadú.

Choinnigh ár gcomhpháirtithe sa Chomhaontas Aoisbhá orthu ag dul chun cinn ina gcuid réimsí téama lena n-áirítear Spásanna agus Foirgnimh Faoin Aer, Iompar, Tithíocht, Rannpháirtíocht Shóisialta, Meas agus Cuimsiú Sóisialta, Rannpháirtíocht Shibhialta agus Fostaíocht, Cumarsáid agus Eolas, Tacaíocht Phobail agus Seirbhísí Sláinte agus Sábháilteachta agus Slándáil.

Fuarthas maoiniú deontais faoi thionscadal Let's Get Moving an Rialtais a bhfuil sé mar aidhm aige gníomhaíocht fhisiciúil Daoine Scothaosta a mhéadú ar fud Chontae Loch Garman trí chlár thacúla gníomhaíochta coirp. Rinneadh Ceachtanna Damhsa Sóisialta i 5 ionad pobail tuaithe ar feadh 5 seachtaine ó Mheán Fómhair go Deireadh Fómhair 2023.

Comhairle na nDaoine Scothaosta

Reáchtáil Comhairle na nDaoine Scothaosta Loch Garman 4 chruinniú in 2023 inar aithin siad príomhréimsí riachtanais dhaoine aosta, tharraing siad ceisteanna tábhachtacha anuas agus rinne siad eolas agus chuaigh siad i bhfeidhm ar phróiseas cinnteoireachta an Chláir Aoisbhá.

Comhaontas Aoisbhá Loch Garman

Reáchtáil Comhaontas Aoisbhá Loch Garman 2 chruinniú in 2023 inar thug na comhpháirtithe tuairiscí ar ais maidir le dul chun cinn ar an bplean gníomhaíochta agus pléadh freagraí ar an bpaindéim agus tionscadail nó tionscnaimh eile a bhaineann leis an aois.

Searmanas Bronnta Aitheantais agus Gnóthachtála Aoisbhá

D'óstaigh Comhairle Contae Loch Garman na Gradaim Náisiúnta Aitheantais agus Gnóthachtála Aoisbhá Déardaoin, 30 Samhain 2023. Chuir an Comhairleoir John Fleming, Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman fáilte chroíúil roimh os cionn 250 duine ó ar fud na hÉireann chuig Loch Garman don searmanas bronnta.

Is éard atá i gceist leis na gradaim ná aitheantas agus luach saothair a thabhairt do na grúpaí seo agus do na daoine sin a chaith am agus an-iarracht chun a chinntiú go n-éireoidh le tionscadail difríocht a dhéanamh do shaol na ndaoine scothaosta.

Ainmníodh tionscadail Loch Garman agus cuireadh ar an ngearrliosta iad in dhá chatagóir i mbliana. Bhí an chéad cheann ná sa chatagóir "Gradam Timpeallachta Aoisbhá". Is comhoibriú é "spásanna spráúla do chách" le pobal áitiúil Oileán Mhuire i gcomhar le rannóga "Aoisbhá", "Rochtain", "Loch Garman Sláintiúil" agus "Taisteal Gníomhach" de chuid Chomhairle Contae Loch Garman, chun spráúlacht an cheantair a fheabhsú thar na glúnta chun deiseanna aoischairdiúla agus idirghlúine a chinntiú trí fhorbairt a dhéanamh ar spásanna spráúla ar féidir le gach aois agus cumas a úsáid go comhuaineach.

Sa chatagóir “Gradam um Aosú Gníomhach agus Sláintiúil” Aoisbhá, cuireadh tionscadal “Láidir agus Socair” de chuid Gníomhach sa Spórt, Loch Garman, ar clár cleachtaidh struchtúrtha fianaise-bhunaithe don ghlúin níos sine é ar an ngearrliosta freisin. Tá an clár seo dírithe ar dhaoine leochaileacha níos sine a bhfuil faitíos orthu go dtitfidh siad agus mar thoradh air sin cuireann an eagla seo isteach orthu ina gcuid gníomhaíochtaí laethúla. Is comhoibriú é idir an fhoireann Fisiteiripeora i bhFoireann Cúraim Chomhtháite do Dhaoine Scothaosta Loch Garman agus Gníomhach sa Spórt, Loch Garman

Gníomhach sa Spórt, Loch Garman

Is í an fhís atá againn contae ina spreagtar gach duine agus ina gcuirtear ar cumas iad na nithe seo a leanas a dhéanamh - TOSNÚ a bheith rannpháirteach i ngníomhaíocht fhisiciúil éigin; - COINNEÁIL orthu ag bheith gníomhach go fisiciúil ar fud chéimeanna an tsaoil; agus - ÉIRIGH leo a gcuspóirí pearsanta a bhaint amach (bíodh siad bainteach le folláine fhisiciúil nó mheabhrach, caidreamh sóisialta, nó comórtas).

Is é ár n-aidhm iomlán ná leanúint leis an méadú ar leibhéil rannpháirtíochta i ngníomhaíocht choirp ag muintir Loch Garman go léir beag beann ar aois, inscne nó cumas. I dteannta a bheith ag cur le sláinte an phobail, creidimid, dá mbainfí amach ár n-aidhm, go bhféadfaí tionchar eacnamaíoch mór a bheith aige sin agus go gcruthófaí caipiteal sóisialta mór.

Tá Straitéis glactha againn leis an mbearna a dhúnadh faoina bhféadfaidh muid an t-am a ghlacadh chun eolas cothrom le dáta ó POS a úsáid chomh maith leis na pleananna athbhreithnithe lárnacha agus náisiúnta, lena bhféadfaidh eolas níos fearr a bheith againn ar riachtanais sa cheantar i gcomhréir leis an mBeartas Náisiúnta. Beidh sé seo ina thosaíocht do 2024 mar go bhfuil an PÁEP agus Straitéis Spórt Éireann ar fáil anois.

Choinníomar orainn ag forbairt comhoibrithe ilghníomhaireachta lenár bpáirtithe straitéiseacha agus ag nascadh ár gcuid oibre le saincheisteanna sa tsochaí ghinearálta, go háirithe sa chás inar féidir ról tábhachtach a bheith ag gabháil leis an spóirt agus leis an ngníomhaíocht fhisiciúil.

Roghnaíodh muid freisin mar cheann de na 6 Scéim Phíolótacha Náisiúnta i gcomhpháirtíocht le FSS don Oifigeach Náisiúnta Fisiciúil don tSláinte. Tá an ról deartha chun conair gníomhaíochta choirp a fhorbairt chun tacú le hathshlánú daoine a bhfuil na riochtaí aitheanta galar Ainsealaí orthu. Tá Mol Gníomhaíochta Pobail Ros Mhic Thriúin bunaithe againn mar chuid de mhaoiniú na gcuntas Díomhaoin. Tugtar tacaíocht don chlár seo ar feadh cúig bliana. Tá comhordaitheoir Mhoil earcailte againn agus thacaíomar le hathchóiriú an Limistéir Ilúsáide Cluichí (LIÚC) agus na Cúirteanna Leadóige i bPáirc an Phiarsaigh.

Na príomh-Thorthaí arna mbaint amach againn in 2023

- Rannpháirtithe i gcláir: 66,995
- Líon na gclár seachadta: 801.
- Maoiniú a Fuarthas (Seachtrach i.e. Spórt Éireann): €607,738
- Tacaíocht Deontais do Chlubanna & Grúpaí Pobail: €48535.43

Samplaí de na Cláir

Cláir Chuaille Músclóra i gcomhpháirtíocht le Seirbhís Leabharlainne Loch Garman, botháin na bhFear, cláir thacaíochta do ghníomhaíocht choirp Imircigh, campaí leanaí Spraoi faoin nGrian, Cláir Scoile, Cláir Mhíchumais, Marathon Kids, Campa Rothaíochta Leanaí NSU. Clár Láidir agus Socair I gcomhpháirtíocht le FSS agus le Comhghuaillíocht Aoise (Ar an ngearrliosta do na Gradaim Aoisbhá 2023). Clár ceannairí gníomhaíochta clóis súgartha, clár gníomhaíochta Cailíní sna Déaga Éire Ildánach, Coillearnacha ar son Sláinte.

Feachtais Seachtain “HER Outdoors”, Seachtain Spóirt na hEorpa, Seachtain an Aosaithe Dhearfaigh, Seachtain na mBan sa Spórt, Seachtain Mhórtais an Lucht Siúil, Seachtain na Rothar.

Tá Gníomhach sa Spórt Loch Garman go hiomlán comhlíontach anois leis an gcód Rialaithe mar eagraíocht Aicme B.

Ióga i Leabharlann Ros Mhic Thriúin mar chuid de Sheachtain na mBan sa Spórt 2023

SEIRBHÍSÍ LEABHARLAINNE AGUS CARTLANNA

Seirbhís Leabharlainne Loch Garman 2023

**428,896 Cuairt
ar an
leabharlann**

**336,987 Iasacht
ón Leabharlann**

**97,338 Iasacht
Ríomhleabhair/
Closleabhair**

**34,532
Comhalta
Gníomhach**

**10,314
Iasachtaithe
Nua**

**93,795
Seisiún
Wifi Eduroam**

**1742 imeacht
leabharlainne**

**27,284
Seisiún Wifi**

An Ceart chun Léitheoireachta ag do Leabharlann

Lá Náisiúnta na Leabhar

Chruthaigh UNESCO Lá Domhanda na Leabhar mar cheiliúradh domhanda ar leabhair agus ar léitheoireacht agus déantar é a cheiliúradh i mbreis agus 100 tír. Chun Lá Domhanda na Leabhar a cheiliúradh, bhronn Leabharlanna Loch Garman leabhair a roghnaíodh go speisialta do leanaí de gach aois le linn mhí an Mhárta. Feabhsóidh sé go mór deiseanna sa saol do linbh má thugtar faoi nós luath léitheoireachta. Reáchtáladh imeachtaí freisin i ngach leabharlann ag an am céanna le Lá Domhanda na Leabhar (LDL).

Tús a chur leis an Scéalaíocht

Cuireadh Tús a chur leis an Scéalaíocht, tionscnamh de chuid Leabharlanna Éireann, ar fáil ar líne agus i ngach leabharlann ar fud na tíre i mí Aibreáin. Reáchtáladh 58 cás ina raibh am scéalaíochta speisialta lena n-áirítear Amanna Scéalaíochta Am Luí sna leabharlanna do 1,021 leanbh in aois réamhscoile agus bunscoile.

Eachtraíocht Léitheoireachta Réaltaí an tSamhraidh

Ghlac breis agus 2,300 leanbh ó Loch Garman páirt i Summer Stars 2023 agus ghlac 7,077 leanbh páirt i 221 imeacht a bhain leis an gclár le linn mhíonna an tsamhraidh.

Tionscnamh tábhachtach leabharlainne samhraidh is ea Réaltaí an tSamhraidh a spreagann páistí chun leanúint ar aghaidh ag léamh chun a scileanna léitheoireachta a chothú agus a fheabhsú agus iad ar shos an tsamhraidh. Faigheann leanaí cárta léitheoireachta agus is féidir leo spreagthaí a bhailiú le linn mhíonna an tsamhraidh agus teastas gnóthachtála ag deireadh na heachtra léitheoireachta.

I measc na n-imeachtaí leabharlainne in 2023 bhí: seisiúin cheoil, damhsa, ealaíona & ceardaíocht, fichille, códú, seónna draíochta, cuairteanna ar sholáthar scoile samhraidh, cuairteanna ar champa DEIS, seisiúin LEGO agus am ríme rialta agus amanna scéalaíochta. I measc na n-imeachtaí in ionaid eile bhí for-rochtain/cuairteanna ar scoileanna chun tionscnamh Réaltaí an tSamhraidh a chur chun cinn – áiríodh le cuairteanna seisiúin eolais agus amanna scéalaíochta.

Féile Leabhar na Leanaí 2023

Leanann an fhéile de bheith ina príomhfhócas do sheirbhísí leabharlainne do leanaí gach Deireadh Fómhair. Reáchtáil gach leabharlann i gCo. Loch Garman clár rathúil imeachtaí do scoileanna agus do theaghlaigh in 2023, ag óstáil 42 imeacht san iomlán. Thug cuairteanna ó údair agus maisitheoirí leanaí Éireannacha deis do scoileanna agus do theaghlaigh bualadh le cuid de na scríbhneoirí agus na healaíontóirí is fearr. Bhí imeachtaí ar siúl do leanaí ó réamhscoile go 12 bliain d'aois. Cuireadh imeachtaí céadfacha do leanaí faoi mhíchumas intleachta ar fáil i ngach leabharlann chun a chinntiú go raibh imeachtaí a bhain le leabhair ar siúl chun gach aois agus cumas a mhealladh.

Am Teaghlaigh ag Do Leabharlann

Tá sé mar aidhm ag imeachtaí Am Teaghlaigh ag do Leabharlann tacú le cur chuige teaghlach-dhírthe i leith na léitheoireachta le leanaí mar chuid den chlár náisiúnta Ceart chun Léamh agus feasacht a mhéadú ar bhuntáistí na léitheoireachta, agus an léitheoireacht a chur chun cinn mar ghníomhaíocht spráúil, áineasa do leanaí. Reáchtáladh níos mó ná 40 imeacht agus gníomhaíocht teaghlaigh sna leabharlanna i rith mhí na Nollag chun tacú le rannpháirtíocht an teaghlaigh ar fad i léitheoireacht leanaí.

Mála Mo Leabharlainne Bige

Bhí Málaí Tosaithe Scoile Mo Leabharlainne Bige ar fáil saor in aisce le bailiú óna leabharlann áitiúil do gach leanbh a bhí ag tosú ar scoil i Meán Fómhair 2023. Fuair gach páiste sparán cárta leabharlainne agus spreagadh na teaghlaigh le dul isteach sa leabharlann mura raibh siad ina mbaill cheana féin. Tá tionscnamh 'Mála Leabhar Mo Leabharlainne Bige' mar chomhshaothar

idir leabharlanna, an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail, agus an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige mar chuid de Straitéis Chéad 5.

Leabhar Beag ag Am Luí

Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh náisiúnta seo tuismitheoirí leanaí óga go léir a spreagadh chun scéalta a léamh leo agus ag am luí. Féachann an tionscnamh le léitheoireacht ar mhaithe le pléisiúir a chur chun cinn agus le litearthacht leanaí a fheabhsú. Ón 6 Deireadh Fómhair 2023, d'fhéadfadh tuismitheoirí, agus leanaí faoi 4 dul isteach ina leabharlann áitiúil chun a leabhar scéalta am luí saor in aisce a fháil agus áit a fháil sa leabharlann. Bhí leabhair scéalta am codlata ar fáil i mBéarla agus i nGaeilge. Glacadh go suntasach leis an tionscnamh seo i gContae Loch Garman, agus tháinig go leor teaghlach le chéile le roinnt ball nua sa leabharlann nuair a fuair siad na leabhair in aisce.

Bailiúcháin Nua do 2023

Seoladh raon de bhailiúcháin leabharlainne nua do leanaí i leabharlanna Chontae Loch Garman in 2023 lena n-áirítear scéalta am luí, scéalta a chothaíonn léitheoireacht ar mhaithe le comhbhá, leabhair céadfacha agus bréagáin, saic scéalta agus irisí le pinn léitheoirí leictreonacha agus acmhainní a thacaíonn le leanaí atá ag foghlaim Béarla. Tá bailiúchán píolótach leabhar seolta ag Seirbhís Leabharlainne Loch Garman freisin chun tacú le rannpháirtíocht le leanaí ón Lucht Siúil agus ón Lucht Romaigh i gContae Loch Garman.

Léamh ar mhaithe le Pléisiúir a Chur Chun Cinn sa Leabharlann

Léann Éire Feabhra 2023

Ghlac leabharlanna ar fud Loch Garman páirt i *Léann Éire*, feachtas chun an tír ar fad a chur ag léamh roimh Lá Náisiúnta Léitheoireachta ar an Satharn, 25 Feabhra, 2023. Bhí clár imeachtaí ag ceiliúradh na léitheoireachta ar siúl ar an lá sin i ngach leabharlann i gCo. Loch Garman.

Chuaigh leabharlanna na hÉireann i gcomhar le foilsitheoirí, díoltóirí leabhar, údair agus daoine eile don fheachtas, atá mar chuid de chlár *Éire Shláintiúil* an rialtais agus a bhfuil sé mar aidhm aige an léitheoireacht a cheiliúradh agus na tairbhí go léir a d'fhéadfadh a bheith aici don fholláine agus don taitneamh.

Imeachtaí Liteartha in 2023

Reáchtáil Leabharlann Ghuaire i gcomhar le Club Leabhar *Ealaín na Léitheoireachta*, An File Cúirte don fhicsean Gaelach, An Chomhairle Ealaíon agus Comhairle Contae Loch Garman ócáid speisialta chomhrá le Colm Tóibín, An File Cúirte don fhicsean Gaelach agus Joseph O'Connor, údar *'My Father's House'*. San ionad a bhí plódaithe le lucht féachana, chuir an File Cúirte a rugadh i Loch Garman faoi agallamh leis an údar a bhfuil duaiseanna buaite aige. Rinne Comhairle Ealaíon na hÉireann an t-imeacht a scannánú le haghaidh podchraoladh speisialta, chomh maith le míreanna a scannánaigh an fhoireann léiriúcháin ó chlár *The Works* de chuid RTÉ.

Ar an Satharn 12 Lúnasa léigh an t-údar a bhfuil duaiseanna buaite aige, Donal Ryan, óna úrscéal is déanaí ***The Queen of Dirt Island*** i Leabharlann Loch Garman.

Baile Átha Cliath Cathair Amháin Leabhar Amháin – léigh Andrew Hughes as “The Coroner’s Daughter” a roghnaíodh mar Leabhar Cathair Amháin Leabhar Amháin, do Bhaile Átha Cliath in 2023. Tá sé mar aidhm ag Leabhar Átha Cliath Amháin gach duine i mBaile Átha Cliath a spreagadh chun leabhar sainithe a bhaineann leis an bpríomhchathair a léamh i mí Aibreáin. Chuaigh Leabharlanna Loch Garman i gcomhpháirtíocht le Leabharlanna Chathair Bhaile Átha Cliath chun léamh údair ar an leabhar a óstáil i Leabharlann Loch Garman.

Deontas TF Leabharlainne

Maoiniú TFC

D'éirigh le Seirbhís Leabharlainne Loch Garman maoiniú de €64,000 a fháil le haghaidh cruá-earraí TFC don phobal. Cabhróidh an infheistíocht, faoi Chlár Caipitil na Leabharlann 2023-2027, le gach leabharlann phoiblí a bheith níos cuimsithí go digiteach, le fócas ar leith ar thacú le daoine óga, daoine scothaosta, agus pobail atá níos deacra teacht orthu. Is spásanna inrochtana agus cuimsitheacha digiteacha iad leabharlanna poiblí agus tá ról ríthábhachtach acu maidir le tacú le cuimsiú digiteach.

Seirbhísí Uilechuimsitheacha sa Leabharlann

Cláir Tacaíochta Litearthachta Chiste na gCuntas Díomhaoin (CCD)

Lean an raon clár tacaíochta litearthachta a sheachadtar trí aipeanna agus acmhainní ar líne ag fás in 2023. Áirítear ar na hacmhainní seo Touch Type Read and Spell, Nessy Reading and Spelling, Reading Eggs agus Mathseeds. Tá an-éileamh ar aipeanna litearthachta agus uimhearthachta ag an bpobal agus ag bunscoileanna agus meánscoileanna.

Seirbhísí do dhaoine nach é an Béarla a gcéad teanga:

Leanadh le ceachtanna neamhfhoirmiúla Béarla i rith 2023 i roinnt leabharlann. Leanann scaipeadh faisnéise ar acmhainní leabharlainne agus ríomh-acmhainní ar dhaoine nua i ngach leabharlann. Soláthraíonn Aipeanna litearthachta leabharlainne do leanaí leabhair leanaí i dteangacha eile seachas Béarla. Soláthraíonn Transparent Language Online acmhainn foghlama Béarla ar líne do chainteoirí breis agus 30 teanga eile.

D'oscail mo Sheirbhísí Leabharlainne Oscailte ag Leabharlann Ros Mhic Thriúin

Chuaigh leabharlann Ros Mhic Thriúin isteach i leabharlann Ghuaire chun an tSeirbhís Mo Leabharlann Oscailte a sholáthar i Meitheamh 2023. Bíonn mo Leabharlann Oscailte ar oscailt 7 lá na seachtaine ó 8am go 10pm, 365 lá sa bhliain. Is seirbhís lán-uathoibríthe í le rochtain svaidhpeála le cárta leabharlainne agus PIN. Bíonn gnáthsheirbhísí leabharlainne (iasacht a fháil, tuairisceáin, priontáil, Wi-Fi, ríomhaire le rochtain idirlín) ar fáil ar bhonn féinseirbhíse uathoibríthe le linn uaireanta Mo Leabharlann Oscailte. Ag deireadh 2023 bhí 509 duine cláraithe le haghaidh Mo Leabharlann Oscailte i nGuaire agus 272 cláraithe i Ros Mhic Thriúin.

Litearthacht Aosach sa Leabharlann

Mol Cabhrach Digiteach

D'oibrigh Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge agus Loch Garman (BOOPLLG), Forbairt Áitiúil Loch Garman (FÁLG), agus Seirbhís Leabharlainne Chomhairle Contae Loch Garman le chéile chun an tob-tionscnamh seo a thabhairt go Contae Loch Garman. Bhí teagascóirí BOOPLLG ar fáil chun cabhrú leis an bpobal ar bhonn duine le duine. Ba iad Leabharlann Loch Garman agus leabharlanna Inis Córthaidh na hionaid don tionscnamh móréilimh seo.

Is tionscnamh de chuid na straitéise náisiúnta UILE-Aosach Litearthacht don Saol é an Mol Cabhrach Digiteach. Bhí léirithe ar conas gléasanna amhail gutháin, táibléid agus ríomhairí glúine a úsáid, conas dul ar líne agus aipeanna a úsáid agus conas rochtain a fháil ar ilseirbhísí amhail eGov, MyWelfare, an Scéim Náisiúnta Cúraim Leanaí, na Coimisinéirí Ioncaim, SUSI agus go leor eile.

Mí Náisiúnta Litearthachta agus Lá Litearthachta d'Aosaigh 2023 – Dé hAoine 8 Meán Fómhair

Tugadh cuireadh don phobal go Leabharlann Inis Córthaidh chun an Dr. Aislinn Brennan agus foghlaimeoirí ó SDOG Inis Córthaidh a chloisteáil ag caint faoina dtaithí ar fhilleadh ar an oideachas mar dhaoine fásta. Reáchtáil Leabharlann Loch Garman Maidin Oscailte do Theagascóirí agus Foghlaimeoirí Litearthachta agus Teanga BOOPLLG.

Seirbhísí Gaeilge sa Leabharlann

Seachtain na Gaeilge 1^ú go 17^ú Márta 2023

Is féile idirnáisiúnta Ghaeilge agus ceiliúradh ar ár dteanga agus ár gcultúr dúchais í Seachtain na Gaeilge le Energia. D'óstaigh gach leabharlann i gCo. Loch Garman imeachtaí lena n-áirítear tráthnóna pobail d'amhráin, scéalta agus filíocht i nGuaire; Comhrá as Gaeilge agus seisiún ceoil traidisiúnta i Ros Mhic Thriúin; ceardlann damhsa ar an sean nós agus ceardlann drámaíochta do pháistí i Loch Garman; scéalta le Sadhbh Devlin in Inis Córthaidh agus scéalta agus cluichí as Gaeilge i mBun Clóidí.

Éire Shláintiúil ag Do Leabharlann

Tá an Clár ‘Éire Shláintiúil ag do Leabharlann’ mar chuid den straitéis náisiúnta Éire Shláintiúil a bhfuil sé mar aidhm aige sláinte agus folláine a fheabhsú trí dhíriú ar chosc, ar fheasacht an duine aonair agus ar dhaoine a choinneáil sláintiúil ar feadh tréimhse níos faide. Díríonn an clár leabharlainne ar thacú le daoine eolas a fháil maidir lena sláinte a bhainistiú, ag soláthar bailiúchán feabhsaithe de leabhair agus irisí sláinte agus folláine. Tá stoc fisiciúil leabhar, agus ríomhleabhair agus ríomhleabhair chlosleabhar araon ar fáil don phobal le fáil ar iasacht. Tá sé mar aidhm ag an gclár seo tacú le daoine ‘Ith go Maith, Smaoinigh go Maith, Bí Go Maith’.

Reáchtáil leabharlanna poiblí Loch Garman roinnt cainteanna saor in aisce, craoladh seimineáir gréasáin beo, rinne siad scagadh ar chainteanna taifeadta, agus chruthaigh siad go leor taispeántais leabhar ar fud an chontae in 2023. Tá leabharlanna Loch Garman rannpháirteach freisin i bhfeachtais Shláintiúil Loch Garman – **Sásta Comhrá a Dhéanamh** agus **Nach Timpeall Orainn**.

Feachtas TOSAIGH

Is mórdhúshlán sláinte ar oileán na hÉireann é meáchan sláintiúil a choinneáil i bpáistí. Is feachtas feasachta poiblí cúig bliana é an feachtas TOSAIGH ó Safefood i gcomhpháirtíocht leis an dá Roinn Sláinte, Éire Shláintiúil, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, agus an Ghníomhaireacht Sláinte Poiblí. Tá sé mar aidhm ag an bhfeachtas tacaíocht agus spreagadh a thabhairt do thuismitheoirí le tosú ar athruithe beaga laethúla a dhéanamh ar aiste bia agus stíl mhaireachtála a gcuid leanaí agus ar an gcaoi sin, iad a chur ar an mbealach chuig saol níos sláintiúla.

D’óstáil leabharlanna cainteanna ar líne Safefood TOSAIGH i rith na bliana.

Leabharlanna Aoisbhá

Féile na Bealtaine

Reáchtáladh imeachtaí Bhealtaine i ngach leabharlann le linn na Bealtaine 2023 le haghaidh Fhéile bhliantúil na Bealtaine a cheiliúránn ealaín agus cruthaitheacht de réir mar a théann muid in aois.

Bhí Lá Bealtaine sna Laethanta Fadó leis an Staráí Cónaithe Barry Lacey ar siúl i Leabharlann Loch Garman áit ar pléadh traidisiúin, nósanna agus creidimh a bhaineann le Lá Bealtaine i gContae Loch Garman mar a tuairiscíodh i gCnuasach Bhéaloideas Éireann agus cuntais ó nuachtáin áitiúla na haoise seo caite.

Mar chuid de cheardlanna scríbhneoireacht chruthaitheach Filíocht mar Chomóradh ar fud na tíre in 2022-23, reáchtáladh dhá cheardlann filíochta ar éirigh go maith leo i gCartlann Chontae Loch Garman i mí an Mhárta, agus bhí an lucht freastail ag plé go cruthaitheach le bailiúcháin sa chartlann a bhain le tréimhsí Chogadh na Saoirse agus an Chogaidh Chathartha i gCo. Loch Garman (1919-23). Reáchtáladh Filíocht mar Chomóradh, imeacht léitheoireachta filíochta a dhírigh ar obair na gceardlann seo i Leabharlann Loch Garman mar chuid d'Fhéile na Bealtaine. I measc imeachtaí eile Fhéile na Bealtaine bhí scannáin, ióga, agus seisiúin blaiseadh Cláir Chuaille Músclóra.

Litearthacht Dhigiteach

Bhí ranganna seachtainiúla Litearthacht Dhigiteach a Aoisbhá do dhaoine os cionn 55 ar siúl gach seachtain do dhaoine scothaosta i leabharlanna Inis Córthaidh, Loch Garman agus Ros Mhic Thriúin. Déanann teagascóir BOOPLLG na ranganna a éascú.

Gníomhú ar son na hAeráide sa Leabharlann

Seisiún Buail Isteach an Phlean Gníomhaíochta Aeráide

Tugadh cuireadh don phobal bualadh isteach sna leabharlanna agus labhairt le baill d'Fhoireann Gníomhaíochta Aeráide Chomhairle Contae Loch Garman maidir le Dréachtphlean Gníomhaíochta Aeráide Chomhairle Contae Loch Garman le linn mhí an Mhárta.

Clár Píolótach Fhearas Eolaíochta Shulafhoinisithe

Sheol an Chomhairle Oidhreachta a Clár Píolótach Fhearas Eolaíochta Shulafhoinisithe, tionscnamh chun daoine a bhfuil cónaí orthu i ndeich gcontae ar fud na hÉireann a chumasú le faisnéis a bhailiú faoin mbithéagsúlacht ina gceantar áitiúil. Tríd an gclár, is féidir le daoine trealamh speisialaithe a fháil ar iasacht agus an fearas a úsáid, lena n-áirítear líontáin, gloiní formhéadúcháin, agus paistí samplacha chun cabhrú le speicis a aithint agus sonraí luachmhara a bhailiú.

Ealaín Phoiblí & Tionscadal Dícharbónaithe Pobail' Inis Córthaidh

Bhain Leabharlann Inis Córthaidh leis an tionscnamh seo. Is Mol Síolta anois í Leabharlann Inis Córthaidh, agus réachtáladh léachtaí ar bhithéagsúlacht sa leabharlann.

Seachtain na hEolaíochta

Seachtain na hEolaíochta 12^ú-19^ú Samhain 2023

Is imeacht seachtaine í Seachtain na hEolaíochta, le tacaíocht ó Fhondúireacht Eolaíochta Éireann, gach Samhain a dhéanann ceiliúradh ar an eolaíocht inár saol laethúil. Áiríonn Seachtain na hEolaíochta réimse leathan imeachtaí a bhaineann le tionscal, coláistí, scoileanna, leabharlanna, múinteoirí, taighdeoirí agus mic léinn ar fud na hÉireann. Reáchtáil Leabharlanna i gCo. Loch Garman imeachtaí éagsúla do leanaí agus do dhaoine fásta i rith na seachtaine i gcomhpháirtíocht le Calmast. I measc na n-ábhar a clúdaíodh bhí ár gcóras gréine, taiscéalaíocht spáis, éabhlóid an duine, ADN agus géineolaíocht, radaíocht chosmach agus eolaíocht spóirt. D'fhreastail na leanaí ar cheardlanna ar róbataic, botanna comhrá, draíodóirí saotharlainne, eolaíocht bhríomhar, micrea:rudaí, amanna scéalaíochta eolaíochtbhunaithe, STEM Lego agus seisiúin cheardaíochta.

Staidéir Áitiúil

Sainbhailiúcháin

Cuireadh roinnt bailiúchán speisialta i dtaisce sa leabharlann in 2024, go háirithe an cnuasach amhrán Séamus Mac Mathuna/Jimmy McMahon agus **leabhar annamh ar éirí amach 1798 a d'fhoilsigh John Jones (eagarthóir) as Baile Átha Cliath in 1799.**

Digitiú nuachtáin áitiúla

Tá digitiú déanta ar nuachtáin áitiúla ó 1910-1930 agus tá siad á gcur ar fáil don phobal.

Deich mBliana na gCuimhneachán

Sa bhliain dheireanach seo de chlár Deich mBliana na gCuimhneachán, bronnadh maoiniú ar Chomhairle Contae Loch Garman ón Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán do Chlár Deich mBliana na gCuimhneachán do 2023 le haghaidh tionscadail iolracha:

Clár Staráí Cónaithe

Bhí sé mar aidhm ag an gcónaitheacht an stair agus go háirithe na himeachtaí a bhí ann 100 bliain ó shin a dhéanamh níos inrochtana agus feasacht a ardú ar na hacmhainní atá ar fáil trí Chartlanna agus Leabharlanna Chontae Loch Garman. Bhí sé i gceist oidhreacht taighde agus ábhar cultúrtha a chruthú do na glúnta atá le teacht.

I measc samplaí d'obair faoi scóip an tionscadail bhí léachtaí, ceardlanna, taighde, idirchaidreamh le grúpaí pobail agus foilseacháin. Mhair an chónaitheacht ó Aibreán go Nollaig 2023. Bhí fócas na cónaitheachta ar thionóil phearsanta agus ar rannpháirtíocht le grúpaí pobail iolracha ar fud Chontae Loch Garman.

Thug an Staráí Cónaithe rogha cainteanna i leabharlanna agus ar líne, bunaithe ar a thaighde:

Machnamh ar Chogadh Cathartha na hÉireann i gContae Loch Garman ó Mhárta 1923
Acmhainní don tréimhse réabhlóideach

Críoch an Chogaidh Chathartha ar 24 Bealtaine agus na toghcháin ar 27 Lúnasa 1923

Taispeántas fisiceach agus ar líne bunaithe ar fhaisnéis a fuarthas ag Laethanta Digitithe in 2021 agus 2022

In 2021 agus 2022, bhí laethanta Digitithe/Chartlannaithe Pobail ag Leabharlanna Loch Garman. Tugadh cuireadh do dhaoine a raibh doiciméid agus míreanna bainteach leis an tréimhse réabhlóideach ina seilbh acu iad a thabhairt isteach sna leabharlannaithe, iad a thaifeadadh agus cur síos a dhéanamh orthu, grianghraf a dhéanamh díobh, iad a scanadh agus cóip digitithe a dhéanamh do Bhailiúchán agus Cnuasach Staidéir Áitiúil Leabharlann Loch Garman. Tá na míreanna a chóipeáiltear agus a thaifeadtar á gcur leis an mbailiúchán. Cruthaíodh agus dearadh taispeántas a thabharfaidh camchuart ar leabharlanna in 2024. Beidh an taispeántas seo ar fáil ar líne freisin.

Clár Leachtaí Poiblí

Reáchtáil Leabharlanna Loch Garman sraith léachtaí le cainteoirí éagsúla lena n-áirítear:

David McCullagh – Leabharlann Ghuaire – Dé Sathairn 17 Meitheamh – “Coróin agus Cláirseach: ón Saorstát go dtí an Phoblacht”

John Gibney – Leabharlann Loch Garman – Déardaoin 29 Meitheamh – “Taidhleoirí réabhlóideacha, gunnadóirí agus ‘bain-chlóscríobhaithe’: gnéithe idirnáisiúnta réabhlóid na hÉireann, 1919-1923”

John Dorney - Leabharlann Loch Garman – Déardaoin 7 Meán Fómhair – “Cogadh Siamsaíochta an IRA, 1923”

Pádraig Ó Ruairc – Leabharlann Loch Garman – Dé Máirt 12 Meán Fómhair – “Is Teanga lasachta í an Ghaeilge”.

Ian Kenneally – Leabharlann Ros Mhic Thriúin – Dé Máirt 3 Deireadh Fómhair – “Bréagnuacht & Saoirse na hÉireann”

An tOllamh Mary E. Daly – Leabharlann Ghuaire – Dé Máirt 7 Samhain – “Talamh Gan Geallta. Saol in Éirinn sna blianta tosaigh i ndiaidh neamhspleáchais”

Tionscadal Staire Sóisialta - “Stair shóisialta Chontae Loch Garman in 1923

Thug an tionscadal seo forbhreathnú ar an saol a bhí ann in 1923, ag díriú ar scéalta áitiúla agus ar fhógraí ó nuachtáin ‘The Echo’. Chruthaigh Comhairle Contae Loch Garman cur i láthair digiteach atá ar fáil ar líne.

Sparánachtaí Ealaíontóirí Loch Garman

D’iarr Comhairle Contae Loch Garman iarratais ar Sparánachtaí Ealaíontóirí Deich mBliana Céad Bliain. Thug na sparánachtaí ealaíontóirí seo deis tacaíocht agus infheistíocht a dhéanamh i saothar nua arna fhorbairt ag ealaíontóirí gairmiúla i ngach foirm ealaíne atá lonnaithe i gContae Loch Garman. Iarradh ar ealaíontóirí saothar nua a fhorbairt a thabharfaidh aghaidh ar théamaí Comórtha le linn na tréimhse seo. Ba í aidhm an tsaothair nua seo freagairt go híogair do chomhthéacs stairiúil Loch Garman agus tuiscint níos doimhne a chothú ar imeachtaí suntasacha stairiúla na tréimhse seo. Spreag an obair machnamh ar na féiniúlachtaí, traidisiúin agus dearchtaí iolracha atá mar chuid d’eispéireas iomlán stairiúil na hÉireann.

Ba iad na healaíontóirí agus na tionscadail:

- Reenagh McCall – “My Enemy’s Enemy”- forbairt ar phársa nua scríbhneoireachta don téatar a dhéanfaidh iniúchadh ar théamaí na féiniúlachta Éireannaí agus ar aithint agus ar ghlacadh eispéiris iolracha le linn an Chéad Chogadh Domhanda agus Chogadh na Saoirse/Cogadh Cathartha.
- Sylvia Cullen – “Balm” – tionscadal litríochta inar scríobh Sylvia triológ de ghearrscéalta nua spreagtha ag téama an chomórtha agus inar thug sí léamh poiblí orthu i dtrí ionad áitiúla ar fud Loch Garman Thuaidh: Ionad Pobail an Easa Mhóir, Teach Scoile Dhún an Iolair & Halla na Seamróige, Coill an Iarainn.

An tréimhse 1916-23 mar a léirítear i 25 réad ó bhailiúcháin Chartlann Chontae Loch Garman.

Áirítear leis na 25 réad príomhcháipéisí, grianghraif, réada, agus teicstílí ó shealúchais Chartlann Chontae Loch Garman. Is deis iontach é seo le cuid de na míreanna uathúla agus neamhchoitianta ó shealúchais na cartlainne a thaispeáint, agus léiríonn siad go léir gné – nó scéal rannpháirtí gníomhach – le linn na tréimhse suaite seo i stair an chontae. I measc na n-ítimí a bheidh le feiceáil tá ordú slógtha (30 Aibreán 1916) a eisíodh chuig ceannairí Inis Córthaidh ag iarraidh orthu éirí as an gcogaíocht; ionar Oibrithe Deonacha Éireannacha an Chaptaein Patrick Keegan; dealg Chumann na mBan Máire Moran; bratach 1ú Cathlán Inis Córthaidh; Leabhar miontuairiscí Bhord CLG Bhaile Choinnleora Uimhir 2, (1921).

Is é an príomh-aschur a bheidh ann ná foilseachán fisiceach (le leagan smeachleabhar ar líne) ina mbeidh íomhá gar do gach déantán mar aon le hachóimre ar a bhunáit/tábhacht stairiúil. Áireofar leis an seoladh taispeántas fisiciúil de na míreanna a bheidh le feiceáil sa tionscadal a bheidh ar siúl in 2024.

Seirbhísí Cartlainne

Bainistiú na mBailiúchán

I measc na mbailiúchán a fuarthas le linn 2023 bhí sraith de chairteacha stairiúla de chuan Loch Garman ón 19ú haois; leabhair chuntais an Dr Thomas Pierse (Oifigeach Leighis, Ceantar Loch Garman), 1914-33; bailiúchán lása agus cróise Achadh an Toir; leabhair mhiontuairiscí ar marthain do Chuallacht Chluain an Róistigh, Bantracht na Tuaithe (1959-2020); agus bailiúchán aturnaetha Huggard, Brennan agus Murphy (1800í-1970idí).

Filíocht mar Chomóradh

I gcomhar leis an tionscadal Filíocht mar Chomóradh (tionscnamh de chuid Chartlann Léamha Filíochta na hÉireann UCD), d'óstáil an Chartlann dhá cheardlann tráthnóna ina seomra léitheoireachta i mí an Mhárta inar lorg seachtar inspioráid chun filíocht a scríobh as rogha doiciméad, grianghraf, agus réad a bhain le tréimhsí Chogadh na Saoirse agus an Chogaidh Chathartha i gContae Loch Garman (1919-23). Léadh an t-aschur ón bpróiseas cruthaitheach seo do lucht féachana poiblí i leabharlann bhaile Loch Garman i mí Bealtaine. Cuireadh na dánta i dtaisce i gCartlann Léitheoireachta Filíochta na hÉireann (UCD) agus i gCartlann Chontae Loch Garman ar feadh na mblianta atá le teacht.

Seoladh Loch Garman *Comrádaithe Phríosún Chill Mhantáin*: Reáchtáladh tionscadal *leabhar sínithe an Chogaidh Chathartha* i leabharlann Ghuaire i mí na Samhna. Rinne an staraí Aaron Ó Maonaigh taighde agus scríobh ar an tionscadal – comhoibriú nuálaíoch idir seirbhísí cartlainne comhairlí contae Loch Garman agus Chill Mhantáin agus chuimsigh sé clár faisnéise gairid ina raibh sleachta as agallaimh a reáchtáladh le gaolta cuid de na príosúnaigh; taispeántas fisiciúil ar a bhfuil na fir atá doiciméadaithe sa leabhar sínithe agus foilseachán a théann leis a thugann léargas uathúil ar shaol na bhfear a cuireadh i bpríosún i bPríosún Chill Mhantáin le linn an Chogaidh Chathartha. Rachaidh an taispeántas chuig ionaid éagsúla agus líonra na leabharlann i rith 2024 agus an leabhrán le dáileadh ar iar-bhunscoileanna ar fud Chontae Loch Garman.

Bailiúcháin na Cartlainne a Dhigitiú

Ag teacht lena straitéis digitithe, rinneadh roinnt bailiúchán a ghabháil go digiteach agus a chur ar fáil ar líne i rith na bliana – lena n-áirítear sraith leabhar miontuairiscí ó bhailiúchán Aontas Dhlí na mBocht Inis Córthaidh do Fhráma ama Deich mBliana na gCéad Bliain (1912-23).

Chun fiosrúcháin a bhaineann le tráma institiúideach sa 20ú haois a éascú trí Lárionad Náisiúnta nua um Thaighde agus Cuimhneachán, rinneadh digitiú ar na bailiúcháin seo a leanas – leabhair mhiontuairiscí Bhord Sláinte agus Cúnaimh Phoiblí Chontae Loch Garman, 1921-42; Orduithe na mBainisteoirí Contae, 1942-45.

For-rochtain

Mar iarracht leanúnach chun comhoibriú le heagraíochtaí oidhreachta eile i gContae Loch Garman chun cuid dá déantáin thábhachtacha a thaispeáint, thug an Chartlann cóip mhór de phéinteáil *Allegory of Marriage* Titan ar iasacht d'lontaobhas Oidhreachta na hÉireann le taispeáint i gCaisleán Bhaile Sheáin i mí an Mhárta. Chóipeáil sé an phéintéireacht leis an ealaíontóir clúiteach ó Loch Garman Francis Danby in 1838 le linn dó a bheith i Músaem an Louvre, Páras agus thug garíníon William Gibbons é do Bhardas Loch Garman in 1939 a choimisiúnaigh Danby ar dtús chun cóip den phictiúr a dhéanamh.

Bhí an Cartlannaí mar chuid de chlár faisnéise gairid, *The Search for Maelruan* léirithe ag Three Kitty Productions a bhí ar cheann de bhuaiteoirí Ghradaim Scáileán Loch Garman Glórtha Nua 2022. Bhí baint ag Naomh Maelruan (Easpag Thamhlachta a fuair bás sa bhliain 792) le heaglais luath-mheánaoiseach sa Scáileán agus le baile fearainn Bhaile na Leice i bparóiste Ard Chromáin. Tá macasamhaileán neamhchríochnaithe sa Chartlann den bhunsnoíodóireacht adhmaid a thángthas air i tobar beannaithe i mBaile na Leice sna 1750idí. Thug paróistí ón gceantar cuairt ar shéipéal na Croise Bige thar dheireadh seachtaine an 12-13 Lúnasa chun níos mó a fhoghlaim faoin naomh agus chun scéalta faoi chuairt a thabhairt ar an teach i mBaile na Leice a bhí ar taispeáint ar feadh beagnach trí chéad bliain anuas.

Mar chuid de Chomóradh 225 ar fud Chontae Loch Garman in 2023, thug an Cartlannaí caint léirithe ar thaiscí suntasacha le déanaí i gcartlann an chontae a bhain le hábhar 1798 ag sraith cainteanna tráthnóna i mí Lúnasa a d’eagraigh Grúpa Oidhreachta Ráth Iomgháin/Bhaile Chléire. Ba mheán an-luachmhar é seo chun roinnt míreanna uathúla a phoibliú a bheidh mar chuid de thaispeántas athchóirithe san Ionad Náisiúnta Éirí Amach 1798, Inis Córthaidh in 2024.

Éire Ildánach

In 2023 mhaoinigh Éire Ildánach Loch Garman 50 tionscadal, chuaigh i dteagmháil le 5,381 ball den lucht féachana, d'infheistigh sé €226,240 i dtionscadail chruthaitheacha le healaíontóirí agus pobail, agus chuir sé deiseanna maoinithe ar fáil do 142 cleachtóir cruthaitheach.

Straitéis Cultúir agus Cruthaitheachta

Seoladh an Straitéis Cultúir agus Cruthaitheachta 2023-2027 i mí Feabhra. Tá an straitéis seo bunaithe ar chomhairliúchán fairsing poiblí a reáchtáladh i ngach ceantar bardasach sa chontae le linn 2022. Cuirfear béim ar thionscadail chruthaitheacha a dhíríonn ar leithlisiú agus a thugann tosaíocht don chuimsiú; díreofar ar thionscnaimh a chothaíonn folláine agus athléimneacht ar fud an phobail. Leithdháilfear acmhainní freisin ar thionscadail a dhéanann ceiliúradh ar bhonneagar fisiceach, nádúrtha agus oidhreachta an chontae agus a oibríonn chun iompraíochtaí a chuireann le hathrú aeráide níos measa a athrú.

Cruinniú na nÓg

Bhí Cruinniú na nÓg (lá náisiúnta cruthaitheachta do leanaí agus daoine óga 0-18 bliana d'aois) ar siúl ar an 10 Meitheamh 2023. Reáchtáladh fiche imeacht uathúla ar an lá i ngach Ceantar Bardasach. I measc na n-imeachtaí bhí, Plátaí Guairneála, ceardlanna ar scileanna sorcais, Anyone 4 Science, Scríbhneoireacht Chruthaitheach, puipéadóireacht agus déanamh maisc, Ceardlanna fuála agus cré, ceol amharclainne agus ceardlanna rince. Bhí 71 iontráil ag Loch Garman i gcomórtas "Seo Ealaín" na bliana seo agus na hiontrálacha á dtaispeáint in Ionad Ealaíon Loch Garman.

Scéim na bPobal Cruthaitheach

Faoi thionscnamh Phobail Chruthaitheacha na Roinne Ealaíon, thacaigh Éire Ildánach le trí thionscadal i mbliana.

Curacháin ar an gCanáil: Comhoibriú idir an t-amharcealaíontóir Andi McGarry, tógálaí bisiúil de bháid tionscadail, agus rannpháirtithe ó chumann tithíochta na seanóirí agus pobal níos leithne Ráth Daingean agus Dhún Chormaic. Agus úsáid a bhaint as ábhair a fuarthas go háitiúil, tógadh ceithre Churachán ar an láthair ag Ionad Pobail McCall, tástáladh iad agus ansin tugadh isteach iad chuig canáil Bhaile an Droichid áitiúil le haghaidh taiscéalaíochta.

Balláí Chuan Dhún Canann: D'fhorbair an t-ealaíontóir Kate Murphy i gcomhar le hOibrithe Cuain Dhún Canainn, an Grúpa Sráidbhaile Slachtmhar, agus Grúpa Athnuachana Sráidbhaile Dhún Canainn, íomhánna le bheith péinteáilte mar mhúrphictiúir ar bhallaí an cheantair. Léiríonn gach ceann de na híomhánna gné de shaol iascaireachta agus/nó de ghníomhaíochtaí cois farraige sa cheantar.

Forbair: Comhpháirtíocht le Seirbhísí Meabhairshláinte do Leanaí agus d'Ógánaigh (SMLÓ) Loch Garman Thuaidh, ba chlár é Forbair a thacaigh le téarnamh agus folláine na ndaoine óga a fhreastalaíonn ar SMLÓ trí ealaín. D'oibrigh na healaíontóirí Sonya Weston agus Deirdre Travers le grúpa déagóirí chun foilseachán dá ndearadh féin a tháirgeadh, ag baint úsáide as priontáil líonóil, monaphriontáil, colláis, péintéireacht, grianghrafadóireacht dhigiteach agus grianghrafadóireacht mhalartach. Bhí taispeántas den obair a táirgeadh ar siúl Déardaoin 19 Deireadh Fómhair ag Foirgneamh Chumann Meabhairshláinte Loch Garman.

Comhpháirtíochtaí le Ceantair Bhardasacha

Dealbha Cuibhrinn Phobail Inis Córthaidh: D'oibrigh an gairneoir agus dealbhóir Imogen Stafford, a bhfuil sainfheidhm aici i gcruthú dealbha ó mheáin mheasctha, mogalra sreinge agus saileach, le baill ECA bhí baint aici leo chun a gcuid dealbhóireachta féin de mhogalra sreinge a chruthú. Agus úsáid a bhaint as inspioráid ó mhiotaseolaíocht, nádúr, agus fiadhúlra na hÉireann ghearr, lúb de réir a chéile, chas, láimhsigh thóg suas an grúpa, an mogalra agus saileach chun píosa beag dealbhóireachta a chruthú. Ansin le chéile chruthaigh siad dealbh níos mó ag ceiliúradh an dúlra. Beidh ócáid seolta ann san earrach 2024.

Tionscadal Comhartha Éire: Chuir Ceantar Bardasach Ros Láir agus grúpa de mhuintir na háite agus díograiseoirí tús le hobair ar athchóiriú agus ar ghlanadh an fhásra atá tar éis fás ar mharcóir cósta na hÉireann i gCé na Cille Móire a tógadh in 1943/1944. Ceardlanna maoinithe ag Éire Chruthaitheach arna stiúradh ag an scríbhneoir Caroline Busher le daltaí ó Scoil Náisiúnta na Cille Móire. D'oibrigh Caroline leis na daltaí chun an comhartha a léirmhíniú go cruthaitheach agus chun a bpíosa scríbhneoireachta féin a fhorbairt spreagtha ag an gcomhartha. Cuirfear cuid den scríbhneoireacht seo i láthair ag Féile Scríobh ar Muir Ché na Cille Móire in 2024.

Conair Liteartha Loch Garman: B'iniúchadh é Conair Liteartha Loch Garman ar lánaí, sráideanna agus radharcanna stairiúla an bhaile a spreag scríbhneoirí agus filí áitiúla. Bhí an t-eagarthóir Tom Mooney i gceannas ar chosáin phearsanta a rinne iniúchadh ar oidhreacht liteartha áitiúil, treoirleabhar a foilsíodh ina theannta.

Deirfiúracha Mullaí: Ag obair le cailíní sna déaga a bhí lonnaithe in Ionaid Soláthair Dhírigh, d'fhorbair Gníomhach sa Spórt, Loch Garman eachtra cruthaitheach lasmuigh. Chuaigh na cailíní i ngleic leis an tuath agus leis na trána i gContae Loch Garman, ag obair le healaíontóirí ag pointí éagsúla chun tuiscint níos fearr agus nasc mhothúchánach leis an tírdhreach áitiúil a spreagadh.

Dámhachtainí Ealaíon Glao Oscailte

Bronnadh maoiniú ar naoi n-eagraíocht chultúrtha agus chomhghrúpa ealaíontóirí ar fud an chontae trí Ghlaio Oscailte Éire Ildánach Loch Garman 2023. Tá na dámhachtainí seo le haghaidh cláir nuálacha a fhorbraíonn smaointeoireacht chruthaitheach chun aghaidh a thabhairt ar na príomhréimsí straitéise de leas, comhfhorbairt áite agus gníomh aeráide.

X-Gap (Féile Ealaíon 'The Gap'): píosa léirithe Nollag nua a forbraíodh idir pobail Loch Garman Thuaidh agus na healaíontóirí Honor Heffernan agus Garrett Keogh.

Cartlann na nDaoine (Ciorcal Amhránaíochta Traidisiúnta Loch Garman Thuaidh): iniúchadh idirghlúine ar thraidisiúin amhránaíochta áitiúla atá beo agus atá ag teacht chun cinn.

Iascáirí Loch Garman (an t-ealaíontóir Helen McLean): dearadh agus cruthú mósáic mhór nua le grúpa Bailte Slachtmhara Loch Garman, le suiteáil ag an gCorrán, Cé Loch Garman.

Cuireadh chun Comhrá (Sown Society): sraith ceardlann ildisciplíneach a fhiosraíonn cleachtais nuálacha agus inbhuanaithe a bhaineann le folláine leis an dúlra, leis an gcruthaitheacht agus leis an bpobal.

Ceanródaithe – Bealach le Focail (Comharghrúpa Corcra agus Ór na Scríbhneoirí): sraith d'imeachtaí nuálacha spéisiúla filíochta in ionaid chaifé Bhaile Loch Garman i rith an lae.

Na Bealaí Uisce (ealaíontóirí Andi McGarry, Jeni Roddy, Lynn Haughton, Conall Geoghegan): ceardlanna tógála bád ag Gairdíní Pobail Ché na Cille Móire agus ag Ionad Stella Maris a úsáideann ábhair aimsithe agus nádúrtha chun dul i ngleic le maireachtáil inbhuanaithe laistigh den tírdhreach uisceach in aice láimhe.

An Meaisín Ama Inis Córthaidh (Féile i Veain): iniúchadh ar stair agus todhchaí Inis Córthaidh trí dhánta, scéalta agus amhráin nua, ag díriú ar cheartas sóisialta agus athrú aeráide.

Teach Taibhse (Spooky Beore): tionscadal scéalaíochta ar fud an chontae a bhaineann leas as eispéiris osnádúrtha, spioradálta agus neamhmhínithe sa bhaile chun meabhairshláinte agus folláine a fhiosrú.

Tom na Bealtaine agus Teach an tSamhraidh (ealaíontóirí Michael Fortune agus Aileen Lambert): tionscadal cartlainne a cheiliúránn féilte traidisiúnta aimsir na Bealtaine agus a leagann béim ar an tábhacht a bhaineann leis na féilte seo chun ómós áite agus mórtas a chruthú i leith an phobail.

Ceol Beo i dTithe Altranais

Amhrán Luascha: Bronnadh maoiniú Aoisbhá Éireann Cruthaitheach ar Chomhairle Contae Loch Garman chun ceardlainne ceoil agus filíochta a fhorbairt do cheithre theach altranais i Loch Garman in 2023 thar 5 den tréimhse, Iúil-Deireadh Fómhair.

Chomhoibrigh an ceoltóir Melanie O'Reilly agus beirt bhall dá banna

snagcheoil leis an bhfile agus an t-ealaíontóir focal labhartha Stephen James Smith, ag tabhairt amhráin bheo snagcheoil agus léamha filíochta le chéile. Bhí na ceardlanna ar siúl i dtithe altranais ar fud an chontae.

clár

Tionscadail Eile

Bádamharclann Éiceolaíoch: I rith Lúnasa, tháinig an Bádamharclann Éiceolaíoch ar Long an Ghorta Dhún Bróithe le haghaidh oíche ceoil, filíochta agus léirithe ag na healaíontóirí ó Loch Garman Joe Brennan, Suzanne Walsh agus Ben Mac Caoilte. Mar chuid de thuras ealaíon cúig mhí feadh na Sionainne, na Canálach Móire agus na Bearú, ar bord an Chuile Mhóir, is tionscadal ealaíne é an Bád Bádamharclann Éiceolaíoch atá dírithe ar fheasacht ar athrú aeráide a ardú.

Tionscadal an Tí Solais: Ag obair leis na healaíontóirí áitiúla Sasha Terfous agus Richard Carr, agus Basciville i mí Iúil agus Lúnasa, d'fhorbair an coimeádaí Dani Gill tionscadal a bhaineann go sonrach le suíomh do theach solais Rinn Duáin ina raibh léiriú fuaimne agus focal labhartha i gceist. Rinne RTÉ réamhfhógrán 3 nóiméad ar an imeacht seo i dTeach Solais Rinn Duáin i mí Lúnasa, a craoladh chun oíche Chultúir a chur chun cinn. Léiríodh an saothar nua don chéad uair ar Oíche Chultúir, Dé hAoine 22 Meán Fómhair. Lean lucht éisteachta eispéireas fuaimne treoraithe saor in aisce isteach sa teach solais, ag críochnú le léiriú beo le Sasha Terfous.

Cartlann Grianghraf Digiteach Gus Handcock: Chruthaigh an taighdeoir agus staraí Monica Wallace fardal agus bailiúchán digiteach de 100+ grianghraf a thóg Gustavus Handcock as Coolbrook, Droichead Eoin, ag deireadh an 19ú haois. Tugann saothar Handcock peirspictíocht uathúil ar an saol i gcuid iargúlta de Chontae Loch Garman ar imeall mórathruithe.

Púcaíocht/Shapeshifting: Is foilseachán dátheangach filíochta é Púcaíocht/Shapeshifting leis an bhfile a rugadh i Loch Garman Máire Ní Bhriain. Déanann an leabhar cur síos ar na focail Ghaeilge atá fós i dteanga dhúchais Chontae Loch Garman agus a bhaineann le logainmeacha agus gnéithe de chultúr agus nádúr an chontae. Seoladh Púcaíocht/Shapeshifting ar 12 Deireadh Fómhair i Leabharlann Loch Garman.

An-Bhuille Oíche Shamhna: I rith Mheán Fómhair agus Dheireadh Fómhair, reáchtáil an cnaguirlisí nuálach Nicky Bailey ó Extreme Rhythm 10 gceardlann drumadóireachta an ceann le haghaidh FDYS Coolcotts agus Ionad Acmhainní Teaghlaigh Teach Munna. Bhain Nicky úsáid as a stíl thar a bheith amhairc agus chabhraigh sé leis na rannpháirtithe a rithim drumadóireachta agus braistint buille a fhorbairt in atmaisféar taitneamhach suaimhneach. Ag deireadh mhí Dheireadh Fómhair, thaispeáin gach grúpa a gcuid scileanna le léiriú ar an stáitse agus a dteaghlach agus a gcairde páirteach ann.

Taipéis Amlínte: Thóg an grúpa Taipéis Amlínte ar a gcomhoibriú le 2 bhliain anuas, ag dearadh taipéis ar théama leighis, athnuachana agus síochána. Tá na hochtar n-ealaíontóirí agus fíodóir taipéise Éireannacha atá ag comhoibriú ar an tionscadal seo ina gcónaí agus ag obair i 7 gceantar údarais áitiúil. Tá nádúr comhoibríoch an tionscadail seo an-neamhghnách, mar is mó an seans go n-oibreoidh fíodóirí ina n-aonar.

Dúlra in aice láimhe: Is tionscadal cruthaitheach teiripe glas é an clár Dúlra in aice láimhe arna thacú ag Éire Ildánach Loch Garman agus á stiúradh ag Cumann Meabhairshláinte Loch Garman chun tacú le rannpháirtithe litearthacht agus scileanna meabhairshláinte agus teiripe glas

a thógáil trí rannpháirtíocht chruthaitheach. Bhain na rannpháirtithe leas as tírdhreach Inis Córthaidh chun iniúchadh a dhéanamh trí mheáin chruthaitheacha agus ó thaithí ar an acmhainneacht a d'fhéadfadh a bheith ag spásanna nádúrtha áitiúla chun tacú lena bhfolláine féin agus le folláine a dteaghlach agus an phobail i gcoitinne. Críochnófar an tionscadal san earrach 2024.

NA HEALAÍONA

Sheol Sinead O'Reilly, Ceannaire na hEalaíne Áitiúil, Áite agus Poiblí, An Chomhairle Ealaíon, agus Cathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman, An Clr. John Fleming **Plean Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman 2023-27** i mí Mheán Fómhair. D'fhreastail breis agus céad duine ar an seoladh seo lena n-áirítear ealaíontóirí, grúpaí pobail, príomhpháirtithe leasmhara, mic léinn SETU agus baill tofa. Tháinig an plean uailmhianach cúig bliana seo i gcrích tar éis phróiseas comhairliúcháin fairsing ar fud Chontae Loch Garman in 2023. Tá cóipeanna den Phean Ealaíon ar fáil ón Oifig Ealaíon agus tá cóipeanna digiteacha ar fáil ó www.wexfordcoco.ie/arts-and-culture

Glúin Ceoil Loch Garman Comhpháirtíocht reatha is ea seo idir Comhairle Contae Loch Garman, Bord Oideachais agus Oiliúna Loch Garman & Phort Láirge agus an ghníomhaireacht náisiúnta Glúin Ceoil lena ndéantar rochtain ar oideachas léirithe ceoil ar ard-chaighdeán do dhaoine óga i Loch Garman. Oibríonn Glúin Ceoil i suíomhanna réamhscoile, bunscoile, agus obair óige/pobail. Bhí cúig scoil is fiche mar chuid de Chlár Glúine Ceoil Loch Garman do 2023 a chuimsigh clár gutha agus uirlise. Ina theannta sin, cuireann Music Generation roinnt clár óige agus lasmuigh den scoil ar fáil i gcomhpháirtíocht le SMLÓ - Seirbhísí Meabhairshláinte Leanaí & Ógánach, Forbairt Áitiúil Loch Garman, agus ionaid amhail an tÁras Náisiúnta Ceoldrámaíochta agus an Ionad Léiriúcháin Inis Córthaidh. Leanann Glúin Ceoil ag tógáil a bhanc uirlisí ceoil suntasach atá lonnaithe sna Moil ar fud an chontae.

Chuir Ceoldráma Óige Glúine Ceoil 'Seedlings', ceoldráma todhcháioch ar athrú aeráide bunaithe ar théamaí comhshaoil, i láthair i gcomhpháirtíocht le Féile Cheoldrámaíochta Loch Garman ag an Áras Náisiúnta Ceoldrámaíochta. Léiriúchán a bhí anseo a forbraíodh mar chuid de shraith ceardlanna comhoibríocha le daoine óga ó ar fud an chontae. Thacaigh Féile Ceoldrámaíochta Loch Garman, Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge agus Loch Garman, an tÁras Náisiúnta Ceoldrámaíochta, agus Comhairle Contae Loch Garman leis an tionscadal seo.

Soláthraíonn an clár '**Cumas Ealaíne**' (Amharc, Scríbhneoireacht Chruthaitheach agus Ceol) **Na hEalaíona i gCúram Sláinte** rochtain fhadtéarmach ardcháilíochta ar eispéiris chruthaitheacha

ealaíne do dhaoine a bhfuil deacrachtaí meabhairshláinte fadtéarmacha acu agus/nó faoi mhíchumas intleachta. Faoi stiúir fhoireann de chúigear ealaíontóir bíonn sé ag oibriú ar fud na tíre i suíomhanna cúraim lae agus cónaithe. Ar siúl ó 2003 i leith, tá comhpháirtíochtaí láidre idir Comhairle Contae Loch Garman, FSS agus Cumann Meabhairshláinte Loch Garman mar bhonn agus mar thaca ag Cumas Ealaíon.

In 2023, chuir Comhairle Contae Loch Garman (Comhairle Contae Loch Garman) agus Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (FSS) síneadh leis an gClár Ealaíontóirí Cúnta sa Chumas Ealaíne ar feadh 12 sheachtain eile. Ba iad na healaíontóirí a ghlac páirt ná Brid Colloton, Jenni Roddy, agus Luke Cosgrave. Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh seo laistigh den Chlár Cumas Ealaíne, deis a sholáthar d'ealaíontóirí a scileanna a fhorbairt trí thaithí phraiticiúil a bheith acu ag obair leis na healaíontóirí tosaigh i dtimpeallacht ghairmiúil ealaíon agus cúram sláinte.

Clár Ealaíona Beo i Scoileanna Rinne Roinn Ealaíne Chomhairle Contae Loch Garman a Clár Ealaíona Beo i Scoileanna a sheachadadh i gcomhpháirt le hIonad Ealaíon Loch Garman bliantúil i scoileanna in 2023. Is é aidhm an chlár tuiscint agus léirthuisicint a thabhairt do pháistí ar amharcealaíona comhaimseartha. Tá deis ag ceithre bhunscoil roghnaithe ealaíontóir cónaithe a óstáil ar feadh 8 nó 15 seachtaine le linn na scoilbhliana. Fostaíodh ochtar ealaíontóirí chun an clár a sheachadadh thar na ceithre scoil. www.livingartsproject.ie.

Áiteanna Cruthaitheacha Inis Córthaidh Bhronn an Chomhairle Ealaíon Gradaim **Áiteanna Cruthaitheacha Inis Córthaidh** ar Ionad Ealaíon Loch Garman, i gcomhar le Comhairle Contae Loch Garman, agus ar choiste stiúrtha ón gComhairle Ealaíon in 2023. Tá an dámhachtain seo do chlár forbartha ealaíon trí bliana in Inis Córthaidh agus tá infheistíocht shuntasach de bhreis is €330,000 i gceist leis thar 3 bliana. Ar fáil ag an gComhairle Ealaíon, tacóidh an dámhachtain le forbairt na cruthaitheachta i bpobail ar fud an bhaile.

Ceapadh Comhordaitheoir Tionscadail Áiteanna Cruthaitheacha Inis Córthaidh, agus cuireadh tús le sraith cruinnithe agus comhairliúcháin leis an earnáil phobail agus ealaíon in 2023. dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara agus ionadaithe pobail chun clár Áiteanna Cruthaitheacha Inis Córthaidh a fhorbairt, a chur i bhfeidhm agus a sheachadadh.

Soláthraíonn **Mol Cruthaitheach** obair fhóirdheonaithe, miondíol agus taispeántas, arna maoirsiú ag Oifig na hEalaíona agus arna bhainistiú ag Ionad Ealaíne Loch Garman. Ligtear 10 n-aonad ealaíontóra ar léas sa Mhol Cruthaitheach ag freastal ar breis is 30 ealaíontóir/duine cruthaitheach/ceardaí comharghrúpa ealaíne agus stiúideo damhsa breise ina gcuirtear ar bun ranganna damhsa agus seisiúin ióga laethúla, ag freastal ar breis is 100 duine in aghaidh na seachtaine a bhíonn ag freastal ar ranganna damhsa agus ióga. Thaispeáin grúpa mac léinn ó Scoil Ealaíne agus Deartha SETU Loch Garman suiteáil chomhoibríoch dar teideal ‘Severance: Rise of the Beasts,’ sa Mhol Cruthaitheach i mí na Nollag 2023.

Scáileán Loch Garman Bunaithe in 2020 is comhpháirtíocht straitéiseach é Scáileán Loch Garman idir na ranna Ealaíon agus Eacnamaíochta i gComhairle Contae Loch Garman agus Bodecii Film. Tá sé mar aidhm scannán a fhorbairt i gContae Loch Garman a mhéadaíonn léiriú dúchasach agus idirnáisiúnta scannán & teilifíse agus a sholáthraíonn tacaíocht agus oiliúint áitiúil d’earnáil scannán agus scáileáin nua agus reatha i gContae Loch Garman.

<https://screenwexford.com/>

I mí na Samhna 2023, reáchtáladh Oíche Taispeántais Bhuaiteoirí Ghradaim Glórtha Nua 2022 in Ionad Ealaíon Loch Garman:

- ‘We Were There’ gearrscannán 9 nóiméad le Leah O’Toole
- ‘The Search for Maelruan’ clár faisnéise 59 nóiméad le Andrew Kenny
- ‘Lucifer is that you?’ beochan 3-nóiméad le Joseph Orr

Clár Taispeántais Sráideanna Halla an Chontae

Sift – Márta 2023 – taispeántas ar chamchuart de shaothar ealaíne ilmheán nua i St Davids agus i Loch Garman a d’oscail i mí an Mhárta agus i mí Aibreáin 2023 sa dá thír. Tháinig an taispeántas go baile Loch Garman, a reáchtáladh ó Aibreán go Bealtaine in oifigí Chomhairle Contae Loch Garman i gCarraig Leathan. Áiríodh sa taispeántas ealaíontóirí ó Loch Garman agus ón mBreatain Bheag a coimisiúnaíodh chun saothair nua a dhéanamh mar chuid de chlár maoinithe an AE Ceangail Ársa na hÉireann-na Breataine Bige a bhí ar siúl 2018-2023. I measc na n-ealaíontóirí bhí John Sunderland, Sylvia Cullen, David Begley, Linda Norris, agus Sean Vickery. Rinne taispeántas ‘Sift’ na téamaí taistil, áiteanna naofa, oidhreacht sinsear, scéalaíocht, agus cumha don bhaile a fhí le chéile trí ghrianghrafadóireacht, beochan, fuaim, ealaíona rannpháirtíochta, téacs, scéalaíocht, gloine agus solas.

Light & Shadow – Lúnasa – Meán Fómhair 2023

Léirigh an taispeántas seo saothair ó leanaí agus daoine fásta óga a táirgeadh le linn ceardlanna agus ranganna ag na stiúideonna faoi stiúir an ealaíontóra Jonathan Murphy.

IRISH GOTHIC Deireadh Fómhair 2023 Seoladh mórthaispeántas aonair le Patricia Hurl I gcomhar le hÁras Nua-Ealaíne na hÉireann (IMMA) i Halla an Chontae i mí Dheireadh Fómhair i gcomhthráth le Féile ceoldrámaíochta Loch Garman agus bhí sé ar siúl go dtí deireadh mhí na Samhna 2023. Cuireann an taispeántas seo, a roghnaíodh as mórshiúl iarghabhálach arna óstáil ag IMMA níos luaithe sa bhliain, duine de na healaíontóirí is cumasaí in Éirinn, Patricia Hurl, i láthair. Ó na 1970idí, tá saothar cruthaithe ag Hurl a dhéileálann le caillteanas, pian, frustrachas agus uaigneas. Cuireadh turais scoile agus poiblí saor in aisce ar fáil don dá thaispeántas.

Gradam Teacht Chun Cinn: 2022-23

Mar chuid den ‘Gradam Teacht Chun Cinn’ débhlantúil d’amharcealaíontóirí atá ina comhpháirtíocht idir an Oifig Ealaíon agus Ionad Ealaíon Loch Garman, bhí a taispeántas aonair **LOOP** ag Emma Roche, bronntóir ó Loch Garman, a d’oscail i gcomhpháirtíocht le hIonad Ealaíon Loch Garman i mí Dheireadh Fómhair 2023. Tacaíonn an Gradam Teacht Chun Cinn le hamharcealaíontóirí lena gcleachtas a fhorbairt agus a chur chun cinn. Áiríodh air sin stipinn de €15,000, meantóireacht leanúnach. Comhpháirtithe freisin le hOllscoil an Oirdheisceart na Teicneolaíochta (SETU) áit a n-oibríonn na healaíontóirí bronnta leis na mic léinn thar thréimhse 1-02 bliain agus is féidir leo leas a bhaint as áiseanna an choláiste.

Gradam Teacht Chun Cinn 2024-25

Tháinig painéal roghnúcháin le chéile in 2023 agus roghnaíodh an t-ealaíontóir Blaine O Donnell do Ghradam Éigeandála 2024-2025.

Clár DÉAN/Coimeád

Tionscnamh comhpháirtíochta idir Ionad Ealaíon Loch Garman agus Oifig Ealaíon Loch Garman, a thugann deis d’ealaíontóirí atá lonnaithe i Loch Garman a gcuid oibre a fhorbairt thar thréimhse 1-2 bhliain, trí thacaíocht choimeádaithe ó choimeádaithe náisiúnta ar tugadh cuireadh dóibh, a thagann le chéile i dtaispeántas aonair in Ionad Ealaíon Loch Garman. Roghnaíodh an

t-ealaíontóir ó Loch Garman Serena Caulfield in 2022 agus bhí a taispeántas aonair 'Ní áit éigin eile ach anseo' in Ionad Ealaíon Loch Garman in Earrach 2023

Is féile amharcealaíon í **Wex-Art** a bheidh ar siúl ag an am céanna le Ceol Dráma Loch Garman atá á chomhordú ag Tom Mooney agus á thacú ag an Oifig Ealaíon. Ar Léarscáil Wex-Ealaín tá breis agus 20 taispeántas ar siúl i mbaile Loch Garman ó 14 go Deireadh Fómhair 6 agus saothar breis agus 70 ealaíontóir atá lonnaithe i Loch Garman ar taispeáint. Ina theannta sin, cuireann treoirleabhar Fhéile Wex-Art béim ar imeachtaí ealaíon agus cultúrtha a bheidh ar siúl le linn rith na féile agus faigheann sé tacaíocht ó Bhuirg Loch Garman.

Ealaín Phoiblí 2023 Leanann an Roinn Ealaíon le bainistiú a dhéanamh ar Scéim an Chéatadáin don Ealaín agus chuaigh sí i gcomhpháirtíocht ar chlár ealaíne poiblí amháin le Clár Éire Ildánach Loch Garman

Is tionscadal ealaín poiblí & dícharbónaithe pobail é **Inis Córthaidh a Athshamlú**, a tharla in 2022-23 ar fud bhaile Inis Córthaidh. Faoi stiúir an ealaíontóra Elaine Harrington, freagra comhoibritheach, áitbhunaithe a bhí ann ar an ngéarchéim aeráide, agus iniúchadh cruthaitheach ar Inis Córthaidh mar Chrios Dícharbónaithe píolótach Loch Garman. I measc na ngníomhaíochtaí bhí ceardlann i bPáirtíní Inis Córthaidh, plandáil úllord pobail, sraith ceardlann pobail saor in aisce i bPáirtíní Inis Córthaidh, moil síolta saor in aisce timpeall ar ionaid in Inis Córthaidh, Caifé Aeráide, siúlóidí bithéagsúlachta agus taispeántas deiridh in Ionad Ealaíon na Toirbhirte in Inis Córthaidh i mí Iúil 2023

Déan na Rudaí Beaga Go Poiblí–2023

Dearadh an saothar ealaíne poiblí seo ina bhfuil deilbh coirceoige bheo do dhá shuíomh: Fearna, Loch Garman agus St Davids, Pembrokeshire. Rinne Clár AE Ceangail Ársa na hÉireann-na Breataine Bige í a choimisiúnú, a bhí faoi stiúir Chomhairle Contae Pembrokeshire, in éineacht leis na comhpháirtithe de chuid Comhairle Contae Loch Garman, Údarás Pháirc Náisiúnta Chósta Pembrokeshire agus Tabhair Cuairt ar Loch Garman.

Thug an oifig ealaíon comhairle don chlár Ceangail Ársa maidir le roghnú na saothar ealaíon agus suiteáil deiridh na saothar ealaíne i bhFearna. Roghnaíodh moladh sainiúil an ealaíontóra, Bedwyr Williams, as an ngearrliosta agus nascann sé an dá phobal i St Davids agus Fearna trí

chleachtadh na beachaireachta, ag léiriú scéal meánaoiseach Naomh David agus a chairdeas le Naomh Aodán, a thug beacha ar ais go hÉirinn ón mBreatain Bheag.

Clár na bPobal Chruthaitheach Bhí an scéim seo a raibh an-tóir uirthi oscailte do ghrúpaí pobail atá ina mbaill de Líonra Rannpháirtíochta Poiblí Loch Garman (WPPN) chomh maith le pobail ar leith a bhfuil tionscadail/ cartlanna ealaíne á bpleanáil acu a tharlóidh thar tréimhse ama le healaíontóir ó Phainéil Ealaíontóir Phobail Chruthaitheacha. Ba é an uasdámhachtain ná €3,000. Cuireadh snáithe breise suas le €5000 ar fáil do thionscadail phobail a thacaigh le comhoibriú idir beirt ealaíontóirí nó níos mó agus a mhaoinítear trí Chlár Éire Ildánach Loch Garman. Tar éis glao oscailte agus próiseas roghnúcháin, ba é €40,700 an ciste iomlán do 2023 agus bronnadh maoiniú ar 14 ghrúpa pobail, a d'oibrigh le 15 ealaíontóir ón bpainéal i bhfoirmeacha éagsúla ealaíne agus a bhí bunaithe ar fud na 5 cheantar bardasach do 2023.

Cuireann **Sparánachtaí Ealaíontóirí Artlinks** forbairt ghairmiúil bhliantúil ar fáil d'ealaíontóirí atá ag teacht chun cinn agus atá gairmiúil i gCeantar an Oir-Dheiscirt le hoifigí i Loch Garman, Ceatharlach, Cill Channaigh agus Port Láirge. In 2023 bhronn Loch Garman sparánacht ar 12 ealaíontóir ó Loch Garman as an gciste méadaithe iomlán de €30,000 chun tacú le healaíontóirí ar fud na bhfoirmeacha ealaíne go léir i Loch Garman.

Bhronn **Scéim Deontais na bhFéile Ealaíon Beaga & Fáilte Éireann 2023** maoiniú ar 20 Féile ar fud an chontae faoi na Scéimeanna seo, infheistíocht iomlán de €47,000 inár bpobail áitiúla. In 2023, briseadh an Scéim Deontais ina dhá shraith:

Snáithe 1 – Deontas d'Fhéilte Ealaíon Beaga Ciste Iomlán €25,000: Tacaíonn an deontas seo le raon éagsúil féilte beaga ealaíon nó imeachtaí ealaíne turgnamhacha ar fud Chontae Loch Garman. Díritear ar fhéilte de cháilíocht ealaíne agus tá béim láidir ar rannpháirtíocht an phobail. Cuirtear fáilte freisin roimh iarratais a chuireann comhoibriú agus turgnamh ealaíonta trasdisciplíneach chun cinn.

Snáithe 2 – Deontas Fhéile Fáilte Éireann Ciste Iomlán €22,000: Tá sé mar aidhm ag an tsraith seo, arna thacú ag Fáilte Éireann, tacú le féilte a spreagann turasóireacht intíre, a chabhraíonn le heispéireas cuartaíochta i gContae Loch Garman a fheabhsú, ag díriú ar fhéilte stairiúla, féilte cultúir traidisiúnta agus féilte a chuireann cultúr bia chun cinn.

Tá **Tionscadal Scannánaíochta Óige Chontae Loch Garman** bunaithe in Amharclann Mhichíl, Ros Mhic Thriúin. Faoin tionscadal cuirtear oiliúint ar dhaoine óga d'aois 13 - 20 in ealaín na scannánaíochta agus tugtar deis dóibh iad féin a chur in iúl go cruthaitheach trí chlár inrochtana spéisiúil faoi stiúir an scannánóra Therese Dalton. Rinneadh ceardlanna go pearsanta a sheachadadh in áiteanna éagsúla agus ba bhuaicphointe iad le féile scannán óige in Amharclann Mhichíl i Nollaig 2023.

Tá **Drámaíocht Óige Chontae Loch Garman (DÓCLG)** bunaithe i mBaile Loch Garman agus á reáchtáil ag Compántas Amharclannaíochta Bare Cheek ag soláthar oiliúna i ngach gné de léiriú drámaíochta lena n-áirítear an aisteoireacht, an scríbhneoireacht, an stiúrthóireacht agus bainistiú stáitse agus drámaíocht theicniúil. Tá an chuid is mó de na léirithe stáitse ceaptha ag na baill agus a scrípteanna scríofa ag drámadóirí gairmiúla.

Cuireann **Cowhouse Studios** le tacaíocht ó Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman cónaitheacht bhliantúil coicíse atá deartha go sonrath d'ealaíontóirí tuismitheoireachta. Cuireann an Chónaitheacht Ealaíontóra Tuismitheoireachta ar chumas ealaíontóirí ar bronnadh am a chaitheamh ar a gcuid oibre tríd an tacaíocht ar fad a thairiscint chun é sin a dhéanamh. Tacaíonn an chónaitheacht seo le healaíontóirí tuismitheora ag an gcéim ríthábhachtach seo dá saol, ag cabhrú leo gairmeacha táirgiúla agus luach saothair a bheith acu agus iad ag tógáil a dteaghlach.

Bhronn **Clár Meantóireachta Scoil Ealaíon Ghuaire 2022-23** an clár meantóireachta agus piarthacaíochta saor in aisce seo ar 22 ealaíontóir d'amhaircealaíontóirí a bhí á reáchtáil ag Scoil na nEalaíon Ghuaire agus arna mhaoiniú ag Oifig Ealaíon Chomhairle Contae Loch Garman. Bhí an Clár seo ar siúl gach mí go dtí mí na Bealtaine agus seoladh taispeántas grúpa ar an 4 Lúnasa i Spás Gailearaí Forimill.

Bailiúchán Ealaíne an Chontae – clár for-rochtana

Leanann an Oifig Ealaíon de bheith i gcomhpháirtíocht le clár na Scoileanna Cruthaitheacha agus thug sí 6 shaothar ar iasacht do Scoil Mhuire Fatima i mbaile Loch Garman agus 4 shaothar ealaíne do CBS Inis Córthaidh in 2023. Chuimsigh an clár seo faoi stiúir an ealaíontóra Laura Ni Fhlainnín, turais ó pháistí scoile lena múinteoirí chuig halla an chontae in 2023 chun cuairt

a thabhairt ar bhailiúcháin ealaíne an chontae agus ar cheardlanna straitéis smaointeoireachta amhairc (CSSA) chun na saothair a mheas agus a roghnú dá scoileanna. Beidh an obair ar iasacht ag an dá scoil ar feadh 1-2 bhliain faoi réir athbhreithnithe agus tabharfaidh an oifig ealaíon cuireadh d'ealaíontóirí ón mbailiúchán bualadh leis na scoláirí sna scoileanna agus labhairt faoina gcuid saothair.

Cónaitheachtaí Ealaíontóirí Tyrone Guthrie Bhronn an Oifig Ealaíon dhá sparánacht d'Ionad Ealaíontóirí Tyrone Guthrie i Muineachán ar an amharcealaíontóir ó Loch Garman, Olivia O'Dwyer agus ar an drámadóir Megan O'Malley. Cuireann an dámhachtain seo ar chumas beirt ealaíontóirí i ngach foirm ealaíne atá ina gcónaí i gContae Loch Garman, coicís a chaitheamh in Ionad Tyrone Guthrie in Eanach Mhic Dheirg, ionad oibre na n-ealaíontóirí i gContae Mhuineacháin. Clúdaíonn gach sparánacht na costais lóistíne ar fad ar feadh tréimhse coicíse, úsáid stiúideo, agus stipinn de €300 le haghaidh speansais.

Bronnadh Scoláireachtaí **Chomhlachas Drámaíochta na hÉireann** do Scoil Samhraidh Chónaithe Chomhlachas Drámaíochta na hÉireann a bhí ar siúl in Ollscoil Luimnigh ó 22 go 29 Iúil 2023 ar Kathleen Byrne (The Wayside Players na hAbhann Duibhe) agus ar Elaine Jordan (Cumann Drámaíochta Bhun Clóidí/Chill Maishil).

Clár Meantóireachta Náisiúnta Ionad Scríbhneoirí na hÉireann Leanann Oifig Ealaíon Loch Garman de bheith i gcomhpháirtíocht le clár meantóireachta lárionad scríbhneoirí na hÉireann agus in 2023 roghnaigh na hÉireannaigh na scríbhneoirí ó Loch Garman Caroline Lawless agus Joy Redmond chun meantóireacht ghairmiúil liteartha a fháil ó scríbhneoirí aitheanta Éireannacha dá rogha féin.

Oíche Chultúir Loch Garman 2023 Reáchtáladh breis agus 60 imeacht ealaíon agus cultúrtha saor in aisce ar fud an chontae i Loch Garman mar chuid d'Oíche Chultúir na bliana seo i Loch Garman – comhpháirtíocht idir an Chomhairle Ealaíon agus oifigí ealaíon na nÚdarás Áitiúil in Éirinn. Dhírigh ceiliúradh na bliana seo ar roinnt imeachtaí beo sna 5 cheantar Bardasach, i gcomhar lenár n-ionaid agus ár n-eagraíochtaí cultúrtha, ar fud Chontae Loch Garman. I measc na mbuaicphointí bhí Tionscadal an Tí Solais' i dteach solais Rinn Duáin arna mhaoiniú ag Éire Ildánach

Oifigeach Cúnta Ealaíon

Cruthaíodh post nua mar Oifigeach Ealaíon Cúnta in 2023. Díreoidh an ról nua seo atá cómhaoinithe trí Scéim Foirne Speisialaithe na Comhairle Ealaíon do gach údarás áitiúil ar na príomhréimsí straitéiseacha leathnaithe sna healaíona óige, san ealaín phoiblí agus sna healaíona agus sláinte, mar a leagtar amach sa chéad Phlean Ealaíon Chontae Loch Garman 2023-2027 eile.

SAORÁIL FAISNÉISE

Tá an oifig um Shaoráil Faisnéise (SF) freagrach as na nithe seo a leanas:

- Saoráil Faisnéise
- Cur i bhfeidhm RGCS
- Cosaint Sonraí, TCI san áireamh
- Gearáin ó Chustaiméirí
- Gearáin chuig an Ombudsman
- Gearáin i dtaca leis an nGaeilge
- Rochtain ar Fhaisnéis faoin gComhshaol
- Rúnaí ag an nGrúpa Bainistíochta Taifead

Cineál	Líon na n-larratas 2023	Líon na n-larratas 2022
SF	122	117
Gearán ó Chustaiméirí	125	87
Gearán chuig an Ombudsman	29	23
AIE	20	12
Iarratas Rochtana ar Shonraí	15	13
Iomlán	311	252

Saincheisteanna a Cuireadh Chun Cinn in 2023:

Measúnú Tionchair ar Chosaint Sonraí Ar Líne a fhorbairt agus a sheachadadh tríd an ardán meitea-chomhlíonta.

Moltaí do 2024

Ardán Aighneachta Ar Líne a chur i bhfeidhm don Phlean Seachadta Seirbhíse Bliantúil

TOGHCHÓRAS

Ó Dheireadh Fómhair 2022, tá athruithe suntasacha tagtha ar an réimse clárúcháin vótálaithe. Tar éis don Acht um Athchóiriú Toghcháin 2022 a bheith rite ina dhlí, cuireadh Clár Rollta nua in ionad na formáide a bhí ann roimhe seo de Dhréachtchlár agus de Chlár Beo na dToghthóirí - is féidir le vótálaithe iarratas a dhéanamh anois ar a dtaifid a chlárú nó a nuashonrú ag am ar bith i rith na bliana, seachas uair sa bhliain mar a rinneadh roimhe seo.

Leathnaíodh feidhmiúlacht an tsuímh ghréasáin www.checktheregister.ie freisin. Is féidir le vótálaithe ar mian leo a gcuid sonraí a sheiceáil nó a leasú nó iad siúd ar mian leo clárú chun vótáil don chéad uair iarratas a dhéanamh ar líne anois.

Tugadh isteach forálacha nua san Acht maidir leis an bpostvótála, chun clárúchán postvótála do dhaoine de 16 agus 17 mbliana d'aois agus le haghaidh clárúchán agus vótáil daoine gan seoladh buan a cheadú.

Ní mór d'aon duine ar mian leis a gcuid sonraí a chlárú nó a nuashonrú a n-uimhir PSP agus Éirchód atá bailíochtaithe ag an Oifig Toghchórais a chur isteach, agus beidh clár níos cruinne dá bharr.

Úsáideann an t-údarás áitiúil acmhainní ar líne freisin agus déanann sé idirchaidreamh le húdaráis áitiúla eile, Gardaí, Óglaigh na hÉireann agus tithe altranais chun a chinntiú go bhfuil Clár na dToghthóirí chomh cothrom le dáta agus chomh cruinn agus is féidir.

Rinneadh obair shuntasach freisin le linn 2023 chun faisnéis Éirchóid do thoghthóirí a chomhlánú agus a fhíorú.

Rinneadh roinnt feachtas meán náisiúnta in 2023 chun na socruithe nua don chlár a phoibliú agus chun spreagadh a thabhairt don phobal clárú le vótáil.

D'éirigh thar barr leis na feachtais seo:

Ag deireadh 2023, bhí 116,762 toghthóir ar an gclár, a raibh 113,314 ina dtoghthóirí Dála i gcomparáid le 115,096 (111,798 toghthóir Dála) ar an mbeochlár deiridh sular cuireadh an reachtaíocht nua agus an Clár Rollta i bhfeidhm (an clár sin le héifeacht ón 15 Feabhra 2022).

Méadú ar an líon iomlán vótálaithe +1,666

Méadú ar líon na dToghthóirí Dála +1,516

Fuarthas 4,803 iarratas ar nuashonruithe nó clárúcháin nua trí www.checktheregister.ie ón 13 Deireadh Fómhair 2022 (dáta forfheidhmithe) go dtí an 15 Nollaig 2023.

Rinneadh 6,811 leasú (breisithe, scriosta, ceartúcháin agus nuashonruithe) leis an gclár sa tréimhse ón 13 Deireadh Fómhair 2022 go dtí an 15 Nollaig 2023 (487 ar an meán in aghaidh na míosa) i gcomparáid le meánmhéid de 131 in aghaidh na míosa sa tréimhse ocht mí roimhe sin.

Comhaontaíodh clár oibre Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC) ag tús na bliana agus críochnaíodh na tionscadail seo a leanas mar chuid den chlár oibre do 2023.

Suíomh gréasáin

Rinneadh uasghrádú teicniúil ar phríomhshuíomh idirlín na Comhairle, wexfordcoco.ie, ag druidim le deireadh 2023, rud a thug cuma agus éirim níos nua-aimseartha ar an suíomh agus ag soláthar taithí úsáideora feabhsaithe do chuairoteoirí ar an suíomh. Léiríonn an suíomh Gréasáin, ar acmhainn thábhachtach faisnéise é do ghnólachtaí agus do shaoránaigh Loch Garman araon, faisnéis go soiléir ar na seirbhísí go léir a sholáthraíonn an Chomhairle. Tá na leaganacha is déanaí de bhogearraí á n-úsáid ag an suíomh anois, rud a chuireann feabhas ar shlándáil, ar fheidhmíocht agus ar inrochtaineacht ar fud an tsuímh.

Seirbhísí Ar Líne a Sholáthar

Táthar ag leanúint ar aghaidh ag soláthar seirbhísí ar líne i gcomhréir le Cónascadh Rialtais 2030: Straitéis Dhigiteach agus TFC do Sheirbhísí Phoiblí na hÉireann a bhfuil sé mar príomhchuspóirí aige go mbeidh 90% de na seirbhísí lena mbaineann á n-úsáid ar líne faoi 2030.

Bunaíodh an tairseach féinseirbhíse do chustaiméirí, Mo Sheirbhísí Ar Líne, in 2020 chun rochtain ar líne a sholáthar don phobal ar sheirbhísí na comhairle. Táimid ag leanúint le seirbhísí ar líne a chur leis agus cé nach bhfuil an clárú éigeantach d'fhormhór na seirbhísí, cuireann sé ar chumas custaiméirí na glaonna a d'ardaigh siad a rianú. Tháinig méadú 16% ar chlárúcháin ar an tairseach go beagnach 4,300 saoránach le linn 2023.

Cuireadh iarratais ar dheontais uimhreacha, ciste aitheantais pobail agus bunachar sonraí na gclubanna spóirt leis an tairseach in 2023.

Chuir an fhoireann CRM/Seirbhísí Ar Líne seirbhísí breise ar líne, lena n-áirítear iarratais iomadúla ar dheontais a foilsíodh i rith na bliana, ar fáil don phobal, trí thairseach *Mo Sheirbhísí Ar Líne* agus seirbhísí breise don fhoireann trí *Thairseach Foirne Dash* in 2023.

Leathnaíodh na háiseanna íocaíochta ar líne i rith na bliana chun íocaíochtaí do cheadúnais fánáin, iarratais ar shíneadh ré, iarratais ar fhorbairt díolmhaithe agus fíneálacha bruscair a áireamh.

Baineann an pobal an méid is mó úsáide as na seirbhísí ar líne seo a leanas:

Seirbhís	Aighneachtaí
Gearáin i dtaca leis an gComhshaol	5,156
Ceadúnais Pháirceála Chónaithe	1,533
Lochtanna Bóithre	849
Dumpáil Neamhdhleathach	827

Cuireadh seirbhísí breise ar líne ar fáil don fhoireann le linn 2023 freisin. Áiríodh orthu sin an Plean Seachadta Seirbhíse Bliantúil agus an Clár Eitice.

Córas Náisiúnta um Chuimsiú Míchumais

Forbraíodh feidhmchlár nua in PowerApps chun tacú le dul chun cinn na Straitéise Náisiúnta um Chuimsiú Míchumais a bhainistiú. Bunaíodh ionadaí ó gach roinn ar an gcóras agus cuireadh oiliúint orthu sa straitéis agus conas a gcuid cuspóirí a leagan síos agus an córas a nuashonrú le dul chun cinn ar gach cuspóir i rith na bliana. Forbraíodh tuarascálacha freisin chun riachtanais tuairiscithe na straitéise a chomhlíonadh.

Ligean ar Rogha-Bhunaithe

Ligeann an córas, Ligean ar Rogha-Bhunaithe d'iarratasóirí tithíochta an teach folamh ar mian leo a bheith san áireamh dó a roghnú. Is é aidhm an chórais feabhas a chur ar éifeachtúlacht na leithdháiltí tithíochta. D'oibrigh foireann TF le tithíocht agus leis na soláthróirí chun an córas a chur i bhfeidhm.

Uathobriú Próisis MTCS

Tá sé riachtanach Measúnú Tionchair ar Chosaint Sonraí a chomhlánú.

Tá gá le Measúnuithe Tionchair ar Chosaint Sonraí chun aon rioscaí a bhaineann le cosaint sonraí a eascraíonn as tionscadal nua, a d'fhéadfadh cur isteach ar an eagraíocht nó ar na daoine aonair lena mbíonn sé ag plé, a aithint agus a mhaolú. Tá MTCSanna éigeantach faoin RGCS d'aon phróiseáil ardriosca nua agus ceadaíonn an próiseas rioscaí cosanta sonraí tionscadail a aithint agus a mhaolú go luath.

Baineadh úsáid as Metacompliance, an tArdán Ríomhfhoghlama agus Bainistíochta Beartais de chuid na Comhairle, chun an próiseas agus an próiseas ceadaithe a uathoibriú chun comhlíonadh RGCS a chinntiú.

Iasachtaí Iníoctha

Éascaíonn an córas iasachtaí iníoctha cothabháil agus rianú na n-iasachtaí atá tarraingthe anuas ag Comhairle Contae Loch Garman ó iasachtóirí e.g. institiúidí baincéireachta. Cuireann sé sonraí na haisíocaíochta ar aghaidh chuig an Mórleabhar Ceannaigh lena n-íoc agus postálann sé na hidirbhearta ábhartha chuig an Mórleabhar Ainmniúil. Forbraíodh é ag baint úsáide as FME agus Centros Forms.

Córais Fhaisnéise Geografaí

Rinneadh feabhsuithe breise ar úsáid CFG ar fud na Comhairle in 2023 agus críoch curtha le neart tionscadal lena n-áirítear:

- Gabhadh ortafótagrafaíocht ardaifeach nua agus cuireadh i bhfeidhm é chuig gach CFG inmheánach agus poiblí
- Clár scéil nua le haghaidh cosáin inrochtana agus páirceanna cinn scríbe
- Tacaíodh le forbairt Phlean Straitéiseach Cheantar Bardasach Ros Láir trí shraitheanna iolracha léarscáileanna a sholáthar agus a anailísiú chun tacú leis an bplean
- Tugadh tacaíocht don rannóg pleanála chun léarscáileanna plean forbartha nua a chur leis an CFG inmheánach agus poiblí
- Tuairisciú - léargas ar chomhlíonadh foghlama beartais agus cibearshlándála.

ePleanáil

Bhí obair ar bun i ndáil leis na hathruithe a bhí ag teastáil do chóras inmheánach bainistíochta iarratais pleanála APAS, chun comhéadan a dhéanamh leis an tairseach náisiúnta e-Planning. Leis an e-PP cuirfear ar fáil aon suíomh gréasáin amháin do ghníomhairí pleanála srl. chun iarratais

phleanála a chur isteach ar líne mar rogha malartach ar an gcóras aighneachta reatha atá ar páipéar. Chun faisnéis fheabhsaithe maidir le hiarratais phleanála aonair a chur ar fáil don phobal, cuirfear áis nua ar líne um cheisteanna dar teideal "Tairseach na Saoránach" ar fáil in R1 2024.

Bogadh formhór na ndoiciméad pleanála sa chóras reatha um bhainistiú doiciméad (CBD) chuig stór doiciméad SharePoint nua. Leanfaidh an próiseas seo ar aghaidh go dtí go mbeidh an t-aistriú go dtí an leagan "Tairseach na Saoránach" de APAanna críochnaithe, atá le tarlú i R1 2024.

Cibearshlándaíl agus Cibear-athléimneacht

Tá Cibearshlándaíl agus Cibear-athléimneacht fós mar phríomhthosaíocht i seachadadh sheirbhísí TFC le linn 2023 agus rinneadh na bearta seo a leanas i gcaitheamh na bliana -

- Tuiscint an úsáideora deiridh ar chúrsaí slándála - úsáideadh an mheiteachomhlíontachta chun oiliúint míosúil slándála a sheachadadh don fhoireann ar fad. Cuireadh feachtais fhioscraireachta ar bun go rialta chun tuiscint ar an bhfioscraireacht a chur chun cinn i measc na foirne.
- Bainistíocht Gléasanna Móibíleacha - Críochnaíodh an t-aistriú chuig BGM Intune, agus mar chuid de sin rinneadh ár gcuid gléasanna corparáideacha a atógáil lena mbainistiú faoinár BGM nua agus ceadaíodh go gcuirfí Zero Trust i bhfeidhm ar fud an líonra.
- Aistriú chuig Azure Hybrid - Aistríodh na cuntais ar fad go staid Azure Hybrid, rud a cheadaigh go gcuirfí i bhfeidhm níos mó beartas slándála néalbhunaithe agus a chuireann lenár lorg slándála dár ngléasanna, agus cosaint á tabhairt dóibh 24/7.
- SD-WAN - Díchoimisiúnaíodh suíomhanna deiridh snáithín MPLS agus cuireadh SD WAN ina n-áit. Sholáthair sé seo lán-léargas ar fud shuíomhanna na Comhairle agus é de thoradh air sin gur sábháladh an-chuid costais don Chomhairle.
- DMZ Nua - Aistríodh an iMaps atá os comhair an phobail ón líonra corparáideach go dtí DMZ nua. Chuir sé seo deireadh leis an mbaol go mbeadh rochtain ag an bpobal ar ár líonra corparáideach agus ar ár sonraí.

AGUISÍNÍ

COMHDHÁLACHA AGUS IMEACHTAÍ AR FHREASTAIL COMHALTAÍ TOFA ORTHU

Dáta	Comhdhálacha 2023	Comhaltaí i Láthair
6/7/8 Eanáir	Comhdhálacha Ceilteacha: “An tAcht Airgeadais 2022” Cairlinn, Co. Lú	Ger Carthy John Fleming Garry Laffan Fionntán Ó Súilleabháin John O’Rourke
3/4/5 Feabhra	Comhdhálacha Ceilteach “Tithíocht Mhodúlach in Éirinn” Cairlinn, Contae Lú	John Fleming Donal Kenny Garry Laffan Fionntán Ó Súilleabháin Frank Staples Joe Sullivan
5/6 Aibreán	Comhdháil Bhealach Ghleann na Suca 2023 “Cruthaitheacht Tuaithe a Spreagadh” Co. Ros Comáin	Michael Sheehan Pat Barden
1/2/3 Mí na Nollag	Comhdhálacha Ceilteacha – Córas Leasa Shóisialaigh na hÉireann, Cloich na Coillte, Co. Chorcaí.	

Dáta	Oiliúint 2023	Comhaltaí i Láthair
7-9 Feabhra	AIR 2023 – Seimineár Réigiúnach agus Ócáid Oiliúna do Chomhaltaí Baile Mhuineacháin	Cathal Byrne Donal Kenny Garry Laffan Michael Sheehan Frank Staples Joe Sullivan Oliver Walsh
23 Feabhra	Clár Oiliúna Chomhaltaí Tofa AILG Modúl 1 “Achoimre ar an Acht Toghcháin” An Tulach Mhór, Co. Uíbh Fhailí (Lasmuigh den Réigiún)	Cathal Byrne Garry Laffan Joe Sullivan
25 Feabhra	Clár Oiliúna Chomhaltaí Tofa AILG Modúl 1 “Achoimre ar an Acht Toghcháin” Óstán Radisson Blu, Luimneach (Réigiún an Deiscirt)	Pip Breen John Fleming Michael Sheehan Oliver Walsh
2-4 Márta	Seimineár Earraigh LAMA “Tionscnaimh Printíseachta & Tógála sa Todhchaí Earcaíocht & Oiliúint” Beantraí, Co. Chorcaí.	Pip Breen Cathal Byrne John Fleming Donal Kenny Garry Laffan Michael Sheehan

		Joe Sullivan Michael Whelan
23 Márta	Oiliúint AILG Modúl 2 “Plean Gníomhaíochta Aeráide na nÚdarás Áitiúil – Pobail Inbhuanaithe a Fhorbairt” Óstán Clayton Whites, Loch Garman	Maura Bell Garry Laffan Jim Moore
25 Márta	Oiliúint AILG Modúl 2 “Plean Gníomhaíochta Aeráide na nÚdarás Áitiúil – Pobail Inbhuanaithe a Fhorbairt” Dún Dealgan, Co. Lú	Joe Sullivan
19 Aibreán	Nascadh, Cumarsáid agus Comhoibriú – Comhoibriú Réigiúnach na hÉireann ar fud an AE: Conas is féidir le hÚdarás Áitiúla a bheith páirteach i gCláir Eorpacha: Radisson Blue, Baile Átha Luain.	John Fleming Garry Laffan
19/20 Aibreán	Comhdháil Oiliúna Bhliantúil AILG	Pip Breen

**Taisteal Eachtrach 2023:
Nua-Eabhrac 2023**

An Clr. Michael Whelan
An Clr. Garry Laffan

Sabhána Márta 2023

An Clr. George Lawlor
An Clr. Maura Bell
An Clr. Michael Sheehan
An Clr. Donal Kenny
An Clr. Lisa McDonald
An Clr. Aidan Browne

Harteford, Connecticut Márta 2023

An Clr. John Fleming
An Clr. Anthony Connick

Fleurus, an Bheilg, Aibreán 2023

An Clr. Garry Laffan
An Clr. Maura Bell
An Clr. George Lawlor

67ú Damhsa is Dinnéar Chumann Londain Loch Garman – Aibreán 2023

An Clr. David Hynes
An Clr. Michael Sheehan
An Clr. Lisa McDonald
An Clr. Donal Kenny
An Clr. George Lawlor
An Clr. Aidan Browne

Cruinniú Boird KIMO Idirnáisiúnta, ó dheas de Chóbanhávan, an Danmhairg. Bealtaine 2023

An Clr. Jim Moore
An Cpt. Phil Murphy

Turas Staidéir Taisteal Ghníomhaigh go dtí an Ísiltír

An Clr. Michael Whelan

An Clr. Anthony Connick

An Clr. Leonard Kelly

An Clr. Cathal Byrne

An Clr. Jim Moore

An Clr. Pip Breen

An Clr. Anthony Donohoe

Dunkirk, An Fhrainc – Bealtaine/Meitheamh 2023

An Clr. Lisa McDonald

An Clr. Jim Moore

Toscaireacht Cheantar Bardasach Ros Mhic Thriúin go Danville, California – Meán Fómhair 2023

An Clr. Anthony Connick

An Clr. Michael Whelan

CGB & Comhdháil KIMO Idirnáisiúnta, Falkenberg, an tSualainn – Deireadh Fómhair 2023

An Clr. Jim Moore

An Cpt. Phil Murphy

Imeacht Chumann Londain Loch Garman, Cricklewood – Deireadh Fómhair 2023

An Clr. Pat Barden

An Clr. Jackser Owens

An Clr. Fionntán Ó Súilleabháin

An Clr. Lisa McDonald

An Clr. John Fleming

An Clr. John Hegarty

Searmanas Cuimhneacháin SS St. Patrick le Comhairle Fishguard agus Goodwick – Samhain 2023

An Clr. Jim Moore

COMHALTAÍ TOFA: BALLRAÍOCHT I gCOMHLACHTAÍ EILE

2023	
COMHLACHT	COMHALTA TOFA
Gníomhaireacht Fuinnimh na 3 Chontae	G. Carthy, J.Fleming
Comhaontas Aoisbhá	Cathaoirleach de bhrí oifige
Apex - New Ross Spórt & Leisure Teo.	A. Connick, M.Sheehan
Aontas Rialtas Áitiúil na hÉireann	A. Connick, D. Kenny, A. Bolger
Tascfhórsa Loch Garman maidir le Drugaí agus Alcól	D. Hynes
High Performance Building Alliance	G. Laffan
Hook Heritage	M. Whelan, P.Barden
Comhar-Árachais Comhairlí Éireann	G. Lawlor
Iontaobhas JFK	J. Fleming
KIMO Idirnáisiúnta	J. Moore (ó Bhealtaine 2023)
Cumann Chomhaltaí na nÚdarás Áitiúil	M. Whelan
Model County Enterprise Group CLG	B.A. Murphy
Ionad Staire Náisiúnta 1798	B.A. Murphy, C. Byrne
New Ross Coarse Angling Teo.	A. Connick
An Fóram Sláinte Réigiúnach (Theas)	D. Kenny, P. Barden, G. Laffan, C. Byrne
Tascfhórsa an Oirdheiscirt maidir le Drugaí agus Alcól	D. Hynes
Comhairle Chomhairleach Cheantar Abhantrach an Oirdheiscirt	M. Farrell
Tionól Réigiúnach an Deiscirt	P. Breen, M. Bell, O. Walsh
Gníomhach sa Spórt, Loch Garman	G. Laffan
Amharclann Naomh Michíl	B. Murphy
Grúpa Stiúrtha Comhairle na nÓg Loch Garman	G. Lawlor
Wexford Heritage Trust Teo.	B.A. Murphy, G.Laffan
Bord Oideachais agus Oiliúna Phort Láirge & Loch Garman	B.A. Murphy, M. Farrell, K. Codd Nolan, A. Browne, G.

	Laffan, L. Kelly (go dtí 11 Nollaig 2023), F. Ó Súilleabháin, F. Staples (ó 11 Nollaig 2023)
Iontabhas Leachtanna Loch Garman Teo.	P. Barden
Linn Snámha Loch Garman agus Páirc Carbhán Phort an Chalaídh	G. Carthy, J.Fleming

LIÚNTAIS BHLIANTIÚLA ARNA N-ÍOC DO CHOMHALTAÍ TOFA A BHFUIL OIFIGÍ AR LEITH ACU

Íocaíochta do Chomhaltaí Tofa	2023
Íocaíochtaí Léirithe san Iomlán	€983,379.96
Íocaíochtaí Liúntais Costais Bliantúla Iomlán	€152,117.46
Íocaíochtaí Iomlána Liúntais Ionadaíochta	€109,553.88
Iomlán na Speansas a íocadh le Comhaltaí i dtaca le freastal ar Imeachtaí Oiliúna	€26,296.57
Iomlán na Speansas a íocadh le comhaltaí i ndáil le freastal ar Chomhdhála agus Imeachtaí Eile	€9,193.54
Táillí Comhdhála agus Oiliúna (A íocadh le Comhdháil/Soláthraí Oiliúna)	€7,225.00
Iomlán na Speansas a íocadh le Comhaltaí i dtaca le freastal ar Imeachtaí Thar Lear	€67,064.28
Iomlán na n-Íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€30,012.39
Iomlán na n-Íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Leas-Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€6,002.47
Iomlán na n-Íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Coiste Beartais Straitéiseach	€29,897.40
Iomlán na n-Íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Cheantair Bhardasaigh	€24,009.89
Iomlán na n-Íocaíochtaí i ndáil le Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Cheantair Buirge (Méara)	€12,004.96
Liúntais an Chathaoirligh atá Iníoctha	2023
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€30,000.00
Liúntas Bliantúil Leas-Chathaoirleach Chomhairle Contae Loch Garman	€6,000.00
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Choiste um Beartais Straitéiseacha	€6,000.00
Liúntas Bliantúil Chathaoirleach an Cheantair Bhardasaigh	€6,000.00
Liúntas Chathaoirleach an Cheantair Buirge (Méara)	€12,000.00

COISTÍ AGUS CRUINNITHE

Teideal	Cuspóir	Líon iomlán na gComhaltaí	Líon iomlán na gCruinnithe a Eagraíodh i rith 2023
Comhairle Contae Loch Garman		34	15
Ceantar Buirge Loch Garman		7	12
Ceantar Bardasach Inis Córthaidh		6	15
Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise		10	13
Ceantar Bardasach Ros Mhic Thriúin		6	12
Ceantar Bardasach Ros Láir		5	12
Grúpa Beartais Chorporáidigh (CPG)	Gníomhú mar mhion-chomh-aireacht do ghnó na Comhairle, ceangail a bhunú idir obair Choistí um Beartais Straitéiseacha (SPCnna) éagsúla agus an obair sin a chomhordú, agus fóram a chur ar fáil inar féidir dearcthaí faoi pholasaithe a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar an gComhairle ar fad a phlé agus teacht ar chomhaontú faoi mholtaí atá le cur faoi bhráid na Comhairle Chontae iomlán.	7	10
An Coiste um Beartais Straitéiseacha (SPC) maidir le hlompar agus Seirbhísí Uisce	Beartais a bhaineann le feidhmeanna Chomhairle Contae Loch Garman a chumadh, a fhorbairt, a mhonatóiriú agus a athbhreithniú agus comhairle a thabhairt don Chomhairle dá réir.	11	2
An Coiste um Beartais Straitéiseacha (SPC) maidir le Forbairt Gheilleagrach agus Fiontraíocht		17	5

An Coiste um Beartais Straitéiseacha (SPC) maidir le Pleanáil agus Rialú Foirgníochta		7	3
An Coiste um Beartais Straitéiseacha (SPC) maidir le Pobal agus Tithíocht		12	9
An Coiste um Beartais Straitéiseacha (SPC) maidir le hAthrú Aeráide, Bithéagsúlacht agus Timpeallacht		14	5
Coiste Prótacail		11	1
Coiste Prótacail CB Loch Garman		4	2
Coiste Prótacail CB Inis Córthaidh		4	0
Coiste Comhairliúcháin um (Chóiríocht) Thaistealaithe Áitiúla	Comhairle a thabhairt maidir le hullmhúchán agus cur i bhfeidhm aon chlár cóiríochta do cheantar feidhmeach an údaráis cheapacháin lena mbaineann sé.	11	4
Coiste Iniúchóireachta	Cleachtais agus nósanna imeachta tuairiscithe airgeadais na Comhairle a athbhreithniú; Forbairt na gcleachtas is fearr i bhfeidhm na hiniúchóireachta inmheánaí a chur chun cinn; Athbhreithniú a dhéanamh ar thuarascálacha airgeadais na Comhairle agus tuairisc a thabhairt don údarás sin faoi na torthaí Éifeachtúlacht agus luach ar airgead a mheas agus a chur chun cinn; Córais bainistíochta riosca atá á bhfeidhmiú ag an údarás áitiúil a athbhreithniú.	5	3
Coiste Forbartha Pobail Áitiúil (CFPÁ)	príomhfhreagracht a bheith air as comhordú, rialachas, pleanáil agus maoirseacht ar chaiteachas ar fhorbairt áitiúil, cé acu na húdaráis áitiúla nó na gníomhaireachtaí agus struchtúir forbartha áitiúla thar ceann an Stáit atá	19	7

	ag déanamh an chaiteachais sin; Cur chuige níos soiléire a bheith ann maidir le cur i bhfeidhm chlár agus idirghabhálacha forbartha pobail, chun cur chuige comhtháite i dtaca le seirbhísí pobail áitiúla agus le forbairt pobail áitiúil idir soláthraithe agus struchtúir soláthair a chinntiú; Cuir chuige a fhorbairt a leagann béim ar fhoghlaim agus aiseolas chun na naisc idir chleachtas agus forbairt beartais a fheabhsú; Deiseanna a fhiosrú agus a shaothrú le haghaidh acmhainní maoinithe breise don réimse, cibé acu an Státchiste, an AE, acmhainní príobháideacha nó eile.		
An Comhchoiste Póilíneachta (CCP)	Comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos fearr a fhorbairt faoi cheisteanna póilíneachta agus coire idir An Garda Síochána, Comhairle Contae Loch Garman agus a comhaltaí tofa, agus na hearnálacha pobail agus deonacha.	30	4
Comhchoiste Póilíneachta (CCP) Cheantar Buirge Loch Garman	Comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos fearr a fhorbairt faoi cheisteanna póilíneachta agus coire idir An Garda Síochána, Ceantar Buirge Loch Garman agus a comhaltaí tofa, agus na hearnálacha pobail agus deonacha.	22	2
Comhchoiste Póilíneachta (CCP) Ceantar Bardasach Inis Córthaidh	Comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos fearr a fhorbairt faoi cheisteanna póilíneachta agus coire idir An Garda Síochána, Ceantar Bardasach Inis Córthaidh agus a comhaltaí tofa, agus na hearnálacha pobail agus deonacha.	11	2
Comhchoiste Póilíneachta (CCP) Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise	Comhairliúchán, comhoibriú agus sineirge níos fearr a fhorbairt faoi cheisteanna póilíneachta agus coire idir An Garda Síochána, Ceantar Bardasach Ghuaire-Chill Mhucraise agus a comhaltaí tofa, agus na hearnálacha pobail agus deonacha.	17	1

RÁITIS AIRGEADAIS

RÁITEAS IONCAIM CUIMSITHEACH (RÁITEAS CUNTAIS IONCAIM & CAITEACHAIS) DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2023

Tugann an Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an t-ioncam agus an caiteachas ar fad a bhaineann leis na Coimisinéirí Ioncaim le chéile. Léiríonn sé an barrachas/(easnamh) don bhliain.

Leithdháileann Nóta 16 aistrithe de réir rannáin seirbhíse san fhormaid chéanna le Tábla A de bhuiséad glactha an Údaráis Áitiúil.

Caiteachas de réir Rannáin	Tabhair do d'aire	Oll-Chaiteachas 2023 €	Ioncam 2023 €	Glan-Caiteachas 2023 €	Glan-Caiteachas 2022 €
Tithíocht agus Tógáil		36,761,179	41,479,044	(4,717,865)	(2,931,767)
Sábháilteacht & Iompar ar Bhóithre		41,801,626	29,427,321	12,374,305	12,195,825
Seirbhísí Uisce		12,020,788	11,452,238	568,550	848,661
Bainistíocht Forbartha		15,231,104	5,009,859	10,221,245	8,539,507
Seirbhísí Comhshaoil		15,509,465	3,360,679	12,148,786	12,543,738
Áineas & Conláiste		11,125,332	1,376,961	9,748,371	9,338,286
Talmhaíocht, Oideachas, Sláinte & Leas		2,343,641	1,266,410	1,077,231	1,456,600
Seirbhísí Ilghnéitheacha		17,587,181	13,981,247	3,605,934	2,860,356
Caiteachas/ioncam ina lomláine	15	152,380,315	107,353,758		
Glanchostas na Rannóige le maoiniú ó Rátaí agus Cáin Mhaoine Áitiúil				45,026,557	44,851,206
Rátaí				41,057,314	39,865,776
Cáin Mhaoine Áitiúil				15,272,231	14,788,968
Barrachas (Easnamh) don Bhliain roimh Shuimeanna Aistriú				11,302,988	9,803,538
Aistrithe ó/(chuig) Cúlchistí		14		(11,253,469)	(9,754,805)
Barrachas/(Easnamh) Iomlán don Bhliain		16		49,519	48,733
Cúlchiste Ioncaim Ginearálta amhail ar an 1 Eanáir				85,417	36,684
Cúlchiste Ginearálta amhail an 31 Nollaig				134,937	85,417

**RÁITEAS AR SHEASAMH AIRGEADAIS (CLÁR COMHARDAITHE) Amhail an 31
NOLLAIG 2023**

	Nótaí	2023 €	2022 €
Sócmhainní Seasta			
Oibriúchán		998,707,824	956,042,779
Bonneagair		1,785,006,015	1,784,954,638
Pobal		65,991,083	61,192,386
Neamh-Oibriúcháin		16,728,342	16,728,342
		2,866,433,263	2,818,918,145
Obair idir Lámha (OIL) agus Réamhspeansais	2	46,413,536	42,166,757
Féichiúnaithe Fadtéarmacha	3	113,238,136	101,072,090
Sócmhainní Reatha			
Stoc	4	578,395	523,588
Féichiúnaithe Trádála & Réamhíocaíochtaí	5	27,047,889	13,828,097
Infheistíochtaí Bainc		53,597,147	70,917,343
Airgead Tirim sa Bhanc		7,932,174	583,794
Airgead faoi Bhealach		800	800
		89,156,405	85,853,623
Dlíteanais Reatha			
Ró-tharraingt Bainc			
Creidiúnaithe & Fabhrúithe	6	45,008,435	47,204,900
Léasanna Airgeadais			
		45,008,435	47,204,900
Glansócmhainní Reatha/ (Dlíteanais)		44,147,970	38,648,722
Creidiúnaithe (Suimeanna níos mó ná bliain amháin)			
Iasachtaí Iníoctha	7	138,173,970	138,282,755
Léasanna Airgeadais			
Taiscí Inaisíoctha	8	10,697,047	9,017,243
Eile		50,303,028	36,356,430
		199,174,044	183,656,428
Glansócmhainní / (Dlíteanais)		2,871,058,862	2,817,149,286
Arna Léiriú ag			
Caipitliú	9	2,866,433,263	2,818,918,145
IoncamOIL	2	48,580,817	41,733,714
Cúlchiste Ioncaim Ginearálta		134,937	85,417
Cúlchistí Sonracha Eile		789,714	484,714
Iarmhéideanna Eile	10	(44,879,869)	(44,072,705)
Cúlchistí ina nIomláine		2,871,058,862	2,817,149,286

**RÁITEAS FAOI SHREABHADH CHISTE (RÁITEAS SREABHADH CHISTE) Amhail an
31 NOLLAIG 2023**

		2023	2023
GNÍOMHAÍOCHT AÍ IONCAIM		€	€
	Tabhair do d'aire		
Glan-insreabhadh/(glan-eis-sreabhadh) ó Ghníomhaíochtaí Oibríúcháin	17		(15,421,545)
GNÍOMHAÍOCHTAÍ CAIPITIL			
Torthaí ar Infheistíocht agus ar Sheirbhísiú Airgeadais			
Méadú/(Laghdú) ar Mhaoiniú Caipitliú Sócmhainní Seasta		47,515,118	
Méadú/(Laghdú) ar OIL/Réamh-mhaoiniú		6,847,103	
Méadú/(Laghdú) ar Iarmhéideanna na gCúlchiste	18	1,501,046	
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Thorthaí ar Infheistíocht agus ar Sheirbhísiú Airgeadais			55,863,267
Caiteachas Caipitil & Infheistíocht Airgeadais			
(méadú)/Laghdú ar Shócmhainní Seasta		(47,515,118)	
(Méadú)/Laghdú ar OIL/Réamh-mhaoiniú		(4,246,779)	
(Méadú)/Laghdú ar Iarmhéideanna Caipitil Eile	19	(735,328)	
Glan-Insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Chaiteachas Caipitil agus Infheistíocht Airgeadais			(52,497,225)
Maoiniú			
Méadú/(Laghdú) ar Mhaoiniú Iasachta & Léasa	20	1,671,766	
(Méadú)/Laghdú ar Mhaoiniú Cúlchiste	21	(1,267,882)	
Glan-insreabhadh/(Eis-sreabhadh) ó Ghníomhaíochtaí Maoinithe			403,884
Gabháltais Tríú Páirtí			
Méadú/(Laghdú) ar Thaiscí Inaisíoctha			1,679,804
Glanmhéadú/(Laghdú) ar Airgead Tirim agus Coibhéisí Airgid	22		(9,971,814)

RÁITEAS AR RIALÚ INMHEÁNACH AIRGEADAIS (SIFC)

Réamhrá

Táim féin, Eddie Taaffe, Príomhfheidhmeannach Eatramhach (CE) Chomhairle Contae Loch Garman, freagrach as an ráiteas airgeadais bliantúil (RAB), arna ullmhú ag an Stiúrthóir Airgeadais, de réir an chóid chleachtais chuntasaíochta arna eisiúint ag an Aire faoi alt 107 den Acht Rialtais Áitiúil, 2001.

Deimhním go bhfuil ráitis airgeadais Chomhairle Contae Loch Garman don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2023 ag teacht leis na leabhair chuntais agus gur ullmhaíodh iad de réir cheanglais chuntasaíochta an Aire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta.

Tá an RAB faoi réir iniúchta sheachtraigh, ag iniúchóir de chuid Sheirbhís Iniúcháireachta an Rialtais Áitiúil, a bhfuil sé mar chuspóir aige tuairim neamhspleách a dhéanamh ar na cuntais agus a lua an dtugann an ráiteas airgeadais bliantúil *léiriú cothrom ar staid airgeadais* an údarais áitiúil agus ar a ioncam agus caiteachas don tréimhse atá i gceist, agus cibé an gcomhlíonann idirbhearta an chomhlachta a ndéantar iniúcháireacht air nó nach bhfuil an t-údarú reachtúil nó an t-údarú eile faoina ndeirtear leo a bheith curtha i gcrích.

Tuairiscíonn an RAB ar ghníomhaíocht laethúil Chomhairle Contae Loch Garman leis an Ráiteas ar Ioncam & Caiteachas Cuimsitheach, arna achoimre ag an Rannán. Leagtar amach sa Ráiteas ar an Staid Airgeadais staid airgeadais iomlán Chomhairle Contae Loch Garman amhail an 31 Nollaig 2023.

Léiríonn an *Ráiteas ar Ioncam Cuimsitheach* caiteachas agus ioncam maidir le reáchtáil laethúil Chomhairle Contae Loch Garman.

Is iad seo a leanas na príomhfhoinsí ioncaim do Chomhairle Contae Loch Garman:

	An Bhliain Seo €	An Bhliain Roimhe Sin €
Earraí & Seirbhísí	43,736,474	42,462,881
Deontais & Fóirdheontais	63,145,621	57,195,816
Ranníocaíochtaí Eile (mar is cuí)	471,663	1,290,164
Rátaí	41,057,314	39,865,776
Cáin Mhaoine Áitiúil	15,272,231	14,788,968

Seo a leanas an ghníomhaíocht maidir leis an gcuntas Ioncaim agus Caiteachais don bhliain 2023:

Tá méaduithe ar Ioncam agus Caiteachas i gcomparáid le 2022 mar gheall ar ghníomhaíocht mhéadaithe ar fud na gclárghrúpaí go léir. Is iad na príomhréimsí a bhaineann leis an méadú seo, áfach, ná tithíocht, uisce agus forbairt eacnamaíoch. D'aithin

Deontas Rialtais aonuaire de €2.2m i dtreo costais bhoilscithe ardaithe le linn 2023 na costais bhreise sa réimse seo don earnáil.

Cé go bhfuil laghdú iarbhir de €1.3m ar aistrithe chuig cúlchistí idir 2022 agus 2023, is féidir an méadú a thuairiscítear a chur i leith glanéifeacht an laghdaithe ar aistriú ó cúlchistí maidir leis an athailíniú athluachála rátaí.

	An Bhliain Seo €	An Bhliain Roimhe Sin €
Ioncam	163,683,303	155,603,605
Caiteachas	152,380,315	145,800,067
Aistrithe go Caipiteal	11,253,469	9,754,805
Mír Eisceachtúil	0	0
Barrachas/(Easnamh) le haghaidh	49,519	48,733
Coigeartú na Bliana Roimhe Seo	0	0
Cúlchiste Ioncaim Tosaigh	85,417	36,684
Cúlchiste Ioncaim Deiridh	134,937	85,417

Mar thoradh ar fheidhmíocht an chuntais oibriúcháin/ioncaim le linn 2023 tuairiscíodh barrachas de €49,519 don bhliain airgeadais. Ba mhór an chabhair é seo trí dheontais rialtais a fháil chun tacú le costais mhéadaithe boilscithe. Tá an t-aistriú measartha méadaithe sa bhliain tar éis eolas a thabhairt don bharrachas iomlán as a dtagann iarmhéid cúlchiste ioncaim deiridh de €134,937.

Léiríonn an *Ráiteas ar Staid Airgeadais (Clár Comhardaithe)* gníomhaíocht airgeadais iomlán na comhairle don bhliain mar aon le figiúirí comparáideacha mar is cuí.

Áirítear leis an ráiteas sócmhainní agus dliteanais mar a leanas:

1. Sócmhainní a tógadh/ceannaíodh le déanaí agus sócmhainní stairiúla.
2. Obair ar siúl agus réamhscéimeanna- bóithre agus tithíocht go príomha
3. Féichiúnaithe Fadtéarmacha – iasachtaí tithíochta
4. Sócmhainní Reatha- lena n-áirítear Stoc, Féichiúnaithe, Airgead Tirim sa bhanc
5. Dliteanais reatha agus fhadtéarmacha- iasachtaí morgáiste agus neamh-mhorgáiste
6. Cúlchistí/larmhéideanna Éagsúla

Is ionann Glansócmhainní Chomhairle Chontae na Gaillimhe ag deireadh 2023 agus €2,871,058,862 agus seo mar a leanas iad:

	An Bhliain Seo €	An Bhliain Roimhe Sin €
Sócmhainní Seasta	2,866,433,263	2,818,918,145
Oibreacha idir Lámha	46,413,536	42,166,757
Féichiúnaithe fadtéarmacha	113,238,136	101,072,090
Sócmhainní Reatha	89,156,405	85,853,623
Dliteanais Reatha	45,008,435	47,204,900
Glansócmhainní Reatha/ (Dliteanais)	44,147,970	38,648,722
Creidiúnaithe (Méideanna níos mó ná 1 bhliain)	199,174,044	183,656,428
Glansócmhainní/(Dliteanais)	2,871,058,862	2,817,149,286

Tugadh *Ráiteas ar Shreabhadh Cistí* isteach mar chuid de RAB 2011. Cé gur cloíodh le Caighdeán Idirnáisiúnta Cuntasaíochta 7 maidir le *Ráiteas ar Shreafaí Airgid*, is mór an difríocht idir gnó na n-údarás áitiúil agus an chuid is mó de na heagraíochtaí san earnáil phríobháideach agus dá bhrí sin comhaontaíodh roinnt mionathruithe ar an bhformáid chun a chinntiú go bhfuil ciall leis na sonraí léirithe agus go bhfuil siad inúsáidte laistigh d'earnáil an rialtais áitiúil.

An Córas Rialuithe Inmheánacha Airgeadais

Ós mise Príomhfheidhmeannach Chomhairle Contae Loch Garman, aithním mo fhreagracht as a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe airgeadais inmheánach á chothabháil agus á oibriú ag Comhairle Contae Loch Garman. Feidhmítear an fhreagracht sin i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil do Chomhairle Contae Loch Garman. Chomh maith leis sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach cinnteacht réasúnach seachas lánchinnteacht a thabhairt go bhfuil sócmhainní faoi chosaint, go bhfuil idirbhearta arna n-údarú agus arna dtaifeadadh go ceart agus go gcoisctear earráidí ábhartha nó neamhrialtachtaí nó go mbraithfí go tráthúil iad. Is próiseas leanúnach é córas rialuithe inmheánaigh airgeadais agus bíonn an córas agus a éifeachtacht faoi bhreithniú leanúnach.

An Timpeallacht Rialaithe Airgeadais

Ós mise Príomhfheidhmeannach Chomhairle Contae Loch Garman, deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe airgeadais i bhfeidhm ina bhfuil na heilimintí a leanas:

1. Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal na bainistíochta agus tá cuntasacht chomhfhreagrach ann.
2. Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar leagadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
3. Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus gníomhaíocht chúil cheartaitheach a chinntiú.
4. Tá Coiste Iniúchta ann a dhéanann athbhreithniú ar an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais go rialta mar chuid dá chlár oibre.
5. Doiciméadaíodh nósanna imeachta maidir le gach príomhphróiseas gnó.
6. Tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní a chosaint.

Rialuithe Riaracháin agus Tuairisciú Bainistíochta

Ós mise Príomhfheidhmeannach Chomhairle Contae Loch Garman, deimhním go bhfuil creat maidir le nósanna imeachta riaracháin agus le tuairisciú bainistíochta rialta i bhfeidhm lena n-áirítear leithscaradh dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta agus, go háirithe:

1. gur doiciméadaíodh nósanna imeachta maidir le príomhphróisis ghnó
2. go bhfuil córais ann atá dírithe ar shlándáil chórais TFC a chinntiú
3. go bhfuil córais i bhfeidhm chun sócmhainní an údaráis áitiúil a chosaint agus
4. go bhfuil treoirlínte cuí maidir le rialú infheistíochta caipitil agus disciplíní foirmiúla maidir le bainistíocht tionscadail i bhfeidhm.

Comhlíonadh soláthair

Cinntíonn Comhairle Contae Loch Garman go bhfuil aird chuí agus leanúnach ar dhea-chleachtas maidir le tairiscint agus ceannach agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh gach treoirlíne sholáthair ábhartha a chinntiú.

Iniúchadh Inmheánach agus an Coiste Iniúchta

Ós mise an Príomhfheidhmeannach, is féidir liom a dheimhniú go bhfuil feidhm iniúchta inmheánaigh ag Comhairle Contae Loch Garman a bhfuil pearsanra oilte mar is iomchuí aici, feidhm a oibríonn i gcomhréir le cairt scríofa. Tá a cuid oibre teoraithe ag anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil Comhairle Contae Loch Garman nochta dóibh agus tá a pleananna d'iniúchadh inmheánach bliantúil bunaithe ar an anailís sin. Tá mé sásta go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun a chinntiú go ndéanfar obair leantach ar thorthaí na dtuarascálacha ar an bhfeidhm iniúchta inmheánaigh.

Is féidir liom a dheimhniú go bhfuil coiste iniúchta éifeachtach ag Comhairle Contae Loch Garman a dhéanann athbhreithniú bliantúil éifeachtachta ar a gníomhaíochtaí. Is féidir liom a dheimhniú chomh maith go bhfuil Coiste Iniúchta i bhfeidhm i gcomhréir le ceanglais Alt 122 den Acht Rialtais Áitiúil, 2001 (arna leasú).

Tá feidhmeanna reachtúla na gcoistí iniúchta mar a leagtar amach in alt 59 agus 60 den Acht um Athchóiriú an Rialtais Áitiúil, 2014 mar a leanas:

- athbhreithniú a dhéanamh ar chleachtais maidir le tuairisciú airgeadais agus buiséid agus ar nósanna imeachta laistigh den údarás áitiúil a bhunaigh é;
- forbairt dea-chleachtais a chothú maidir le comhlíonadh a fheidhme iniúchta inmheánaigh ag an údarás áitiúil;
- athbhreithniú a dhéanamh ar aon ráiteas iniúchta, tuarascáil iniúchóra nó tuarascáil speisialta iniúchóra maidir leis an údarás áitiúil agus measúnú a dhéanamh ar aon ghníomhaíochtaí a rinne a phríomhfheidhmeannach laistigh den údarás sin mar fhreagairt ar ráiteas nó ar thuarascáil den sórt sin agus tuairisciú ar a thorthaí don údarás sin;
- measúnú a dhéanamh ar éifeachtúlacht agus ar luach ar airgead agus iad a chur chun cinn maidir le comhlíonadh a fheidhmeanna ag an údarás áitiúil; agus

1. córais bainistíochta riosca atá á bhfeidhmiú ag an údarás áitiúil a athbhreithniú.

Aithním go bhfuil ról ríthábhachtach ag an gcoiste iniúchta i gcreat rialachais na n-údarás áitiúil, go háirithe i gcomhthéacs chuntasacht mhéadaithe na hearnála poiblí. Tá ról neamhspleách aige chun comhairle a chur ar an gComhairle maidir le próisis tuairiscithe airgeadais, rialú inmheánach, bainistíocht riosca agus cúrsaí iniúchóireachta mar chuid den athbhreithniú córasach ar thimpeallacht rialaithe agus ar nósanna imeachta rialachais an údaráis áitiúil.

Tugaim aitheantas do ról an Choiste Iniúchta maidir leis an bpróiseas bainistíochta riosca agus leis an athbhreithniú leanúnach ar an timpeallacht rialaithe agus ar na nósanna imeachta rialachais i gComhairle Contae Loch Garman.

An Creat um riosca agus rialú

Chuir Comhairle Contae Loch Garman córas bainistíochta riosca chun feidhme a shainaithníonn príomhrioscaí agus na gníomhaíochtaí bainistíochta arna ndéanamh chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin agus iad a mhaolú a mhéid is féidir agus tuairiscíonn sé orthu.

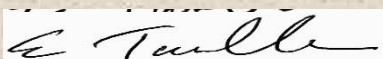
Tá clár corparáideach riosca i bhfeidhm a shainaithníonn na príomhrioscaí agus a dhéanann measúnú orthu agus a ghrádaíonn iad de réir a dtábhachta. Déanann an Fhoireann Bainistíochta an clár a athbhreithniú agus a uasdátú go rialta. Tá clár oibre i bhfeidhm faoi láthair chun clár riosca a fhorbairt do gach rannóg seirbhíse agus déanfar iad seo a athbhreithniú agus a nuashonrú ar bhonn rialta freisin.

Úsáidtear na torthaí ar na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh, rud a chinntíonn go bhfuil rioscaí á mbainistiú go leibhéal inghlactha. Mionsonraítear sa chlár riosca na rialuithe agus na gníomhaíochtaí atá ag teastáil chun rioscaí a mhaolú agus leagtar oibriú na rialuithe ar bhailt foirne shonracha.

Ós mise an Príomhfheidhmeannach, deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe a bhaineann leo agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú.

Áireofar an Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais sa Tuarascáil Bhliantúil fhoilsithe a ullmhóidh agus a ghlacfaidh an Chomhairle faoin 30 Meitheamh 2024.

Sínithe ag:

Príomhfheidhmeannach Eatramhach

Dáta:

7 Bealtaine 2024

BRABÚS TÁSCAIRÍ FEIDHMÍOCHTA

Táscairí Feidhmíochta

01/01/2023 - 31/12/2023 (Bliantúil)

Comhairle Contae Loch Garman

Stádas: Sonraí curtha ar fáil do NOAC thíos. Foilseoidh NOAC Tuarascáil Táscaire Feidhmíochta do 2023 i R3 2024

Ábhar	Táscaire	Luach	Nótaí
Tithíocht: H1, H2 & H4 a Ceadaíodh	A. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht an Údaráis Áitiúil amhail an 1/1/2023	4791	
	B. Líon na n-áiteanna cónaithe a cuireadh leis an soláthar faoi úinéireacht an Údaráis Áitiúil i rith 2023 (bíodh siad tógtha nó faighte)	77	
	C. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht údaráis áitiúil a díoladh in 2023	13	
	D. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht údaráis áitiúil a leagadh in 2023	4	
	E. Líon na n-áiteanna cónaithe atá in úinéireacht an údaráis áitiúil ar 31/12/2023	4851	
	F. Líon na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht údaráis áitiúil atá beartaithe lena scartáil faoi scéim cheadaithe RTRÁO ar 31/12/2023	1	
	A. An céatadán de líon iomlán na n-áiteanna cónaithe faoi úinéireacht údaráis áitiúil a bhí folamh ar 31/12/2023	1.28 %	
	Líon na n-áiteanna cónaithe laistigh dá stoc iomlán nach raibh tionóntaithe acu ar 31/12/2023	62	
	A. Caiteachas le linn 2023 ar chothabháil tithíochta údaráis áitiúil a tiomsaíodh ón 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023, roinnte ar líon na n-áiteanna cónaithe i stoc an údaráis áitiúil ar 31/12/2023, i.e. an H1E lúide figiúr táscaire H1F	€1514.78	
	Caiteachas ar chothabháil stoc údaráis áitiúil arna thiomsú ón 1 Eanáir 2023 go dtí an 31 Nollaig 2023, lena n-áirítear cothabháil phleanáilte agus caiteachas	€7346676	

	a bhí cáilithe le haghaidh deontas, amhail deontais Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (ÚFIÉ) le haghaidh oibreacha iarfheistithe atá tíosach ar fhuinneamh ach gan caiteachas ar réadmhaoin fholmha agus caiteachas faoi mhórscéimeanna athchóirithe ceadaithe a áireamh (i.e. Athghiniúint ceadaithe nó faoi na Scéimeanna Oibreacha Feabhais).		
Tithíocht: H3 & H5 a Ceadaíodh	A. An t-am a tógadh ón dáta ar fágadh áit chónaithe folamh go dtí an dáta in 2023 ar thosaigh tionóntacht nua san áit chónaithe - an meán thar gach áit chónaithe a ligeadh ar cíos arís i rith 2023	24.56 wk.	
	B. Ba é an meánchostas a caitheadh ar na teaghaisí a athligean isteach in 2023, meánach ar fud na n-áitreabh ar cíos in 2023	€14103.36	
	Líon na n-áiteanna cónaithe a athligeadh ar aon dáta in 2023 (ach gan iad sin go léir a bhí folamh mar gheall ar scéim athchóirithe ar fud an eastáit a áireamh)	122	
	Líon na seachtainí ó dháta na saoire go dtí an dáta a aththionóntar an teaghais	2996.19 wk.	
	Caiteachas iomlán ar oibreacha riachtanacha chun na teaghaisí a athligean isteach	€1720609.82	
	A. Líon iomlán na dtionóntachtaí cláraithe i gceantar an ÚA ag deireadh mhí an Mheithimh 2023		
	B. Líon na n-áiteanna cónaithe ar cíos a ndearnadh cigireacht orthu in 2023	1645	
	C. Céatadán na n-áiteanna cónaithe a ndearnadh cigireacht orthu in 2023 nár chomhlíon na Rialacháin um Chaighdeáin	91.38 %	
	D. Líon na n-áiteanna cónaithe a mheastar a bheith comhlíontach in 2023 (lena n-áirítear iad siúd a measadh ar dtús neamhchomhlíontach)	193	
	E. Líon na gcigireachtaí (lena n-áirítear athchigireachtaí) a rinne an t-údarás áitiúil in 2023	1753	

Tithíocht: H6
a Ceadaíodh

A. Líon na ndaoine fásta i gcóiríocht éigeandála atá gan dídean go fadtéarmach (i.e. 6 mhí nó níos mó laistigh den bhliain roimhe sin) mar chéatadán de líon iomlán na ndaoine fásta gan dídean i gcóiríocht éigeandála ag deireadh 2023	48.08 %	
Líon na ndaoine fásta a rangáíodh mar dhaoine gan dídean agus i gcóiríocht éigeandála ar oíche an 31 Nollaig 2023 arna thairfeadh ar an gcóras PASS (Cóiríocht Conaire agus Córas Tacaíochta)	104	
Líon na ndaoine sin a bhí, ar 31/12/2023, i gcóiríocht éigeandála ar feadh 6 mhí go leanúnach, nó ar feadh 6 mhí go carnach laistigh den 12 mhí roimhe sin	50	

Tithíocht: H7
a Ceadaíodh

A. (1) Líon iomlán na dtithe a aiseifheistíodh idir 01/01/2023 agus 31/12/2023 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	147	
A. (2) Líon na dtithe a bhain rátáil RFF de B2 nó níos airde amach idir 01/01/2023 agus 31/12/2023 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	139	
A. (3) Líon na teaschaidéal a suiteáladh sna tithe sin idir 01/01/2023 agus 31/12/2023 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	147	
B. Coigilteas iomlán bliantúil fuinnimh i meigeavatuair ó thithe a iarfheistíodh idir 01/01/2023 agus 31/12/2023 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	2359.7 MWh	
C. Laghdú iomlán ar astaíochtaí carbóin tCo ₂ ó thithe a iarfheistíodh idir 01/01/2023 agus 31/12/2023 faoin gClár Iarfheistithe Tithíochta Sóisialta	882.9	

Bóithre: R1 & R2 a Ceadaíodh	A. (a) An céatadán na mbóithre réigiúnacha a fuair rátáil PSCI (Innéacs Coinníoll Dromchla Cosán) sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	97.20 %	
	A. (b) An céatadán de na Príomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	97.34 %	
	A. (c) An céatadán na mbóithre Tánaisteacha Áitiúla a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	96.38 %	
	A. (d) Céatadán na mbóithre Treasacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2023	94.40 %	
	B. (a.1) Céatadán fad na mbóithre Réigiúnacha a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	7.57 %	
	B. (a.2) Céatadán fad na mbóithre Réigiúnacha a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	14.32 %	
	B. (a.3) Céatadán fad na mbóithre Réigiúnacha a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	41.68 %	
	B. (a.4) Céatadán fad na mbóithre Réigiúnacha a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	33.63 %	
	B. (b.1) Céatadán fad na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	20.09 %	
	B. (b.2) Céatadán fad na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	16.34 %	
	B. (b.3) Céatadán fad na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	29.91 %	

B. (b.4) Céatadán fad na bPríomhbhóithre Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	31.00 %	
B. (c.1) Céatadán fad na mbóithre Tánaisteacha Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	37.03 %	
B. (c.2) Céatadán fad na mbóithre Tánaisteacha Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	14.46 %	
B. (c.3) Céatadán fad na mbóithre Tánaisteacha Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	21.44 %	
B. (c.4) Céatadán fad na mbóithre Tánaisteacha Áitiúla a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 24 mí roimh 31/12/2023	23.57 %	
B. (d.1) Céatadán fad na mbóithre Treasacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI de 1-4 sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2023	35.34 %	
B. (d.2) Céatadán fad na mbóithre Treasacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI de 5-6 sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2023	10.51 %	
B. (d.3) Céatadán fad na mbóithre Treasacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI de 7-8 sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2023	29.04 %	
B. (d.4) Céatadán fad na mbóithre Treasacha Áitiúil a fuair rátáil PSCI de 9-10 sa tréimhse 60 mí roimh 31/12/2023	19.51 %	
A.1 Ciliméadar na mbóithre réigiúnacha a neartaíodh le linn 2023	8.7 km	
A.2 An méid a caitheadh ar obair neartú bóithre réigiúnacha le linn 2023	€2228162.00	
A.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha láidrithe bóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€37.19	

	B.1 Ciliméadar na mbóithre réigiúnacha a athshéalaíodh i rith 2023	8.2 km	
	B.2 An méid a caitheadh ar obair athshéalaíthe bóithre réigiúnacha le linn 2023	€253923.00	
	B.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha athshéalaíthe bóithre réigiúnacha in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€4.87	
	C.1 Ciliméadar na mbóithre áitiúla a neartaíodh le linn 2023	105.0 km	
	C2. An méid a caitheadh ar obair neartú bóithre áitiúla le linn 2023	€13241112.00	
	C.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha láidrithe bóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€25.61	
	D.1 Ciliméadar na mbóithre áitiúla a athshéalaíodh i rith 2023	104.9 km	
	D.2 An méid a caitheadh ar obair athshéalaíthe ar bhóithre áitiúla i rith 2023	€2687078.00	
	D.3 Meánchostas aonaid na n-oibreacha athshéalaíthe bóithre áitiúla in aghaidh an mhéadair chearnaigh (€/m ²)	€5.04	
Mótarcháin: R3 a Ceadaíodh	A. Céatadán na n-idirbheart mótarachánach ar déileáladh leo ar líne (i.e. déantar idirbheart a phróiseáil agus eisítear an díosca cánach) in 2023	83.18 %	
Uisce: W1 & W2 a Ceadaíodh	Céatadán uisce óil i scéimeanna príobháideacha a chomhlíonann na riachtanais reachtúla		95.1%
	Líon na scéimeanna cláraithe a ndéanann gach údarás áitiúil monatóireacht orthu mar chéatadán d'iomlán na scéimeanna cláraithe	98.77 %	
	Cé mhéad scéim chláraithe údaráis áitiúil a ndearnadh monatóireacht orthu in 2023	161	
	Líon iomlán na scéimeanna cláraithe in 2023	163	

Dramhaíl: E1 a Ceadaíodh	A. Líon na dteaghlach a bhain leas as seirbhís 3-araide a chuir oibreoir ceadúnaithe ar fáil ar 31/12/2023	21012	
	B. Céatadán na dteaghlach laistigh den údarás áitiúil dá seasann an líon ag A (bunaithe ar cheirtleáin níos mó ná 500)	87.54 %	
Truailiú an Chomhshaoil: E2 a Ceadaíodh	A. Líon iomlán na gcásanna truailithe a ndearnadh gearán ina leith le linn 2023	2879	
	A. Líon na gcásanna truailithe a dúnadh ó 1/1/2023 go 31/12/2023	2688	
	A. Líon iomlán na gcásanna truailithe idir lámha amhail 31/12/2023	1117	
	Líon tosaigh na gcásanna truailithe a tugadh ar aghaidh ó dheireadh na bliana 2022	926	
Truailiú Bruscair: E3 Ar siúl	A1. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil nach raibh truailithe nó saor ó bhruscar nuair a rinneadh suirbhé air in 2023		
	A2. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí beagán truailithe nuair a rinneadh suirbhé air in 2023		
	A3. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí truailithe go measartha nuair a rinneadh suirbhé air in 2023		
	A4. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí truailithe go suntasach nuair a rinneadh suirbhé air in 2023		
	A5. An céatadán den limistéar laistigh den údarás áitiúil a bhí thar a bheith truailithe nuair a rinneadh suirbhé air in 2023		
Stádas an Bhrait Ghlais: E4 a Ceadaíodh	A. Céatadán na scoileanna ar bhronnadh/ndearnadh athnuachan stádas brat glas orthu sa dá bhliain go dtí 31 Nollaig 2023	42.86 %	

	Scoileanna a bhain Brat Glas amach don chéad uair in 2023	3	
	Scoileanna a rinne athnuachan ar a mBrat Glas in 2023	29	
	Scoileanna a raibh Brat Glas acu ó 2022 agus mar sin nach bhfuil gá le hathnuachan go dtí 2024	22	
Éifeachtúlacht Fuinnimh: E5 Ar siúl	A. An céatadán carnach de choigilteas fuinnimh a baineadh amach faoi 31/12/2023 i gcomparáid leis an mbliain bhonnlíne (2009)		
Soilsiú Poiblí: E6 a Ceadaíodh	A. Tomhaltas iomlán bliantúil an chórais soilsiú poiblí	2630.85 MWh	
	B. Meán-vatacht de gach solas poiblí	46.12 W	
	C. Céatadán an chórais iomlán a léiríonn soilse stiúir	92.59 %	
	Líon na soilse faoi stiúir sa chóras soilsiú poiblí	14635	
	Líon na soilse neamh-LED sa chóras soilsiú poiblí	1171	
Athrú Aeráide: E7 a Ceadaíodh	1 a) An bhfuil Comhordaitheoir Gníomhaíochta Aeráide ainmnithe (FTE) ag an údarás áitiúil?	Tá	
	1 b) An bhfuil Oifigeach Gníomhaíochta Aeráide ainmnithe (FTE) ag an údarás áitiúil?	Tá	
	2. An bhfuil foireann gníomhaíochta aeráide ag an údarás áitiúil?	Tá	
Pleanáil: P1 a Ceadaíodh	A. Foirgnimh a ndearnadh iniúchadh orthu mar chéatadán de na foirgnimh nua a cuireadh in iúl don údarás áitiúil	34.04 %	
	Líon iomlán na bhfoirgneamh nua a chuir an t-údarás áitiúil in iúl dóibh i.e. foirgnimh ar seirbheáladh Fógra Tosaithe bailí sa tréimhse 1/1/2023 go	1084	

	31/12/2023 ag tógálaí nó forbróir ar an údarás áitiúil iad		
	Líon na bhfoirgneamh nua a fógraíodh don údarás áitiúil in 2023 a bhí ina n-ábhar d'iniúchadh amháin ar an láthair ar a laghad le linn 2023 a rinne an t-údarás áitiúil	369	
Pleanáil: P2 & P3 a Ceadaíodh	A. Líon na gcinntí pleanála údaráis áitiúil a bhí ina n-ábhar achomhairc chuig an mBord Pleanála a chinn an Bord ar aon dáta in 2023	41	
	B. Céatadán na gcinntí ag A a dheimhnigh (le nó gan athrú ar an bplean) an cinneadh a rinne an t-údarás áitiúil	68.29 %	
	Líon na gcinntí a dheimhníonn cinneadh an údaráis áitiúil (le hathrú nó gan athrú)	28	
	A. Líon iomlán na gcásanna pleanála a cuireadh faoi bhráid an údaráis áitiúil nó a thionscain an t-údarás áitiúil sa tréimhse 1/1/2023 go 31/12/2023 a imscrúdaíodh	233	
	B. Líon iomlán na gcásanna imscrúdaithe a dúnadh i rith 2023	222	
	C. Céatadán na gcásanna ag B a díbheadh mar chásanna fánacha, mionaoiseacha nó gan bhunús nó a dúnadh mar gheall ar urchosc reachta nó mar gheall ar fhorbairt dhíolmhaithe	30.18 %	
	D. Céatadán na gcásanna ag B a réitíodh chun sástacht an údaráis áitiúil trí idirbheartaíocht	6.31 %	
	E. Céatadán na gcásanna ag B a dúnadh de bharr imeachtaí forfheidhmithe	63.51 %	
	F. Líon iomlán na gcásanna pleanála atá á n-imscrúdú amhail an 31/12/2023	360	
	Líon na gcásanna ag B a díbheadh mar chásanna fánacha, mionaoiseacha nó gan bhunús nó a dúnadh mar gheall ar urchosc reachta nó mar gheall ar fhorbairt dhíolmhaithe	67	

	Líon na gcásanna ag B a réitíodh chun sástachta an údaráis áitiúil trí idirbheartaíocht	14	
	Líon na gcásanna ag B a dúnadh de bharr imeachtaí forfheidhmithe	141	
Pleanáil: P4 & P5 a Ceadaíodh	A. Sonraí Chlár D an Ráitis Airgeadais Bhliantúil (RAB) 2023 arna roinnt ar dhaonra an limistéir údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	€27.15	
	Sonraí Clár D RAB comhdhéanta de D01 - Pleanáil Chun Cinn, D02 - Bainistíocht Forbartha, D03 - Forfheidhmiú (lena n-áirítear an cion ábhartha de Chlár D den mhúirear bainistíochta lárnach) don bhliain 2023	€4450917	
	A. Céatadán na n-iarratas ar dheimhniú sábháilteachta ó dhóiteán a fuarthas in 2023 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de dhá mhí ón dáta a fuarthas iad	56.36 %	
	B. Céatadán na n-iarratas ar dheimhniú sábháilteachta dóiteáin a fuarthas in 2023 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de thréimhse sínte a comhaontaíodh leis an iarratasóir	37.27 %	
	Líon iomlán na n-iarratas ar dheimhniú sábháilteachta dóiteáin a fuarthas in 2023 nár tharraing an t-iarratasóir siar	110	
	Líon na n-iarratas ar dheimhniú sábháilteachta ó dhóiteán a fuarthas in 2023 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de dhá mhí ón dáta a bhfuarthas an t-iarratas	62	
	Líon na n-iarratas ar dheimhniú sábháilteachta dóiteáin a fuarthas in 2023 ar cinneadh (deonaithe nó diúltaíodh) laistigh de thréimhse ama sínte comhaontaithe	41	
An tSeirbhís Dóiteáin: F1	A. Sonraí caiteachais Chlár E an Ráitis Airgeadais Bhliantúil (RAB) do 2023 arna	€37.03	

a Ceadaíodh	roinnt ar dhaonra an limistéir údaráis áitiúil de réir fhigiúirí Dhaonáireamh 2022 don daonra ar a bhfuil an t-údarás dóiteáin ag freastal de réir tuarascálacha ó Chéim a hAon den Chur Chuige Rioscabhunaithe		
	Sonraí caiteachais RAB Clár E comhdhéanta de E11 - Oibriú na Seirbhíse Dóiteáin agus E12 - Cosc Dóiteáin do 2023	€6070700	
An tSeirbhís Dóiteáin: F2 & F3 a Ceadaíodh	A. Meánmhéid ama tógtha, i nóiméid, briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimeartha maidir le tine		Níl aon seirbhís lánaimeartha i Loch Garman
	B. Meánmhéid ama tógtha, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Pháirtimeartha (seirbhís dóiteáin coinnithe) i leith dóiteáin	7.4 nóim	
	C. Meánmhéid ama tógtha, i nóiméid, chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Lánaimeartha maidir le gach teagmhas éigeandála eile (neamhdhóiteáin)		Níl aon seirbhís lánaimeartha i Loch Garman
	D. Meánmhéid ama tógtha, i nóiméid chun briogáidí dóiteáin a shlógadh i Stáisiúin Pháirtimeartha (seirbhís dóiteáin choimeádta) i dtaobh dóiteáin gach teagmhais éigeandála eile (nárbh teagmhais dóiteáin iad)	7.38 nóim	
	A. Céatadán cásanna dóiteáin ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	25.73 %	
	B. Céatadán na gcásanna maidir le dóiteáin ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	44.73 %	
	C. Céatadán na gcásanna maidir le dóiteáin ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 20 nóiméad	29.53 %	
	D. Céatadán na gcásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	30.73 %	
	E. Céatadán na gcásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an	43.13 %	

	chéad fhreastal ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad		
	F. Céatadán na gcásanna maidir le gach teagmhas éigeandála eile ina bhfuil an chéad fhreastal ar an láthair tar éis 20 nóiméad	26.15 %	
	Líon iomlán na nglaoanna amach maidir le dóiteáin ó 1/1/2023 go 31/12/2023	579	
	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	149	
	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	259	
	Líon na gcásanna dóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 20 nóiméad	171	
	Líon iomlán na nglaoanna amach maidir le gach teagmhas éigeandála eile (i.e. gan tine a áireamh) ó 1/1/2023 go 31/12/2023	371	
	Líon na gcásanna neamhdhóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair laistigh de 10 nóiméad	114	
	Líon na gcásanna neamhdhóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 10 nóiméad ach laistigh de 20 nóiméad	160	
	Líon na gcásanna neamhdhóiteáin seo ina bhfuil freastal den chéad tairiscint dóiteáin ar an láthair tar éis 20 nóiméad	97	
Seirbhís Leabharlainne: L1 a Ceadaiódh	A. Líon na gcuairteanna ar leabharlanna in aghaidh an duine den daonra don limistéar údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	2.62	
	B. Líon na n-earraí a eisíodh d'iasachtaithe leabharlainne sa bhliain	583938	
	C. Baill ghníomhacha leabharlainne in aghaidh an duine den daonra	0.21	

Seirbhís Leabharlainne: L2 a Ceadaíodh	D. Líon na mball leabharlainne cláraithe sa bhliain	27087	
	Líon na gcuairteanna ar a leabharlanna ó 1/1/2023 go 31/12/2023 in aghaidh na gcuntar uathoibríoch má úsáidtear iad	428896	
	A. Sonraí an Ráitis Airgeadais Bhliantúil (RAB) Clár F don bhliain 2023 roinnte ar dhaonra an limistéir údaráis áitiúil de réir Dhaonáireamh 2022	€34.54	
	B. An caiteachas bliantúil per capita ar bhailiúcháin thar an tréimhse 1/01/2023 go 31/12/2023	€2.03	
	A. Sonraí Clár F RAB comhdhéanta de F02 - Oibriú na Seirbhíse Leabharlainne agus Cartlainne (lena n-áirítear an chuid ábhartha den mhuirear bainistíochta lárnach do Chlár F) don bhliain 2023	€5661441	
	B. An caiteachas bliantúil ar stoc nua a fuair an leabharlann sa bhliain	€333259	
Óige agus Pobal: Y1 & Y2 a Ceadaíodh	A. Céatadán na scoileanna áitiúla atá páirteach i scéim áitiúil na Comhairle Óige/Chomhairle na nÓg	86.96 %	
	Líon iomlán na scoileanna dara leibhéal i limistéar an údaráis áitiúil amhail an 31/12/2023	23	
	Líon na scoileanna dara leibhéal i limistéar an údaráis áitiúil ónar fhreastail ionadaithe ar CGB áitiúil Chomhairle na nÓg a reáchtáladh in 2023	20	
	A. Líon na n-eagraíochtaí a bhí ar Chlár an Chontae ar 31/12/2023 agus céatadán na n-eagraíochtaí sin a roghnaigh a bheith mar chuid den Choláiste um Chuimsiú Sóisialta laistigh den LRP	14.19	
	Líon iomlán na n-eagraíochtaí atá ar an gClár Contae (arna chothabháil de réir alt 128 den Acht Rialtais Áitiúil 2001) do limistéar an údaráis áitiúil amhail ar 31/12/2023	451	

Corparáideach: C1, C2, C4 & C5 a Ceadaíodh	Líon iomlán na n-eagraíochtaí sin a chláraigh den chéad uair in 2023	61	
	Líon na n-eagraíochtaí a roghnaigh dul isteach sa Choláiste Toghcháin um Chuimsiú Sóisialta cibé dáta a chláraigh siad don LRP	64	
	A. An líon foirne coibhéiseach lánaimseartha amhail an 31 Nollaig 2023	863.22	
	A. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh mar gheall ar neamhláithreacht tinnis trí shaoire deimhnithe leighis in 2023	4.04 %	
	B. Céatadán na laethanta oibre íoctha a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis trí shaoire fhéindeimhnithe in 2023	0.39 %	
	Líon iomlán na laethanta oibre a cailleadh mar gheall ar neamhláithreacht tinnis trí shaoire deimhnithe leighis in 2023	9744 lá	
	Líon iomlán na laethanta oibre a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis trí shaoire fhéindeimhnithe in 2023	770 lá	
	Líon na laethanta oibre gan phá a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis san áireamh laistigh d'iomlán na laethanta saoire bhreiteachta féindeimhnithe in 2023	0 lá	
	Líon na laethanta oibre gan phá a cailleadh mar gheall ar asláithreacht tinnis atá san áireamh laistigh d'iomlán na laethanta saoire bhreiteachta le teastas leighis in 2023	1824 lá	
	Má tá aon bhall foirne ar saoire bhreiteachta fadtéarmach (i.e. tréimhse leanúnach níos mó ná 4 seachtaine), cuir nóta téacs isteach maidir le líon na mball foirne atá ar saoire bhreiteachta fadtéarmach	86	
	A. Gach caiteachas TFC sa tréimhse ó 1/1/2023 go 31/12/2023, roinnte ar uimh CL.	€3710.48	
	Caiteachas iomlán TFC in 2023	€3202961	

	A. Gach caiteachas TFC arna ríomh in C4 mar chomhréir de chaiteachas na gCoimisinéirí Ioncaim	2.10	
	Caiteachas Ioncaim iomlán ó 1/1/2023 go 31/12/2023 roimh aistriú chuig nó ó chúlchistí	152380315	
Corparáideach: C3 a Ceadaíodh	A. Léargas iomlán per capita ar shuíomhanna gréasáin na n-údarás áitiúil in 2023	13.87	
	B. Líon iomlán na leantóirí per capita ag deireadh 2023 de chuntais meán sóisialta an údaráis áitiúil (más ann dóibh)	0.66	
	Iomlán carnach na n-amharc ar na leathanaigh ar na suíomhanna gréasáin go léir a oibríonn an t-údarás áitiúil don tréimhse ó 1/1/2023 go 31/12/2023 a fuarthas ó sheirbhís anailísíochta gréasáin ar an láthair a chlibeáil nó a chomhionann	2274008	
	Líon iomlán na n-úsáideoirí meán sóisialta a bhí, ar 31/12/2023, ag leanúint an údaráis áitiúil ar aon suíomhanna meán sóisialta	108176	
	Líon na gcuntas meán sóisialta atá á n-oibriú ag an údarás áitiúil	50	
	Cuir in iúl an raibh athrú ar na polasaithe fianán ar shuíomhanna na n-údarás áitiúil agus an dáta ar tháinig sé seo i bhfeidhm	Gan Athrú	
Airgeadas: M1 go M4 a Ceadaíodh	A. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2019 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim & Caiteachais an RAB	€-2127851	
	B. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2020 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim & Caiteachais an RAB	€-873153	
	C. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2021 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim & Caiteachais an RAB	€36684	

D. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2022 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim & Caiteachais an RAB	€85417	
E. Iarmhéid barrachais/easnaimh carnach ar 31/12/2023 sa Chuntas Ioncaim ó Ráiteas Cuntas Ioncaim & Caiteachais an RAB	€134937	
F. Barrachas nó easnamh carnach amhail 31/12/2023 mar chéatadán den Ioncam Iomlán in 2023 ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an RAB	0.08 %	
G. Caiteachas ioncaim in aghaidh an duine in 2023	€929.61	
H. Caiteachas ioncaim in aghaidh an duine in 2023 gan caiteachas suntasach lasmuigh den chontae/seirbhís roinnte a áireamh		
An figiúr Ioncaim Iomlán 2023 ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an RAB	€163683304	
An figiúr Caiteachais Iomlán 2023 ó Ráiteas Cuntas Ioncaim agus Caiteachais an RAB	€152380315	
Caiteachas Ioncaim 2023 gan caiteachas contae/seirbhíse comhroinnte san áireamh do sholáthraithe seirbhíse ÍCT, MyPay, DRHE (Feidhmeannacht um Dhaoine ar Easpa Dídine Réigiún Bhaile Átha Cliath) agus Seirbhísí Dóiteáin Bhaile Átha Cliath agus ní bhaineann sé ach le Cathair Bhaile Átha Cliath, Laoise agus Luimneach		
A. (a) Leibhéal bailithe na Rátaí in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2019	89.9 %	
A. (b) Leibhéal bailithe Cíosa agus Blianta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2019	90.7 %	
A. (c) Leibhéal bailithe na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2019	102.7 %	
B. (a) Leibhéal na Rátaí bailithe in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2020	84.0 %	

B. (b) Leibhéal bailithe Cíosa agus Blianachtaí in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2020	93.0 %	
B. c) Leibhéal bailithe na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2020	104.0 %	
C. a) Leibhéal na Rátaí bailithe in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2021	89.4 %	
C. b) Leibhéal bailithe Cíosa & Blianachtaí in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2021	95.1 %	
C. (c) Leibhéal bailithe na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2021	104.6 %	
D. (a) Leibhéal na Rátaí bailithe in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2022	92.0 %	
D. (b) Leibhéal bailithe Cíosa agus Blianachtaí in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2022	94.0 %	
D. (c) Leibhéal bailithe na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2022	105.0 %	
E. (a) Leibhéal na Rátaí bailithe in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2023	94.4 %	
E. (b) Leibhéal bailithe Cíosa & Blianachtaí in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2023	92.8 %	
E. (c) Leibhéal bailithe na nlasachtaí Tithíochta in Aguisín 7 den RAB don bhliain 2023	106.2 %	
E. (d) Leibhéal bailiúcháin ÍCT SSC don bhliain 2023		
A. Costas iomlán in aghaidh an duine na n-éileamh socraithe don bhliain 2023	€4.83	
IPB Insurance: Líon na n-éileamh fógartha don bhliain 2023	58	
IPB Insurance: Líon na n-éileamh socraithe don bhliain 2023	44	
IPB Insurance: Costas iomlán na n-éileamh socraithe don bhliain 2023	€790264.90	
Costas iomlán na n-éileamh a socraíodh faoi bharrachas don bhliain 2023	€840	

	Féin-árachaithe: Líon na n-éileamh fógartha don bhliain 2023		
	Féin-árachaithe: Líon na n-éileamh socraithe don bhliain 2023		
	Féin-árachaithe: Costas iomlán na n-éileamh socraithe don bhliain 2023		
	A. Muirear bainistíochta lárnach foriomlán mar chéatadán den chaiteachas iomlán ar chuntas ioncaim	14.54 %	
	B. Costais iomlána párolla mar chéatadán den chaiteachas ioncaim	38.38 %	
	Muirear bainistíochta lárnach foriomlán ó CBA na nÚdarás Áitiúil agus sainithe sa Bhuiséad Bliantúil	€22158735	
	Costais iomlána párolla ó Aguisín 1 den RAB don bhliain 2023 (lena n-áirítear Tuarastail, Pá agus Pinsin)	€58487943	
Forbairt Eacnamaíoch: J1 go J5 a Ceadaíodh	A. Líon na bpost a cruthaíodh le cúnamh ón Oifig Fiontair Áitiúil le linn na tréimhse 1/1/2023 go 31/12/2023 in aghaidh 100,000 den daonra	107.98	
	Líon na bpost a cruthaíodh le cúnamh ón Oifig Fiontair Áitiúil le linn na tréimhse 1/1/2023 go 31/12/2023	177.0	
	A. Líon na n-iarratas ar dhearbhán trádála ar líne a cheadaigh an Oifig Fiontair Áitiúil in 2023 in aghaidh 100,000 den daonra	35.38	
	B. An líon dearbhán trádála ar líne a tarraingíodh anuas in 2023 in aghaidh 100,000 den daonra	16.47	
	Líon na n-iarratas ar dhearbhán trádála ar líne a cheadaigh an Oifig Fiontair Áitiúil in 2023	58	
	Líon na ndaoine a bhí ag trádáil ar líne dearbháin a tarraingíodh anuas in 2023	27	

A. Líon na rannpháirtithe a fuair meantóireacht sa tréimhse 1/1/2023 go 31/12/2023 in aghaidh 100,000 den daonra	106.15	
Líon na rannpháirtithe a fuair meantóireacht sa tréimhse 1/1/2023 go 31/12/2023	174	
A. An bhfuil straitéis turasóireachta reatha ag an údarás áitiúil?	Tá	
B. An bhfuil Oifigeach Turasóireachta ainmnithe ag an údarás áitiúil?	Tá	
An caiteachas ar fhorbairt eacnamaíoch áitiúil ag an údarás áitiúil in 2023 in aghaidh an duine	€134.16	
An caiteachas ar fhorbairt eacnamaíoch áitiúil ag an údarás áitiúil in 2023	€21991856.06	